INFORMACYJNY KALENDARZ NARCIARSKI

NA SEZON
1937-38

ROK WYDAWNICTWA
X.

WYDAWNICTWO POLSKIEGO
ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO
KRAKÓW – UL. J. PIŁSUDSKIEGO 13.

DRUKARNIA NARODOWA W KRAKOWIE

ZAPISKI NA GRUDZIEŃ 1937

STYCZEŃ

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	**S.**	**Nowy Rok** 🌕	7:45	15:34	7:13	15:35
2	**N.**	*Im. Jezus*, Mak.	7:45	15:35	7:48	16:37
3	P.	Genowefy p.	7:45	15:36	8:17	17:43
4	W.	Eugeniusza m.	7:45	15:37	8:41	18:50
5	Ś.	Telesfora p. m.	7:45	15:38	9:03	19:59
6	**C.**	**Trzech Króli**	7:44	15:39	9:23	21:10
7	P.	Łucjana m.	7:44	15:41	9:43	2[illegible]:21
8	S.	Seweryna op.	7:44	15:42	10:03	2[illegible]:35
9	**N.**	Juliana 🌗	7:43	15:43	10:24	—
10	P.	Jana Dobrego b.	7:43	15:45	10:51	[illegible]:50
11	W.	Honoraty p.	7:42	15:46	11:22	[illegible]:08
12	Ś.	Jana b. w., Ben.	7:41	15:47	12:03	[illegible]:25
13	C.	Weroniki p.	7:41	15:49	12:57	4:38
14	P.	Hilarego b. dK.	7:40	15:51	14:03	5:42
15	S.	Pawła 1 pustel.	7:39	15:52	15:19	[illegible]:34
16	**N.**	Marcelego 🌑	7:38	15:54	16:42	[illegible]:15
17	P.	Antoniego op.	7:37	15:55	18:06	[illegible]:48
18	W.	*Kat. św. Piotra*	7:36	15:57	19:27	8:15
19	Ś.	Mariusza i Mar.	7:35	15:59	20:45	[illegible]:38
20	C.	Fabiana i Seb.	7:34	16:00	22:01	[illegible]:59
21	P.	Agnieszki p. m.	7:33	16:02	23:13	[illegible]:20
22	S.	Wincentego p.	7:32	16:04	—	[illegible]:42
23	**N.**	Klemensa 🌓	7:31	16:05	0:23	1[illegible]:06
24	P.	Tymoteusza b.	7:30	16:07	1:31	1[illegible]:32
25	W.	Naw. św. Pawła	7:29	16:09	2:34	1[illegible]:07
26	S.	Polikarpa b. m.	7:27	16:11	3:33	1[illegible]:46
27	C.	Jana Złotoust.	7:26	16:13	4:25	1[illegible]:33
28	P.	Juliana b., Wal.	7:25	16:14	5:10	1[illegible]:27
29	S.	Franciszka Sal.	7:23	16:16	5:28	1[illegible]:27
30	**N.**	Martyny	7:22	16:18	6:20	15:32
31	P.	Piotra z Nol 🌕	7:20	16:20	6:46	16:40

1938

ZAPISKI NA STYCZEŃ 1938

LUTY

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach
1	W.	Ignacego b. m.	7:19	16:22	7:10	17:49
2	Ś.	**M. B. Gromn.**	7:17	16:23	7:30	19:00
3	C.	Błażeja b. m.	7:15	16:25	7:51	20:11
4	P.	Andrzeja Kors.	7:14	16:27	8:11	21:24
5	S.	Agaty p. m., Iz.	7:12	16:29	8:31	22:38
6	N.	Doroty	7:10	16:31	8:56	23:54
7	P.	Romualda op.	7:09	16:33	9:25	—
8	W.	Jana z Maty ☽	7:07	16:35	10:02	1:09
9	Ś.	Apolonii p. m.	7:05	16:37	10:47	2:22
10	C.	Scholastyki p.	7:03	16:38	11:45	3:27
11	P.	Zjaw.NMPwL.	7:01	16:40	12:55	4:23
12	S.	7 założ. serwit.	7:00	16:42	14:12	5:08
13	N.	Grzegorza	6:58	16:44	15:34	5:44
14	P.	Walentego ☺	6:56	16:46	16:57	6:14
15	W.	Faustyna m.	6:54	16:48	18:17	6:39
16	Ś.	Juliany p. m.	6:52	16:50	19:34	7:01
17	C.	Juliana Kap. m.	6:50	16:52	20:50	7:22
18	P.	Symeona b. m.	6:48	16:54	22:03	7:45
19	S.	Marcelego m.	6:45	16:56	23:13	8:09
20	N.	Leona b.	6:43	16:58	—	8:35
21	P.	Feliksa b.	6:41	17:00	0:19	9:07
22	W.	Kat. św. P. ☾	6:39	17:02	1:21	9:44
23	Ś.	Piotra Damiana	6:37	17:03	2:17	10:28
24	C.	Macieja a.	6:35	17:05	3:04	11:19
25	P.	Wiktora m., Fel.	6:32	17:07	3:45	12:16
26	S.	Nestora b. m.	6:30	17:09	4:19	13:19
27	N.	Aleksandra m.	6:28	17:11	4:48	14:27
28	P.	Romana op.	6:26	17:12	5:13	15:35

1938

ZAPISKI NA LUTY 1938

MARZEC

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch	zach.
1	W.	Albina b., Leon.	6:24	17:14	5:35	16:46
2	Ś.	*Popielec*, P.	6:22	17:16	5:56	17:58
3	C.	Kunegundy ces.	6:19	17:18	6:16	19:12
4	P.	Kazimierza	6:17	17:20	6:38	20:27
5	S.	Jana Józefa od K	6:15	17:21	7:02	21:42
6	N.	Wiktora	6:13	17:23	7:30	22:58
7	P.	Tomasza z A.	6:10	17:25	8:04	—
8	W.	Wincentego K.	6:08	17:27	8:47	0:12
9	Ś.	*Such.*, Franc.	6:06	17:28	9:40	1:19
10	C.	40 Męczen.	6:04	17:30	10:44	2:17
11	P.	*Such.*, Konst.	6:01	17:32	11:57	3:04
12	S.	*Such.*, Grzeg.	5:59	17:34	13:14	3:42
13	N.	Krystyny p.	5:57	17:36	14:33	4:13
14	P.	Matyldy kr.	5:55	17:37	15:52	4:39
15	W.	Klemensa k.	5:52	17:39	17:10	5:03
16	Ś.	Juliana m.	5:50	17:41	18:27	5:24
17	C.	Jana Sark., Ger.	5:48	17:43	19:41	5:46
18	P.	Cyryla Jer. b.	5:45	17:44	20:53	6:10
19	S.	*Józefa Oblub.*	5:43	17:46	22:02	6:36
20	N.	Aleksandry	5:41	17:48	23:06	7:06
21	P.	Benedykta op.	5:38	17:50	—	7:41
22	W.	Katarzyny p.	5:36	17:51	0:05	8:23
23	Ś.	Feliksa m., Józ.	5:34	17:53	0:56	9:12
24	C.	Gabriela ar.	5:32	17:55	1:39	10:07
25	P.	*Zwiast. NMP.*	5:29	17:56	2:17	11:06
26	S.	Teodora b. m.	5:27	17:58	2:47	12:11
27	N.	Jana Dam.	5:24	18:00	3:14	13:17
28	P.	Jana Kapistrana	5:22	18:01	3:37	14:27
29	W.	Wiktoryna m.	5:20	18:03	3:59	15:39
30	Ś.	Jana Klimaka	5:18	18:05	4:20	16:52
31	C.	Balbiny p.	5:15	18:06	4:41	18:08

1938

ZAPISKI NA MARZEC 1938

KWIECIEŃ

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	P.	Hugona b.	5:13	18:08	5:05	19:25
2	S.	Franciszka z P.	5:11	18:10	5:33	20:43
3	N.	Ryszarda b.	5:08	18:12	6:05	21:59
4	P.	Izydora b., Ben.	5:06	18:13	6:46	23:10
5	W.	Wincentego	5:04	18:15	7:37	—
6	Ś.	Celestyna p.	5:02	18:17	8:38	0:11
7	C.	Ruf. m., Cyr. ☽	4:59	18:18	9:48	1:02
8	P.	Dionizego	4:57	18:20	11:03	1:42
9	S.	Marii Kleofas.	4:55	18:22	12:21	2:15
10	N.	Michała	4:52	18:24	13:37	2:43
11	P.	Leona W. p. dK	4:50	18:25	14:53	3:07
12	W.	Wiktora m.	4:48	18:27	16:09	3:29
13	Ś.	Hermenegilda	4:46	18:29	17:22	3:50
14	C.	*W. Czwartek* ○	4:43	18:30	18:34	4:12
15	P.	*Wielki Piątek*	4:41	18:32	19:44	4:38
16	S.	*Wielka Sobota*	4:39	18:34	20:51	5:06
17	N.	**Wielkanoc**	4:37	18:36	21:52	5:39
18	P.	**Pon. Wielk.**	4:34	18:38	22:47	6:18
19	W.	Leona p., Jerz.	4:32	18:40	23:34	7:04
20	Ś	Agnieszki p.	4:30	18:42	—	7:57
21	C	Anzelma b.	4:27	18:43	0:14	8:55
22	P	Sotera p. ☾	4:25	18:45	0:46	9:57
23	S	Wojciecha b. m	4:23	18:47	1:14	11:02
24	N.	Grzegorza	4:21	18:48	1:36	12:09
25	P	Marka ewang.	4:19	18:50	2:00	13:19
26	W	M.B. Dobrej R.	4:17	18:52	2:22	14:30
27	Ś	Zyty p., Piotra	4:15	18:53	2:45	15:44
28	C	Pawła od Krz.	4:13	18:55	3:05	17:01
29	P	Piotra m., Paul	4:11	18:57	3:31	18:20
30	S	Katarzyny p. ●	4:09	18:59	4:01	19:39

1938

ZAPISKI NA KWIECIEŃ 1938

M A J

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	**N.**	Filipa	4:07	19:00	4:40	20:54
2	P.	Zygmunta kr.	4:05	19:02	5:28	22:01
3	**W.**	**Król. Kor. Pol.**	4:03	19:03	6:27	22:57
4	Ś.	*Zn. Św. Krz.*	4:01	19:05	7:37	23:42
5	C.	Piusa V p.	3:59	19:07	8:53	—
6	P.	Jana w Oleju ☽	3:57	19:09	10:11	0:17
7	S.	Domic., Piotra	3:56	19:10	11:28	0:47
8	**N.**	Stanisława	3:54	19:12	12:43	1:11
9	P.	Grzegorza z N.	3:52	19:13	13:57	1:33
10	W.	Izydora rolnika	3:51	19:15	15:10	1:54
11	Ś.	Franciszka	3:49	19:17	16:21	2:17
12	C.	Pankracego m.	3:47	19:18	17:31	2:40
13	P.	Serwacego b.	3:45	19:20	18:39	3:07
14	S.	Bonifacego m. ○	3:44	19:21	19:41	3:38
15	**N.**	Jana Sal.	3:42	19:23	20:39	4:15
16	P.	Jana Nepomuc.	3:41	19:25	21:29	4:58
17	W.	Pawła m., Br.	3:39	19:26	22:10	5:49
18	Ś.	Feliksa Kap.	3:38	19:28	22:47	6:45
19	C.	Piotra Celest. p.	3:36	19:29	23:16	7:45
20	P.	Bernardyna z S.	3:35	19:31	23:41	8:46
21	S.	Tymoteusza m.	3:34	19:32	—	9:54
22	**N.**	Julii ☾	3:32	19:33	0:03	11:02
23	P.	Dezyderiusza	3:31	19:34	0:24	12:11
24	W.	*N.M.P Wsp. w.*	3:30	19:36	0:45	13:21
25	S.	Grzegorza VII	3:29	19:37	1:05	14:35
26	**C.**	**Wniebowst. P.**	3:27	19:39	1:29	15:52
27	P.	Jana p. m., Jul.	3:26	19:40	1:58	17:10
28	S.	Augustyna b.	3:25	19:41	2:31	18:28
29	**N.**	Maksymiliana ●	3:24	19:43	3:14	19:42
30	P.	Feliksa p. m.	3:23	19:44	4:09	20:44
31	W.	Anieli Merici p.	3:22	19:45	5:17	21:36

1938

ZAPISKI NA MAJ 1938

CZERWIEC

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	Ś.	Bł. Jakuba Str.	3:21	19:46	6:32	22:16
2	C.	Sadoka m.	3:21	19:47	7:53	22:48
3	P.	Klotyldy kr.	3:20	19:48	9:13	23:15
4	S.	*Wig.*, Franc. C.	3:19	19:49	10:31	23:39
5	N.	**Zielone Św.** ☽	3:18	19:50	11:47	—
6	P.	**Poniedz. Św.**	3:17	19:51	13:01	0:01
7	W.	Roberta op.	3:16	19:52	14:12	0:22
8	Ś.	*Such.*, Medarda	3:16	19:53	15:22	0:46
9	C.	Felicjana m.	3:15	19:54	16:30	1:11
10	P.	*Such.*, Małgorz.	3:15	19:55	17:34	1:40
11	S.	*Such.*, Barnaby	3:14	19:56	18:33	2:15
12	N.	**Trójcy św.**	3:14	19:56	19:25	2:55
13	P.	Anton. Pad. ☺	3:14	19:57	20:10	3:43
14	W.	Bazylego b. dK.	3:14	19:58	20:48	4:37
15	Ś.	Jolenty, Wita m.	3:13	19:58	21:19	5:36
16	C.	**Boże Ciało**	3:13	19:59	21:45	6:39
17	P.	Marcjana m.	3:13	20:00	22:09	7:44
18	S.	Efrema diak.	3:13	20:00	22:30	8:50
19	N.	Gerwazego	3:13	20:00	22:50	9:57
20	P.	Sylweriusza p.	3:13	20:00	23:10	11:05
21	W.	Alojz. Gonz. ☾	3:13	20:01	23:31	12:16
22	Ś.	Paulina b., Jana	3:13	20:01	23:56	13:29
23	C.	Zenona m., Fel.	3:14	20:01	—	14:44
24	P.	Jana Chrz.	3:14	20:01	0:26	16:01
25	S.	Łucji p. m.	3:14	20:01	1:04	17:16
26	N.	Jana i Pawła	3:15	20:01	1:52	18:25
27	P.	Władysł. kr. ☻	3:15	20:01	2:53	19:23
28	W.	Leona II p.	3:16	20:01	4:06	20:10
29	Ś.	**Piotra i Pawła**	3:16	20:01	5:26	20:47
30	C.	Wsp. św. Pawła	3:17	20:01	6:49	21:17

1938

ZAPISKI NA CZERWIEC 1938

LIPIEC

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	P.	*Przen. Krwi P.*	3:17	20:02	8:11	21:43
2	S.	*Nawiedz. NMP*	3:18	20:02	9:31	22:06
3	N.	Anatola b.	3:19	20:01	10:48	22:28
4	P.	Teod. b., In. ☽	3:20	20:00	12:01	22:51
5	W.	Antoniego	3:21	19:59	13:12	23:16
6	S.	Łucji m., Dom.	3:22	19:58	14:20	23:44
7	C.	Cyryla i Metod.	3:23	19:57	15:26	—
8	P.	Elżbiety kr. wd.	3:24	19:57	16:27	0:16
9	S.	Weroniki p.	3:25	19:56	17:21	0:55
10	N.	7 braci męcz.	3:26	19:55	18:08	1:40
11	P.	Piusa I p. m.	3:27	19:55	18:48	2:32
12	W.	Jana Gwalb. 🌑	3:28	19:54	19:22	3:29
13	S.	Eugeniusza b.	3:29	19:53	19:51	4:30
14	C.	Bonawentury b.	3:30	19:52	20:15	5:35
15	P.	Henryka c., Fil.	3:32	19:51	20:36	6:41
16	S.	*M. B. Szkapl.*	3:33	19:50	20:57	7:47
17	N.	Aleksego	3:34	19:49	21:17	8:55
18	P.	Szymona z L.	3:35	19:48	21:37	10:03
19	W.	Winc. à Paulo	3:37	19:47	22:00	11:14
20	Ś.	Czesł., Hier. ☾	3:38	19:46	22:27	12:26
21	C.	Andrzeja, Julii	3:39	19:44	22:59	13:41
22	P.	Marii Magdal.	3:41	19:43	23:40	14:55
23	S.	Apolinarego b.	3:42	19:42	—	16:04
24	N.	Kingi kr.	3:43	19:41	0:34	17:06
25	P.	Jakuba ap.	3:45	19:39	1:39	17:59
26	W.	Anny m. NMP.	3:46	19:38	2:55	18:41
27	Ś.	Fel. m., Julii 🌕	3:47	19:36	4:18	19:15
28	C.	Wiktora p. m.	3:49	19:35	5:42	19:43
29	P.	Marty p., Urb.	3:51	19:33	7:05	20:08
30	S.	Rufina m., Jul.	3:52	19:32	8:25	20:32
31	N.	Ignacego	3:54	19:30	9:43	20:55

1938

ZAPISKI NA LIPIEC 1938

SIERPIEŃ

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	P.	Piotra w okow.	3:55	19:28	10:57	21:20
2	W.	*M. B. Anielsk.*	3:57	19:27	12:08	21:48
3	Ś.	Znal. r. ś. Sz. ☽	3:58	19:25	13:16	22:18
4	C.	Dominika w.	4:00	19:23	14:19	22:55
5	P.	*NMP. Śnieżnej*	4:01	19:22	15:16	23:37
6	S.	*Przemienienie P.*	4:03	19:20	16:05	—
7	N.	Kajetana	4:05	19:18	16:48	0:27
8	P.	Emiliana b.	4:06	19:16	17:24	1:25
9	W.	Jana Vianneya	4:08	19:14	17:54	2:23
10	Ś.	Wawrzyńca m.	4:09	19:12	18:20	3:26
11	C.	Zuzanny p. ○	4:11	19:10	18:43	4:31
12	P.	Klary p., Herk.	4:13	19:09	19:04	5:37
13	S.	Hipolita m.	4:14	19:07	19:25	6:46
14	N.	Euzebiusza	4:16	19:05	19:44	7:54
15	**P.**	**Wnieb. NMP.**	4:17	19:03	20:07	9:04
16	W.	Rocha w., Joach.	4:19	19:01	20:32	10:15
17	Ś.	Jacka w., Pawła	4:21	18:59	21:01	11:27
18	C.	Heleny ces. ☾	4:22	18:57	21:39	12:40
19	P.	Ludwika b.	4:24	18:55	22:25	13:49
20	S.	Bernarda op. b.	4:25	18:52	23:23	14:52
21	N.	Joanny Fr.	4:27	18:50	—	15:48
22	P.	Tymoteusza m.	4:29	18:48	0:32	16:33
23	W.	Filipa Ben.	4:30	18:46	1:50	17:10
24	Ś.	Bartłomieja ap.	4:32	18:44	3:12	17:41
25	C.	Ludwika kr. ●	4:34	18:41	4:35	18:08
26	P.	*M. B. Częstoch.*	4:36	18:39	5:56	18:33
27	S.	Józefa Kalasan.	4:37	18:37	7:16	18:57
28	N.	Augustyna	4:39	18:34	8:34	19:22
29	P.	*Ścięcie J. Chrz.*	4:41	18:32	9:48	19:49
30	W.	Róży Lim.	4:43	18:30	10:59	20:19
31	Ś.	Paulina b., Mar.	4:44	18:28	12:05	20:54

1938

ZAPISKI NA SIERPIEŃ 1938

WRZESIEŃ

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	C.	Bronisławy ☽	4:46	18:25	13:05	21:34
2	P.	Stefana kr., Fil.	4:48	18:23	13:59	22:22
3	S.	Szymona Sł.	4:49	18:21	14:44	23:16
4	N.	Róży	4:51	18:18	15:23	—
5	P.	Wawrzyńca	4:52	18:16	15:55	0:14
6	W.	Zachariasza pr.	4:54	18:14	16:23	1:16
7	Ś.	Melchiora Gr.	4:56	18:12	16:47	2:20
8	C.	*Narodz. NMP.*	4:58	18:09	17:09	3:27
9	P.	Piotra Klaw. ○	4:59	18:07	17:30	4:34
10	S.	Mikołaja w.	5:01	18:04	17:51	5:43
11	N.	Piotra i Jacka	5:02	18:02	18:13	6:53
12	P.	*Najśw. Im. M.*	5:04	18:00	18:38	8:05
13	W.	Filipa m., Jul.	5:06	17:58	19:06	9:17
14	Ś.	*Podw. św. Krz.*	5:07	17:55	19:41	10:30
15	C.	*M. B. Bol.*	5:09	17:53	20:24	11:40
16	P.	Kornela p.	5:11	17:51	21:17	12:44
17	S.	St. św. Fran. ☾	5:12	17:48	22:20	13:41
18	N.	Józefa w.	5:14	17:46	23:32	14:28
19	P.	Januarego b. m.	5:16	17:44	—	15:07
20	W.	Eustachego m.	5:17	17:41	0:50	15:40
21	Ś.	*Such.*, Mateusz.	5:19	17:39	2:10	16:09
22	C.	Tomasza b. w.	5:20	17:36	3:30	16:34
23	P.	*Such.*, Tekli ●	5:22	17:34	4:49	16:58
24	S.	*Such.*, Gerarda	5:24	17:32	6:08	17:23
25	N.	Kleofasa	5:25	17:30	7:24	17:49
26	P.	Cypriana m.	5:27	17:27	8:38	18:18
27	W.	Kosmy i Dam.	5:29	17:25	9:48	18:52
28	Ś.	Wacława kr.	5:30	17:22	10:51	19:31
29	C.	*Michała archan.*	5:32	17:20	11:48	20:16
30	P.	Hieronima dK.	5:34	17:18	12:37	21:07

1938

ZAPISKI NA WRZESIEŃ 1938

PAŹDZIERNIK

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	S.	Jana z D.	5:35	17:16	13:19	22:03
2	N.	*NMP. Różańc.*	5:37	17:13	13:54	23:04
3	P.	Teresy od D. J.	5:39	17:11	14:23	—
4	W.	Franc. z Assyżu	5:40	17:09	14:49	0:08
5	Ś.	Apolinarego b.	5:42	17:06	15:12	1:13
6	C.	Brunona w.	5:44	17:04	15:33	2:19
7	P.	Marka p., Mar.	5:45	17:02	15:54	3:28
8	S.	Piotra m., Bryg.	5:47	17:00	16:16	4:38
9	N.	Dionizego	5:49	16:58	16:41	5:50
10	P.	*Dzięk. za zw. ch.*	5:50	16:55	17:09	7:03
11	W.	*Macierz. NMP.*	5:52	16:53	17:42	8:17
12	Ś.	Serafina w.	5:54	16:50	18:24	9:30
13	C.	Edwarda kr.	5:56	16:48	19:14	10:37
14	P.	Kaliksta p. m.	5:57	16:46	20:14	11:36
15	S.	Teresy p., Aur.	5:59	16:44	21:23	12:26
16	N.	Jadwigi	6:01	16:42	22:38	13:07
17	P.	Małgorzaty Al	6:03	16:40	23:55	13:41
18	W.	Łukasza ew.	6:04	16:37	—	14:10
19	Ś.	Piotra w., Pel.	6:06	16:35	1:13	14:36
20	C.	Jana Kant. w.	6:08	16:33	2:30	15:00
21	P.	Urszuli p. m.	6:10	16:31	3:48	15:24
22	S.	Filipa b. m.	6:11	16:29	5:03	15:49
23	N.	Ignacego	6:13	16:26	6:17	16:17
24	P.	Rafała archan.	6:15	16:24	7:28	16:48
25	W.	Kryspina m.	6:17	16:22	8:35	17:26
26	Ś.	Ewarysta p. m.	6:19	16:20	9:35	18:08
27	C.	Sabiny m., Win.	6:21	16:18	10:29	18:58
28	P.	Szymona i Tad.	6:23	16:16	11:14	19:53
29	S.	Jana b., Teod.	6:25	16:14	11:51	20:52
30	N.	*Chryst. Króla*	6:27	16:12	12:23	21:54
31	P.	*Wig.*, Anton.	6:28	16:10	12:50	22:58

1938

ZAPISKI NA PAŹDZIERNIK 1938

LISTOPAD

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	**W.**	**Wszystk. Św.**	6:30	16:08	13:14	—
2	Ś.	*Dzień Zaduszny*	6:32	16:06	13:36	0:03
3	C.	Huberta b., Hil.	6:34	16:05	13:57	1:09
4	P.	Karola Borom.	6:36	16:03	14:18	2:18
5	S.	Zachariasza	6:37	16:01	14:41	3:28
6	N.	Feliksa	6:39	15:59	15:08	4:42
7	P.	Antoniego m. ☾	6:41	15:58	15:39	5:56
8	W.	Sewera m.	6:43	15:56	16:18	7:11
9	Ś.	Teodora m.	6:45	15:54	17:06	8:23
10	C.	Andrzeja z Aw.	6:47	15:53	18:04	9:28
11	**P.**	**Święto Niep.**	6:48	15:51	19:13	10:23
12	S.	5 pust. w Polsce	6:50	15:49	20:27	11:08
13	N.	Stan. Kostki	6:52	15:48	21:45	11:44
14	P.	Jozafata b. m. ☾	6:54	15:46	23:02	12:15
15	W.	Gertrudy p.	6:55	15:45	—	12:41
16	Ś.	*M. B. Ostrobr.*	6:57	15:44	0:19	13:04
17	C.	Salomei p.	6:59	15:42	1:35	13:28
18	P.	Romana m.	7:01	15:41	2:49	13:52
19	S.	Elżbiety kr.	7:02	15:40	4:02	14:18
20	N.	Feliksa	7:04	15:38	5:13	14:47
21	P.	*Ofiarow. NMP.*	7:06	15:37	6:21	15:22
22	W.	Cecylii p. M. ●	7:07	15:36	7:24	16:02
23	Ś.	Klemensa p.	7:09	15:35	8:20	16:48
24	C.	Jana od Krzyża	7:11	15:34	9:09	17:42
25	P.	Katarzyny p. m.	7:12	15:33	9:50	18:40
26	S.	Sylwestra op.	7:14	15:32	10:24	19:41
27	N.	Waleriana	7:15	15:31	10:52	20:44
28	P.	Grzegorza p.	7:17	15:30	11:17	21:48
29	W.	Saturnina b. m.	7:19	15:29	11:39	22:53
30	Ś.	Andrzeja, J. ☽	7:20	15:29	12:00	23:59

1938

ZAPISKI NA LISTOPAD 1938

GRUDZIEŃ

			Słońca		Księżyca	
			wsch.	zach.	wsch.	zach.
1	C.	Mariana m.	7:21	15:28	12:21	—
2	P.	Pauliny m.	7:23	15:27	12:42	1:07
3	S.	Franciszka Ks.	7:24	15:27	13:06	2:17
4	N.	Barbary p. m.	7:26	15:26	13:35	3:30
5	P.	Juliusza m.	7:27	15:26	14:09	4:45
6	W.	Mikołaja b.	7:28	15:25	14:52	6:00
7	Ś.	Ambrożego	7:30	15:25	15:47	7:09
8	C.	**Niepok. Pocz.**	7:31	15:24	16:53	8:11
9	P.	Walerii p. m.	7:32	15:24	18:08	9:02
10	S.	*NPM. Loretań.*	7:33	15:24	19:28	9:43
11	N.	Damazego	7:34	15:24	20:48	10:17
12	P.	Aleksandra m.	7:35	15:23	22:07	10:46
13	W.	Łucji p. m.	7:36	15:23	23:24	11:10
14	Ś.	*Such.*, Izyd.	7:37	15:23	—	11:34
15	C.	Waleriana b.	7:38	15:23	0:40	11:58
16	P.	*Such.*, Euzeb.	7:39	15:24	1:52	12:23
17	S.	*Such.*, Floriana	7:40	15:24	3:03	12:51
18	N.	Wiktora m.	7:41	15:24	4:11	13:22
19	P.	Urbana V p.	7:41	15:24	5:15	14:00
20	W.	Teofila m.	7:42	15:25	6:14	14:43
21	Ś.	Tomasza ap.	7:43	15:25	7:05	15:34
22	C.	Zenona m.	7:43	15:26	7:48	16:30
23	P.	Wiktorii p. m.	7:44	15:26	8:25	17:29
24	S.	*Wigilia*, A. i E	7:44	15:27	8:55	18:31
25	N.	**Boże Narodz.**	7:45	15:27	9:21	19:50
26	P.	**Szczepana m.**	7:45	15:28	9:44	20:40
27	W.	Jana ap. ew.	7:45	15:29	10:05	21:45
28	Ś.	Młodzianków	7:45	15:30	10:26	22:51
29	C.	Tomasza b.	7:46	15:30	10:46	23:58
30	P.	Eugeniusza b.	7:46	15:31	11:08	—
31	S.	Sylwestra p.	7:46	15:31	11:33	1:08

1938

ZAPISKI NA GRUDZIEŃ 1938

Skrócony kalendarz na r. 1939.

Półrocze I.	N	P	W	Ś	C	P	S
Styczeń	**1**	2	3	4	5	**6**	7
	8	9	10	11	12	13	14
	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28
	29	30	31				
Luty				1	**2**	3	4
	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25
	26	27	28				
Marzec				1	2	3	4
	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25
	26	27	28	29	30	31	
Kwiecień							1
	2	3	4	5	6	7	8
	9	**10**	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29
	30						
Maj		1	2	**3**	4	5	6
	7	8	9	10	11	12	13
	14	15	16	17	**18**	19	20
	21	22	23	24	25	26	27
	28	**29**	30	31			
Czerwiec					1	2	3
	4	5	6	7	**8**	9	10
	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24
	25	26	27	28	**29**	30	

Półrocze II.	N	P	W	Ś	C	P	S
Lipiec							1
	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29
	30	31					
Sierpień			1	2	3	4	5
	6	7	8	9	10	11	12
	13	14	**15**	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26
	27	28	29	30	31		
Wrzesień						1	2
	3	4	5	6	7	8	9
	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23
	24	25	26	27	28	29	30
Październik	1	2	3	4	5	6	7
	8	9	10	11	12	13	14
	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28
	29	30	31				
Listopad				**1**	2	3	4
	5	6	7	8	9	10	**11**
	12	13	14	15	16	17	18
	19	20	21	22	23	24	25
	26	27	28	29	30		
Grudzień						1	2
	3	4	5	6	7	**8**	9
	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23
	24	**25**	**26**	27	28	29	30
	31						

Tłuste liczby oznaczają dni świąteczne

OD WYDAWNICTWA

Dziesiąty raz z kolei ukazuje się nasz „Informacyjny Kalendarz Narciarski“. Pierwszy jego rocznik dotarł do rąk wszystkich członków Polskiego Związku Narciarskiego w sezonie 1926/27. Począwszy od tej daty — co roku otrzymywali narciarze zrzeszeni w Związku, kolejne tomiki „Kalendarza“, dostarczane im bezpłatnie przez P. Z. N. za pośrednictwem Towarzystw, Klubów i Sekcyj związkowych.

Jeden tylko rok stanowił wyjątek w ciągłości wydawnictwa, a mianowicie sezon 1931/32. Wtedy bowiem ze względu na konieczność zebrania większych funduszów potrzebnych na ekspedycję olimpijską mającą startować w odległych Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej (Lake Placid), postanowiono przeznaczyć całą kwotę przewidzianą na wydawnictwo „Kalendarza“ na rzecz ekspedycji olimpijskiej, jako ofiarę ogółu narciarzy. W tym wyjątkowym roku nastąpiła przerwa w wydawnictwie i „Kalendarz“ nie ukazał się.

Dziesięć tomików „Kalendarza“ odegrało niewątpliwie wielką rolę w propagandzie polskiego narciarstwa i spełniło ważną misję popularyzacji urządzeń związkowych. Ze skromnej na początku rozmiarami książeczki rozrósł się „Kalendarz“ do kilkusetstronicowej publikacji, zawierającej wielką obfitość materiału informacyjnego. Rozwój narciarstwa i rozrost prac Polskiego Związku Narciarskiego tudzież opanowywanie przezeń coraz liczniejszych agend sprawiły, że rozmiary wydawnictwa rosły, a poziom jego stawał się coraz wyższy

Przy sposobności wydania dziesiątego z kolei tradycyjnego już wydania „Kalendarza Informacyjnego P. Z. N.“ — redakcja poczuwa się do miłego obowiązku złożenia wyrazów wdzięczności wszystkim tym, którzy w ciągu całego okresu istnienia wydawnictwa, przyczyniali się do stałego jego doskonalenia z widoczną korzyścią dla rozwoju polskiego narciarstwa.

Za redakcję Kalendarza

STANISŁAW FAECHER
I. Wiceprezes P. Z. N.

Ludzie nart, towarzysze śnieżnych szlaków:
Ziemia polska na południu kraju unosi się w górę, wypiętrza, fałduje i w tym ufałdowaniu skaliście kamienieje. Zmienia się ukształtowanie pionowe.
Rozległe równinne pola określają Polskę; pewnie to właśnie od pól otrzymaliśmy nazwisko Polaków.
Ale tu — na południu — trawiasta równina przekształca się w góry. Popatrzcie na mapę: ziemia skalna wygięła się łukiem od Beskidu Śląskiego po Karpaty Wschodnie, sprężona jakby w skoku. W tym łuku czeka nas wysoki urok czystego spo tu.
To sport, któremu żaden inny nie jest równy. Ofiaruje wam gorąco podczas mrozu, wzruszenie i piękno w krajobrazie, niespodzianość w przeżyciach, przestrzeń nieograniczoną. Ze sportów zimowych — najbardziej przestrzenny, ze sportów lądowych — najbardziej lotny i uniesiony; nieporównany pod względem śmiałości i pędu. O narciarzu można powiedzieć, że biega, płynie i lata zarazem; ogarnia więc żywioły ziemi, wody i powietrza.
„Człowiek na deskach" dosłownie i przenośnie stąpa nie po ziemi. To wyschnięte, śmigłe drewno obrobione ręką ludzką nadaje narciarzowi polot, nową platformę biegu i skoku.
Tak, trzeba odczuć narciarstwo. To nie tylko ruch dla ciała, to odprężenie dla umysłu i nerwów. To nie tylko kwestia sprawności fizycznej, to wynik psychicznej dyspozycji i opanowania. To nie tylko zmęczenie w nogach, ale i ulga w myślach. Kiedy narty unoszą was w pędzie, jest to również warunek uniesienia ducha.
W ten więc sposób, podwójnie podniesieni w narciarstwie, przeżywacie jakby nowy wymiar odczuwania. Zbocze dziwnie szybko zbliża się do przeciwstoku, jeden strzelisty start przekreśla w prostej linii odległość od szczytu do dołu. Tam już zwołuje poeta gromadę kolegów:

Jeszcze tylko wepniemy w poziom wolę naszych nóg,
a potem nóg nożyce werżniemy w śniegu aksamit
i popłyniemy w dwulinii, w dwulinii nowych dróg,
dróg, które drążymy sami!

Kiedy śnieg kurzy, kiedy po białym płaszczu zimy, skutym w lodowaty mróz, szybko krajecie zbocza, pomyślcie o ziemi zachwyceń narciarskich, która tu wypiętrzyła się w górzystym łuku, aby wam dać rozkosze wędrówek, podejść i zjazdów. To dla was południe kraju ofiaruje dary północy: ziemię w najlepszym śniegu.

ZIMOWISKA W KARPATACH

Wykaz poniższy obejmuje ważniejsze zimowiska, stacje sportu zimowego i punkty wyjściowe dla turystyki narciarskiej. Wykazem objęte są miejscowości położone wyłącznie **po polskiej stronie łańcucha karpackiego.** Wszystkie miejscowości wymienione zostały **w porządku alfabetycznym,** a całość podzielono na **trzy grupy** a mianowicie: zimowiska podtatrzańskie, zimowiska zachodnio-beskidzkie i zimowiska wschodnio-karpackie. Dla każdej miejscowości podano najistotniejsze **informacje,** ujęte za pomocą skrótów. Użyte w wykazie **skróty są następujące:**

1) Liczba za nazwą oznacza wysokość zimowiska w metrach nad poziom morza.
2) Nazwy złożone wielkimi literami oznaczają ważniejsze zimowiska.
3) Zim = zimowisko.
4) p w = punkt wyjściowy.
5) Grupy górskie oznaczono następującymi skrótami:
   B. Śl. = Beskid Śląski
   B. M. = Beskid Mały
   B. W. = Beskid Wysoki
   gr. W. R. = Grupa Wielkiej Raczy
   gr. P. = Grupa Pilska
   gr. B. G. = Grupa Babiej Góry
   B. Wys. = Beskid Wyspowy
   G. = Gorce
   T. Z. = Tatry Zachodnie
   T. W. = Tatry Wysokie
   P. = Pieniny
   B. S. = Beskid Sądecki
   gr. J. = Grupa Jaworzyny
   gr. R. = Grupa Radziejowej
   B. N. = Beskid Niski
   Bi. Z. = Bieszczady Zachodnie
   Bi. W. = Bieszczady Wschodnie
   G. Z. = Gorgany Zachodnie
   G. W. = Gorgany Wschodnie
   B. H. = Beskid Huculski
   C. = Czarnohora
   g. Cz. = Góry Czywczyńskie
   g. H. = Góry Hryniawskie

ZIMOWISKA PODTATRZAŃSKIE

Białka 694 zim p w T. W.
Biały Dunajec 772 zim p w T. Z. i W.
Brzegi 860 p w T. W.
BUKOWINA 920 zim p w T. W.
JASZCZURÓWKA 908 zim p w T. W. i Z.
Jurgów 769 zim p w T.W.
KOŚCIELISKA 950 zim p w T. Z.
Kuźnice 988 p w T. Z. i W.
Murzasichle 890 p w T. W.
PORONIN 743 zim p w T. Z. i W.
Witów 821 zim p w T. Z.
ZAKOPANE 833 zim p w Z. T. i W.
Zubsuche 950 zim p w T. Z.

ZIMOWISKA ZACHODNIO-BESKIDZKIE

Andrychów 333 zim p w B. M.
Barwinek 437 p w B. N.
Bielsko 312 p w B. Śl. i B. M.
Brenna 416 zim p w B.Śl.
Bystra k. Jordanowa 439 zim p w gr. B. G.
BYSTRA 478 zim p w B. Śl.
Chabówka 482 p w G. i B. Wys.
Czernichów 330 p w B.N.
CZORSZTYN 500 zim p w G., P. i B. S.
Dobra 466 zim p w B. Wys.
Dukla 351 p w B. N.
Gładyszów 494 p w B. N.
GŁĘBCE 569 zim p w B. Śl.
Gorlice 304 p w B. N.
Górki Wielkie 338 zim p w B. Śl.
Grybów 349 p w B. N.
HUCISKO 568 zim p w gr. B. G.
Istebna 597 zim p w B.Śl.
IWONICZ 401 zim p w B. N.
Jaszczurowa 350 zim p w B. M.
Jaworze 361 zim p w B. Śl.
JELEŚNIA 456 zim p w gr. P. i gr. B. G.
Jordanów 493 zim p w gr. B. G.
Jurków 534 p w B. Wys.
Kalwaria 333 p w B. M.
Kamesznica 500 p w B. Śl.
Kamienica 361 p w B. Śl.
Kasina Wl. 482 p w B. Wys.
KASINKA 370 zim p w B. Wys.
Kęty 277 p w B. M.
Kocierz 541 p w B. M.
Koniaków 757 zim p w B. Śl. i gr. W. R.

KORBIELÓW 627 zim p w gr. P. i gr. B. G.
Koszarawa 563 zim p w gr. B. G.
KOWANIEC 645 zim p w G.
Kozy 375 p w B. M.
Krempna 380 p w B. N.
Krosno 278 p w B. N.
KROŚCIENKO 422 zim p w B. S., G. i P.
KRYNICA 583 zim p w gr. J.
Lachowice 424 p w gr. B. G. i B. M.
LANCKORONA 480 zim p w B. N.
Lasek 636 p w G.
Limanowa 405 p w B. Wys.
Lubień 356 p w B. Wys.
Lubomierz 573 zim p w G. i B. Wys.
Łącko 360 p w B. S.
Łodygowice 378 p w B. Śl. i B. M.
Łomnica 476 zim p w B. S.
MAKÓW 377 zim p w gr. B. G.
Międzybrodzie 336 zim p w B. M.
Mikuszowice 385 p w B. M. i B. Śl.
Milówka 446 zim p w B. Śl. i gr. P.
MSZANA DOLNA 399 zim p w B. Wys.
Mucharz 397 zim p w B. M.
MUSZYNA 458 zim p w gr. J.
Myślenice-Zarabie 314 zim p w B. Wys.
Niedzica 511 p w P. i G.
Niedźwiedź 488 p w G. i B. Wys.
Odrzykoń 325 p w B. N.
Orawka 677 zim p w gr. B. G.
Osielec 421 zim p w gr. B. G. i B. Wys.
Ostre 540 p w B. Śl.
PIWNICZNA 399 zim p w B. S.
Podwilk 678 p w gr. B. G.
Polana 371 zim p w B.Śl.
PORĄBKA 307 zim p w B. M.
Poręba Wl. 532 p w G. i B. Wys.
Posada Jaśliska 448 p w B. N.
Przyborów 503 p w gr. B. G.
Raba Wyżna 531 zim p w G.
RABKA 508 zim p w G. i B. Wys.
Radziechowy 447 p w B. Śl. i gr. P.
RAJCZA 502 zim p w gr. P. i gr. W. R.
Rycerka Górna 603 p w gr. W. R.
RYMANÓW 352 zim p w B. N.
RYTRO 369 zim p w B.S.
Sieniawa 620 zim p w G.
Skawce 306 p w B. M.
Skawica 439 p w gr. B.G.
Sól 585 zim p w gr. W.R.
Stary Sącz 321 p w B. S.
Straconka 453 p w B. M.
Stronie 430 p w B. M.
Sucha 350 zim p w gr. B. G.

Szczawa 517 p w G. i B. Wys.
SZCZAWNICA 481 zim p w P., G. i gr. R.
SZCZYRK 531 zim p w B. Śl.
Szymbark 315 zim p w B. N.
Tylicz 575 p w gr. J.
Tymbark 427 p w B.Wys.
Ujsoły 553 p w gr. W. R.
USTROŃ 356 zim p w B. Śl.
Wadowice 280 p w B. M.
Wapienica 326 p w B. Śl.
Wapienne 383 p w B. N.
WĘGIERSKA GÓRKA 438 zim p w B. Śl. i gr. P.
Wierchomla Wl. 502 p w B. S.
Wilkowice 419 zim p w B. M. i B. Śl.
WISŁA 428 zim p w B. Śl.
WYSOWA 524 zim p w B. N.
ZARYTE 454 zim p w G. i B. Wys.
ZAWOJA 593 zim p w gr. B. G.
Zubrzyca Górna 720 zim p w gr. B. G.
ZWARDOŃ 686 zim p w gr. W. R.
ŻEGIESTÓW 480 zim p w B. S.
ŻYWIEC 346 p w B. Śl. B. M. i gr. P.

ZIMOWISKA WSCHODNIO-KARPACKIE

Baligród 445 p w Bi. Z.
Berehy Gr. 750 p w Bi.Z.
BESKID 800 p w Bi.W.
Borynia 620 p w Bi. Z.
Borysław 360 p w Bi. W.
Broszniów 346 p w G. Z.
Burkut 1012 zim p w g. Cz. i g. H.
Bystrzec 806 p w C. i g. H.
CISNA 578 zim p w Bi.Z.
DELATYN 423 zim p w G. W.
DORA 503 zim p w G.W.
Dżembronia 800 p w B.H.
Foreszczenka 931 p w C.
HREBENÓW 490 zim p w Bi. W.
Hryniawa 829 p w g. H.
Husne Wyżne 734 p w Bi. Z. i W.
Huta 680 p w G. Z. i W.
Jabłonica 737 zim p w C. i G. W.
Jala 750 p w G. Z. i W.
JAMNA 680 zim p w G. W.
JAREMCZE 521 zim p w G. W.
Jasień 566 p w G. Z.
Jasienów Górny 530 p w B. H. i g. H.
Jawornik 809 p w C., g. H. i g. Cz.
Klimiec 765 zim p w Bi. Z. i W.

KOMAŃCZA 504 zim p w B. N. i Bi. Z.
Korostów 520 zim p w Bi. W.
Kosmacz 650 zim p w B. H.
KOSÓW 361 zim p w B. H.
Koziowa 610 p w Bi. Z. i W.
KUTY 339 zim p w B.H.
Libuchora 742 p w Bi.Z. i W.
Ludwikówka 680 p w G. Z.
ŁAWOCZNE 648 zim p w Bi. W.
ŁUPKÓW 584 zim p w B. N. i Bi. Z.
Malmanstal 650 p w Bi. W.
Maniów 598 p w Bi. Z.
Matków 669 p w Bi. Z. i W.
MIKULICZYN 596 zim p w G. W.
Mizuń stary 457 p w Bi. W. i G. Z.
Nadworna 431 p w G.W.
Oporzec 690 p w B. W.
Osmołoda 717 zim p w G. Z.
Pasieczna 549 zim p w G. W.
Perehińsko 480 p w G.Z.
Pistyń 380 p w B. H.
PODLEŚNIÓW 630 p w G. W.
Podluty 618 zim p w G. Z.
Porohy 560 zim p w G. Z. i W.
RAFAJŁOWA 757 zim p w G. W.
ROZŁUCZ 580 zim p w Bi. Z.
Różanka Wyżnia 720 p w Bi. W.
Schodnica 520 p w Bi.W.
SIANKI 797 zim p w Bi. Z.
SKOLE 437 p w Bi. W.
SŁAWSKO 590 zim p w Bi. W.
Słoboda Rungurska 448 p w B. H.
Smorze Dolne 721 p w Bi. W. i Z.
Sokoliki Górskie 680 p w Bi. Z.
Sołotwina 420 p w G. W.
Spas 380 p w Bi. Z.
Stary Sambor 358 p w Bi. Z.
Synowódzko Wyżne 413 p w Bi. W.
Szybeny 870 p w C. i g. Cz.
Świca 930 p w G. Z.
Tarnawka 640 p w Bi.W.
TATARÓW 690 zim p w G. W.
TRUSKAWIEC 380 zim p w Bi. W.
TUCHLA 528 zim p w Bi. W.
Turka 587 zim p w Bi. Z. i W.
Ustrzyki Górne 650 zim p w Bi. Z.
Wola Michowa 546 p w Bi. Z.
WOROCHTA 749 zim p w G. W., C. i B. H.
Wygoda 457 p w Bi. W. i G. Z.
Wysocko Wyżne 632 p w Bi. Z. i W.

Wyszków 799 zim p w Bi. W. i G. Z.
Załokieć 467 p w Bi. Z. i W.
ZEŁEMIANKA 640 zim p w Bi. W.
Zelene 774 p w C., B. H. i g. H.
Zielona 624 zim p w G. W.
ŻABIE 650 zim p w B.H., C., g. Cz. i g. H.

SZCZYTY I PRZEŁĘCZE

Zestawienie poniższe obejmuje ważniejsze szczyty i przełęcze w całym łańcuchu karpackim t. j. **w Tatrach, Beskidach Zachodnich i Karpatach Wschodnich.** Wykazem objęto szczyty i przełęcze zarówno t. z. **narciarskie**, jak też mające znaczenie dla **pieszej turystyki zimowej**, względnie taternictwa zimowego. Przy każdym szczycie względnie przełęczy podano **wzniesienie w metrach** nad poziomem morza. Kolejność podano **według wysokości** w obrębie poszczególnych grup górskich.

Nazwy szczytów oraz wysokości zaczerpnięto z map topograficznych w podz. 1:100.000, wydanych przez Wojskowy Instytut Geograficzny, z wyjątkiem Tatr dla których posłużono się mapą T. Zwolińskiego w podz. 1:50.000. **Podział Karpat na grupy górskie** przyjęto według uchwały IV zjazdu w sprawie gospodarki turystycznej w Karpatach odbytego w 1936 r. w Krynicy.

TATRY i PODHALE

Tatry Zachodnie

Szczyty:

Starorobociański 2175
Błyszcz 2158
Jarząbczy Wierch 2137
Kamienista 2126
Krzesanica 2123
Małołączniak 2096
Ciemniak 2089
Smereczyński 2066
Wołowiec 2064
Beskid 2012
Kopa Kondracka 2005
Kończysty Wierch nad Jarząbczą 2003
Kasprowy 1988
Tomanowa Polska 1976
Siwe Turnie 1960
Łopata 1957
Czuba Goryczkowa 1913
Giewont 1894
Suchy Kondracki 1890
Rakoń 1879
Ornak 1853
Uhrocie Kaspr. 1850
Kominy Tylkowe 1829
Trzydniowiański 1758
Kopa Magury 1704
Bobrowiec 1663
Kopa Królowa 1570
Stoły 1429
Myślenickie Turnie 1354
Kopieniec Wielki 1328
Nosal 1206

Przełęcze:

Liliowe 1952
pod Kopą Kondr. 1863
Pyszniańska 1788

Kondracka 1722
Siwa 1715
Tomanowa 1686
między Kopami 1501
Iwaniacka 1459
Bobrowiecka 1355
Białego 1333
w Grzybowcu 1318
Czerwona 1305
Przysłop Miętusi 1187

Tatry Wysokie

Szczyty:

Rysy 2499
Męguszowiecki 2438
Świnica 2301
Kozi Wierch 2295
Granaty 2241
Miedziane 2234
Kosista 2193
Walentkowa 2167
Wołoszyn 2117
Żółta Turnia 2086
Gładki Wierch 2065
Dolina za Mnichem 1795
Świstówka 1768
Opalone 1683
Gęsia Szyja 1490
Kopa Sołtysia 1420

Przełęcze:

Wrota Chałubińsk. 2202
Zawrat 2159
Szpiglasowa 2114
Krzyżne 2113
Gładka 1994
Czarna Ławka 1973
Karb 1852
Waksmundzka 1376

Skalne Podhale

Magura n. Witowem 1230
Palenica 1198
Cyrhla nad Białką 1158
Gubałówka 1123
Ostrysz n. Dzianisz. 1025
Dziadkówka 1006
Galicowa Grapa 982

BESKIDY ZACHODNIE

Beskid Śląski

Szczyty:

Skrzyczne 1250
Barania Góra 1214
Małe Skrzyczne 1201
Malinowska Skała 1150
Magurka k. Baraniej 1129
Klimczok 1119
Malinów 1095
Stołów 1035
Szyndzielna 1031
Glinne 1021
Magura 1015
Czantoria Wielka 977
Kiczory 989
Stożek 980
Czarny nad Wisłą 956
Karolówka 930
Cieślar 923
Błatnia 917
Gańczorka 901
Ochodzita 894
Tyniok 891
Soszów Wielki 884
Równica 883
Cisowy Wielki 872
Czantoria Mała 864
Beskidek nad Szczyrkiem 850

Przykra n. Jaworzem 824
Kobyła 802
Kamienny 790
Orłowa 766
Stefanka 686

Przełęcze:

Salmopol 934
Pod Koniakowem 830
Kubalonka 761
Rupieńka 707

Beskid Mały

Szczyty:

Madohora 934
Leskowiec 922
Magurka 913
Czupel 903
Potrójna 888
Wielka Góra 879
Jaworzyna nad Czernichowem 864
Wielki Cisownik 853
Groniczek 839
Jawornica 834
Kiczera nad Żarem 831
Hrobacza Łąka 830
Królowa Wyżnia 819
Gaiki nad Straconką 808
Gancarz 802
Palenica 782
Baków 766
Żar 761
Chełm n. Stryszowem 604
Lanckorońska Góra 550
Żarek nad Kalwarią 527

Przełęcze:

w Stroniach 430
Przegibek k. Straconki 663
Kocierz 718

Grupa Wielkiej Raczy

Szczyty:

Wielka Racza 1236
Rycerzowa 1207
Mała Racza 1178
Jaworzyna 1173
Muńcuł (Menczoł) 1165
Oszust (Oszus) 1152
Będoszka Wielka 1142
Bugaj 1139
Majów 1135
Przegibek 1124
Orzeł 1119
Kikula 1076
Magura k. Kikuli 1067
Bukowina 1063
Jaworzyna n. Ujsoł. 1052
Praszywka 1043
Smereków Wielki 1041
Przysłop Wielki 1037
Jaworzyna 1020
Młada Hora 995
Rachowiec 951

Przełęcze:

Przysłop p. Rycerzową 940
Pod Menczołem 921
Glinka nad Ujsołami 845
Beskid Wrzeszkowski 755
Zwardoń (droga) 700
Zwardoń (tor kolejowy) 686

Grupa Pilska

Szczyty:

Pilsko 1556
Romanka 1366
Szczawina 1356
Lipowska 1326
Buczynka 1204
Magurka 1144
Boracza 1144

Hruba Buczyna 1103
Jaworzyna n. Glinką 1045
Sucha Góra 1042
Prusów 1009
Przybór 897
Abrahamów 855

Przełęcze:

Pod Lipowską 1186
Wilczy Groń 961
Boracza 854
Glinne n. Korbielow. 809

Grupa Babiej Góry

Szczyty:

Babia Góra 1725
Cyl (Mała Babia) 1517
Polica 1367
Sokolica 1367
Mędralowa 1170
Magurka 1118
Jałowiec 1110
Urwanica 1106
Naroże 1063
Czerniawa Sucha 1062
Jaworzyna 1050
Lachów Groń 1048
Kielik 960
Weska 948
Żeleźnica 913
Kiczora 901
Cupel 885
Magurka k. Suchej 870
Solniska 848

Przełęcze:

Brona 1408
Pod Syhlcem 1083
Jałowiecka 1017
Krowiarki 986
Pod Jałowcem 975
Opaczne 879
Klekociny (Przegib) 864
Głuchaczki 832
Sidzińska 757
Beskid nad Spytkowicami 711
Pod Kiczerą 661

Gorce

Szczyty:

Turbacz 1310
Kiczora 1284
Kudłoń 1276
Gorc 1229
Lubań 1211
Przysłop 1187
Obidowiec 1102
Turbaczyk 1091
Bukowina 1040
Stare Wierchy 1027
Kiczora n. Szczawą 1007
Runek 1005
Suhora 1000
Berdo 995
Marszałek 828
Piątkowa 714

Przełęcze:

Przysłopek 1009
Ochotnicka 846
Obidowa (szosa) 812
Przysłop nad Lubomierzem 752

Beskid Wyspowy

Szczyty:

Mogielica 1171
Jasień 1062
Ćwilin 1060
Modyń 1032
Wielki Luboń 1023
Śnieżnica 1006
Szczebel 977
Lubogoszcz 967

Łopień 951
Cichoń (Tokoń) 929
Kobylica 924
Jaworz 921
Lubomir 912
Sałasz 909
Łysina 897
Mały Luboń 870
Kotuń 868
Zębalowa 860
Parszywka 848
Stołowa 841
Ciecień 835
Ogorzała 806
Kamionna 805
Chełm 793
Pępówka 777
Babica 734
Kostrza 730
Kiczora 726

Przełęcze:

Pod Mogielicą 912
Zalesie 765
Chyżówki 695
Gruszowiec 683
Glisne 634
Krzeczów 632

Pieniny

Szczyty:

Wysokie Skałki 1052
Trzy Korony 982
Szczob 937
Wysoki Wierch 901
Rabsztyn 847
Flaki 804
Sokolica 746

Przełęcze:

Pod Trzema Koronami 780

Grupa Radziejowej

Szczyty:

Radziejowa 1265
Wielki Rogacz 1182
Prehyba 1175
Skałka 1168
Eliaszówka 1026
Niemcowa 1026
Dzwonkówka 984

Przełęcze:

Obidza 931
Przysłop pod Dzwonkówką 892

Grupa Jaworzyny

Szczyty:

Jaworzyna 1116
Runek 1082
Pusta Wielka 1061
Pisana Hala 1044
Kotylniczy Wierch 1032
Jaworzynka 1002
Magura Kurczyńska 962
Makowica 949
Zimne 918
Huzary 866

Przełęcze:

Krzyżówka 731
Tylicka 688

Beskid Niski

Szczyty:

Lackowa 1001
Ostry Wierch 938
Jaworzyna nad Regetowem 885
Jaworze (Jaworki) na Grybowem 882
Czersta nad Łabową 871
Czerteż 866

Kamień n. Jaśliskami 863
Kozie Żebro 853
Paszuk (Pasika) 849
Magura Wątkowska 847
Daszawa 840
Kornuty 837
Ubocz k. Grybowa 832
Tokarnia n. Łabową 828
Korb Średni 822
Magura Małastowska 814
Świerzowa 803
Mareska 794
Dzielec 794
Chełm k. Grybowa 779
Bukowica 778
Margoń 777
Masłowa Góra 747
Wielka Góra nad Polanami 734
Cergowa 718
Kamień 712
Homola 707
Hyrowa 694
Sucha G. k. Krosna 592

Przełęcze:

Łupkowska 685
Nad Dubnem 671
Łupkowska (tor k.) 657
Nad Bartnem 617
Nad Żydowskiem 613
Nad Wysową 612
Nad Gładyszowem 604
Nad Czeremchą 575
Pod Kornutami 542
Pod Cergowa 509
Dukielska 502

KARPATY WSCHODNIE

Bieszczady Zachodnie

Szczyty:

Pikuj 1406
Tarnica 1348
Halicz 1335
Krzemień 1335
Bukowe Berdo 1313
Zełemeny 1306
Wielka Rawka 1303
Połonina Caryńska 1297
Ostry Wierch 1294
Szeroki Wierch 1269
Połonina Wetlińska 1253
Kinczyk Bukowski 1251
Żurówka 1228
Starostyna 1228
Smerek 1223
Ruski Put 1218
Dziurkowiec 1190
Mostek 1186
Hrubki 1185
Babia Skała 1168
Wiasiel 1153
Czeremcha 1133
Kinczyk Hnylski 1116
Dział nad Berehami 1112
Kańczowa 1111
Beskid Wołosacki 1104
Hyrlata 1103
Wołosań 1070
Łopiennik 1069
Wielki Menczuł k. Pikuja 1036
Opałonek 1028
Magura Łomniańska 1024
Sękowa nad Wetliną 1022
Perejba 1018
Mag. Stuposiańska 1016
Wilki 1014

Majdan (Magura) k. Sianek 1013
Dwernik 1004
Steciw Las 1001
Borsuk 1000
Chryszczata 990
Kruhła 981
Turna 979
Sażówka 969
Falowa 965
Szczawinka 953
Jaworniki nad Ustrzykami 940
Rozłucz 933
Wysoki Groń 909
Terkaliwski 892
Kiczera nad Siankami 888
Wierch Rydoszowa 879
Stare k. Rozłucza 875
Widyłok 862
Hulskie nad Sanem 846
Sejówka 830
Kobyła 820
Kilczyn Horb 819
Czerwony Wierch 818
Woronienka 810
Ostre n. Lutowiskami 804
Kijowiec 787
Terpiak k. Łupkowa 744
Zakopaniec 741
Dyszowa 718
Kochanowiec k. Rozłucza 712

Przełęcze:

Pod Wielką Rawką 1159
Pod Balnicą (tor k.) 969
Nad Wołosatem 909
Nad Berehami 872
Użocka 859
Tucholska 854
Nad Solinką 836
Żebrak p. Chryszczatą 816
Nad Zubraczem 749
Nad Sokolikami 746
Nad Rozłuczem 644

Bieszczady Wschodnie

Szczyty:

Magura 1365
Mag. Synaczewska 1335
Czarna Repa 1288
Czarna Syhła 1287
Magij (Czyrak) 1283
Paraszka 1271
Szeroka 1267
Mutny 1264
Tusuł (Bukowieniec) 1262
Tołsty Żłob 1258
Wysoki Wierch 1245
Kodrawiec 1244
Trościan 1235
Czarna Góra 1230
Matachów 1220
Stara Szebela 1220
Perekop 1217
Menczuł k. Tuchli 1215
Perechreście 1214
Menczuł k. Cz.Repy 1210
Berdo 1199
Szeroki Wierch 1181
Zełemin 1177
Wysoki Wierch 1177
Obrosły Wierch 1161
Płaj 1159
Kindrat 1158
Staneszcza 1158
Rosocharz 1154
Tatarówka 1151
Krzemień 1137
Krasna 1136
Jaworyna 1134
Szymoniec 1132
Bukowinki Zadnie 1128
Pohar 1123
Widnocha 1123
Jawornik Wielki 1122

Magura—Kozie 1122
Dźwinów 1109
Minczoł Zubrzycki 1108
Bliźniec 1093
Krzyżowy Wierch 1081
Ilża (Mogiła) 1066
Kijowiec 1064
Pliszka 1051
Doboszówka 1044
Czarny Wierch nad Wyszkowem 1037
Dołżka 1037
Jawornik 1032
Kruhły n. Majdanem 1029
Ostry 1026
Pliszka 1019
Jawornik Mały 1016
Mag. n. Wysockiem 1013
Bukowska 1001
Zielony Wierch 985
Kazanowiec 968
Ciuchowy Dział 942
Klucz 927
Bukowiec nad Ławocznem 926
Jarowiszcze 909
Dział n. Kruszelnicą 904
Sukiel 900
Tomnatyk 900
Wołcza 893
Werszyszcze 884
Dział nad Uryczem 842
Bystra k. Truskawca 840
Żupanie 834
Trzy Kopce 746

Przełęcze:

Pod Czarną Repą 1252
Beskid 982
Wyszkowska 933
Przysłup nad Ławocznem 933
Nad Koziową 761
Nad Hołowską 723

Gorgany Zachodnie

Szczyty:

Sywula 1836
Ihrowyszcze 1807
Wysoka 1805
Łopuszna 1772
Grofa 1752
Popadia 1742
Parenki 1737
Mołoda k. Osmołody 1723
Pietros 1708
Busztul 1693
Jajko Ilemskie 1685
Bojaryn 1679
Sywania Lolińska 1643
Seredna 1639
Owół 1613
Koniec Gorganu 1611
Wielka Kieputa 1608
Negrowa 1604
Jajko Perehińskie 1600
Borewka 1595
Gorgan Ilemski 1589
Gorgan nad Bystrą 1585
Koń Grofecki 1577
Teresinka 1564
Jałowa Klewa 1563
Nerjedów 1557
Stanimir 1547
Wierch Niwka 1541
Prełuka 1520
Dalna 1508
Wierch Pasieczny 1485
Ruszczyna 1465
Menczuł 1454
Gorgan Wyszkowski 1443
Wielki Gurgulat 1437
Pustoszak Wielki 1427
Tarnica 1413
Torgan 1403
Matachów 1390
Sołotwinka 1355
Chom 1347

Lipowica 1316
Skałki Zadnie 1282
Pianula 1255
Hryńków Wierch 1253
Kruhła Młaka 1235
Niagryn 1184
Łysa nad Świcą 1156
Jawornik n. Łomnicą 1125
Jaworowa Kiczera 1111
Magura Wyszkowska 1107
Szyworys 1075

Przełęcze:

Pod Mołodą 1423
Pod Bojarynem 1363
Pod Gorganem Ilemskim 1185
Pod Rypną 1076
Wiwczyna 1021
Pod Lipowicą 946
Pod Pianulą 921

Gorgany Wschodnie

Szczyty:

Bratkowska 1792
Gropa 1763
Doboszanka 1754
Czarna Klewa 1723
Durnia 1709
Poleńska 1695
Syniak 1666
Kozi Gorgan 1617
Mały Gorgan 1600
Chomiak 1540
Taupiszyrka 1503
Maksymiec 1485
Jawornik 1467
Synieczka 1401
Douha 1372
Płoska 1355
Podsmereczek 1276
Czortka 1258
Hrebla 1256
Okopy 1245
Bukowiec 1227
Pantyr 1225
Czorczyn n. Pieszną 1178
Świnianka 1121
Wawtorów 1060
Dił nad Bitkowem 997
Czarnohoryca 992
Wencki 916

Przełęcze:

Pod Pikunem 1447
Pod Steryszowcem 1157
Pantyrska (Legion.) 1065
Pod Doboszanką 1041
Bukowica 994
Jabłonicka 930

Czarnohora

Szczyty:

Howerla 2058
Brebenieskul 2037
Pop Iwan 2022
Rebra 2001
Munczel 1999
Turkuł 1932
Breskuł 1911
Smotrec 1896
Szpyci 1864
Dancerz 1850
Pożyżewska 1822
Szuryn 1771
Stajki 1745
Baskul 1734
Stepaniec 1658
Kostrzyca 1586
Koźmieska Wielka 1572
Mariszeska W. 1564
Skoruszny 1551
Kukul 1540
Mariszeska Mała 1448
Marysz 1345
Kiczera k. Worochty 1248

Przełęcze:

Pod Mariszeską 1396
Pod Popem Iwanem 1339
Pod Kostrzycą 1242
Bukowiela 916

Beskid Huculski

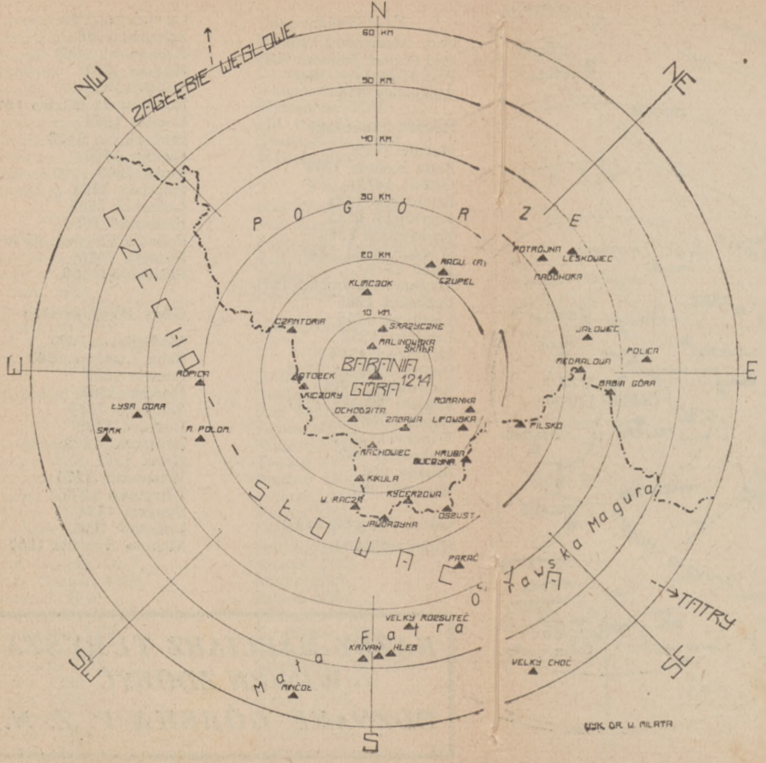
Hordie 1479
Biała Kobyła 1479
Grahit 1473
Rubieńska 1463
Kityłówka 1383
Kamienisty 1369
Worochteński 1327
Ihrec 1313
Magura n. Worochta 1271
Łedeskul 1265
Liszniów 1255
Leśniów 1255
Morylewa 1224
Pisany Kamień 1222
Rebrowacz 1219
Rokieta Wielka 1111
Capul 1048
Wipczyna 1022
Makowica 982
Brusny 950
Waratyk 780

Góry Czywczyńskie

Hniatiasa 1769
Czywczyn 1769
Palenica 1758
Komanowa 1731
Koman 1721
Suligul 1689
Budyjowska Wielka 1678
Łostuń 1654
Stoh (Stóg) 1653
Luston 1640
Purul 1617
Kopilasz 1594
Łedeskuł 1585
Radieskuł 1554
Popadia Czywcz. 1526
Furatyk 1526
Bałasinów 1526

Góry Hryniawskie

Michajłowa 1603
Baba Ludowa 1586
Pnewie 1585
Hostów 1585
Skupowa 1580
Ludowa 1465
Żmijeński 1382
Kręta 1351
Watanarka 1278
Uhryczyn 1275
Synycia 1186
Jasienów 1091
Magura Synycia 1057

CO WIDAĆ Z NAJPOPULARNIEJSZYCH SZCZYTÓW KARPAT?

Załączone w toku niniejszego ustępu rysunki pt. „Co widać ze szczytów gór", dają wprawdzie pobieżny, lecz nadzwyczaj ciekawy pogląd na widoki roztaczające się z najpopularniejszych szczytów w Karpatach. Przedstawiono widoki: z Baraniej Góry (Beskidy Śląskie), Babiej Góry (Beskid Wysoki), Kasprowego Wierchu (Tatry), Pikuja (Bieszczady) i Howerli (Czarnohora).

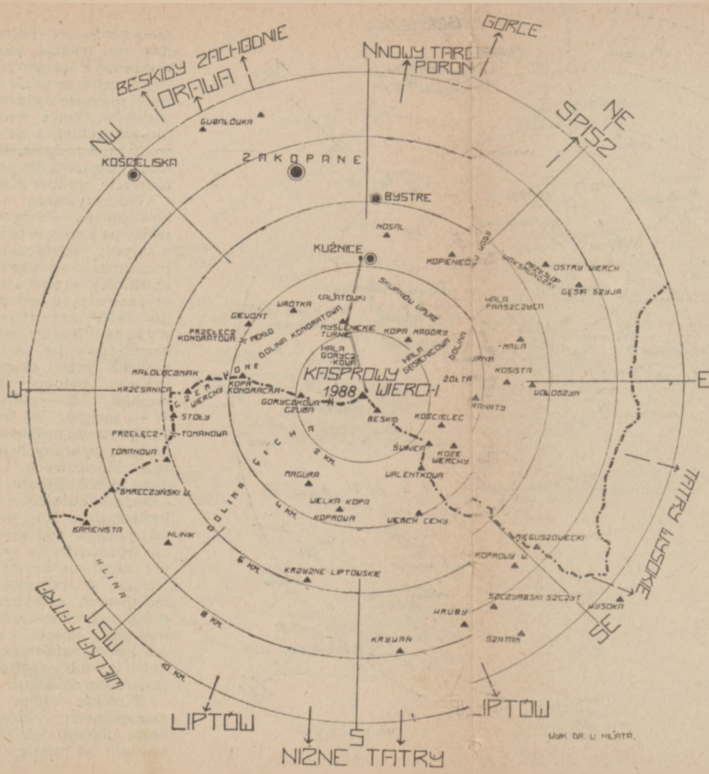
Rysunki widoków wykonano na podstawie map w podziałce 1:300.000 metodą profilowania. Technika wykonania polegała na zrobieniu kilkudziesięciu profilów przekrojowych (wysokościowych), a uzyskane w ten sposób dane przedstawiono kartograficznie. Wątpliwości powstałe wskutek zbyt małej podziałki, poprawiono i uzupełniono posługując się mapami w podziałce 1:100.000. Możliwe są jednak pewne

niedokładności, które dadzą się usunąć jedynie w terenie. Poza tym zaznaczyć trzeba, że wiele trudności sprawiło wykreślenie widoków części wschodnio-karpackiej, a to z powodu braku odpowiednich map, zwłaszcza dla południowych stoków Karpat.

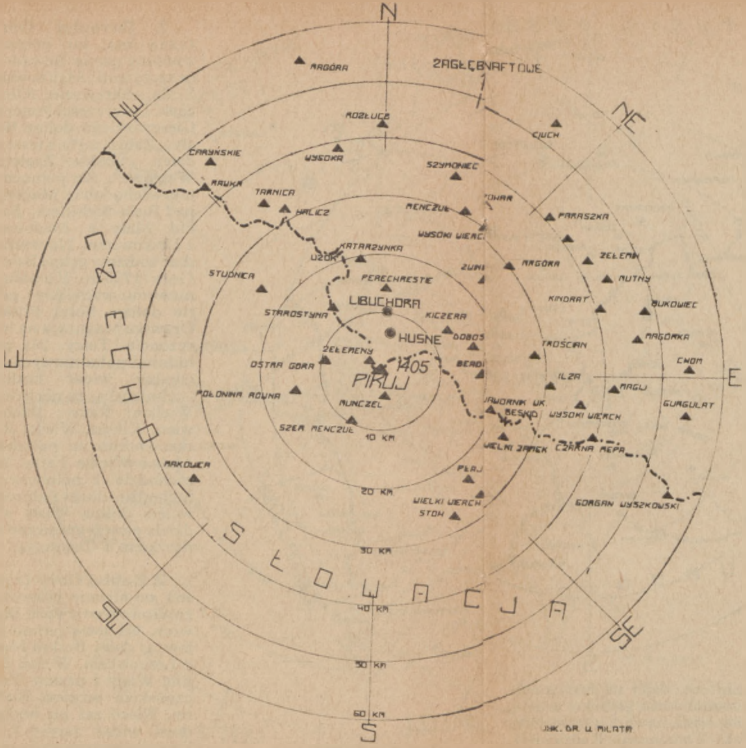
Odczytywanie widoków polega na tym, że stojąc na szczycie jednego z wyżej wymienionych punktów widokowych, szukamy stron świata w terenie, a stosownie do tych orientujemy wykres. Strony świata oznaczono na krajach mapek, przy czym N oznacza północ, E — wschód, S — południe, W — zachód. W środku każdej mapki umieszczono jeden z wybranych punktów widokowych i podano jego wysokość. Koła oznaczają odległości w kilometrach w linii prostej od punktu widokowego, co wprowadzone zostało dla orientacji turysty-czytelnika w odległościach oglądanych szczytów od punktu centralnego (środkowego). Miasta i większe osiedla widoczne (całkowicie lub częściowo) oznaczono kółkami.

Krótkie opisy poszczególnych widoków, które ułatwią ich odczytywanie są następujące:

Z Baraniej Góry (1214 m), ku północy widzimy partię Beskidów ze szczytami: Malinowska Skała, Skrzyczne, Klimczok. Dalej części Pogórza Cieszyńskiego, dolinę Wisły („Żabi Kraj“), a jeszcze dalej „Śląskie Zagłębie Węglowe“. Ku północnemu-wschodowi: Magórka nad Białą-Bielskiem, Beskid Mały z Madohorą i Leskowcem. Na wschodzie widzimy grupę Babiej Góry (1725 m). Ku południowemu-wschodowi, partie doliny Soły, Pilsko, Orawska Magura, a na horyzoncie Tatry. Na południu i południowym-zachodzie widać kotlinę istebniańską, za nią grupę Wielkiej Raczy: Rachowiec, Kikula, Wielka Racza. Daleko na południu Mała i Wielka Fatra. Na zachodzie i północnym-zachodzie długa i głęboko wcięta dolina Wisły oddziela pasmo graniczne ze Stożkiem i Czantorią.

Z Babiej Góry (1725 m) po stronie północnej źródłowe partie rzeki Skawicy. Na lewo pasmo Jałowca, dalej Beskid Mały z Leskowcem. W dali dolinę Wisły i pasmo Tenczyńskich wzgórz, Bielany. Nieco zaś ku wschodowi widać zarysy Krakowa i odcinający się próg

Wyżyny Małopolskiej. Ku północnemu wschodowi Pogórze Karpackie, bardziej na prawo malowniczy Beskid Wyspowy. W kierunku wschodnim: widok na Gorce i Nowy Targ. Najwspanialszy widok roztacza się ku południowemu - wschodowi i południowi na Orawę, Podhale i przepiękną panoramę Tatr. Ku południowemu - zachodowi widok na Orawską Magurę, oraz Fatry (Małą i Wielką z szeregiem mniejszych szczytów). Na zachodzie grupa Pilska i Wielkiej Raczy.

Z Kasprowego Wierchu (1988 m) roztacza się piękny widok na całe Tatry. Ku północy poza bliskimi Kuźnicami, Zakopanem, daleki widok w dolinę Dunajca na Poronin i Nowy Targ zamykają lesiste Gorce. Bardziej ku wschodowi otoczenie widocznej Hali Gąsienicowej. Na wschodzie i południowym-wschodzie wyższa i przepiękna grupa Granatów, Kozich Wierchów i Świnicy zasłania otoczenie Doliny 5 Stawów Polskich i Morskiego Oka. Widać dopiero szczyty Tatr Wysokich jak: Garłuch, Łomnicę itd. Ku południowi sterczy nagi, skalisty masyw Hrubego

i Krywania, za nimi w dole Liptów, dalej na horyzoncie Niskie Tatry. Na południowym-zachodzie głęboko wcięta, typowo lodowcowa, dolina Cicha, odsłania widok na szczyty otaczające dolinę Kościeliską jak: Tomanowa, Kamienista, którymi biegnie granica państwowa. Ku zachodowi górują

szczyty Czerwonych Wierchów oddzielone od skał Giewontu przełęczą Kondracką i „Piekiełkiem". Za nimi na północnym-zachodzie rozrzucone na stokach Gubałówki Kościeliska, w dali Orawa i Beskid Wysoki.

Z Pikuja (1405 m) rozległy widok ku północy na otoczenie Turki (szczyt Rozłucz). W kierunku północno-wschodnim na okolice Skolego, Paraszkę i Zełemin, oraz ku wschodowi daleki widok na Gorgany. Na południu pobliskie szczyty czechosłowackie wyższe od Pikuja np. Połonina Równa, Stoh i Wysoki Wierch ograniczają nieco widok. Ku półn.-zachodowi, grupa Halicza nad Siankami.

Widok z Howerli (2058 m). W kierunku półn.-wsch. Kukul, dalej Czarna Klewa, Bratkowska, za nią Sywula. W przeciwnym kierunku Turkuł, Brebenieskuł, Smotrec, Pop Iwan; w dali Góry Czywczyńskie. Ku półn. i półn.-wsch. widok aż na Pokucie i płytę Podolską i na Delatyn, Kołomyję, Stanisławów, Śniatyń. Wprost ku południowi dolina Białej Cisy, z olbrzymimi lasami, za nią łańcuch Karpat Marmaroskich z Pop Iwanem Marmaroskim i Farchaulem. Ku poł.-zach. i zachodowi: Pietros, Szesuł, Muncel, a za nimi równina Cisy na tle Gór Rodniańskich.

SCHRONISKA W KARPATACH

SPIS SCHRONISK, STACJI NARCIARSKO-TURYSTYCZNYCH ORAZ SCHRONOW NA OBSZARZE KARPAT POLSKICH

Wykaz ułożony jest w porządku geograficznym od zachodu ku wschodowi, od Olzy po Czeremosz, z podziałem na grupy górskie według praktyki turystycznej. Cyfra w nawiasie po nazwie góry względnie miejscowości oznacza wzniesienie nad poziomem morza i odnosi się do położenia budynku schroniska względnie stacji.

BESKID ŚLĄSKI

Stożek (975). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Cieszynie). Poczta Wisła, telefon Wisła 8, stacja kolejowa Wisła. Noclegów: w lecie 118 (58 łóżek, 60 sienników), w zimie 71 (36 łóżek, 35 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.20, dla niezrzeszonych zł. 2.00, dla młodzieży zł 0.80, bez pościeli zł 0.50. Apteczka.

Równica (883). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Katowicach). Poczta Ustroń, tel. Ustroń 29, stacja kolejowa Ustroń lub Polana, szosa na miejsce. Noclegów: 120 (62 łóżka, 58 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT od zł 1.00 do 1.50 zł, dla niezrzeszonych od zł 1.75 do 2.50, dla członków PZN 33% zniżki od cen dla niezrzeszonych, dla młodzieży od zł 0.75 do zł 1.50; sienniki w zimie nieużywane — na zamówienie dla większych grup od zł 0.50 do 1.00 zł. Stacja ratunkowa.

Barania Góra (925). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Katowicach). Poczta Wisła, stacja kolejowa Milówka lub Wisła, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 70 (26 łóżek, 44 sienniki). Sienniki w zimie nieużywane. Cennik noclegów: tak jak w schronisku na Równicy (patrz wyżej). Stacja ratunkowa, apteczka.

Wisła (430). Stacja Narciarsko-Turystyczna Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa (TKN) u Czesława Wiśniewskiego, pensjonat „Piast". Poczta Wisła, stacja kolejowa Wisła. Noclegów: 10 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 2.00, dla niezrzeszonych od zł 2.50 do 3.00.

Wisła-Koziniec (730). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jana Halamy, pensjonat „Halamówka". Poczta Wisła, telefon Wisła 2, stacja kolejowa Wisła. Noclegów: 23 łóżka. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych 1.50 zł, dla młodzieży zł 0.80; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.30, dla niecziłonków zł 0.50.

Wisła-Czarne (510). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u J. Samieca (dzierżawca J. Olszar), restauracja „Fajtula". Poczta Wisła, stacja kolejowa Wisła. Noclegów: 15 łóżek (cennika noclegów nie nadesłano).

Istebna (700). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jerzego Stańki, gospoda „Rogowiec". Poczta Istebna, telefon Istebna 3, stacja kolejowa Głębce lub Milówka, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 12 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Istebna (700). Stacja Narciarsko-Turystyczna T. K. N. u Szymona Martynczuka, na Zaolziu nr 482. Poczta Istebna, stacja kolejowa Głębce lub Milówka. Noclegów: 12 łóżek, na żądanie sienniki. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN zł 0.80, dla członków PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.20, dla młodzieży zł 0.80; sienniki dla członków PZN zł 0.30, dla członków PTT zł 0.40, dla niezrzeszonych zł 0.50, dla młodzieży zł 0.30.

Koniaków (757). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Pawła Legierskiego, Koniaków nr 205. Poczta Koniaków, stacja kolejowa Wisła lub Milówka. Noclegów: 25 łóżek, na żądanie sienniki. Cennik noclegów: łóżka dla członków

PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.80; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.25, dla niezrzeszonych zł 0.35, dla młodzieży zł 0.20.

Błatnia (880). Schronisko Towarzystwa Przyjaciele Przyrody (w Bielsku). Poczta Jaworze, stacja kolejowa Jaworze—Jasienica. Noclegów: 36 (20 łóżek, 16 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Bielsko (340). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w hotelu „Polskim", Piastowska 1, tel. Bielsko 1562.

Szyndzielna-Klimczok (1119). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Mikuszowice Śląskie, tel. Bielsko 2010, stacja kolejowa Bielsko. Noclegów: 60 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN zł 1.20, dla członków PTT i niezrzeszonych zł 2.00. Stacja ratunkowa.

Magura (1095). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku) — „Klementynówka". Poczta Bystra, tel. Bielsko 2449, stacja kolejowa Wilkowice-Bystra. Noclegów: 40 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN zł 1.20, dla niezrzeszonych i członków PTT zł 2.00. Stacja ratunkowa.

Salmopol (720). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Szczyrk, stacja kolejowa Wilkowice-Bystra. Noclegów: 22 (10 łóżek, 12 sienników).

Biały Krzyż (Salmopol) (940). Stacja turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Białej). Poczta Bystra, stacja kolejowa Wilkowice-Bystra. Noclegów: 20. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.75; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.40, dla niezrzeszonych zł 0.60, dla młodzieży zł 0.30. Apteczka.

Skrzyczne (1180). Schronisko Towarzystwa Wintersportklub (Bielsko). Poczta Szczyrk, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra. Noclegów: 5 łóżek. W zimie klucze od schroniska w Tow. Wintersportklub, Bielsko, Wzgórze 14.

Magura (860). Stacja Narciarsko-Noclegowa Sekcji Narciarskiej PTT (w Białej). Poczta Szczyrk, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra lub Łodygowice.

Ostre (560). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jana Polaka. Stacja kolejowa Żywiec. Noclegów: 5 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 0.60, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla młodzieży zł 0.30; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.20, dla niezrzeszonych zł 0.30, dla młodzieży zl. 0.10.

BESKID MAŁY

Magórka (913). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (Bielsko). Poczta Wilkowice, tel. Bielsko 1500, stacja kolejowa Wilkowice—Bystra lub Bielsko, autobus Straconka. Noclegów: 60 łóżek, materace bez łóżek na żądanie. Cennik noclegów: dla członków PZN zł 1.20, dla niezrzeszonych i członków PTT zł 2.00; materace dla członków PZN zł 0.50, dla niezrzeszonych i członków PTT zł 1.00. Stacja ratunkowa.

Magórka (930). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Białej) u Karola Sikory. Poczta Łodygowice, stacja kolejowa Łodygowice lub Wilkowice—Bystra. Noclegów: 18 (12 łóżek, 6 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.20, dla młodzieży zł 0.80; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.45, dla niezrzeszonych zł 0.50, dla młodzieży zł 0.30.

Porąbka (300). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) u Marii Knapowej. Poczta Porąbka, stacja kolejowa Kęty. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Żar (761). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) u Magdaleny Pszczółkowej. Poczta Międzybrodzie Bialskie, stacja kolejowa Kęty. Noclegów: 5 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 1.50. Apteczka.

Kocierz (700). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Koła w Andrychowie). Poczta Rychwałd, stacja kolejowa Andrychów. Noclegów: 8 (5 łóżek, 3 sienniki). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT zł. 0.70, dla członków PZN zł 0.80, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla

młodzieży zł 0.50; sienniki: dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.70, dla młodzieży zł 0.30. Apteczka.

Kocierz (840). Schronisko ŻTGS „Makkabi" (w Andrychowie). Poczta Andrychów, Piłsudskiego 113, Maks Hammer (tel. Andrychów 4), stacja kolejowa Andrychów. Noclegów: 20 (10 łóżek, 10 sienników). Cennik noclegów: łóżka zł 1.50, dla młodzieży zł 1.00; sienniki zł 0.50.

Leskowiec (880). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu). Stacje kolejowe: Wadowice, Mucharz, Skawce, Hucisko lub Lachowice. Noclegów: 20 (18 łóżek, 2 sienniki). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jawornica (834). Schronisko nie zagospodarowane Sekcji Narciarskiej K. S. „Beskid" (w Andrychowie). Klucze od schroniska u Franciszka Frysia, Andrychów, ul. Legionów. Noclegów: 8 sienników.

BESKID WYSOKI

Zwardoń (710). Schronisko „Dworzec Beskidzki" Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta i stacja kolejowa w miejscu, telefon Zwardoń 6. Noclegów: 120 (70 łóżek, 50 sienników). Cennik noclegów: dla członków PTT od zł 1.25 do 2.35, dla członków PZN od zł 1.75, dla niezrzeszonych od zł 2.25 do zł 2.85. Stacja ratunkowa.

Zwardoń (710). Stacja Narciarsko-Turystyczna Sekcji Narciarskiej Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego (Oddziału w Będzinie), w domu Jana Szczotki, Zwardoń nr 459.

Zwardoń (710). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u R. Klimondy. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, telefon Zwardoń 3. Noclegów: 20 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Kikula (1076). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Z. Wienera. Poczta i stacja kolejowa Zwardoń. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Wielka Racza (1236). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta Zwardoń

(Rycerka Górna), stacja kolejowa Zwardoń, Sól lub Rajcza Noclegów: 40 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT od zł 1.00 do 1.25, dla niezrzeszonych od zł 1.50 do zł 1.75, dla młodzieży od zł 0.75 do zł 1.00, dla wycieczek szkolnych zł 0.50; dopłata za opał zł 0.25.

Przegibek pod Małą Będoszką (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Bielsku). Poczta Rajcza, stacja kolejowa Rajcza. Noclegów: 17 łóżek. Klucze od schroniska w Sekcji Narciarskiej PTT w Bielsku lub w Dziedzicach.

Rajcza (495). Stacja Narciarsko-Turystyczna u Adeli Nesselroth. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Rajcza 20. Noclegów: 50 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 2.50, dla niezrzeszonych zł 3.00, dla młodzieży zł 2.00.

Rajcza (495). Stacja noclegowa u L. Mandelbauma. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rycerka Dolna (560). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) u Ryszarda Poscha „Dom Zdrowia". Poczta i stacja kolejowa Rajcza, tel. Rajcza 28, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 10 łóżek, w miarę potrzeby 10 sienników. Cennik noclegów: łóżka zł 1.50.

Rycerka Górna (603). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Karola Butora. Poczta Rajcza, stacja kolejowa Rajcza. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Ujsoły (570). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Józefa Długosza. Poczta Ujsoły, stacja kolejowa Rajcza. Noclegów: 10 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i dla młodzieży zł 1.00, dla członków PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN zł 0.50, dla członków PTT zł 0.80, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla młodzieży zł 0.30.

Milówka (450). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u H. Wulkana. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 18. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Hala Boracza (854). Schronisko ŻTTN „Makkabi" (w Bielsku). Poczta Milówka, stacja kolejowa Milówka. Noclegów: 60 (52 łóżka, 8 sienników), sienniki w zimie nie używane. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN zł 1.50, dla niezrzeszonych i członków PTT zł 2.00, dla młodzieży zł 0.50; sienniki (w lecie): dla członków PZN zł 0.80, dla niezrzeszonych i członków PTT zł 1.00, dla młodzieży zł 0.30. Stacja ratunkowa.

Lipowska (1000). Schronisko Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa) na Hali Łyszniowskiej. Poczta Milówka, stacja kolejowa Jeleśnia, Milówka lub Węgierska Górka. Noclegów: 50 łóżek.

Lipowska (1324). Schronisko Towarzystwa Beskidenverein (w Bielsku). Poczta Ujsoły, stacja kolejowa Milówka lub Węgierska Górka. Noclegów: 39 (26 łóżek, 13 sienników). Cennik noclegów: łóżka zł 2.00, sienniki (materace) zł 1.50. Stacja ratunkowa.

Węgierska Górka (420). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Janiny Rozmusowej. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, noclegów: 40 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Radziechowy (400). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN. u Józefa Moronia. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Radziechowy—Wieprz. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jeleśnia (440). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Marcina Pindela. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 (5 łóżek, 5 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Przyborów (520). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jerzego Muszika. Poczta Jeleśnia, stacja kolejowa Jeleśnia. Noclegów: 20 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Korbielów (582). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Marii Wyrodowej, willa „Podhalanka". Poczta i stacja kolejowa: Jeleśnia. Noclegów: 14 łóżek. Cennik noclegów dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży szkolnej zł 0.80.

Korbielów (582). Stacja noclegowa Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa), willa „Hela". Poczta

Jeleśnia, stacja kolejowa Jeleśnia, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 25 (15 łóżek, 10 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Pilsko (1330). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) na „Hali Miziowej". Poczta i stacja kolejowa Jeleśnia, tel. Jeleśnia 8. Noclegów: 121 (61 łóżek, 60 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 2.50, dla młodzieży zł 1.50; sienniki dla członków PTT i młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 0.75. Stacja ratunkowa.

Lachowice (424). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jakuba Kachola. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 (4 łóżka, 6 sienników). Cennika noclegów nie nadesłano).

Hucisko (570). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN, u Antoniego Gąsiorka. Poczta Lachowice, stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 15 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.00.

Stryszawa (440). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u M. Józefiaka. Poczta Sucha, stacja kolejowa Sucha lub Lachowice. Noclegów: 15 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Sucha (350). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Kazimierza Ćwiertni. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 20 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Maków Podhalański (370). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Bernarda Branda. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Maków 12. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Skawica (450). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u W. Hupperta. Poczta Zawoja, stacja kolejowa Maków. Noclegów: 10 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla młodzieży zł 1.00. Apteczka.

Zawoja (540). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Wincentego Zająca-Hujdy, willa „Wiktoria" na Wilcznem.

Poczta Zawoja 2, stacja kolejowa Maków Podhalański. Noclegów: 12 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 1.80, dla młodzieży od zł 1.00 do zł 1.50.

Zawoja (540). Śląskie Schronisko Szkolne. Poczta Zawoja 2, stacja kolejowa Maków Podhalański. Noclegów: 25 łóżek. Cennik noclegów: łóżka zł 1.00, dla młodzieży zł 0.50. Na żądanie sienniki — za siennik zł 0.25, dla młodzieży zł 0.20. Apteczka.

Babia Góra (1080). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Żywcu) „na Markowych Szczawinach". Poczta Zawoja 2, tel. Zawoja 2 nr 7, stacja kolejowa Maków Podhalański. Noclegów: 81 (31 łóżek, 50 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT i dla młodzieży zł 1.20, dla niezrzeszonych zł 2.00. materace bez pościeli dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.60, dla niezrzeszonych zł 1.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.80. Stacja ratunkowa.

Babia Góra (1616). Schronisko Turystyczne Spółdzielni „Leśnik" (we Lwowie). Poczta Lipnica Wielka, stacja kolejowa Maków Podhalański lub Jeleśnia. Noclegów: 32 (8 łóżek, 24 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.20, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.00. Stacja ratunkowa.

Polica (1240). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Jordanowie). Poczta Sidzina, stacja kolejowa Bystra k/Jordanowa. Noclegów: 16 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.30, dla niezrzeszonych zł 2.00. Stacja ratunkowa.

Osielec (421). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Bronisława Stopy. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 16 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jordanów (480). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u N. Feita w Rynku. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Zubrzyca Górna (700). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u M. Kowalika. Poczta w miejscu, stacja kolejowa

Bystra k/Jordanowa lub Chabówka. Noclegów: 15 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.80, dla niezrzeszonych zł 1.00.

Jabłonka Orawska (618). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Aladára Székelego. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Czarny Dunajec, tel. Jabłonka 4, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 7 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.20.

GORCE I BESKID WYSPOWY

Nowy Targ-Kowaniec (660). Schronisko Warszawskiego Klubu Narciarskiego. Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 60 łóżek; wyposażenie pensjonatowe.

Nowy Targ-Kowaniec (660). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Mieczysława Batkiewicza. Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ, tel. Nowy Targ 138. Noclegów: 40 (12 łóżek, 28 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.00.

Turbacz (1140). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Targu) (w budowie). Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ, tel. Nowy Targ 130. Noclegów: 80 (30 łóżek, 50 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Stare Wierchy (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce). Poczta i stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 16 (8 łóżek, 8 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rdzawka k/Obidowej (800). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Andrzeja Rokity. Poczta Rabka, stacja kolejowa Sieniawa. Noclegów: 6 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 2.00, dla niezrzeszonych zł 2.20, dla młodzieży zł 1.20.

Rabka Zdrój (480). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN. u Karoliny Korczyńskiej, willa „Maciejówka". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 20 łóżek,

sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50.

Rabka Zdrój (520). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce) w willi „Wisła". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 7 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rabka Zaryte (468). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u M. Gronusiowej, willa „Luboń Wielki". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 50 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00.

Wielki Luboń (1023). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce). Poczta Rabka, stacja kolejowa Rabka—Zaryte. Noclegów: 18 (12 łóżek, 6 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Mszana Dolna (400). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Walerii Chołoniewskiej, willa „Podlesie". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 6 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży z pościelą zł 1.00, bez pościeli zł 0.80; dla niezrzeszonych z pościelą zł 1.20, bez pościeli zł 1.00.

Kasinka Mała (340). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN. u Marcina Wróbla (koło kościoła). Poczta i stacja kolejowa Mszana Dolna. Noclegów: 30 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.60, dla młodzieży zł 0.30.

Niedźwiedź (488). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u S. Mikołajczykowej. Poczta i stacja kolejowa Mszana Dolna. Noclegów: 6 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rzeki (720). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Rabce) u Jana Gnieckiego, na przełęczy Przysłop. Poczta i stacja kolejowa Mszana Dolna. Noclegów: 7 (1 łóżko, 6 sienników).

Dobra k/Limanowej (466). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Henryka Sopali. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 6 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jurków (534). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Katarzyny Kapturkiewiczowej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Dobra k/Limanowej. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Mogielica Zalesie (800). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w leśniczówce dóbr Tymbark. Poczta i stacja kolejowa Tymbark. Noclegi na słomie. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 0.25, dla młodzieży od zł 0.10 do zł 0.15.

Szczawa (457). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u J. Farona. Poczta Kamienica, stacja kolejowa Stary Sącz lub Tymbark, stacja autobusowa Łącko. Noclegów: 20 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Lubań (1225). Schronisko Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa) — (w budowie). Stacja kolejowa Nowy Targ. 30 prowizorycznych noclegów.

TATRY

Zakopane (837). „Dworzec Tatrzański" Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, ul. Krupówki, tel. Zakopane nr 1339. Noclegów: 100 (60 łóżek, 40 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Zakopane (837). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w schronisku turystycznym Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, ul. Ogrodowa 477. Noclegów: 40 łóżek. Cennik noclegów: z pościelą zł 2.00, bez pościeli zł 1.00.

Gubałówka (1123). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u J. Lasaka. Poczta i stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 6 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Białka (695). Stacja Narciarsko Turystyczna TKN u R. Repetowskiej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ lub Szaflary. Noclegów: 8 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN zł 1.20, dla członków PTT zł 1.30, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN zł 0.60, dla członków PTT zł 0.65, dla niezrzeszonych zł 0.70, dla młodzieży zł 0.50.

Bukowina (923). Stacja Narciarsko-Turystyczna Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa), u Kobakowej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Poronin, Noclegów 25 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Głodówka (1000). Schronisko harcerskie Związku Harcerstwa Polskiego. Poczta i stacja kolejowa Poronin, droga jezdna na miejsce. Noclegów: 90 (30 łóżek, 60 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.20, dla niezrzeszonych zł 1.50; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.80.

Polana Chochołowska (1150). Schronisko Warszawskiego Klubu Narciarskiego. Poczta Kościelisko, stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1260. Noclegów: 200 (170 łóżek, 30 sienników). Stacja ratunkowa.

Huciska w Dol. Chochołowskiej (985). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta Kościeliska, stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 20 łóżek.

Kiry (919). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). w domu Słowińskiego, u wylotu Dol. Kościeliskiej. Poczta Kościeliska, stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 8 łóżek.

Hala Pyszna (1350). Schronisko Sekcji Narciarskiej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 70 (40 łóżek i 30 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla wycieczek zbiorowych młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla wycieczek zbiorowych młodzieży zł 0.80. W sezonie zimowym do każdego noclegu dopłata zł 0.10. Stacja ratunkowa.

Hala Miętusia (1280). Schronisko prywatne. Poczta i stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 16 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Hala Kalatówki (1217). Schronisko Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (z Krakowa). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1464. Noclegów: 60 (40 łóżek,

20 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano). Stacja ratunkowa.

Kasprowy Wierch (1975). Stacja wysokogórska Narciarsko-Turystyczna T. K. N. w budynku stacyjnym kolei linowej na Kasprowym Wierchu. Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1112. Noclegów: 60 łóżek. Stacja ratunkowa.

Hala Gąsienicowa (1500). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Warszawie). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1312. Noclegów: 170 (140 łóżek, 30 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT i dla młodzieży zł 2.00, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 2.75. Stacja ratunkowa.

Łysa Polana (1003). Schronisko prywatne i stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 15 (10 łóżek, 5 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50.

Roztoka (1032). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krakowie). Adres: Zakopane, skr. poczt. 156, tel. Zakopane 1998, stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 120 (63 łóżka, 57 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT od zł 1.50 do 1.80, dla niezrzeszonych i członków PZN zł. 2.50 do zł 3.00; sienniki dla członków PTT zł 0.70, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 1.20. Stacja ratunkowa.

Dolina Pięciu Stawów Polskich (1672). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Zakopanem). Poczta i stacja kolejowa Zakopane. Noclegów: 75 (50 łóżek, 25 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 2.50, dla wycieczek zbiorowych młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PTT, PZN i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50. Stacja ratunkowa.

Morskie Oko (1400). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krakowie). Poczta i stacja kolejowa Zakopane, tel. Zakopane 1999. Noclegów: 112 (62 łóżka, 50 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano) Stacja ratunkowa.

Czorsztyn (520). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jakuba Kurpiela, willa „Kurpielówka". Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 30. Cennik noclegów: zł 1.50.

Czorsztyn (520). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Tarnowie) w hotelu Sperlinga. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 40 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.40, dla wycieczek zbiorowych młodzieży zł 0.50. Apteczka.

Sromowce Wyżne (500). Stacja noclegowa Związku Harcerstwa Polskiego w „Cisowym Dworku". Poczta Czorsztyn, stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 12 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Sromowce Niżne (490). Schronisko Śląskiej Wojewódzkiej Komisji Turystycznej. Poczta Szczawnica, stacja kolejowa Nowy Targ. Noclegów: 10 łóżek. Cennik noclegów: zł 1.00, dla młodzieży zł 0.50.

Krościenko n/Dunajcem (422). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Anny Dankiewiczowej, pensjonat „Hanka". Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ lub Stary Sącz. Noclegów 40 łóżek. Cennik noclegów dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.80, dla niezrzeszonych zł 2.00, przy zbiorowych wycieczkach zniżki.

Szczawnica Niżna (431) Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Sączu). Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ lub Stary Sącz. Noclegów: 43 (13 łóżek, 30 sienników). Cennika noclegów nie nadesłano).

Szczawnica (450). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Szczawnicy) u Jacka Majerczaka. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nowy Targ lub Stary Sącz. Noclegów: 58 (8 łóżek, 50 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.30, dla młodzieży zł 0.90; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.70, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla młodzieży zł 0.60.

POGÓRZE ROŻNOWSKIE

Lubinka (480). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Tarnowie) we dworze Harlendera. Stacja kolejowa Łowczówek—Pleśna. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rożnów (373). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Tarnowie) we dworze hr. Stadnickiej. Noclegów: 9 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

BESKID SĄDECKI

Hala Przehyba (1175). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Nowym Sączu). Poczta i stacja kolejowa Rytro. Noclegów: 30 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rytro (420). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Henryka Paperle, pensjonat „Esplanada". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 20 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dopłata za opał zł 0.50.

Piwniczna (375). Stacja noclegowa Towarzystwa Narciarskiego (w Mościcach) u Anieli Wolańskiej. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 20 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i dla młodzieży zł 1.00, dla członków PTT zł 1.20, dla niezrzeszonych zł 1.50.

Piwniczna (375). Stacja Narciarska Sekcji Narciarskiej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (w Tarnowie) w pensjonacie „Orlęta". Poczta i stacja kolejowa w miejscu.

Żegiestów (500). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u p. Bieleskiej, willa „Żorlina". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 50 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Muszyna (458). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Józefy Hetperowej, willa „Jaworzyna". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 15 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 2.00, dla niezrzeszonych zł 2.50, dla młodzieży zł 1.50.

Jastrzębik k/Krynicy (550). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Hrycia Tyliszczaka. Poczta Muszyna, stacja kolejowa Powroźnik. Noclegów: 6 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jaworzyna Krynicka (1116). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Krynicy). Poczta i stacja kolejowa Krynica, tel. Krynica 191. Noclegów: 110 (80 łóżek. 30 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.50; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.60, dla niezrzeszonych zł 1.00. Stacja ratunkowa.

Krzyżówka k/Krynicy (743). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Kazimiery Zgudowej. Poczta i stacja kolejowa Krynica. Noclegów: 4 łóżka, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 2.00, dla niezrzeszonych zł 3.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 1.00.

BESKID NISKI

Gorlice (310). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Gorlicach) w hotelu „Viktoria", ul. 3 Maja 10. Stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek.

Izby (570). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w starym budynku plebanii (zarządza placówka Straży Granicznej). Poczta Tylicz, stacja kolejowa Krynica. Noclegi na słomie.

Wysowa (525). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN, w Zakładzie Zdrojowo-Kąpielowym. Poczta w miejscu stacja kolejowa Grybów lub Gorlice, tel. Wysowa 1. Noclegów: 20 łózek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Wysowa (525). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Gorlicach) u M. Mruka, pensjonat „Helena". Poczta w miejscu, stacja kolejowa Grybów. Noclegów: 20 łóżek, w sezonie letnim 3 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Wapienne-Zdrój (416). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Gorlicach). Poczta

w miejscu, stacja kolejowa Gorlice. Noclegów: 10 (4 łóżka, 6 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Bartne (596). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Gorlicach), pod Magórą Wątkowską.

Ług k/Zdyni. Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Gorlicach) w gospodzie M. Weissmana. Stacja kolejowa Gorlice. Noclegów: 6 (2 łóżka, 4 sienniki). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.20, dla młodzieży zł 0.40; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.20, dla niezrzeszonych zł 0.80.

Dukla (351). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Mendla Lichtmana. Stacja kolejowa Iwonicz. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Barwinek k/Dukli (433). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN na placówce Straży Granicznej. Poczta i stacja kolejowa Iwonicz. Noclegów: 7 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Czeremcha (549). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN na placówce Straży Granicznej. Stacja kolejowa Rymanów. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jasiel (593). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN. na placówce Straży Granicznej. Stacja kolejowa Rymanów. Noclegów: 7 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

BIESZCZADY

Komańcza (504). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Antoniego Wasiewicza. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Łupków (624). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN (w Ośrodku Sekcji Narciarskiej WKS Sanok). Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Łupków (624). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Sanoku) w tzw. „Wartowni" przy tunelu. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 40 (18 łóżek, 22 sienniki).

Maniów (598). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN (w Ośrodku Sekcji Narciarskiej WKS Sanok). Poczta Wola Michowa, stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Cisna (578). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w pensjonacie Olgi Herczkowej „Pod Beskidem". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 20 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50.

Myczków (482). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w pensjonacie Czesława Warosza. Poczta Solina, stacja kolejowa Uherce. Noclegów: 15 łóżek. Cennik noclegów dla członków PZN zł 1.00, dla członków PTT zł 1.20.

Sokole n/Sanem (421). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie), we dworze A. Bryndysowej. Poczta Łobozew, stacja kolejowa Ustrzyki Dolne. Noclegów: 20 łóżek. Cennik noclegów: zl 2.00.

Olszanica (385). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u inż. Bohdana Juścińskiego. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Olszanica 3. Noclegów: 25 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.70. Apteczka.

Gromadżyn (654). Schronisko Sekcji Narciarskiej Związku Strzeleckiego (w Ustrzykach Dolnych). Poczta i stacja kolejowa Ustrzyki Dolne. Noclegów: 15 łóżek.

Berehy Górne (722). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Adres: folwark; poczta i tel. Dwernik, stacja kolejowa Ustrzyki Dolne. Noclegów: 10 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł. 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.20, bez pościeli o 20 groszy taniej.

Ustrzyki Górne (646). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN we dworze inż. W. Adlersberga. Poczta Stuposiany, stacja kolejowa Ustrzyki Dolne, lub Sianki. Noclegów: 30 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.50, dla niezrze-

szonych zł 1.75; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.75, dla niezrzeszonych zł 0.90.

Wołosate (705). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u ks. Bazylego Trzycieckiego. Poczta i stacja kolejowa Sokoliki Górskie. Noclegów: 7 (4 łóżka, 3 sienniki). Cennika noclegów nie nadesłano).

Rozłucz (620). Stacja Narciarsko-Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Przemyślu) — w pensjonacie „Adria".

Rozłucz (620). Schronisko Okręgowego Urzędu WF i PW w Przemyślu. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 180 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Borynia (689). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w pensjonacie Heleny Daniłowiczowej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Jabłonka. Noclegów: 15 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Sokoliki Górskie (740). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) we dworze M. Kalinowskiej. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Sokoliki 1. Noclegów: 20 (10 łóżek, 10 sienników). Cennika noclegów nie nadesłano).

Sianki (840). Dom Turystyczny Ligi Popierania Turystyki pod zarządem Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy. Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Sianki 7. Noclegów: 200 łóżek. Cennik noclegów: łóżka hotelowe dla członków PZN i PTT od zł. 2.00 do 2.50, dla niezrzeszonych od 2.50 do zł 3.00, dla młodzieży od zł 1.50 do 2.00, łóżka turystyczne dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 0.50. Stacja ratunkowa.

Sianki (840). Schronisko Okręgowego Urzędu WF i PW w Przemyślu. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 60 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla młodzieży zł 0.25. Stacja ratunkowa.

Sianki (840). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Genowefy Stefańskiej. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 25 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN

i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.50. Apteczka.

Libuchora (675). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u M. Minkowicza. Poczta Wysocko Wyżne, stacja kolejowa Jabłonka lub Sianki. Noclegów: 10 (6 łóżek, 4 sienniki). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Pikuj (1120). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy. Poczta Wysocko Wyżne, stacja kolejowa Sianki. Tel. Sianki 8. Noclegów: 100 łóżek.

Pod Ciuchowym Działem w Orowie (900). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) i Związku Harcerstwa Polskiego. Adres: dr M. Dutczyński, poczta Tustanowice, stacja kolejowa Borysław. Noclegów: 29 (15 łóżek, 14 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Orów (765). Schronisko Sekcji Narciarskiej ŻTGS „Betar" (w Drohobyczu). Noclegów: 10 łóżek.

Dolina Majdańskiego Potoku (Malmanstal) (650). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu). Poczta Schodnica k/Borysławia, stacja kolejowa Synowódzko Wyżne. Noclegów: 23 (19 łóżek, 4 sienniki). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Tysowiec (1000). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) u Iwana Czudyjowicza. Poczta Koziowa, stacja kolejowa Tuchla. Noclegów: 10 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Hrywka. Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) w budynku Straży Granicznej. Poczta Smorze, stacja kolejowa Skole. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Klimiec (800). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy i TKN. Poczta Tucholka, stacja kolejowa Skole. Noclegów: 30 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 0.50. Apteczka.

Klimiec — Przełęcz Tucholska (840). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN na placówce Straży Granicznej.

Poczta Tucholka, stacja kolejowa Skole. Noclegów: 8 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Klimiec — Przełęcz Tucholska (940). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu). Poczta Tucholka, stacja kolejowa Skole. Cennik noclegów: łóżka zł 1.50. Stacja ratunkowa.

Kamionka (570). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w leśniczówce państwowej. Stacja kolejowa Dębina k/Skolego. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Skole (437). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w hotelu Hermana Hennenfelda. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 15 łóżek.

Skole (446). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Koło w Skolem) w gmachu „Sokoła". Noclegów: 40 (10 łóżek, 30 sienników.)

Hrebenów (490). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Marii Nedeczky, pensjonat „Maria". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 25. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.75.

Zełemianka (640). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) u inż. Szmatera. Poczta Hrebenów, stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Zełemin (875). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu), klucze w Kole PTT w Skolem, gmach „Sokoła". Poczta i stacja kolejowa w Skolem. Noclegów: 20 (4 łóżka, 16 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Tuchla (528). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) u Fr. Szychlińskiego. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Magóra (1365). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu), klucze w Kole PTT w Skolem, gmach „Sokoła". Poczta Skole, stacja kolejowa Tuchla. Noclegów: 10 sienników.

Różanka Niżna pod Magijem (1180). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu), klucze w Kole PTT w Skolem, gmach „Sokoła", lub leśniczówce w Różance Niżnej u I. Brysza. Stacja kolejowa Różanka. Noclegów: 15 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Różanka Wyżna (700). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u leśniczego Jerzego Micowskiego. Poczta Tuchla, stacja kolejowa Tuchla. Noclegów: 6 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Sławsko (600). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa w miejscu, telefon Sławsko 2. Noclegów: 80 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano). Apteczka.

Sławsko (600). Dom Turystyczny Ligi Popierania Turystyki. Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 200 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano). Apteczka.

Sławsko (600). Stacja Noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie), w pensjonacie „Trościan". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych od zł 2.00 do zł. 2.50, dla młodzieży 1.00.

Trościan (1230). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu) w domku myśliwskim Firmy Bracia Groedel. Poczta i stacja kolejowa Sławsko. Noclegów: 30 (10 łóżek, 20 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Kazanowiec (900). Schronisko Sekcji Narciarskiej „Czarni" (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa Sławsko. Noclegów: 20 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.25. Stacja ratunkowa.

Kazanowiec (900). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie) u Piotra Sikana. Poczta i stacja kolejowa Sławsko. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Ławoczne (648). Schronisko Sekcji Narciarskiej KPW (we Lwowie), w budynku kolejowym. Poczta i stacja kole-

jowa w miejscu. Noclegów: 40 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Beskid (850). Schronisko Okręgowego Urzędu WF i PW (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa Ławoczne. Noclegów: 80 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Płyśce (830). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Drohobyczu). Poczta i stacja kolejowa Sławsko, klucze w Kole PTT w Skolem, gmach „Sokoła" lub w leśniczówce w Oporcu. Noclegów: 10 sienników.

GORGANY

Wełdzirz-Maksymówka (502). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w Sanatorium Spółdzielni Kapłanów Rzymsko-Katolickich. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Wygoda. Noclegów: 15 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Wyszków (750). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie), w leśniczówce. Poczta Wełdzirz, stacja kolejowa Wygoda. Noclegów: 9 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Przełęcz Wyszkowska (941). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Poczta Wełdzirz, stacja kolejowa Wygoda. Noclegów: 25 (15 łóżek, 10 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.70.

Świca (930). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Poczta Wełdzirz, stacja kolejowa Wygoda, kolejka leśna o 2 km od schroniska. Noclegów: 31 (21 łóżek, 10 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych : dla członków PZN zł 2.50, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych i dla członków PZN zł 1.00.

Przełęcz Sołotwinka (1400). Schron niezagospodarowany Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Noclegów: 10 sienników.

Broszniów (346). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie), w gospodzie M. Kapustianykowej. Poczta Krechowice, stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Dolina Mołody (720). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie), w budowie.

Kuźmieniec k/Osmołody (685). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w Gajówce (w domku myśliwskim). Adres: Nadleśnictwo Państwowe Jasień. Poczta Perehińsko, stacja kolejowa Broszniów, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jala w Dolinie Łomnicy (750). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Stacja kolejowa Broszniów, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 34 (24 łóżek, 10 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Darów (850). Stacja Narciarsko-Turystyczna T. K. N. w gajówce państwowej. Poczta Perehińsko, stacja kolejowa Broszniów, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 2 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Przełęcz Ruszczyna (1350). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału we Lwowie). Noclegów: 24 (14 łóżek, 10 sienników) oraz obok w niezagospodarowanym schronie 10 sienników.

Sołotwina (420). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) w gospodzie T. Śrebuńczaka. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Stanisławów lub Nadwórna. Noclegów: 14 (4 łóżka, 10 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Porohy nad Złotą Bystrzycą (500). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w tartaku Polsko-Szwajcarskiego Przemysłu Leśnego S. A. Poczta Sołotwina, stacja kolejowa Stanisławów lub Nadwórna. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Porohy nad Złotą Bystrzycą (500). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Grzegorza Julisza. Poczta Sołotwina, stacja ko-

lejowa Stanisławów lub Nadwórna. Noclegów: 16 (10 łóżek, 6 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Łopuszna pod Sywulą (780). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce Polsko-Szwajcarskiego Przemysłu Leśnego S. A. Poczta Sołotwina, stacja kolejowa Stanisławów lub Nadwórna. Noclegów: 4 łóżka. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.60, dla niezrzeszonych zł 1.00.

Przełęcz Borewka pod Sywulą (1364). Dwa schrony niezagospodarowane Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Koła w Kałuszu). Adres: prof. J. Sytnik, Kałusz. Noclegów: 48 sienników.

Nadwórna (431). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Leona Grüssgotta. Adres: ul. Delatyńska, poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 5. Cennik noclegów: zł 1.00.

Zielona (600). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Leona Knolla, pensjonat „Knollówka". Poczta w miejscu, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 50 (30 łóżek, 20 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i dla młodzieży zł 1.00, dla członków PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00; sienniki dla członków PZN i dla młodzieży zł 0.50, dla członków PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50. Apteczka.

Rafajłowa (800). Schronisko Warszawskiego Klubu Narciarzy (w Warszawie) w budowie. Poczta Rafajłowa, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 60 łóżek tymczasowych.

Rafajłowa (759). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u leśniczego T. Ciesielskiego. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 15 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Rafajłowa (750). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w gospodzie L. Wundermana. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów 30 (10 łóżek, 20 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50. Stacja ratunkowa.

Połonina Pantyrska (1120). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarskiego i TKN nad Przełęczą Pantyrską. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. Noclegów: 24 łóżek (Cennika noclegów nie nadesłano).

Durniniec k/Rafajłowej (820). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Kruhły Łuh pod Bratkowską (825). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Steryszora (1420). Schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarskiego. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna do Rafajłowej. Noclegów: 24 łóżka. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 0.50.

Ozirny w dol. Doużyńca (820). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Sołoniec w dol. Doużyńca (1000). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta Zielona k/Nadwórnej, stacja kolejowa Nadwórna, kolejka leśna na miejsce. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Połonina Niżna pod Doboszanką (1000). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta Zielona k/Nadwornej, stacja kolejowa Nadwórna lub Jaremcze. Noclegów: 20 sienników. Cennik noclegów: dla członków PTT i dla młodzieży od zł 0.40 do zł 0.80, dla niezrzeszonych i członków PZN od zł 0.50 do zł 1.00. Schronisko częściowo zagospodarowane — po uruchomieniu schroniska pod Doboszanką (patrz niżej) w ciągu 1938 r. zostanie zlikwidowane. Apteczka.

Pod Doboszanką (przy Klauzie Zubrynki). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) w budowie. Zostanie uruchomione w ciągu 1938 r. jako zagospodarowane.

Połonina Barania pod Chomiakiem (1350). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta Tatarów, stacja kolejowa Żeniec, telefon. Noclegów: 50 (25 łóżek, 25 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.00. Stacja ratunkowa.

Pasieczny Wierch. Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Koła w Kałuszu). 20 miejsc noclegowych.

DOLINA PRUTU I PASMO CZARNOHORY

Jaremcze (525). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) w domu wycieczkowym kpt. W. Góreckiego „Doboszanka". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów 80: (50 łóżek, 30 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.50; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.75, dla niezrzeszonych zł 1.00, dla młodzieży 0.50 zł.

Jaremcze (525). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Emilii Trawkowej, pensjonat „Gena". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 30 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży od zł 1.50 do 2.00, dla niezrzeszonych od zł 2.00 do 3.00.

Jaremcze (525). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Franciszka Hanusa, hotel „Hanus". Poczta i stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 30 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN, PTT i dla młodzieży od zł 1.50 do zł 2.00, dla niezrzeszonych od zł 2.00 do 2.50.

Jamna (564). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) u Judy Tagera, pensjonat „Jutrzenka". Poczta i stacja kolejowa w miejscu.

Noclegów: 95 (75 łóżek, 20 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.25, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.70. Stacja ratunkowa.

Diłok k. Mikuliczyna (590). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie) w Domu Zdrowia Związku Drukarzy. Poczta Mikuliczyn, stacja kolejowa w miejscu. Noclegów: 10 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Przełęcz Tatarska (931). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta i stacja kolejowa Tatarów. Noclegów: 55 (50 łóżek, 5 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.30. Stacja ratunkowa.

Worochta (740). „Dworek Czarnohorski", schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kolomyi). Poczta i stacja kolejowa w miejscu, tel. Worochta 14. Noclegów: 109 (81 łóżek, 28 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Bukowina (970). Stacja Narciarsko Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta i stacja kolejowa Worochta. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Zaroślak pod Howerlą (1300). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Stanisławowie). Poczta i stacja kolejowa Worochta, tel. Worochta 4a, kolejka leśna do Foreszczenki. Noclegów: 160 (150 łóżek, 10 sienników). Cennik noclegów: łóżka dla członków PTT zł 1.80, dla członków PZN zł 2.30, dla niezrzeszonych zł 2.50; sienniki dla członków PTT zł 0.80, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 1.30; dla młodzieży cennik jak dla członków PTT. Stacja ratunkowa.

Mariszeska (1400). Schronisko Karpackiego Towarzystwa Narciarzy (we Lwowie). Poczta i stacja kolejowa Worochta, tel. Worochta 58. Noclegów: 57 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT od zł 1.50 do 2.00, dla niezrzeszonych od zł 2.00 do 2.50. Stacja ratunkowa.

Pohorylec pod Pop Iwanem (1742). Schronisko Sekcji Narciarskiej A. Z. S. (w Warszawie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 40 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Kostrzyca (1350). Harcerskie Schronisko Turystyczne. Poczta i stacja kolejowa Worochta. Noclegów: 70 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PTT i ZHP zł 1.50, dla niezrzeszonych i członków PZN zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00. Stacja ratunkowa.

DOLINA CZARNEGO CZEREMOSZU I PASMO CZYWCZYŃSKIE

Bystrzec Klauza (850). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Iwana Ślusarczyka. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 10 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Zelene nad Czarnym Czeremoszem (803). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Marii Żetyniukowej. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, tel. Żabie 2a (post. P. P.). Noclegów: 8 (6 łóżek, 2 sienniki). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jawornik (800). Stacja Turystyczna Sekcji Narciarskiej AZS (w Warszawie) u Wincentego Ptaszka. Stacja kolejowa Kuty lub Worochta. Noclegów: 15 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Szybene nad Czarnym Czeremoszem (850). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u gajowego Michała Iwanickiego. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 5 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Szybene Klauza (1024). Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kołomyi) u dozorcy klauzy. Stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 10 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Połonina Berczeska pod Kopilaszem (1450). Schronisko Sekcji Narciarskiej Akademickiego Związku Sportowego (w Warszawie), częściowo zagospodarowane. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 25 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Burkut (880). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, telefon w miejscu. Noclegów: 42 (30 łóżek, 12 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Stefulec nad Czarnym Czeremoszem (1050). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gajówce państwowej. Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 3 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Dolina Popadyńca (1330). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Kuty, telefon Burkut. Noclegów: 30 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Bałtagul (1269). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, telefon Burkut. Noclegów: 30 łóżek. Cennik noclegów: dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.50.

BESKID HUCULSKI

Kołomyja. Stacja noclegowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kołomyi). Hotel Grand, pl. Piłsudskiego 1, telefon Kołomyja 156. Noclegów: 15 łóżek.

Pistyń (400). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie) w Domu Ludowym TSL. Poczta Pistyń, stacja kolejowa Kołomyja. Noclegów: 10 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jaworów (460). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie) w Szkole Powszechnej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Kołomyja. Noclegów: 10 sienników. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Kosmacz (643) Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kołomyi), na kopalni ropy Storch i Spółka. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Kołomyja lub Mikuliczyn. Noclegów: 30 (15 łóżek, 15 sienników). (Cennika noclegów nie nadesłano).

Jasienów Górny (542). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u Jana Tomaszewskiego. Poczta w miejscu, stacja ko-

lejowa Kuty. Noclegów: 6 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Żabie-Słupejka (694). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w hotelu L. Gertnera. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, telefon Żabie 8. Noclegów: 20 łóżek.

Żabie Ilcia (634). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w gospodzie Zofii Wolańskiej. Poczta w miejscu, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 6 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN i PTT zł 1.50, dla niezrzeszonych zł 2.00, dla młodzieży zł 1.00; sienniki dla członków PZN i PTT zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50, dla młodzieży zł 0.50.

Żabie Ilcia (634). Stacja Turystyczna Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie) w domu TPH „Tadeuszówka". Poczta w miejscu, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 8 łóżek, sienniki na żądanie. Cennik noclegów: łóżka dla członków PZN, PTT i dla młodzieży zł 1.00, dla niezrzeszonych zł 1.50; sienniki dla członków PZN i PTT zł 0.50, dla niezrzeszonych zł 0.75, dla młodzieży zł 0.25.

Bereźniak pod Skupową (1300). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Kuty lub Worochta, tel. Burkut. Noclegów: 20 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Masny Prysłup (1534). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Żabie, stacja kolejowa Worochta lub Kuty, tel. Burkut. Noclegów: 16 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Hryniawa (725). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w Nadleśnictwie Państwowym. Poczta Jasienów Górny. Stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 4 łóżka. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Szykmany k/Hryniawy (820). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie) we dworze Leopolda Milsovitsa. Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Kuty. Noclegów: 14 łóżek. (Cennika noclegów nie nadesłano).

Marijen Klauza nad Białym Czeremoszem (800). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u dozorcy klauzy. Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegi improwizowane. Budynek na brzegu rumuńskim — przepustka konieczna.

Połonina Smitenyj (1500). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN w bryndzarni państwowej. Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 4 sienniki. (W sezonie zimowym nieczynna).

Perkałab Klauza (1020). Stacja Narciarsko-Turystyczna TKN u dozorcy klauzy. Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Kuty lub Worochta. Noclegi improwizowane.

Prełuczny (1520). Schronisko Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (Oddziału w Kosowie). Poczta Jasienów Górny, stacja kolejowa Worochta lub Kuty. Noclegów: 10 sienników.

ORIENTACJA W TERENIE

I. WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

Narciarz, który przeważnie nie trzyma się wyznaczonych tras i często wędruje lub zjeżdża na przełaj, musi posiadać dobrze rozwinięty zmysł orientacyjny. Orientacja polega na bezustannej świadomości swego położenia w terenie — w związku ze stronami świata. W okolicach dobrze znanych, orientacja nie nastręcza większych trudności. W okolicach nieznanych posługujemy się mapą. W tym celu konieczne jest **ustawienie mapy według stron świata** czyli tzw. „zorientowanie". Musi się przy tym umieć czytać treść mapy. Mapa zorientowana jest wtedy, gdy jej górny brzeg zwrócony jest **na północ** (tym samym dolny na południe, lewy na zachód, prawy zaś na wschód).

Mapę orientujemy przy pomocy wyznaczenia (wyszukania) **stron świata** lub za pomocą tzw. linii i punktów *„homologicznych"*. Zazwyczaj wyszukujemy tylko kierunek **północny.** Najłatwiej go wyszukać przy pomocy *kompasu* (busoli). Dobra busola winna być dość duża, długość igły powinna przekraczać 2 cm. Obecnie najczęściej używa się busoli z podziałem na części lub 400 stopni. Ciemny koniec igły wskazuje zawsze kierunek północny. Mapę orientuje się busolą w ten sposób, iż na mapie leżącej poziomo ustawiamy busolę tak, aby linia na tarczy z północy na południe była równoległą do pionowej ramki mapy (południka mapy). Następnie mapę obracamy za wskazaniami igły, aż wreszcie wskaże ona kierunek północny.

W razie braku busoli, można oznaczyć kierunek północny według słońca. O godz. 6-tej rano znajduje się ono w kierunku wschodu, o 12-tej wskazuje kierunek południa, o 6-tej kierunek zachodu. W ciągu jednej godziny pozorny ruch słońca zatacza łuk o 15 stopniach, dlatego też można wyznaczać strony świata, jeżeli posiadamy *dobrze idący zegarek* i obliczymy **kąt** pomiędzy kierunkiem słońca a właściwym kierunkiem północ—południe w następujący sposób: Kierunek słońca wskaże nam cień kija wbitego

pionowo w ziemię. Przypuśćmy, że zegarek wskazuje godz. 10-tą. Do południa więc brakuje 2 godzin, zatem kąt zawarty między cieniem laski czyli kierunkiem słońca w danej chwili a kierunkiem północ—południe wynosi $2 \times 15^0 = 30$ stopni. Odmierzamy kąt 30 stopni **na prawo od cienia** laski i otrzymujemy szukany kierunek północ—południe. W godzinach *popołudniowych* należy kąt obliczać **na lewo od cienia.**

Za pomocą **zegarka** można odnaleźć kierunek północny w ten sposób, że trzymamy zegarek poziomo i zwracamy *małą wskazówką* (godzinową) dokładnie w kierunku słońca. (Dla ułatwienia możemy w środku tarczy zegarka ustawić szpilkę i zegarek zorientować w ten sposób, aby cień szpilki leżał dokładnie w przedłużeniu małej wskazówki). Kierunek południowy wskaże nam linia połowiąca kąt między małą wskazówką a linią prostą idącą od osi wskazówek do liczby 12. Od wschodu słońca do południa, połowimy kąt liczony od liczby 12 **w lewo** ku małej wskazówce, po południu zaś kąt liczony od liczby 12 **w prawo.** W obu wypadkach należy jednak pamiętać, iż zegarek wskazuje nam czas „konwencjonalny" tzw. środkowo-europejski w Polsce, który różni się od słonecznego (miejscowego). Potrzebna więc jest pewna *poprawka*, np. w Tatrach należy posunąć zegarek około 20 minut naprzód.

W nocy kierunek północny wskazuje gwiazda polarna. Znaleźć ją jest stosunkowo łatwo, gdy wyszuka się *konstelację Wozu* zwanego także *Wielką Niedźwiedzicą.* Wtedy przez ostatnie dwie gwiazdy przeprowadzamy linię i w odległości 5 razy większej, wyszukujemy *gwiazdę polarną*, jasno świecącą. silniejszą od otaczających ją innych gwiazd. Wskazuje ona dokładnie kierunek północny.

Inne wskazówki, jak np. *mech* porastający stare drzewa, *kamienie*, czy płoty, *śnieg* utrzymujący się z jednej strony drzewa czy kamieni, określają do pewnego tylko stopnia kierunek północny, w zasadzie są to wskazówki *niedokładne i często mylne.*

Drugim sposobem zorientowania mapy są **punkty i linie homologiczne.** Nazywamy nimi punkty i linie odpowiadające sobie na mapie i w terenie. Jest to np. znak kościoła czy gajowni na mapie oraz te same obiekty w terenie. Mapę orientuje się w ten sposób, że

ustawiamy ją tak, aby punkt na mapie oraz punkt w terenie leżały w jednej linii. Wolno nam jednak użyć tego sposobu o ile znamy nasze stanowisko w terenie i potrafimy go zidentyfikować na mapie. Za punkty orientacyjne służą nam kościoły, krzyże, szczyty górskie, mosty, kominy fabryczne, samotne drzewa itp. Dla upewnienia się o właściwym kierunku wyszukujemy drugą parę punktów homologicznych, które również muszą leżeć w jednej linii. Wtedy wszystkie punkty i linie znajdujące się na mapie są zorientowane w sposób właściwy i odnaleźć je możemy w terenie. W podobny sposób możemy mapę zorientować ustawiając równolegle drogę, tor kolejowy czy rzekę itp. przedstawione na mapie — do biegnących w terenie.

Dążąc do pewnego punktu np. przez las lub we mgle — gdy nie posiadamy punktów homologicznych, natomiast mapę zorientujemy przy pomocy busoli — możemy na mapie wyznaczyć *kierunek marszu* przy pomocy busoli, odczytać **kąt** zawarty pomiędzy pożądanym kierunkiem a linią północ—południe, a następnie rozpocząć marsz, kierując się przeziernikiem busoli, utrzymując równocześnie kąt odchylenia igły odczytany poprzednio na mapie.

Jeśli nie znamy na mapie punktu odpowiadającego naszemu stanowisku w terenie, jak również nie mamy punktów czy linij homologicznych, należy **ogólnie odszukać** obszar na mapie w którym przypuszczalnie się znajdujemy. Następnie przez uważne porównywanie mapy z okolicą, staramy się obszar wyszukany coraz bardziej zacieśniać, aż wreszcie potrafimy znaleźć kilka punktów orientacyjnych, zidentyfikowanych na mapie i drogą porównania punktów homologicznych zorientować w sposób właściwy mapę.

Ze względu na niespodziewane, często trudne a nawet niebezpieczne warunki atmosferyczne w czasie sezonu zimowego, większe wycieczki narciarskie winny być prowadzone jedynie przez osoby dobrze znające dany teren lub przynajmniej zaopatrzone w **mapę i busolę.** Nieodzownym jednak warunkiem jest dobra znajomość czytania mapy, umiejętność orientowania się w terenie oraz rozwinięta spostrzegawczość.

II. JAK CZYTAĆ MAPĘ?

Dobre orientowanie się w terenie na podstawie mapy zależy od dwóch warunków: 1) od dobroci mapy a więc od jej wierności i dokładności, 2) od umiejętności jej czytania. Dla terenów turystycznych Polski — *Karpat* — posiadamy mapy dwojakie: a) *polskie* w podziałce 1:100.000, obejmujące całe Beskidy Zachodnie oraz dużą część Beskidów Wschodnich i b) *austriackie* w podziałce 1:75.000, obejmujące całe Karpaty a dziś — wobec istnienia znacznie dokładniejszych map polskich — aktualne dla Beskidu Niskiego i niektórych partyj Beskidów Wschodnich. Ponadto dla niektórych obszarów górskich zostały opracowane mapy w dokładniejszych podziałkach: okolice Krynicy w podz. 1:25.000 i Tatry Polskie w podz. 1:20.000, i mapy Zwolińskiego. Dla *reszty Polski* mamy mapy: 1) *polskie* obejmujące dużą część Wyżyny Małopolskiej łącznie z Łysogórami, oraz Ziemie Wschodnie i niektóre obszary z reszty Polski, 2) mapy *niemieckie* dla Wielkopolski i Pomorza oraz przerobione z map rosyjskich dla obszarów b. Królestwa oraz 3) *austriackie* dla b. Galicji.

Mapy polskie w podz. 1:100.000 są zarówno pod względem jasności i czytelności jak i treści zupełnie wystarczające dla celów turystycznych. Dla Karpat i Gór Świętokrzyskich został wydany **typ turystyczny** tych map, wykonany w 6 kolorach, co bardzo ułatwia orientację i podnosi czytelność mapy. Treść tych map stanowi:

1) **rzeźba terenu** przedstawiona za pomocą poziomic (linii łączących punkty o tej samej wysokości). Są one przeprowadzone co 2.5, 5, 10 i 20 m, zależnie od ukształtowania terenu. Dla terenu równinnego różnice wysokości między poziomicami są niewielkie (2.5 m), natomiast dla terenu górzystego wynoszą nawet 20 m. Skala poziomic (warstwic) jest uwidoczniona poza ramką w dolnej części arkusza. Poziomice wykonane są w *kolorze brunatnym*. Wskutek zastosowania poziomic wysokość każdego punktu może być dokładnie określona.

Odczytywanie wysokości poszczególnych poziomic ułatwiają koty tj. punkty wysokościowe dosyć licznie rozmieszczone na mapach, a przedstawione jako *czarne punkty lub trójkąty* z cyfrą wysokości ponad poziom morza, oraz

opisane na ramce wysokości warstwic, wychodzących poza granice arkusza. Gdy szukany punkt leży na szczycie wzniesienia, wtedy musi on przewyższać wysokością ostatnią okalającą to wzniesienie poziomicę, gdy leży w obniżeniu — będzie niższy od okalającej go najniższej poziomicy.

Patrząc na mapę topograficzną należy najpierw stwierdzić występowanie i przebieg form grzbietowych wzniesień — oraz form dolinnych — obniżeń. Są to zasadnicze formy każdego krajobrazu. Ułatwiają tę czynność, prócz poziomic i kot, cieniowanie w kolorze fioletowo-szarym, zastosowane na mapach typu turystycznego dla uwypuklenia plastyki terenu oraz występowanie w obniżeniach strug wodnych. Po stwierdzeniu tych zasadniczych elementów należy zwrócić uwagę na spadki a więc nachylenie stoków. Stopień nachylenia stoku górskiego i jego długość posiadają *dla narciarza pierwszorzędne znaczenie*. Wchodzą one pod uwagę zarówno przy podchodzeniu jak w większej mierze przy zjeździe.

Stromość stoku odczytujemy z przebiegu poziomic. *Im bliżej* siebie, im gęściej przebiegają poziomice, tym stok jest bardziej stromy, *im większe* są między nimi odległości, tym łagodniejszy. Nachylenie stoku można też dokładnie obliczyć z mapy poziomicowej. Można to uskutecznić rachunkowo albo graficznie.

O rozcięciu zboczy górskich czy dolinnych informuje nas przebieg poziomic. Gdzie biegną one *zygzakowato lub falisto* tam zbocze jest silniej rozcięte przez liczne strumienie i potoki, a więc często gorsze do zjazdu, gdzie natomiast biegną na dużej przestrzeni *równo* tam zbocze jest narciarsko korzystniejsze.

Na podstawie mapy topograficznej możemy sobie również narysować **profil zamierzonej trasy** z uwzględnieniem wysokości i spadków. Wykres taki najlepiej jest sporządzić *na papierze milimetrowym*. W celu wykreślenia linii profilu wybiera się na mapie wzdłuż obranego kierunku punkty najwyższe, najniższe i zmiany pochylenia (odczytywane z poziomic i kot). Następnie przenosimy te punkty z pomocą np. paska papieru na bazę, linię poziomą, wykreśloną na papierze mm i od tych punktów kreślimy prostopadłe odpowiedniej wysokości (w podziałce). Przez połączenie końcowych punktów owych prostopadłych liniami prostymi lub krzywymi otrzymamy *linię żądanego profilu*.

Profil taki daje prawdziwy przekrój powierzchni ziemi i z niego można określać kąty nachylenia, wysokości punktów oraz długość linii przekroju a więc rzeczywistą długość trasy a nie rzutowaną. Przy rysowaniu przekrojów, w których wierność kąta nachylenia stoku nie jest konieczną, można dla otrzymania wyraźniejszego zróżnicowania wzniesień i obniżeń przewiększyć kilkakrotnie podziałkę pionową w stosunku do poziomej. Na taki przekrój możemy nanieść z mapy inne dane jak pokrycie lasem, skały, schroniska, budynki itp. a otrzymamy wówczas *pełny obraz zamierzonej trasy.*

2) **Wszystkie strugi wodne** a więc strumienie, potoki, rzeki oraz stawy, jeziora i źródła przedstawione są w kolorze niebieskim.

3) **Lasy** zaznaczone są kolorem zielonym, czarne zaś sygnatury wskazują na ich rodzaj (liściaste czy szpilkowe). Tak wyraźne zaznaczenie lasów jest bardzo *korzystne dla narciarzy*, gdyż od razu orientuje w rozmieszczeniu powierzchni leśnych i bezleśnych. Uwzględnienie spadków i zalesienia, pozwala narciarzowi na wybranie najlepszych, otwartych zjazdów jeszcze przed udaniem się na wycieczkę.

4) **Obiekty:** budynki, drogi żelazne i kołowe z uwzględnieniem wszystkich rodzajów, mosty, nasypy, przystanie, promy itd. oraz wszystkie napisy wykonane zostały w kolorze czarnym.

5) **Znakowane szlaki turystyczne** oraz podkreślone **schroniska** kolorem czerwonym. *Barwę znaków* w terenie podają litery obok linij szlaku: c, n, z, ż, s na oznaczenie koloru: czerwonego, niebieskiego, zielonego, żółtego i czarnego.

Poza ramką na obwodzie arkusza znajdują się w górnej części cyfry i litery dla łatwiejszego odszukania mapy w *skorowidzu* i ułatwienia zamówień (w księgarniach) oraz nazwa największej miejscowości na danym arkuszu. W dolnej części podana jest *podziałka liczbowa i liniowa.* Podziałka liczbowa (1:100.000) określa stopień pomniejszenia krajobrazu (1 cm na mapie odpowiada w terenie 100.000 cm = 1.000 m = 1 km). Podziałka liniowa umożliwia mechaniczne mierzenie odległości na ma-

pie; cyrklem lub skrawkiem papieru odmierzamy na mapie np. długość drogi uwzględniając jej zakręty a następnie mierzymy na skali.

Na mapach *austriackich* w podz. 1:75.000 cały rysunek wykonany jest w kolorze czarnym, toteż mapa ta jest dużo mniej przejrzysta aniżeli polska, choć nie można jej odmówić plastyczności. Poza tym poziomice są tu przeprowadzone co 100 m a skróty nazw podane w języku niemieckim. Na mapach tych (poza mapą wydaną przez Beskiden Verein dla Beskidu Śląskiego i Wysokiego) nie została uwzględniona treść turystyczna.

Czytanie mapy *nie wymaga specjalnych studiów*. Konieczną jest dobra znajomość znaków topograficznych, (klucz znaków — do nabycia w księgarniach), znajomość rysunku rzeźby oraz wprawa. Wprawę tę nabywa się tylko na wycieczkach. Najlepszą drogą do dobrego poznania mapy jest ciągłe porównywanie mapy z terenem. Należy śledzić na mapie formy terenowe, przebieg, rodzaje i połączenia dróg i innych linii komunikacyjnych, bieg rzek i wszystkie inne przedmioty i od razu wyszukiwać i porównywać z terenem. Na wycieczkach powinno się używać mapy jak najczęściej a nie dopiero wtedy, gdy zgubimy drogę. Należy **stale kontrolować zgodność mapy z terenem** szczególnie przy ważniejszych lub bardziej widocznych obiektach (kapliczki, skrzyżowania dróg, samotne domy i drzewa itp.).

W czasie drogi zatem powinniśmy zawsze wiedzieć, w którym miejscu mapy w danej chwili znajdujemy się. Porównując teren z mapą należy ją zawsze zorientować w stosunku do stron świata i tak trzymać, aby kierunek drogi zgadzał się z kierunkiem odpowiedniej linii na mapie. Dobrze jest również w czasie drogi wyznaczać sobie pewne punkty jako najbliższe częściowe cele — etapy.

Nie pozostawiaj towarzysza wycieczki samego bez pomocy!

NARCIARSKIE POGODOZNAWSTWO

JAKA BĘDZIE POGODA?

Oto pytanie, które zadają sobie turyści-narciarze wyruszający na wycieczki zimowe. Na to pytanie nie każdy znajdzie łatwą odpowiedź. Toteż wielu miłośników „białego sportu“ coraz częściej zapytuje się: co to jest pogoda?, jakie czynniki składają się na nią? i od czego ona zależy? Nie pamiętamy na ogół o tym, że znajomość stanów pogody jest jedną z podstaw, które decydują o udaniu się uplanowanej wycieczki. Zastanawiamy się nad tym dopiero wtedy, gdy w czasie wycieczki napotkamy na nieprzychylne warunki atmosferyczne — czy to na mgły, przykre kurniawy i zawieje śnieżne, czy też przeszkodzi nam gwałtowna odwilż, wywołana halnym wiatrem karpackim.

Zainteresowanie warunkami pogody, zwłaszcza na obszarze Karpat, gdzie ruch narciarski jest najsilniejszy, wzmogło się w ostatnich kilku sezonach zimowych. Dlatego też chcąc zadowolić wymagania szerokich rzesz narciarzy w kierunku znajomości stanów pogody, podano poniżej wiadomości z zakresu meteorologii i pogodoznawstwa.

SKŁAD POWIETRZA I BUDOWA ATMOSFERY

Powietrze atmosferyczne jest mieszaniną różnych gazów, z których najważniejszymi są azot (78%) i tlen (21%). Prócz tego 1% przypada na gazy, jak: argon, wodór, hel i inne. W ilościach bardzo zmiennych zawiera powietrze jeszcze parę wodną, bezwodnik węglowy oraz znaczne domieszki ciał mineralnych i organicznych (pył, kurz atmosferyczny). Znaczenie pyłu atmosferycznego jest bardzo wielkie, gdyż wywołuje on niektóre zjawiska fizyczne, jak: kondensację pary wodnej, mgły itp.

Atmosferę dzielimy na troposferę i stratosferę. Troposfera, w której zachodzą wszelkie zmiany pogody, sięga do wysokości 16 km nad równikiem, a do 9 km nad biegunami. Cechują ją: spadek temperatury z wysokością oraz pionowe i poziome ruchy powietrza. Nad troposferą leży stratosfera

zbadana dotychczas bezpośrednio do 35 km wysokości. Cechują ją: brak prądów pionowych i prawie stałe temperatury.

TEMPERATURA

Temperatura powietrza zależy prawie wyłącznie od ilości ciepła, jaką ziemia pobiera od słońca. Słońce nagrzewa powierzchnię ziemi, która wydziela otrzymane ciepło i ogrzewa przylegające do niej warstwy powietrza. Z wysokością temperatura powietrza, mniej lub więcej maleje, zależnie od własności fizycznych atmosfery. Spadek temperatury z wysokością wynosi przeciętnie 0.5° na 100 m. Bardzo częste są wypadki, że temperatura nie obniża się ze wzrostem wysokości, a mianowicie w pewnej warstwie jest stała (warstwa izotermiczna), a niekiedy nawet obserwujemy wzrost temperatury. To ostatnie zjawisko (zamiast spadku wzrost temperatury z wysokością) nazywamy odwróceniem temperatury (inwersja temperatury). Z powodu budowy powierzchni ziemi przyjmowanie i wydzielanie ciepła przez ziemię ilościowo nie wszędzie jest jednakowe. Woda nagrzewa się wolniej niż powietrze i wolniej otrzymane ciepło wydziela. Nierówność ogrzewania się i promieniowania powierzchni ziemi jest główną przyczyną różnic temperatury powietrza między poszczególnymi punktami na ziemi. Wynikiem tego jest szereg ciekawych zjawisk i zaburzeń w atmosferze. Obserwacje nad temperaturą prowadzi się przy pomocy termometrów zwykłych (temperatura istotna). Najwyższe i najniższe temperatury w ciągu doby mierzy się termometrami „maximum" i „minimum". Poza tym w dłuższych okresach czasu (tydzień) temperaturę mierzymy przyrządami samopiszącymi (termografy).

Inwersje temperatury. Inwersjom temperatury należy przypisać, że góry w środkowym okresie zimy są o około 3° cieplejsze od otaczających je nizin, dolin i kotlin. Inwersje są charakterystyczne dla okresów słonecznej pogody wyżowej (antycyklonalnej). Przyczyną odwrócenia temperatury jest silne nocne wypromieniowanie pokrytej śniegiem ziemi i warstw przyziemnych powietrza, przy równoczesnym spływaniu chłodnych, a więc cięższych, mas powietrza ze stoków i grzbietów górskich ku kotlinom i dolinom. Efektem silnego wypromieniowania jest wielkie zachmurzenie nad kotlinami i dolinami, zwłaszcza w go-

dzinach rannych, w których inwersje są najsilniejsze. Wtedy to ze szczytów i grzbietów karpackich roztaczają się wspaniałe widoki na dalekie góry, a u naszych stóp zalega morze kłębiących się chmur.

Narciarzom-turystom podać można dwie reguły, które pozwolą na wyciągnięcie wniosku czy w górach jest cieplej jak w dolinach.

1) Temperatura w zimie z wysokością wzrasta wtedy, gdy w dolinach i kotlinach przy bezwietrznej, pięknej albo też mglistej pogodzie jest bardzo zimno. Góry w tym czasie są cieplejsze i mają słoneczną pogodę.

2) Wietrzna pogoda (śnieg, deszcz), przy niewysokich temperaturach w dolinach i kotlinach w zimie, pozwala przypuszczać, że temperatura z wysokością spada normalnie. W górach w tym czasie jest bardzo zimno przy silnych wiatrach (burze śnieżne).

Zaznaczyć należy, że odwrócenie temperatury w górach sprowadza najczęściej w tych obszarach lekką odwilż (śnieg mokry, wilgotny, w godzinach popołudniowych szreń), co sprawia narciarzom wiele niespodzianek przy zjazdach z obszarów grzbietowych (cieplejszych) do dolin i kotlin (chłodniejszych). Toteż narciarz przed wyruszeniem na wycieczkę w góry powinien dobrze ocenić stan pogody i na tej podstawie zaopatrzyć się w odpowiednie smary.

WILGOTNOŚĆ, ZACHMURZENIE I OPADY

Woda wyparowuje z powierzchni wód i lądów, pozostaje w powietrzu jako para wodna, aż do chwili, w której się znowu skropli. Tworzą się chmury, które dają opady spadające na powierzchnię ziemi, w którą woda wsiąka, ukazuje się w źródłach, rzekach i znowu wyparowuje. Jest to stałe krążenie wody w przyrodzie. Ilość pary wodnej jest ograniczona i zależna od temperatury. Im wyższa temperatura, tym większą ilość pary wodnej może zawierać powietrze.

O powietrzu nasyconym mówimy wtedy, jeśli przy danej temperaturze zawiera ono największą ilość pary wodnej. Oziębianie się powietrza nienasyconego zbliża je do temperatury, przy której zawarta w tym powietrzu para wodna będzie je nasycała. Temperaturę tę nazywamy punktem

rosy. Oziębianie się powietrza nasyconego wywołuje skroplenie, kondensację pary wodnej.

Ilość pary wodnej, znajdująca się w atmosferze może być wyrażona przez ciężar pary wodnej w m^3 powietrza. Jest to tzw. wilgotność bezwzględna, którą, jako gęstość powietrza, mierzy się ciśnieniem powietrza wywieranym na barometr. Wielkie znaczenie ma również znajomość wilgotności względnej, która wskazuje jak daleko jeszcze do punktu kondensacji. Zawartość pary wodnej w powietrzu (wilgotność bezwzględna) mierzymy psychrometrem zwykłym (2 termometry zwykłe, kulka jednego z nich owinięta cienką tkaniną — tzw. termometr zwilgocony). Wilgotność względną mierzymy hygrometrem włosowym (zależnie od zmian wilgotności włos ludzki wydłuża się lub skraca). Prócz tego, dla dłuższych okresów czasu, używamy przyrządów samopiszących-hydrografów.

CHMURY

Główną przyczyną kondensacji pary wodnej, która wytwarza chmury i opady jest oziębienie wywołane spadkiem ciśnienia we wstępujących prądach powietrznych. Powietrze wznosząc się do góry szybko rozszerza się, co powoduje jego oziębienie wywołujące skroplenie pary wodnej. Para wodna zawarta w powietrzu skrapla się wtedy, gdy oziębienie powietrza na pewnej wysokości przekroczy punkt rosy. Prądy wstępujące w atmosferze wywołane są nagrzaniem powierzchni ziemi oraz przeszkodami terenowymi w postaci gór. Opierając się na strukturze i formach chmur można wnioskować o prądach jakie panują w otaczającej nas atmosferze, o ich szybkości i kierunkach.

Międzynarodowa klasyfikacja rozróżnia trzy podstawowe formy chmur: stratus (warstwowe), cumulus (kłębiaste) i faliste. Pierwsze z nich, warstwowe, wskazują na to, że proces ich powstawania odbywa się przez powolne nasunięcie mas powietrza ciepłego na powietrze chłodne. Drugie, kłębiaste, świadczą o tym, że w atmosferze istnieją prądy wstępujące mas powietrza ciepłego. Bardzo często widzimy chmury postrzępione, porwane, które dowodzą istnienia na ich wysokości ruchów wirowo-krętych powietrza. Poza tym nie rzadko chmury układają się w szeregi pasm równoległych, falistych. W tym wypadku wysoko w górze istnieje warstwa inwersyjna (odwrócenie temperatury). różniąca się szybkością ruchu i kierunkiem, rzadsza

a która ślizga się po dolnej, gęstszej warstwie powietrza; czyste niebo odpowiada tu dołom fal powietrznych, a szeregi chmur ich grzbietom.

Trzy zasadnicze formy chmur, wymienione wyżej, dają 10 rodzajów kombinacyjnych:

1) Cirrus (Ci) — pierzaste i pokrewne. Średnia wysokość 9.900 m.
2) Cirrostratus (Cs) — pierzasto-warstwowe. Średnia wys. 9.300 m.
3) Cirrocumulus (Cc) — pierzasto-kłębiaste („baranki"). Średnia wysokość 6.500 m.
4) Altocumulus (Ac) — kłębiaste górne. Średnia wysokość 4.300 m.
5) Altostratus (As) — warstwowe górne. Średnia wysokość 4.300 m.
6) Cumulus (Cu) — kłębiaste. Średnia wysokość szczytu chmury 1.500—2.000 m.
7) Cumulonimbus (Cb) — kłębiasto-deszczowe. Średnia wysokość szczytu chmury 3.000 do 5.000 m.
8) Stratocumulus (Sc) — warstwowo-kłębiaste dolne. Średnia wysokość 2.000 m.
9) Nimbus (Nb) — deszczowe, śniegowe. Średnia wysokość 900 do 1.200 m.
10) Stratus (St) — warstwowe. Średnia wysokość 500 m. Bardzo często sięgają do powierzchni ziemi. U nas częste zimą.

Znajomość rodzajów chmur i dłuższe obserwacje nad nimi pozwalają również na przewidywanie pogody. Pojawienie się na niebie wysokich pierzastych chmur w rodzaju Cirrus, złożonych z kryształków lodu, najczęściej zapowiada zmianę pogody; w okresie około 3 dni od ich ukazania się, pogoda na pewno ulegnie pogorszeniu, przyjdą deszcze. Małe, pojedyncze chmurki kłębiaste w rodzaju Cumulus występują najczęściej w okresach pogody słonecznej, toteż nazwano je chmurami pogody. Odwrotnie, silnie wypiętrzone, groźne chmury kłębiasto-deszczowe, Cumulonimbus, prawie zawsze są zwiastunami nadchodzącej burzy. Podobnych przykładów jest bardzo dużo, a przez obserwację łatwo można je wykryć.

Chmury nie są czymś oderwanym, odosobnionym, bardzo często bowiem układają się w pewne szeregi, układy chmur, w których poszczególne rodzaje chmur następują po sobie nieraz bardzo regularnie i prawidłowo. Tę właśnie regularność i prawidłowość widzimy najczęściej przy przejściach frontów ciepłego czy zimnego (zob. niżej.)

Układy chmur mogą się poruszać w różnych kierunkach, zachowują jednak zawsze swe kontury, rozmiary i rozmieszczenie części składowych względem siebie. Przesuwają się z miejsca na miejsce i rozwijają się wskutek ogólnej cyrkulacji odpowiednich warstw atmosfery. Są niezależne od warunków lokalnych. W każdym układzie wyróżniamy czoło, jądro, ogon i brzegi układu. Przejście układu nad pewną miejscowością zawsze trwa od kilku godzin do kilku dni. Zależnie od przesuwania się poszczególnych części układu chmur (czoło, jądro itd.) obserwujący widzi taką lub inną kolejność rodzajów chmur.

Zachmurzenie nieba oceniamy na oko wg skali 1—10 (10 oznacza całe niebo pokryte chmurami).

OPADY

Rezultatem kondensacji pary wodnej są opady, które w postaci ciekłej lub stałej spadają na powierzchnię ziemi. Deszcz, śnieg, grad należą do pierwszych, zaś rosa, szron, gołoledź, sadź do drugich. Rosa: Silne oziębienie gruntu przez wypromieniowanie nocne powoduje osadzenie się pary wodnej w postaci oddzielnych kropel tam gdzie oziębienie jest największe (liście, trawa). Rosa jest zjawiskiem nocnym i powstaje wtedy, gdy kondensacja odbywa się w temperaturze wyższej od 0°. Szron powstaje w podobnych warunkach jak rosa, z tą różnicą, że kondensacja odbywa się w temperaturze niżej 0°. Sadź pojawia się w czasie mglistej, mroźnej pogody na gałązkach drzew i krzewów w postaci białych, puszystych kitek lodowych zwróconych w stronę skąd wieje wiatr. Sadź może powstać w każdej porze doby, gdyż jest wytworem mgły i wiatru. Gdy po długotrwałym mrozie nastąpi nagle odwilż, to przemarznięte mury budynków pokrywają się białym osadem lodowym, zwanym zamróz. O ile w tych samych warunkach pada deszcz, to zamarza on i pokrywa powierzchnię ziemi, drzew itp. skorupą lodową, zwaną gołoledzią. Dzięki szybkim ruchom pionowym powietrza i związanym z nimi nagłymi zmianami temperatury tworzy się grad. Gdy

nasycone parą powietrze oziębia się powoli do temperatury niżej 0°, to notujemy opad w postaci **śniegu**. Jeśli dostatecznie wilgotne powietrze wieje nad zimnym podłożem i ochładza się, powstaje **mgła adwekcyjna**. W masach powietrza zalegających wyże barometryczne (antycyklony) powstaje **mgła wypromieniowania**. Mgły w naszych górach są bardzo częste jesienią i zimą, przy czym charakterystyczną, zwłaszcza dla dolin i kotlin śródgórskich jest mgła wypromieniowania (zob. inwersje temperatury), powstająca w okresach pięknej antycyklonalnej pogody.

Pokrywa śnieżna. Znajomość grubości pokrywy śnieżnej, gatunków śniegu, gęstości i zwartości śniegu ma znaczenie nie tylko dla meteorologii, rolnictwa, hydrografii ale również dla należytego rozwoju zimowego ruchu turystycznego. Narciarze najlepiej wiedzą o tym, że bez dobrego śniegu nie ma jazdy na nartach. Grubość pokrywy śnieżnej mierzy się łatą drewnianą (śniegomierz), przy czym pomiaru w danej miejscowości należy dokonywać w kilku punktach, a wyprowadzona średnia arytmetyczna da nam właściwy pogląd na grubość pokrywy w tej miejscowości. Poza tym prowadzi się pomiar świeżo spadłego śniegu.

Pokrywa śnieżna ulega wpływom wielu innych czynników, z których działanie wiatrów (zwiewanie i nawiewanie) oraz słońca należy zaliczyć do najsilniejszych. Wynikiem opadów śnieżnych, wpływu wiatrów, słońca, temperatury, podłoża i ukształtowania terenu są **gatunki śniegu**. Znajomość gatunków śniegu i ich cech fizycznych jest niezwykle ważna dla odpowiedniego doboru smarów narciarskich na wycieczki zimowe.

Rozróżniamy następujące gatunki śniegu:

1) *Puch świeży* — świeżo spadły, mało zwarty, puszysty śnieg, w którym narta zapada się nieraz bardzo głęboko.
2) *Puch zsiadły* — dłużej leżący, bardziej zwarty śnieg puszysty, w którym narta zapada się od 10 do 15 cm.
3) *Gips przewiany* — zbudowany z drobniutkich ziarenek i pyłu, mało zwarty, sypki śnieg. Występuje najczęściej przy silnym wietrze po opadzie śnieżnym.
4) *Gips zbity* — podobny do przewianego, lecz dłużej leżący i bardziej zwarty. Narta rozcina go w formie brył.

5) *Szreń* — bardzo zbity, ostry, zlodowaciały śnieg, który tworzy górną warstwę pokrywy śnieżnej. Wynik silnego nagrzania w ciągu dnia i wypromieniowania.

6) *Lodoszreń* — gruba i silnie zlodowaciała warstwa, której narta nie łamie.

7) *Śnieg mokry* — śnieg lepiący się do nart, w czasie odwilży, w jesieni i na wiosnę (temperatura wyżej 0°).

8) *Śnieg ziarnisty* — w ciągu dnia, gdy temperatura jest wyżej 0° śnieg taje, w nocy zaś jest mroźno i śnieg marznie. Zbudowany z wyraźnie widocznych ziaren w ciągu dnia wilgotnych.

9) *Firn* — występuje głównie w wyższych partiach gór w miesiącach wiosennych, to jest w tym okresie, gdy w dolinach są już temperatury wyższe od 0°, a w górach obserwujemy silne przymrozki. Zbudowany jest z wielkich, wyraźnych ziaren zawsze wilgotnych, nie zamarzniętych (kasza). Do nart nie lepi się.

Pokrywa śnieżna układa się na ogół zawsze niejednostajnie, toteż bardzo często spotykamy się w górach z wieloma odmianami pokrywy śnieżnej, które utrudniają jazdę na nartach. Np. płaty gipsu przewianego leżące nierównomiernie na szreni, liczne zaspy, wydmy, nawisy i inne wytwory wiatru, nie są przyjemne dla narciarzy.

Zależnie od ukształtowania terenu, gatunków śniegu i ich cech fizycznych oraz zmian warunków atmosferycznych obserwujemy w górach gwałtowne obsunięcia mas śniegu — lawiny. Wskutek nieostrożności narciarzy „biała śmierć" (jak popularnie nazywamy lawiny), porwała już wiele ofiar. Są okresy i miejsca, w których lawiny występują najczęściej, toteż stosunkowo łatwo możemy je przewidzieć. Strome stoki żleby, wielkie opady śnieżne, ciepłe dni, nagłe odwilże, wiatry oraz nieostrożna jazda i krzyki w górach, to czynniki najczęściej powodujące spadnięcie lawiny.

Lawiny pyłowe powstają na stokach bardzo stromych, ze śniegu suchego. Występują zazwyczaj po wielkich opadach śniegu, który — czy to dzięki nagrzaniu przez słońce, lekkim podmuchom wiatru, czy też przez krzyki, nieostrożną jazdę — gwałtownie opada w dół. Narciarz, który dostanie się w obręb takiej lawiny, siłą jej zostanie rzucony o ziemię, a bardzo często zdarzają się wypadki uduszenia, które wywołują olbrzymie masy spadającego pyłu śnieżnego.

Lawiny gruntowe, najczęstsze w okresach odwilży i na wiosnę, związane są z mokrym śniegiem, który w formie olbrzymich brył, z hukiem spada w dół. Lawiny te są najniebezpieczniejsze.

Deski śnieżne wywołane są nagromadzeniem się świeżo spadłego śniegu na starej pokrywie śnieżnej. Najczęściej powodem tych lawin jest nieostrożna jazda po ośnieżonym stoku (podcięcie nartą pewnego odcinka pokrywy i przez to naruszenie równowagi mas śniegu). Lawiny powyższe możliwe są w każdej porze doby i zimy, toteż należy bardzo uważać przejeżdżając po stoku mniej lub więcej eksponowanym.

CIŚNIENIE POWIETRZA

Powietrze atmosferyczne przez swój ciężar wywiera na powierzchnię ziemi odpowiednie ciśnienie, podobne do tego, jakie na dno morskie wywiera woda. Gęstość powietrza a pośrednio i ciśnienie na powierzchni ziemi zależą prawie wyłącznie od rozkładu temperatur, przy czym uwydatnia się tu również wpływ ogólnego krążenia prądów powietrznych w atmosferze. Spadek temperatury wywołuje na ogół wzrost ciśnienia i odwrotnie. Powietrze zimne jest wobec tego cięższe, a ciepłe lżejsze. To właśnie ma podstawowe znaczenie dla kształtowania się stanów pogody. Ciśnienie jest największe przy powierzchni ziemi, ze wzrostem wysokości maleje, przy czym spadek ciśnienia jest większy w warstwach przyziemnych powietrza.

Za jednostkę ciśnienia atmosferycznego przyjmuje się obecnie milibar (mb) równy 1.000 dyn/cm^2 (1 bar czyli 1.000 milibarów odpowiada ciśnieniu słupa rtęci o wysokości 750.06 mm. Aby wyrazić ciśnienie w milibarach zwiększamy ilość milimetrów o jedną trzecią część.) Ciśnienie powietrza mierzymy barometrem rtęciowym, prócz tego na wycieczkach używamy barometru metalowego tzw. „aneroidu". W dłuższych okresach czasu (tydzień) mierzymy ciśnienie przyrządami samopiszącymi — barografami.

WIATR

Nierównomierny rozkład temperatur na powierzchni ziemi jest główną przyczyną zakłócającą równowagę atmosfery, wywołującą prądy powietrzne. Niższe warstwy

powietrza pod wpływem zmian temperatury gruntu albo ogrzewają się, albo oziębiają. Dzięki temu powstają przede wszystkim prądy wstępujące i zstępujące (konwekcyjne) oraz prądy poziome (adwekcyjne), gdy na miejsce wstępującego do góry powietrza napływa inne z obszarów sąsiednich. Wiatry są ściśle związane z rozkładem ciśnienia. Ruch powietrza odbywa się z obszarów o wysokim ciśnieniu do obszarów o ciśnieniu niskim. Szybkość ruchu masy powietrza jest tym większa, im większy jest spadek ciśnienia (większy gradient ciśnienia). Obrót ziemi powoduje odchylenie początkowego kierunku wiatru w prawo na półkuli północnej, w lewo na południowej. Np. wiatr wiejący z południa na północ jest odchylany na półkuli północnej ku wschodowi, na południowej odwrotnie — ku zachodowi. Szybkość wiatru określamy w m/sek. lub w km/godz. Kierunek oznaczamy wg stron świata, z których wiatr wieje (N — północ, E — wschód, S — południe, W — zachód). Kierunek i siłę wiatru mierzymy wiatromierzem Wilda, anemometrem Robinsona oraz anemografami (przyrządy samopiszące).

Wiatry halne znane są we wszystkich prawie obszarach górskich Europy. Występują one w górach Europy bądź jednoczasowo, bądź też lokalnie w poszczególnych grupach górskich, ulegając modyfikacjom zależnym od warunków terenowych danego obszaru górskiego. Jako wiatry spadające odznaczają się szybkim wzrostem temperatury, któremu towarzyszy spadek ciśnienia i wilgotności. Wywołują je — jeśli idzie o Karpaty — z reguły niże barometryczne zalegające na północ od łańcucha Karpat, podczas gdy obszary ciśnienia wysokiego leżą na południu. Wilgotne masy powietrza wznoszą się po południowych stokach Karpat, oziębiają się dynamicznie, wskutek czego tracą pewną ilość pary wodnej i zostawiają ją w postaci deszczu czy śniegu na stronie dowietrznej, po czym staczają się na stronę północną jako powietrze ciepłe, z nadwyżką ciepła. Masy powietrza spadając po stokach górskich ogrzewają się dynamicznie o 1° na 100 m spadku, nadwyżka zaś ciepła pochodzi ze skroplenia się pary wodnej. Wobec niskich temperatur w zimie, zjawisko wiatrów halnych występuje w tej porze roku najjaskrawiej. Skoki temperatury w czasie halnej pogody są nieraz bardzo wielkie, od —10° do +10°, a ten nagły wzrost temperatury przyczynia się do gwałtownego zaniku szaty śnieżnej.

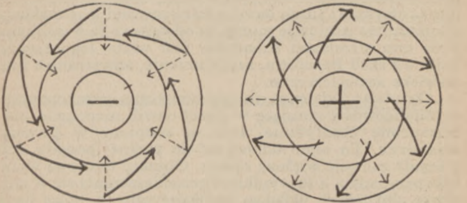
Jedną z cech wiatrów halnych, poza spadkiem ciśnienia, wilgotności i wzrostu temperatury są silne jego podmuchy i okresy pseudo-cisz, które mogą trwać od kilku minut do kilku dni włącznie.

W okresie silnych mrozów i pogody bezwietrznej, słonecznej występują w górach inwersje temperatury, przy czym doliny i kotliny śródgórskie zalega mgła, którą poza tym obserwujemy opodal szczytów i grzbietów górskich w formie lekkich oparów o odcieniu niebieskawym. Zanikanie mgły, idealnie czyste niebo, chorągwie śnieżne na graniach (pył śnieżny zwiewany przez górne wiatry halne), a potem ciemne masy chmur deszczowych gromadzące i piętrzące się na grzbietach i szczytach górskich są zwiastunami pojawiającego się wtedy wiatru halnego. Chorągwie śnieżne na grzbietach i szczytach górskich mogą pojawić się na kilka dni przed spadnięciem wiatru halnego w doliny. Najpewniejszym jednak zwiastunem, że wiatr halny spadnie w doliny są owe ciemne masy chmur deszczowych gromadzące się na graniach górskich. Chmury te rozrywane i szarpane wiatrem na graniach dostają się na przedpole Karpat jako strzępy chmur różnych gatunków, wraz z podmuchami wiatru halnego wiejącego z coraz większą siłą. Ciekawym również zwiastunem nadchodzącego wiatru halnego są tzw. niedomagania halne występujące zwłaszcza u ludzi nerwowo-chorych, a przejawiające się w postaci apatii, niepokoju, bezsenności itp. Zjawisko powyższe dobrze jest znane w krajach alpejskich, u nas jednak nie spotkało się jeszcze z należytą oceną.

NIŻE I WYŻE BAROMETRYCZNE

Obszary ciśnienia niskiego (ze spadkiem ciśnienia ku środkowi) nazywamy zniżką barometryczną, obszary zaś ciśnienia wysokiego (wzrost ciśnienia ku środkowi) zwyżką barometryczną. Do obszarów, w których panuje zniżka barometryczna powietrze napływa dołem, podnosi się następnie w górę i odpływa na wszystkie strony. Taki ruch mas powietrza nazywamy cyklonalnym, a środek niskiego ciśnienia nosi nazwę niżu barometrycznego (cyklon, depresja). Masy powietrza płynące ku środkowi niżu barometrycznego na półkuli północnej zbaczają na prawo (ruch przeciwny obrotowi wskazówek zegara). Z obszarów, w których panuje zwyżka barometryczna, masy powietrza odpływają dołem na wszystkie strony. Na to

miejsce napływa powietrze z góry. Taki ruch mas powietrza nazywamy antycyklonalnym, a środek wysokiego ciśnienia na powierzchni ziemi nazywa się wyżem barometrycznym (antycyklonalnym). Powietrze odpływające ze środka wyżu barometrycznego na półkuli północnej zbacza na prawo (ruch zgodny z obrotem wskazówek zegara).

Rysunek po lewej przedstawia niż barometryczny (znak — lub N), po prawej wyż barometr. (znak + lub W). W obu układach przedstawiono początkowe kierunków wiatrów od ich odchylenia na półkuli północnej.

Wyże i niże barometryczne przemieszczają się i wędrują po powierzchni ziemi, gdyż stosunki ogrzania i oziębiania powietrza stale się zmieniają. W Europie niże barometryczne z reguły wędrują z zachodu na wschód i to szybciej jak wyże, przy czym posuwają się w ten sposób, że mijają obszary o wyższym ciśnieniu i wyższej temperaturze, zostawiając je stale po prawej stronie.

PRZEWIDYWANIE POGODY

Mapy synoptyczne. Metoda synoptyczna przewidywań pogody (twórca Brandes) polega na tym, że na mapie przed-

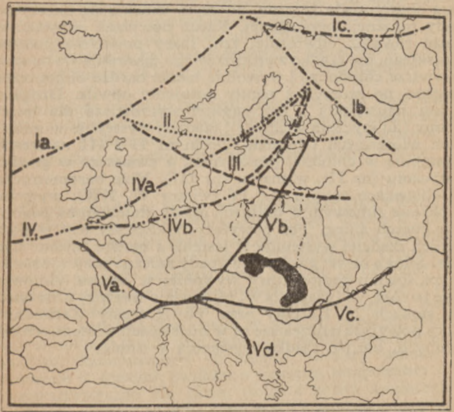
stawia się jednoczesny stan czynników meteorologicznych, jak: ciśnienie, zachmurzenie, siłę i kierunek wiatru, temperaturę itp., zebranych z wielkiego obszaru ziemi np. Europy. Przewidywaniem pogody zajmują się biura pogody, które codziennie drogą radiową, telegraficzną otrzymują obserwacje meteorologiczne i nanoszą je na mapy. Po analizie map, zwanych mapami pogody (synoptycznymi) pracownicy biura pogody przedstawiają prognozę— przewidywany przebieg pogody na dzień następny. Na mapach synoptycznych ciśnienie w danej chwili przedstawione jest izobarami (linie łączące miejscowości o jednakowym ciśnieniu) na poziomie morza, w odstępach co 5 milibarów. Poza tym strzałkami oznaczony jest wiatr, jego kierunek i siła wg skali Beauforta, zachmurzenie, temperatura i inne zjawiska atmosferyczne.

Oglądając codzienną mapę synoptyczną, przekonamy się, że miejscowości notujące w danej chwili niepogodę nie są rozrzucone chaotycznie, lecz są skupione w pewnym obszarze. To samo odnosi się do pięknej pogody, która z reguły zajmuje większy obszar. Obszary te nie są wytworem przypadku, a są wynikiem przemieszczania się w atmosferze olbrzymich układów barometrycznych, które bardzo silnie są związane z ogólnym krążeniem mas powietrza na kuli ziemskiej.

Chcąc zrozumieć kształtowanie się warunków pogody w naszych górach musimy przede wszystkim rozpatrzyć ogólny rozkład ciśnienia w Europie. W ośrodkach bowiem tego ciśnienia wytwarzają się wyże i niże barometryczne, które decydują o zasadniczych kierunkach wiatrów. Wiatry, jak nam wiadomo, są podstawowym czynnikiem meteorologicznym, który wywiera decydujący wpływ na przebieg innych czynników, poza silnym wpływem warunków lokalnych, zwłaszcza w górach.

Do głównych ośrodków działalności atmosfery w Europie należą: maksimum azorskie, zimowe maksimum syberyjskie, minimum północno-atlantyckie (islandzkie) oraz minima barometryczne nad Morzem Śródziemnym. Poza tym uwydatnia się drugorzędne zimowe maksimum karpackie i minimum czarnomorskie. W zimie specjalnego znaczenia nabierają wyże: azorski i syberyjski, wywołujące dwa kierunki wiatrów z przeciwnych stron. Pierwszy daje wiatry W, SW nanoszące nad Karpaty masy powietrza ciepłego, zwrotnikowego. Drugi wywołuje

wiatry E, SE z masami powietrza zimnego, kontynentalnego. Trzecim bardzo ważnym ośrodkiem ciśnienia, który wywiera wpływ na kierunki wiatrów w Karpatach, jest minimum islandzkie. Z ośrodka tego wędrują z zachodu na wschód niże barometryczne obejmujące Karpaty z reguły swymi wycinkami S, SW. Powodują one wiatry W, WN. W zimie tory niżów przesuwają się na NW od Karpat i wywołują wiatry SW, W. Stosunkowo duże znaczenie ma lokalne maksimum karpackie, w czasie trwania którego rozwijają się silnie wiatry terenowe — górskie i dolinne. Powyższe układy barometryczne w okresie zimowym ulegają nieraz daleko idącym zmianom, zwłaszcza w ośrodkach atlantyckich.

Drogi wyżów i niżów barometrycznych na terenie Europy.

Niże barometryczne przebiegające torem nr I i II (wiatry SW, W) z reguły dają opady deszczowe w dolinach i na pogórzu, a w górach opady zmienne (opady są najsilniejsze w obszarach o wystawieniu SW, WW). Poza tym prawie w całych Karpatach w okresie zimowym wywołują odwilże, które najsilniej występują na obszarze Karpat Zachodnich. Niże przebiegające torem nr III (wiatry SW, W, NWW) wywołują opady zmienne — deszcz, deszcz ze śniegiem w dolinach i na pogórzu, a śnieg w obszarach wyżej 600. (Opady są najsilniejsze w obszarach o wystawieniu W). W przytoczonych wyżej wypadkach bardzo często wysokie ciśnienie (masy powietrza kontynentalno-polarnego) nasuwa się nad Karpaty od wschodu (wiatry NE, E, SE). Wtedy to ścieranie się mas powietrza chłodnego kontynentalnego z masami powietrza polarno-morskiego daje obfite opady śnieżne, po czym ustalają się okresy pogody mroźnej, bezśnieżnej. Rzecz powyższa odbywać się może również odwrotnie, tzn. masy powietrza polarno-morskiego, nie rzadko zwrotnikowego, nasuwają się na masy powietrza chłodnego i wywołują nieraz bardzo obfite opady śnieżne, po których z reguły notujemy odwilż. Droga nr I jest najczęstszą i najcharakterystyczniejszą dla jesieni i zimy (do stycznia włącznie), rzadziej występuje w miesiącach wiosennych i letnich. Drogi nr II i III najczęściej występują w chłodnej porze roku, a zwłaszcza w grudniu i styczniu (nr II), w marcu (nr III). Niże barometryczne przebiegające torem nr IV (wiatry W, NW), wywołują w okresie zimowym w dolinach opady zmienne, na pogórzu i w górach śnieg. Tor powyższy najczęstszy jest w porze letniej, rzadziej występuje w jesieni, a bardzo rzadko w zimie. Silne a nawet gwałtowne opady śnieżne przy równoczesnym spadku temperatury wywołują w okresie zimowym niże torów Vc (wiatry NW, N, zawieje śnieżne, silne opady na stokach N Karpat) oraz Vb (Karpaty Zachodnie). Tory powyższe najczęstsze są w miesiącach wiosennych i jesiennych, bardzo rzadko występują w zimie.

CO TO JEST POGODA?

Pogoda jest to chwilowy stan wszystkich czynników meteorologicznych w naszej strefie umiarkowanej. Zasadniczo istnieją dwa stany pogody, a mianowicie: niepogoda

odpowiadająca niżom barometrycznym, oraz piękna pogoda odpowiadająca wyżom barometrycznym.

Stan pogody w niżu barometrycznym. Niże powstają albo wskutek silnego ogrzania powietrza na dużym obszarze, co wywołuje prądy wstępujące, albo też wskutek spotkania się dwóch różnych prądów powietrznych z przeciwnych kierunków. Niże barometryczne przesuwają się w kierunku największego odpływu mas powietrza, tj. w kierunku najsilniejszego spadku ciśnienia. Po stronie zachodniej niżu wieją wiatry N, NW, W, po wschodniej zaś wiatry S, SE, przy czym dopływ powietrza odbywa się głównie po stronie wschodniej (strona przednia niżu). Szybkość wiatru jest różna, przy czym w pewnym miejscu panuje cisza (nie w środku niżu), po stronie SW obserwuje się wiatry najsilniejsze. Ciśnienie jest najmniejsze w pewnym obszarze, który nazywamy jądrem niżu. Od jądra ciśnienie wzrasta we wszystkie strony. Przed przejściem niżu barometrycznego nad pewną miejscowością na 2 do 3 dni spada ciśnienie, a na niebie pojawiają się wysokie chmury typu pierzastego (Ci), zwiastuny nadchodzącej niepogody.

Obszarom niskiego ciśnienia odpowiada na ogół zawsze duże zachmurzenie oraz stosunkowo silne opady atmosferyczne. Temperatura w niżu jest różna i pozostaje w ścisłym związku z zachmurzeniem i kierunkiem wiatru.

Stan pogody w wyżu barometrycznym. Piękna pogoda odpowiada wyżom barometrycznym. Wiatry w okolicy jądra wyżu są na ogół słabe, o niezdecydowanych kierunkach (wiatry lokalne). Bezchmurne niebo wytwarza typowe warunki dla pogody promieniowej. Pogodę tę cechują: silne różnice temperatur między dniem i nocą, zimą mrozy z inwersjami temperatury, latem zaś upały. Bardzo często w zimie zachmurzenie w wyżach barometrycznych jest wysokie (silne). Nie daje ono jednak znaczniejszych opadów. Zachmurzenie to (niskie chmury warstwowe) pozostaje w ścisłym związku z inwersją temperatury i jest charakterystyczne dla nizin, dolin i kotlin śródgórskich. Grzbiety górskie w tym czasie mają pogodę stosunkowo ciepłą i słoneczną, podczas gdy w dolinach jest mroźno i mglisto.

KOMUNIKAT ŚNIEGOWY

Od sześciu już lat wielką popularnością w szerokich kołach narciarzy cieszy się komunikat o warunkach śnieżnych w Karpatach. Co tydzień w piątki w czasie całego sezonu zimowego komunikat ten budzi powszechne zainteresowanie, gdyż w tych dniach wielu narciarzy układa plany swych niedzielnych wycieczek. W bieżącym sezonie zimowym, tak opracowanie, jak i sposób podawania wiadomości śniegowych w narciarskim komunikacie zostaną jeszcze więcej usprawnione i udoskonalone.

Inicjatorem komunikatu przed sześciu laty było Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa, które dla swej pracy znalazło uznanie i pomoc ze strony Państwowego Instytutu Meteorologicznego i Ligi Popierania Turystyki. Komunikat śnieżny cieszy się również pomocą władz kolejowych, oraz współpracą ze strony czynników lokalnych. Toteż w ostatnich latach komunikat stał na bardzo wysokim poziomie. Dorównywał wielu tego rodzaju publikacjom w Europie, a niektóre z nich przewyższał pod względem ścisłości i obiektywności informacyj oraz szybkości ich podawania do wiadomości publicznej.

Szczegółowe dane śniegowe i pogodowe zbiera się z 200 przeszło punktów obserwacyjnych, rozmieszczonych na terenie całych Karpat. Obserwacje prowadzą stacje kolejowe położone w górach, oficjalne placówki P.I.M., zimowiska, wszystkie prawie schroniska, stacje turystyczne, placówki straży granicznej i gajówki państwowe. Dzięki temu sieć obserwacyjna jest bardzo gęsta i z bardzo dużą dokładnością może informować narciarzy-turystów o warunkach śnieżnych. Komunikat śniegowy jest ważnym czynnikiem obsługi zimowego ruchu turystycznego. Podaje on bowiem obiektywne informacje dotyczące warunków atmosferycznych i śnieżnych z terenów narciarskich Karpat i Gór Świętokrzyskich.

Podobnie jak w latach poprzednich komunikat będzie ogłaszany w piątki w godzinach popołudniowych. Wieczorem nadawany będzie w całej Polsce za pośrednictwem radia, a w soboty ukazywać się będzie na łamach prasy.

PRZEJAZDY DO ZIMOWISK

ULGI KOLEJOWE DLA CZŁONKÓW P. Z. N.

W miejsce biletów narciarskich (1.000 i 2.500 km), które przysługiwały dotychczas zrzeszonym w PZN narciarzom przy ulgowych przejazdach kolejowych dla celów turystycznych — wprowadziło Ministerstwo Komunikacji nowe rodzaje zniżek dla zorganizowanych narciarzy, **z ważnością na czas od 1-go grudnia 1937 r. do 15-go maja 1938 r.** Najważniejsze przepisy są następujące:

Do korzystania ze zniżek uprawnieni są jedynie członkowie wszystkich towarzystw, klubów i sekcyj, należących do **Polskiego Związku Narciarskiego,** wykazujący się legitymacją PZN (**„czarną“**) z nalepką prolongacyjną na sezon 1937/8, oraz nalepką Ligi Popierania Turystyki na sezon 1937/8 (za cenę 50 gr). Okazując tę legitymację może uprawniony nabyć t. zw. „książeczkę narciarską“, która upoważnia do zakupywania:

a) **„jednorazowych“** biletów ulgowych (zniżka 50%) na teren narciarski Podkarpacia i Karpat oraz z powrotem

b) przejazdów za **powrotnymi biletami wycieczkowymi narciarskimi** (zniżka 50%), w lokalnych rejonach narciarsko-turystycznych.

„Książeczkę narciarską“ w cenie 10.— zł uprawniającą do 32 przejazdów (w jedną stronę) nabyć można za okazaniem ważnej legitymacji PZN **w stacjach:** Baranowicze, Będzin, Będzin-Miasto, Biała-Lipnik, Biała Podlaska, Białystok Centralny, Bielsko, Bielsko Górne, Bielszowice, Borysław, Brodnica, Brześć Centralny, Brzeziny Śląskie, Bydgoszcz, Chebzie, Chełmno, Chełmża, Chodorów, Chodzież, Chojnice, Chojny, Chorzów, Chorzów-Miasto, Chrzanów, Cieszyn, Czerwionka, Częstochowa, Gdańsk (dworzec główny), Dąbrowa Górnicza, Drohobycz, Dziedzice, Gdynia, Gdynia-Orłowo, Gniezno, Gołonóg, Grodno, Grudziądz, Hajduki, Inowrocław, Jarosław, Jasło, Kalisz, Kałusz, Katowice, Katowice-Bogucice, Katowice-Ligota Kazimierz, Kielce, Knurów, Kochłowice, Kołomyja, Kostu-

chna, Kowel, Kraków, Krosno, Krynica, Krzemieniec, Lida, Lublin, Lubliniec, Lwów, Łazy, Łomża, Łódź, Łuck, Maczki, Mikołów, Mościce, Mysłowice, Myszków, Nowa Wieś Śląska, Nowogródek, Nowy Sącz, Nowy Sącz Miasto, Nowy Targ, Nowy Zagórz, Obszary, Orzesze, Ostrów Wkp., Ostrowiec n/K., Oświęcim, Piekary Śląskie, Pińsk, Piotrków, Poznań, Przemyśl, Pszczyna, Radom, Radomsko, Równe, Ruda Śląska, Rybnik, Rybnik-Paruszowiec, Rzeszów, Sambor, Sandomierz, Sanok, Siedlce, Siemianowice Śląskie, Skarżysko-Kamienna, Skawina, Skole, Sosnowiec Płn., Sosnowiec Płd., Stanisławów, Starachowice, Stary Sambor, Stryj, Strzemieszyce Płn., Strzemieszyce Płd., Szczakowa, Szopienice, Świętochłowice, Tarnopol, Tarnowskie Góry, Tarnów, Tczew, Toruń, Trzebinia, Tychy, Wadowice, Warszawa, Wierzbnik, Wilno, Włocławek, Wodzisław, Zakopane, Zawiercie i Ząbkowice.

Ulga 50% za biletami jednorazowymi dostępna jest dla uprawnionych **we wszystkich pociągach i we wszystkich klasach** od wszystkich stacyj na całej sieci P. K. P. (z wyj. przejazdu pierwszego patrz niżej) do stacyj położonych **na odcinkach:** 1) Wapienica—Wisła—Głębce, 2) Biała—Lipnik—Zwardoń, 3) Hucisko—Jeleśnia, 4) Sucha—Zakopane, 5) Chabówka—Łososina Wielka, 6) Rytro—Muszyna—Krynica, 7) Komańcza—Łupków, 8) Rozłucz—Sianki, 9) Skole—Ławoczne, 10) Wygoda—Dolina, 11) Dolina—Broszniów.

Są to następujące **stacje na Podkarpaciu i w Karpatach:**

Biała-Lipnik, Biały Dunajec, Broszniów, Bystra, Bystra Wilkowice, Chabówka, Cięcina, Delatyn, Diłok, Dobra k/Limanowej, Dolina, Dora, Dziechcinka, Goleszów, Grodziec Śląski, Hrebenów, Hucisko, Jabłonka Niżn., Jamna, Jaremcze, Jaremcze Wodospad, Jawora, Jaworze-Jasienica, Jeleśnia, Jordanów, Kamień Dobosza, Kasina Wielka, Komańcza, Krynica, Krynica-Wieś, Lasek, Lubiżnia, Ławoczne, Łodygowice, Łojowa, Łomnica Zdrój, Łososina Wielka, Łupków, Maków Podhalański, Mikuliczyn, Mikuszowice, Milik, Milówka, Mszana Dolna, Muszyna, Muszyna-Miasto, Nadworna, Nowy Łupków, Nowy Targ, Obłaziec, Osielec, Pietrzykowice, Piwniczna, Piwniczna Zdrój, Podleśniów, Pogórze, Polana, Poronin, Powroźnik,

Raba Wyżna, Rabka Zdrój, Rabka-Zaryte, Rachin, Radziechowy Wieprz, Rajcza, Rokiciny Młp., Rozłucz, Rożniatów-Krechowice, Różanka, Rytro, Sianki, Sieniawa, Skoczów, Skole, Sławsko, Sokolniki Górskie, Sół, Sucha, Szaflary, Szaflary Wieś, Tatarów, Tuchla, Turka n/S., Tymbark, Wapienica, Węgierska Górka, Wierchomla, Wisła, Wisła-Głębce, Wołosianka, Worochta, Woronienka, Wygoda, Zakopane, Zełemianka, Zwardoń, Żegiestów, Żegiestów Zdrój, Żeniec i Żywiec.

Pierwszy przejazd ulgowy za biletem „jednorazowym" nastąpić musi z jednej ze stacji sprzedaży „książeczki narciarskiej", a stacją docelową pierwszej podróży może być tylko jedna z wymienionych stacyj dojazdowych. **Następne przejazdy** mogą nastąpić z którejkolwiek stacji P.K.P. przy czym dla przejazdów za biletami jednorazowymi nie potrzeba zachowywać ani kolejności kierunków, ani też nie trzeba odbywać powrotu z tej samej stacji, do której odbyto pierwotną podróż. **Powrót** nastąpić może do wszystkich stacyj P. K. P., o ile odległość przejazdu wynosi **więcej** (co najmniej) **niż 30 km.**

Ulga za powrotnymi biletami wycieczkowymi narciarskimi (zniżka 50%) w lokalnych relacjach narciarsko-turystycznych, (bilety te nabyć można tylko za okazaniem ważnej legitymacji PZN i za przedłożeniem „książeczki narciarskiej") dostępna jest **w klasie II-giej lub III-ciej pociągów osobowych,** wyłącznie tylko na przejazd tam i z powrotem. Bilety te wydawane są w niedziele, święta, soboty, dnie przedświąteczne, jak również w piątki do godziny 12-tej i w dnie bezpośrednio poprzedzające święta. **Przejazd z powrotem** za takim biletem może nastąpić najwcześniej w niedzielę lub święto a najpóźniej w poniedziałek lub dzień poświąteczny do godziny 12-tej. Jeżeli następuje bezpośrednio po sobie dwa lub kilka dni świątecznych, to ważność biletu ulega przedłużeniu, a powrót nastąpić może w dowolnym dniu świątecznym lub najpóźniej w dniu poświątecznym do godziny 12-tej.

Powrotne wycieczkowe bilety nabyć można tylko **dla określonych relacyj, które są następujące:**

1) Ze stacyj: Będzin, Będzin-Miasto, Dąbrowa Górnicza, Gołonóg, Kazimierz, Łazy, Sosnowiec płn., Sosnowiec płd., Strzemieszyce płn., Strzemieszyce płd., Szcza-

kowa, Zawiercie i Ząbkowice — jechać można dowolnie do jednej ze stacji na odcinku Kielce—Zagnańsk przez Olkusz za opłatą: w II-giej klasie 12.30 zł, w III- klasie 8.20 zł.

2) Z tych samych stacji (wymienionych w pkt. 1) można jechać do Kunowa przez Olkusz za opłatą: w II-giej klasie 17.10 zł, w III-ciej klasie 11.40 zł.

3) Z tych samych stacji (wym. w pkt. 1.), jechać można do Złotego Potoku przez Częstochowę za opłatą: w II-giej kl. 6 zł, w III-ciej kl. 4 zł.

4) Ze stacji: Bielsko, Chrzanów, Dziedzice, Oświęcim jechać można do Andrychowa, Kalwarii-Lanckorony, Kalwarii Zebrzydowskiej, Kęt, Skawiec i Wadowic za opłatą ulgową 50%.

5) Ze stacyj Bielszowice, Chebzie, Chorzów, Chorzów Miasto, Czerwionka, Hajduki, Katowice, Katowice-Ligota, Knurów, Kochłowice, Kostuchna, Mikołów, Mysłowice, Nowa Wieś Śląska, Obszary, Piekary Śląskie, Pszczyna, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Szopienice, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, i Tychy, — jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Kielce—Zagnańsk przez Olkusz, za opłatą: w II-giej klasie 13.20 zł, w III-ciej kl. 8.80 zł.

6) Z tych samych stacyj (wymienionych w pkt. 5.) jechać można do Kunowa przez Olkusz za opłatą: w II-giej klasie 18.30 zł, w III-ciej kl. 12.30 zł.

7) Z tych samych stacyj (wym. w pkt. 5) jechać można do Złotego Potoku przez Kalety lub Zawiercie i Częstochowę za opłatą: w II kl. 6.90 zł, w III kl. 4.60 zł.

8) Ze stacyj: Bydgoszcz, Chełmża, Gdańsk, Gdynia, Gdynia-Orłowo, Grudziądz, Poznań i Toruń jechać można do Chojnic, Kościerzyny, Wieżycy i Żukowa za opłatą zniżkową 50%.

9) Ze stacyj Chojny i Łódź jechać można do jednej ze stacyj położonych na odcinku Kielce—Zagnańsk za opłatą: w II kl. 13.80 zł., w III kl. 9.20 zł.

10) Z tych samych stacyj (wymienionych w pkt. 9) jechać można do Kunowa za opłatą: w II kl. 14.70 zł, w III kl. 9.80 zł.

11) Z Częstochowy jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Kielce—Zagnańsk za opłatą: w II kl. 9.30 zł, w III kl. 6.20 zł.

12) Z Częstochowy jechać można do Kunowa i Złotego Potoku za opłatą zniżkową 50%.

13) Z Krakowa jechać można do Andrychowa, Kalwarii-Lanckorony, Kalwarii Zebrzydowskiej, Kęt, Skawiec i Wadowic za opłatą zniżkową 50%.

14) Z Lublina i Radomia jechać można do Kielc, Kunowa, Nałęczowa, Puław i Zagnańska, za opłatą zniżkową 50%.

15) Ze Lwowa jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Starzawa—Iwonicz przez Sambor, za opłatą: w II. kl. 9.30 zł, w III. kl. 6.20 zł.

16) Ze Lwowa jechać można do Truskawca za zniżkową opłatą 50%.

17) Z Mościc i Tarnowa jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Starzawa—Iwonicz przez Stróże za opłatą: w II. kl. 10.80 zł, w III. kl. 7.20 zł.

18) Z Mościc i Tarnowa jechać można do Bogoniowic, Ciężkowic, Grybowa, Daszkowej i Tuchowa, za opłatą ulgową 50%.

19) Z Przemyśla jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonej na odcinku Starzawa—Iwonicz przez Chyrów za opłatą: w II-giej kl. 3.90 zł, w III-ciej kl. 2.60 zł.

20) Z Przemyśla jechać można do Truskawca za opłatą zniżkową 50%.

21) Z Rzeszowa jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Starzawa—Iwonicz przez Jasło lub przez Przemyśl—Chyrów za opłatą: w II. kl. 8.70 zł, w III. kl. 5.80 zł.

22) Z Warszawy jechać można do Augustowa, Kunowa, Nałęczowa i Puław za zniżkową opłatą 50%.

23) Z Warszawy jechać można dowolnie do jednej ze stacyj położonych na odcinku Kielce—Zagnańsk przez Warkę za opłatą: w II. kl. 13.80 zł, w III. kl. 9.20 zł.

24) Z Wilna jechać można do Augustowa, Druskienik, Naroczy i Zułowa za opłatą zniżkową 50%.

Powrót za biletem wycieczkowym powrotnym może się odbyć tylko do stacji wydania biletu. Przed rozpoczęciem podróży z powrotem (za powrotnym biletem wycieczkowym narciarskim) należy go przedstawić w kasie biletowej do ostemplowania na odwrocie. W razie rozpoczęcia podróży z powrotem z przystanku nie posiadającego kasy biletowej, oznacza bilet wycieczkowy narciarski na odwrocie konduktor w pociągu, kładąc datę i podpis.

Inne przepisy szczegółowe, dotyczące obu rodzajów zniżek są następujące:

1) **przejście do klasy wyższej** lub do pociągu droższego z biletem ulgowym na przejazd jednorazowy jest dozwolone za dopłatą różnicy cen odnośnych biletów, obliczonej według tabeli opłat ulgowych. Dopłatę tę można stosować także w pociągu. Przejście do klasy II. lub do pociągu pospiesznego z biletem wycieczkowym narciarskim (powrotnym) jest dozwolone za dopłatą, którą oblicza się jako różnicę cen odnośnych biletów za przejazd jednorazowy za rzeczywistą odległość w klasie II-giej, lub w pociągu pospiesznym, ustalonych według tabeli opłat ulgowych ze zniżką 50% (tabela 7), a dopłatę tę uskutecznić można także w pociągu. Przejście do klasy I-szej za takim biletem (powrotnym) nie jest dozwolone nawet za dopłatą normalną.

Okaziciele biletów klasy III-ciej jednorazowych, ważnych na pociągi pospieszne, oraz wycieczkowych narciarskich (powrotnych) z dopłatą na pociąg pospieszny mogą korzystać z przejazdu w pociągach motorowych ekspresowych (M. T. E.) za wykupieniem kuponów na miejsce w tych pociągach.

Przerwy w podróży nie są dozwolone.

Za niewykorzystanie książeczki narciarskiej w części lub całości — kolej nie zwraca żadnych należności. W razie gdy z książeczki narciarskiej korzysta osoba inna niż wymieniona w legitymacji, lub gdy książeczki tej użyto do przejazdów innych niż opiewają na to przepisy, jak wreszcie **w razie ujawnienia innych nadużyć** — podróżnego uważa się za nieuprawnionego do korzystania z ulgi i **„książeczka narciarska“ zostanie odebrana bez odszkodowania.**

Przy przejazdach wycieczkowych — pamiętajcie o tych, których nie stać na zakup nart. Ofiarujcie bezużyteczny, stary sprzęt Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa — Kraków, ul. Piłsudskiego 13.

KOLEJ LINOWA KUŹNICE—KASPROWY WIERCH

Ciesząca się stale rosnącym powodzeniem wśród szerokiego ogółu narciarzy i turystów, kolej linowa z Kuźnic na Kasprowy Wierch, będąca jednym z najpiękniejszych tego rodzaju urządzeń w Europie, rozpoczyna w sezonie 1937/38 trzeci rok swego istnienia i służby dla turystyki oraz narciarstwa. Kolej ta o długości około 4.000 metrów, pokonywująca 1.000 metrów różnicy wzniesień, przenosi w ciągu 18 minut rzesze turystów i narciarzy na wyniosły szczyt, który latem i zimą jest wspaniałym punktem widokowym, a w czasie sezonu zimowego jest terenem niezrównanych zjazdów narciarskich.

Na sezon 1937/38 przygotowano w okolicy Kasprowego Wierchu nowe trasy zjazdowe, specjalnie urządzone i przystosowane do potrzeb ruchu masowego. Poza tym przeprowadzono szereg nowych, trudniejszych zjazdów, o charakterze sportowym, przeznaczonych dla użytku wyłącznie zawodów zjazdowych. Wybudowano także nowe szlaki łącznikowe zarówno w okolicach Hali Gąsienicowej jak też w kierunku Doliny Kondratowej itp. W okolicach więc Kasprowego Wierchu istnieje obecnie doskonała sieć szlaków zjazdowych założonych nowocześnie (nie krzyżujących się z drogami podejść) i stale utrzymywanych w porządku.

Wspaniały zatem teren zjazdowy Kasprowego, dostępny jest dla ogółu narciarzy dzięki kolejce, która w sezonie zimowym funkcjonuje od rana do zmroku, a w niektórych wypadkach także i później. W dniach wielkiego natężenia ruchu obowiązują miejscówki. Bilety jazdy kolejką nabywać można bądź w kasie kolejki, bądź też w przedsprzedaży w biurze turystycznym Ligi Popierania Turystyki w Zakopanem (ul. Kościuszki tel. 11-46). Bilety zwyczajne ważne są dwa dni, bilety wielokrotne, wedle uwidocznionego okresu ważności. Miejscówki ważne są tylko na określony dzień i wyszczególnioną jazdę.

Członkowie Polskiego Związku Narciarskiego wykazujący się legitymacjami Związku (czarnymi) z nalepkami ważności na sezon 1937/38 korzystają z licznych zniżek zebranych w poniższej taryfie.

Opłaty za przejazdy są następujące:

Cena normalna: pod górę 6 zł, w dół 3 zł, tam i z powrotem 8 zł.

Cena zniżkowa: 20% pod górę 5 zł, tam i z powrotem 6,40 zł. Cena zniżkowa 25%: pod górę 4,50 zł, tam i z powrotem 6 zł. Cena zniżkowa 33% pod górę 4 zł, w dół 2 zł, tam i z powrotem 5,40 zł. Cena zniżkowa 50%: pod górę 3 zł, w dół 1,50 zł, tam i z powrotem 4 zł. Cena zniżkowa 70%: pod górę 1,80 zł, tam i z powrotem 2,40 zł.

Z ulg korzystają: 20% — kuracjusze przebywający w Zakopanem (za okazaniem legitymacji gminy uzdrowiskowej); 25% — grupy z 14-tu osób (15-ta osoba bezpłatnie); Zniżka 25% — urzędnicy państwowi i ich żony, młodzież szkolna, funkcjonariusze P.P. i ich rodziny, wojskowi i ich rodziny, pracownicy P.K.P. i ich rodziny (na podstawie legitymacji).

Ze zniżki 33% korzystają członkowie Polskiego Związku Narciarskiego (wszystkich towarzystw zrzeszonych) a ponadto licznych zagranicznych związków narciarskich, Klubu Czesko-słowackich Turystów, oraz dziennikarze należący do Syndykatu Dziennikarzy (za okazaniem legitymacji członkowskiej).

Z takiej samej zniżki (33%) korzystają uczestnicy wycieczek w pociągach popularnych i zjazdach masowych (na podstawie kart kontrolnych lub kart uczestnictwa L.P.T.), ponadto grupy 28 osób (29-ta i 30-ta osoba bezpłatnie). Ze zniżki 50% korzystają dzieci w wieku do lat 10-ciu. Ze zniżki 70% korzystają grupy młodzieży szkolnej i Związku Harcerstwa Polskiego w wieku do lat 21 (na podstawie pisemnego zgłoszenia przez szkołę lub Związek H.P.) najmniej 9 osób.

Są także ulgi na przejazdy wielokrotne, a mianowicie: bilet abonamentowy imienny na cztery przejazdy w jedną stronę ważny 15 dni — 15 zł, taki sam bilet na 12 przejazdów ważny miesiąc — 36 zł. Bilet abonamentowy imienny dla członków P.Z.N. za cztery przejazdy ważny 15 dni — 12 zł; taki sam bilet na dwanaście przejazdów, ważny jeden miesiąc — 28,80 zł. Bilet okresowy imienny na 100 przejazdów w jedną stronę ważny trzy miesiące – 100 zł. Taki sam bilet dla członków P.Z.N. – 80 zł.

Bilety abonamentowe i okresowe wydaje się tylko za okazaniem dowodu osobistego z fotografią. Kolejka czynna jest zasadniczo od godziny 8-ej do 18-ej w sezonie letnim od godz. 7-ej do 19-ej. Dojazd z Zakopanego do kolejki ułatwiony dzięki licznym kursom autobusów po nowej drodze.

KOLEJKA GÓRSKA W KRYNICY

W roku 1937 przystąpiono do budowy terenowej kolei górskiej w Krynicy, wiodącej z centrum uzdrowiska na szczyt Góry Parkowej (741 m n.p.m.). Energicznie prowadzoną budowę ukończono przed sezonem zimowym 1937/38 tak, że z jego początkiem kolejka została oddana do użytku zimowników i kuracjuszy Krynicy, oraz miłośników sportu zimowego. Stacja wyjazdowa kolejki znajduje się tuż obok deptaku w środku zdrojowiska, a stacja końcowa na samym szczycie Góry Parkowej. Długość kolejki wynosi 700 m — różnica poziomów 160 m.

Górska kolejka w Krynicy ma duże zastosowanie tak w okresie letnim jak i zimowym. W zimie udostępnia narciarzom piękne zjazdy z Góry Parkowej. Na sezon 1937/38 zjazdy te specjalnie przygotowano przez wyrównanie terenu w niektórych miejscach, wykonanie krzywizn itp. Niektóre zjazdy są dość długie mierzą bowiem ponad 3 km. Ponadto kolejka będzie w zimie obsługiwała saneczkarzy korzystających z istniejącego toru saneczkowego, jednego z najpiękniejszych tego rodzaju urządzeń sportowych w Europie.

Ceny przejazdu na kolejce są następujące:
Opłaty za przejazd w górę: normalne 80 gr, ulgowe 50 gr; w dół: normalne 40 gr, ulgowe 30 gr; tam i z powrotem: normalne 1 zł, ulgowe 70 gr. Ulgi przysługują członkom wszystkich towarzystw, klubów i sekcyj zrzeszonych w Polskim Związku Narciarskim, a ponadto członkom związków narciarskich bułgarskiego, węgierskiego, austriackiego, holenderskiego, greckiego, czechosłowackiego, niemieckiego, Klubu Czesko-słowackich Turystów itd. Ponadto z ulg korzystają: Członkowie Syndykatów Dziennikarzy za okazaniem legitymacji, młodzież szkolna za okazaniem legitymacji uczniowskiej upoważniającej do ulg na PKP i dzieci do lat 10-ciu.

Bilet abonamentowy imienny na 10 przejazdów tam i z powrotem ważny siedem dni kosztuje 8 zł. Za przewóz bagażu, leżaka, wózka dziecinnego, psa itp. płaci się 50 gr. Sanki i narty przewozi się bezpłatnie.

Kolejka czynna będzie w sezonie zimowym w godzinach od 8-mej do 20-tej, w sezonie letnim od 7-mej do 22-giej. Kolejkę uruchamia się jedynie w wypadku zebrania się na jednej ze stacyj wyjazdowych co najmniej 5-ciu osób.

PRZEKRACZANIE GRANICY POLSKO - CZECHOSŁOWACKIEJ PRZEZ CZŁONKÓW P. Z. N.

NA PODSTAWIE KONWENCJI TURYSTYCZNEJ

Członkowie Towarzystw należących do P. Z. N. mogą korzystać na zasadzie posiadania **żółtej legitymacji turystycznej,** zaopatrzonej w nalepkę na sezon 1937—1938 i wydawane bezpłatnie **poświadczenie władzy administracyjnej I instancji,** oraz bezpłatną **wizę konsulatu czeskiego** — z uprawnień, jakie zostały ustalone w konwencji turystycznej polsko-czechosłowackiej, zawartej w Pradze 30 maja 1925 r. (Dz. Ust. R. P. nr 57 poz. 333 z dnia 11 czerwca 1926 roku).

Na podstawie tej konwencji wolno posiadaczom wymienionych legitymacyj **przekraczać granicę** polsko-czechosłowacką i swobodnie poruszać się **w obrębie pasa turystycznego w okresie od 1 grudnia do 30 kwietnia.**
Przekroczenie granicy nastąpić może **jedynie na nartach lub z nartami** i to na drogach **celnych** lub na drogach **turystycznych,** lecz w tym wypadku bez bagażu lub z bagażem umieszczonym w plecaku.

Według polskich przepisów celnych wolno zabrać przez granicę bez cła rzeczy podróżne, przybory fotograficzne, żywność w ilości potrzebnej w podróży i najwyżej 20 cygar lub 50 papierosów lub 50 gr. tytoniu.

Pas turystyczny składa się z **3 części.** Część zachodnia obejmuje Beskidy Śląskie aż po linię kolejową Frydek—Frydland Bila, całą Orawę i Małą Fatrę, południową stronę Tatr po linię kolejową koszycko-bogumińską i Spisz aż po rzekę Poprad. Środkowa część leży na przedłużeniu linii kolejowej Lwów—Ławoczne i zawiera w sobie pasmo Borsawy. Południowa część obejmuje dorzecze Cisy, grupę Świdowca i Bliźnicy i Karpaty Marmaroskie po granicę rumuńską.

Szczegółowe określenie granic pasa turystycznego znajduje się **w objaśnieniu,** zawartym wraz z mapką **w książeczce** żółtej legitymacji konwencyjnej.

Celem korzystania z uprawnień wynikających z konwencji winni członkowie Towarzystw zrzeszonych w P.Z.N. zaopatrzyć się w **żółte legitymacje.** Legitymacje te za pośrednictwem Towarzystw są do nabycia w **sekretariacie P. Z. N. — Kraków, ul. Józefa Piłsudskiego 13.**

Członkowie Towarzystw należących do P. Z. N. będą na **kolejach państwowych czechosłowackich** względnie na kolejach lokalnych, pozostających w zarządzie państwowym po czechosłowackiej stronie pasa turystycznego — korzystać z 33% **zniżki przy wycieczkach zbiorowych,** o ile w nich weźmie udział przynajmniej 10 członków.

* * *

W sezonie 1937/38 obowiązują z powodu wprowadzenia w życie ograniczeń dewizowych następujące przepisy przy przekraczaniu granicy polsko-czechosłowackiej (w sprawach pieniężnych i dozwolonych punktów granicznych dla przejścia):

Narciarze, zaopatrzeni w ważne na dany rok prolongowane członkowskie legitymacje konwencyjne Polskiego Związku Narciarskiego, mogą przy przekraczaniu granicy w obrębie pasa turystycznego polsko-czechosłowackiego każdorazowo **przenosić poza granicę w banknotach lub bilonie kwoty do 50 zł w walucie krajowej lub zagranicznej.** Każdemu takiemu narciarzowi wolno jednak przenieść w ciągu miesiąca jedynie 100 zł. Celem kontroli na legitymacji turystycznej lub na osobnej karcie ewidencji placówka celna lub graniczna czyni **adnotację datowaną o wywozie odnośnej kwoty.** W razie wywozu kwoty takiej w walucie zagranicznej władze celne i graniczne domagają się uwidocznienia na legitymacji lub na osobnym piśmie **zezwolenia na zakupno waluty obcej w celach turystycznych.** Kwoty do zł 10.— i końcówki groszowe przy większych sumach wolno przewozić i przenosić przez granicę bez żadnych ograniczeń; jedynie w wypadku przekraczania przez narciarza granicy **wielokrotnie w ciągu miesiąca,** należy również odnotowywać każdorazowo kwoty poniżej 10 zł.

Ponadto wiele posterunków granicznych **interpretuje przepisy,** że dozwolone jest przenoszenie pieniędzy w walucie polskiej **jedynie w bilonie.** Na fakt ten zwraca się uwagę wszystkich narciarzy.

Przekraczanie granicy **poza placówkami straży celnej** jest dozwolone na **obszarze zachodniego pasa turystycznego jedynie w następujących punktach**: w Tatrach: Przełęcz Pyszna, Przełęcz Tomanowa, Przełęcz Liliowe, Przełęcz Gładka, przejście pod Żabiem, kładka w Roztoce.

Poza obszarem Tatr na zachód są dozwolone wszystkie przejścia dotychczasowe z wyjątkiem szlaku znaczonego niebiesko, prowadzącego z Małej Babiej do Polhory. Przekraczanie granicy w **Zwardoniu** w zimie dozwolone jest jedynie **w dwóch punktach** oznaczonych napisami.

Na wschód od Tatr dozwolone są przejścia przez cały rok przez Kacwin, szosą Niedzica—Stara Wieś; przez Sromowce Niżne, drogą pienińską, oraz przez Homole—Wysoką w okolicy Jaworek.

Poruszanie się w strefie nadgranicznej na drogach lub bezdrożach, nie oznaczonych jako drogi turystyczne, jest nie dozwolone.

Wyjątek stanowią używane zwykle w zimie zjazdy narciarskie, omijające utarte szlaki.

P. Z. N.

WŁADZE I INSTYTUCJE POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO

Adres: Kraków, Piłsudskiego 13, telefon 157-33, skrót telegraficzny: Skipol — Kraków, Konto P.K.O. Nr. 400.225. Sekretariat czynny w dni powszednie (z wyjątkiem sobót) od 18-tej do 20-tej.

RADA NARCIARSKA PZN

Prezes: inż. Aleksander Bobkowski, Podsekretarz Stanu Ministerstwa Komunikacji; **pierwszy wiceprezes:** red. Stanisław Faecher; **drugi wiceprezes:** prof. dr Zygmunt Klemensiewicz; **trzeci wiceprezes:** płk. Stanisław Barzykowski; **czwarty wiceprezes:** dr Aleksander Boniecki; **sekretarz generalny:** dr Stanisław Kowenicki; **zastępca sekretarza:** dyr. Kazimierz Lewandowski; **skarbnik:** Tadeusz Kozień; **zastępca skarbnika:** mgr Andrzej Rieger; **członkowie:** płk. dypl. Mikołaj Bołtuć, mjr dypl. int. Marian Frühauf, Hugo Grosman, dyr. Michał Guzecki, prof. Julian Kolankowski, mgr Władysław Krygowski, Jan Lipowczan, dyr. Roman Loteczka, mjr Leszek Lubicz-Nycz, dr Bolesław Macudziński, mjr Augustyn Stasiak, mjr dypl. Tadeusz Wallich, płk Franciszek Wagner, płk Alojzy Wir-Konas, inż. Eugeniusz Zaczyński, dr Kazimierz Załuski.

ZARZĄD GŁÓWNY PZN

Przewodniczący: inż. Aleksander Bobkowski, Podsekretarz Stanu Ministerstwa Komunikacji; **I zastępca przewodniczącego:** dr Aleksander Boniecki; **II zastępca przewodniczącego:** dr Kazimierz Załuski; **sekretarz:** dr Stanisław Kowenicki; **zastępca sekretarza:** dyr. Kazimierz Lewandowski; **skarbnik:** Tadeusz Kozień; **zastępca skarbnika:** mgr Andrzej Rieger; **członkowie:** red. Stanisław Faecher, Hugo Grosman, dyr. Roman Loteczka, mjr Leszek Lubicz-Nycz, dr Bolesław Macudziński, płk Alojzy Wir-Konas.

KOMISJA REWIZYJNA PZN

Członkowie: dyr. Tadeusz Bukowiecki, kpt. Jan Gorazdowski, mgr Witold Mączka; **zastępcy:** Edward Güntner, Apolinary Knobloch.

KOMISJA SPORTOWA PZN

Przewodniczący: Hugo Grosman; **zastępca przewodniczącego:** dyr. Władysław Kasztelewicz; **sekretarz:** Andrzej Słoninka; **członkowie miejscowi:** dr Aleksander Boniecki, Władysław Cyrek, Tadeusz Kozień, dr Gustaw Landau, dyr. Roman Loteczka, Bolesław Pągowski, Jan Stella-Sawicki, dr Kazimierz Załuski; **członkowie zamiejscowi:** Ignacy Bujak, Jan Cybulski, kpt. Jan Góra, Stanisław Górski, inż. Marian Kozłowski, inż. Tadeusz Kuchar, dr Józef Lankosz, inż. Tadeusz Plate, inż. Andrzej Teisseyre, por. Franciszek Trzepałko, inż. Stanisław Turski, por. Edmund Witkowski, Bohdan Załuski.

KAPITAN ZWIĄZKOWY PZN

Dr Henryk Szatkowski.

KOMISJA WYSZKOLENIOWA PZN

Przewodniczący: mjr Leszek Lubicz-Nycz; **zastępca przewodniczącego:** mjr dr Zdzisław Szydłowski; **sekretarz:** Stefan Radkiewicz; **zastępca sekretarza:** Antoni Pietraszewski; **członkowie:** mgr Tadeusz Biernakiewicz, Bronisław Czech, Hugo Grosman, prof. Stefan Kisieliński, por. Jerzy Lewiński, dr Jakub Merunowicz, mgr Leopold Moser, kpt. Bruno Pawlik, prof. Konstanty Pietkiewicz, por. Zbigniew Sadowski, Jan Skład, mjr. Augustyn Stasiak, Barbara Wiśniewska, por. Tadeusz Wysocki; **lekarze:** dr Stanisław Janicki, kpt. dr Józef Mazurek. **Delegaci do okrę-**

gów: *Okręg I:* mgr Tadeusz Biernakiewicz, mjr dypl. int. Marian Frühauf, Jan Skład; *Okręg II:* Jan Grabowiecki, Jarosław Nieciecki, Konstanty Pietkiewicz; *Okręg III:* Jan Kruk, Jan Szczepanowski; *Okręg IV:* Franciszek Bujak, inż. Marian Maurizio, Stanisław Motyka, Stanisław Służewski, Ela Ziętkiewiczowa; *Okręg V:* mgr Otto Christoff, Stefan Radkiewicz, mjr dr Zdzisław Szydłowski; *Okręg VI:* kpt. Jan Góra, prof. Stefan Kisieliński, mgr Andrzej Rieger, kpt. Ernest Stiller; *Okręg VII:* kpt. Cyprian Dobrowolski; *Okręg VIII:* kpt. Artur Kasprzyk, por. Edmund Witkowski; *Okręg IX:* kpt. Wilhelm Kahanek, rtm. Franciszek Koprowski, por. Mieczysław Stefanicki; *Okręg X:* kpt. Wacław Dziewulak, prof. Julian Kozłowski.

KOMISJA TURYSTYCZNA PZN

Przewodniczący: dr Kazimierz Załuski; **zastępca przewodniczącego:** Adam Alberti; **sekretarz:** Tadeusz Spiess; **członkowie miejscowi:** Tadeusz Czajkowski, dr Włodzimierz Gosławski, dr Stanisław Janicki; **członkowie zamiejscowi:** inż. Maksymilian Dudryk, Roman Górski, dyr. Michał Guzecki, mjr Zygmunt Hofbauer, dyr. Władysław Kasztelewicz, Stanisław Lubieniecki, Józef Oppenheim, dr Adam Zieliński.

KOMISJA NARCIARSTWA NIZINNEGO PZN

(adres: Warszawa, Marszałkowska 97, m. 2, tel. 7-12-49).

Przewodniczący: płk. Stanisław Barzykowski; **zastępca przewodniczącego:** mjr Henryk Jiruszka; **sekretarz:** mjr Marian Frühauf; **członkowie:** kpt. Tadeusz Kawalec prof. Julian Kozłowski, mgr Leopold Moser, mjr Włodzimierz Sekunda.

KOMISJA WYDAWNICZA PZN

Przewodniczący: red. Włodzimierz Długoszewski; **członkowie:** Jan Nowak, Bolesław Pągowski, Roman Puchalski, dr Henryk Szatkowski, dr Adam Zieliński.

KOMISJA SANECZKARSKA PRZY PZN

Przewodniczący: dyr. Roman Loteczka; **zastępca przewodniczącego:** dr Ferdynand Pawłowski; **sekretarz:** Stanisław Porzycki; **skarbnik:** Stanisław Rechowicz; **kapitan sportowy:** Bronisław Witkowski; **członkowie:** inż. B. Baldinger, Józef Kamyk, Andrzej Nowikow, Kazimierz Wiśniewski, Kazimierz Żarlikowski.

TABELKA ROZWOJOWA P. Z. N. za sezony 1919/20—1936/7.

Sezon narciarski	Towarzystw związkowych	Liczba zrzeszonych narciarzy	Średnia klubowa	Zawodników		Instruktorów	Sędziów	Przodowników Odznaki Górskiej	Odznak za Sprawność	Odznak Górskich	Odznak Nizinnych
				mężczyzn	kobiet						
1919/20	5	579	116	—	—	—	—	—	—	—	—
1920/21	6	915	152 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—
1921/22	8	1.229	153 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—
1922/23	9	1.318	146	—	—	—	—	—	—	—	—
1923/24	14	1.810	129	—	—	—	—	—	—	—	—
1924/25	18	1.874	104	—	—	—	—	—	—	—	—
1925/26	22	1.988	90 1/8	—	—	—	—	—	—	—	—
1926/27	26	2.041	78 1/2	—	—	—	—	—	120	—	—
1927/28	31	2.361	76	335	46	—	—	—	115	—	—
1928/29	44	3.536	80	384	50	—	—	—	645	—	—
1929/30	59	4.646	78 3/4	318	35	—	—	—	929	—	—
1930/31	82	5.358	65 1/4	446	39	—	—	—	1.535	—	—
1931/32	99	6.252	63	656	42	—	—	—	3.808	—	—
1932/33	147	14.236	97	1.123	55	181	254	177	4.492	517	—
1933/34	168	10.951	65	1.058	73	476	369	401	3.357	1.098	—
1934/35	202	10.203	50 1/2	1.155	98	823	426	481	4.824	1.667	—
1935/36	211	16.084	76	1.370	120	1.001	336	363	2.029	1.108	—
1936/37	247	24.522	107 1/8	1.555	131	1.379	471	658	4.030	1.224	345

OKRĘGI P. Z. N.

NAZWY, SIEDZIBY I ADRESY

I. Warszawski Okręg PZN — Warszawa, Marszałkowska 97, m. 2, tel. 6-29-00.

II. Wileński Okręg PZN — Wilno, D. O. War., pl. Jezuicki 3, Nowicki Mieczysław.

III. Lwowski Okręg PZN — Lwów, Akademicka 23.

IV. Podhalański Okręg PZN — Zakopane, Krupówki 57.

V. Krakowski Okręg PZN — Kraków, Grodzka 14, dr Kowenicki Stanisław.

VI. Śląski Okręg PZN — Katowice, Kilińskiego 23.

VII. Grodzieński Okręg PZN — Grodno, gen. Orlicz-Dreszera 10.

VIII. Przemyski Okręg PZN — Przemyśl, Łukasińskiego 7.

IX. Pomorski Okręg PZN — Toruń, Wały 21, Okręgowy Urząd WF i PW, Kijaniówna Janina.

X. Wołyński Okręg PZN — Krzemieniec, Liceum, prof. Kozłowski Julian.

ROZGRANICZENIE OKRĘGÓW

Na zasadzie decyzji Rady Narciarskiej Okręgi P. Z. N. mają następujący podział terytorialny z ważnością w sezonie 1937/38:

I. Warszawski Okręg P. Z. N. obejmuje: miasto Warszawę; z województwa warszawskiego powiaty: błoński, ciechanowski, gostyniński, grójecki, kutnowski, łowicki, makowski, miński, mławski, płocki, płoński, przasny-

ski, pułtuski, radzymiński, rawski, sierpecki, skierniewicki, sochaczewski i warszawski; z województwa kieleckiego powiaty: iłżecki, konecki, kozienicki, opatowski, opoczyński, radomski-grodzki, radomski, sandomierski, włoszczowski; województwo łódzkie (w całości); z województwa poznańskiego powiaty: czarnkowski, gnieźnieński-grodzki, gnieźnieński, gostyński, jarociński, kępiński, kościański, krotoszyński, leszneński, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, ostrowski, poznański-grodzki, poznański, rawicki, szamotulski, śremski, środzki, wolsztyński i wrzesiński; województwo lubelskie (w całości); województwo poleskie (w całości); z województwa pomorskiego: powiat działdowski.

II. Wileński Okręg P. Z. N. obejmuje: województwa: wileńskie (w całości) i nowogrodzkie (w całości).

III. Lwowski Okręg P. Z. N. obejmuje: z województwa lwowskiego: miasto Lwów i powiaty: bóbrecki, lwowski, rawski, sokalski i żółkiewski; województwo stanisławowskie (w całości) i województwo tarnopolskie (w całości).

IV. Podhalański Okręg P. Z. N. obejmuje: powiat nowotarski bez dorzecza Raby, tj. bez miejscowości: Rabka, Chabówka, Raba Wyżna i Sieniawa z okolicą.

V. Krakowski Okręg P. Z. N. obejmuje: z województwa krakowskiego: miasto Kraków oraz powiaty: bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, myślenicki, nowosądecki, tarnowski i wadowicki; ponadto z powiatu nowotarskiego: Rabkę, Chabówkę, Rabę Wyżną i Sieniawę z okolicą (podział wód między Rabą a Dunajcem) i z powiatu żywieckiego: Suchą, Lachowice i Hucisko z okolicą; z wojew. kieleckiego powiaty: jędrzejowski, kielecki, miechowski, olkuski, pińczowski i stopnicki.

VI. Śląski Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo śląskie (w całości); z województwa kieleckiego powiaty: będziński, częstochowski-grodzki, częstochowski, sosnowiecki-grodzki i zawierciański: z województwa krakowskiego powiaty: bialski i żywiecki, ten ostatni bez Lachowic, Suchej i Huciska z okolicą.

VII. Grodzieński Okręg P. Z. N. obejmuje województwo białostockie (w całości).

VIII. Przemyski Okręg P. Z. N. obejmuje: z województwa lwowskiego powiaty: brzozowski, dobromilski, drohobycki, gródecki, jarosławski, jaworowski, kolbuszowski, krośnieński, leski, lubaczowski, łańcucki, mościski, niski, przemyski, przeworski, rudecki, rzeszowski, samborski, sanocki, tarnobrzeski i turczański; z województwa krakowskiego powiaty: jasielski, mielecki i ropczycki

IX. Pomorski Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo pomorskie z wyjątkiem powiatu działdowskiego; z województwa poznańskiego powiaty: bydgoski grodzki, bydgoski, chodzieski, inowrocławski grodzki, inowrocławski, mogilneński, szubiński, wągrowiecki, wyrzyski i żniński; z województwa warszawskiego powiaty: lipnowski, nieszawski, rypiński, włocławski a ponadto Wolne M. Gdańsk.

X. Wołyński Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo wołyńskie (w całości).

CZŁONKOWIE HONOROWI
POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO

1) inż. Bobkowski Aleksander — Warszawa
2) red. Faecher Stanisław — Kraków.

Przynależność do P. Z. N.

to obowiązek

każdego narciarza

SPIS TOWARZYSTW I SEKCYJ, NALEŻĄCYCH DO P. Z. N.

(Cyfra arabska oznacza stały numer porządkowy Towarzystwa w ewidencji PZN. Cyfra rzymska w nawiasie oznacza przynależność okręgową: I — warszawski, II — wileński, III — lwowski, IV — podhalański, V — krakowski, VI — śląski, VII — białostocki, VIII — przemyski, IX — pomorski, X — wołyński).

Andrychów (V).

80. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Beskid".
93. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Makkabi".

Berezne (X).

49. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Berezne".

Będzin (VI).

78. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego — ul. Kołłątaja 43.

Biała (VI).

36. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzanskiego, ul. Cyniarska 12, p. Władysław Zajączek.

Białystok (VII).

179. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Jagiellonia" — Słonimska 28/7, p. Borowski Tadeusz.

Bielsko (VI).

6. Wintersportklub des Beskidenverein — Wzgórze 14.
13. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Turystyczno-Narciarskiego „Makkabi" — skrytka pocztowa 88.
15. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego.
62. Sekcja Narciarska Towarzystwa Turystycznego „Przyjaciele Przyrody w Polsce" — pl. Narutowicza, Dom Robotniczy.
241. Koło Narciarzy Oddziału Turystycznego „Sokoła", Pasaż 1., p. Nowotarski Czesław.

Borszczów (III).

50. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Borszczów".

Borysław (VIII).

132. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Wychowania Fizycznego „Biali" — skrytka pocztowa nr 289, p. Jaworski Jan, Firma „Petrolea".

250. Sekcja Narciarska Samodzielnego Baonu Związku Strzeleckiego — Legionów.

Broszniów (III).

196. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Strzelec" — poczta Krechowice, p. Jakub Jacob.

Brzeszcze (VI).

63. Oddział Narciarski „Sokoła" — pow. Oświęcim.

Brzeżany (III).

240. Oddział Narciarsko-Kajakowy „Sokoła".

Bukowina Tatrzańska (IV).

199. Klub Narciarski „Bukowina" — p. Kobierski Adam,

Bydgoszcz (IX).

94. Bydgoski Klub Narciarzy — ul. Jagiellońska 4, p. adw. Śmigielski.

248. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Libelta 5.

Bystra (VI).

164. Sekcja Narciarska przy Związku Strzeleckim w Bystrej—Wilkowicach, nr 100, pow. Biała, p.Widuchowski Tadeusz.

Chełmek (V).

245. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Związku Strzeleckiego — pow. Chrzanów.

Chełmża (IX).

189. Chełmiecki Klub Narciarski.

Chodorów (III).

251. Sekcja Narciarska T. G. „Sokół".

Chodzież (IX).

177. Chodzieski Klub Narciarzy — Mickiewicza 15.

Chorzów (VI).

163. Sekcja Narciarska przy Klubie Sportowym „Stadion“ — Grażyńskiego 28, p. Kowalczyk.

210. Sekcja Narciarska K. S. „Chorzów“ przy P. F. Z. A.

Chrzanów (V).

47. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół“ — ul. Kościuszki, p. Kozłowski.

105. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — p. Majchrowicz Zbigniew.

114. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Makkabi“ — ul. Pierackiego 6, p. Nusbaum Mendel.

218. Sekcja Narciarska T. S. O. „Fablok“.

Cieszyn (VI).

8. Sekcja Narciarska przy Śląskim Oddziele Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego „Watra“ — pl. Króla Sobieskiego 5.

39. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Kraszewskiego 1.

101. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego.

161. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Związku Strzeleckiego — skrytka pocztowa 92.

Częstochowa (VI).

34. Częstochowskie Towarzystwo Narciarzy—I Aleja 14.

176. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — ul. Kościuszki 28, p. Jaroń Wł.

195. Sekcja Narciarska Ż. S. G. S. „Makkabi“ — Katedralna 13.

Dawidgródek (I).

51. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Dawidgródek“.

Dederkały (X).

54. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Dederkały“.

Drohobycz (VIII).

61. Sekcja Narciarska Oddziału Drohobyckiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Drohobycz 2, „Polmin“, p. inż. Kozłowski Marian.

159. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Betar“ — p. Halberstein, skr. pocztowa 36.

204. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — Dom Legionowo-Strzelecki.

Gdańsk (IX).

46. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Gdańsk Langfuhr, Heeresanger 11, p. Woyna Stanisław.

Gdynia (IX).

40. Klub Narciarski „Skimka“, Polskiej Y. M. C. A. — 10. Lutego nr 41.

Głębokie (II).

55. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Głębokie“.

Gorlice (V).

146. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół“.

Grodno (VII).

56. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Grodno“.

Grudziądz (IX).

243. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego Centrum Wyszkolenia Kawalerii.

Hoszcza (X).

57. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Hoszcza“.

Inowrocław (IX).

138. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Inowrocław“.

Iwieniec (II).

58. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Iwieniec".

Iwonicz-Zdrój (VIII).

186. Iwonicki Klub Narciarski.

Janowa Dolina (X).

207. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Strzelec" — Janowa Dolina, Wołyń, pow. Kostopol.

Jarosław (VIII).

167. Sekcja Narciarska W. C. K. S. „Ognisko" — dowództwo Baonu Telegr., p. mjr Bernacki.
254. Jarosławskie Towarzystwo Narciarzy.

Jasło (VIII).

118. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — Kasa Oszczędności, p. Garbacik Tadeusz.

Jaworzno (V).

87. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — Dyrekcja Kopalń, p. Wład. Kwiatek, tel. 1.

Jordanów (V).

69. Oddział Narciarski „Sokoła".

Kalisz (I).

192. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Prosna" — Dow. Dywizji Piechoty.
249. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Piłsudskiego 35/16.

Katowice (VI).

18. Śląski Klub Narciarski — Pocztowa 16.
60. Schlesischer Wintersportverein — skrytka pocztowa 18.
162. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — Powstańców 49, p. Skórkiewicz (Ks. Damrota 8).
174. Harcerski Klub Narciarski — Francuska 12/1.
200. Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia

Wojskowego — ul. Kilińskiego 5 m. 5, I. p., p. Matyj Franciszek.

258. Sekcja Narciarska Stowarzyszenia Robotniczych Klubów Sportowych Województwa Śląskiego — Pierackiego 14, II p.

259. Sekcja Narciarska Oddziału Młodzieży Powstańczej — Młyńska 47.

Kęty (VI).

117. Klub Narciarski — Drogeria Walentyńskiego L.

Kielce (V).

168. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego, skrytka pocztowa 343 (Leonarda 4).

Kleck (II).

71. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Kleck".

Kołomyja (III).

31. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Oddziału Czarnohorskiego — skrytka pocztowa 63.

231. Sekcja Narciarska Wojskowo-Cywilnego Klubu Sportowego „Pokucie".

Końskie (I).

246. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół".

Kopyczyńce (III).

141. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Kopyczyńce".

Kraków (V).

2. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Tad. Kościuszki 12.

3. Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy — Rynek Główny 25.

33. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Makkabi" — skrytka pocztowa 372.

38. Sekcja Narciarska Polskiej Y. M. C. A. „Skimka" — Krowoderska 8.

65. Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego — pl. Matejki 12, Dyrekcja Kolejowa.

68. Sekcja Narciarska Żydowskiego Akademickiego Koła Miłośników Krajoznawstwa — ul. Sobieskiego 14, p. Dortheimer M.

75. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Jutrzenka" — Krakowska 49, p. Beter.

98. Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa — Piłsudskiego 13.

102. Towarzystwo Wioślarsko-Narciarskie — Zyblikiewicza 9, p. inż. Propst J.

103. Sekcja Narciarska Krakowskiego Klubu Tenisowego — Łobzowska 47, p. Gutmanówna Irena.

144. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastycznego — Orzeszkowej 7.

150. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Cracovia"— św. Marka 8.

182. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — Piłsudskiego 27.

183. Sekcja Narciarska Oddziału Sportowego Towarzystwa Urzędników Miejskich — Al. Krasińskiego 18.

205. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Kraków" — Rakowicka 29.

208. Sekcja Narciarska Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej — ul. Straszewskiego 18.

223. Harcerski Klub Narciarski — Grzegórzecka 20, Dom Medyków.

257. Sekcja Narciarska R. K. S. „Legia" — Ubezp. Społeczna, Batorego 3, p. Zygmunt Szokalski.

260. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Potockiego 4.

Krasne (II).

82. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Krasne".

Krosno (VIII).

119. Krośnieńskie Towarzystwo Narciarskie — Staszica 102, parter, m. 1.

Krynica-Zdrój (V).

23. Krynicki Klub Narciarzy — Dom Zdrojowy.

66. Sekcja Narciarska Kółka Sportowego „Krynica".

86. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — p. A. Nowikow.

Krzemieniec (X).

121. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Hasmonea" — Słowackiego 14, p. Mojżesz Barac.

122. Sekcja Narciarska Policyjnego Klubu Sportowego „Horyń" — Powiatowa Komenda Policji Państwowej.

123. Sekcja Narciarska Krzemienieckiego Klubu Sportowego — Zarząd Drogowy, p. inż. Pomykalski.

149. Oddział Narciarski przy Zjednoczeniu Organizacji Społecznych powiatu Krzemienieckiego — ul. Kołłątaja 16.

Lesko (VIII).

222. Leskie Towarzystwo Narciarskie.

Lublin (I).

16. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Unia" — Peowiaków 12.

Ludwikowo (I).

142. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Ludwikowo".

Lwów (III).

1. Karpackie Towarzystwo Narciarzy — Senatorska 6, parter.

5. Sekcja Narciarska I. Lwowskiego Klubu Sportowego „Czarni" — Pełczyńska 55, p. Szenderowicz R.

7. Sekcja Narciarska Lwowskiego Klubu Sportowego „Pogoń" — Piekarska 1b, skrytka pocztowa 176.

14. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Marszałkowska 1, Nowy Uniwersytet.

17. Sekcja Narciarska Lwowskiego Klubu Sportowego „Lechia" — Batorego 26, p. Solewski Leopold.

29. Sekcja Narciarska Klubu Tenisowego 1924 — ul. Sykstuska 27, p. dr Hubel.

52. Sekcja Narciarska „Sokół Macierz" — Zimorowicza 8.

85. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Dror" — Na Bajki 24, p. mgr J. Frankel.

88. Sekcja Narciarska Żydowskiego Koła Miłośników Krajoznawstwa — Sakramentek 30, III p., p. Seidman Henryk.

92. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Hasmonea" — Szymona 1.

96. Sekcja Narciarska i Turystyczna Kolejowego Przysposobienia Wojskowego — Anczewskich 1/1, p. Witkowski Józef.

109. Sekcja Narciarska Związku Oficerów Rezerwy — Chorążczyzny 7, II p.

131. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polsce — pl. Mariacki 5, I schody, III p.

158. Sekcja Narciarska Oddziału Lwowskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Akademicka 23.

188. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — Zyblikiewicza 33.

197. Sekcja Narciarska Akademickiego Oddziału Związku Strzeleckiego — Kurkowa 12.

198. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Bourlarda 5, I p.

232. Sekcja Narciarska Przysposobienia Wojskowego Leśników — Chorążczyzna 17.

Łódź (I).

169. Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Bar-Kochba" — Piotrkowska 111.

175. Sekcja Narciarska Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Piotrkowska 120, m. 10.

194. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Makkabi" — Kościuszki 21.

221. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Geyer" — Piotrkowska 289.

227. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Piotrkowska 101.

255. Sekcja Narciarska „Skimka" Polskiej YMCA — Moniuszki 4 a.

Łuck (X).

187. Sekcja Narciarska Wołyńskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Opieki nad Zabytkami Przeszłości — Al. Chrobrego 15.

Łużki (II).

83. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Łużki".

Maków Podhalański (V).

201. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego. — Zarząd Miejski, p. Świstek W.

Mościce (V).

45. Towarzystwo Narciarskie — Państwowa Fabryka Związków Azotowych, p. inż. Barzykowski Tadeusz.

233. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — Państwowa Fabryka Związków Azotowych.

Niemenczyn (II).

43. Sekcja Narciarska Woiskowego Klubu Sportowego „Niemenczyn".

Nowe Święciany (II).

84. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Nowe Święciany".

Nowy Sącz (V).

22. Nowosądeckie Koło Narciarzy — Jagiellońska 28.

77. Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego, Pijarska 15, p. Badura Mieczysław.

107. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — Miejska Kasa Oszczędności, p. Krajewski Stefan

173. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego

184. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Polsce — Jagiellońska 12, p. Salpeter Naftali.

235. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Makkabi" — Dunajewskiego 7, z list. p. Armkraut H.

Nowy Targ (IV).

90. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego — Krasińskiego 35, p. Kannengieser Salomon.

139. Sekcja Narciarska Powiatowego Związku Strzeleckiego — Rynek.

180. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Podhale".

190. Oddział Narciarsko-Kajakowy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół", dr Lisowski J.

Okocim (V).

151. Okocimski Klub Narciarski

Orany (II).

95. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Orany".

Osowiec (VII).

110. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Osowiec".

Ostrowiec n/K. (I).

170. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Górzysta 3.

Ostróg (X).

111. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Ostróg".

Ostrów Mazowiecka (VII).

214. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Komorowo".

Ostrów Wlkp. (I).

247. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Piłsudskiego 10.

Oświęcim (VI).

133. Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Kadimah" — Kolejowa 18, p. Littner Pinek.

Pabjanice (I).

153. Sekcja Narciarska T. S. Pracowników Firmy „Krusche i Ender" — Zamkowa 3.

Pionki (I).

157. Sekcja Narciarska K. S. „Proch".

Płock (I).

106. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Piekarska 5, m. 8, skrytka pocztowa 46.

Podbuż k/Sambora (VIII).

185. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — p. Kordasiewicz Józef.

Podświle (II).

115. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Podświle".

Porąbka (VI).

242. Sekcja Narciarska Oddziału Związku Strzeleckiego.

Poznań (I).

25. Sekcja Narciarska Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Fredry 10, p. 369.

59. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Zamek.

155. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego — ul. Skarbowa 10, Dyrekcja Kolei Państwowych.

224. Poznański Klub Narciarski — Pierackiego 12.

Przemyśl (VIII).

19. Przemyskie Towarzystwo Narciarzy — Słowackiego 14.

262. Sekcja Narciarska P. T. T. Oddziału przemysko-jarosławskiego — Mickiewicza 42.

Puławy (I).

228. Koło Narciarskie Puławskiego Klubu Wioślarskiego — Instytut Wydział Gleboznawczy, p. inż. Zajączkowski Wiktor.

Raba Wyżna (V).

234. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego.

Rabka-Zdrój (V).

100. Sekcja Narciarska Ogniska Związku Podhalan — Pierackiego 50, dr Żebracki Witold.

Radom (I).

89. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Broń“ — Fabryka Broni.

Radomsko (I).

244. Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego „Korona“ — ul. Limanowskiego 43, p. mjr Stefan Wyczółkowski.

Rakowice k/Krakowa (V).

219. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Ikar“ — pułk lotniczy.

Rokitno Woł. (X).

120. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Rokitno".

Rybnik (VI).

28. Rybnicki Klub Narciarski — skrytka pocztowa 7 (ul. Korfantego 5).

Rypne koło Doliny (III).

253. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego.

Sambor (VIII).

72. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego Komendy Powiatowej — Kopernika 13 (skrytka pocztowa 31).

128. Towarzystwo Narciarskie Wojskowego Klubu Sportowego.

Sanok (VIII).

81. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Sanok".

205. Oddział Narciarsko-Kajakowy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — ul. Mickiewicza.

261. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Sejny (VII).

125. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Sejny".

Sienkiewicze (I).

126. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Sienkiewicze".

Skoczów (VI).

165. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Komunalna Kasa Oszczędności, p. Czulak Wilhelm.

Skole (III).

76. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — ul. Piłsudskiego, gmach „Sokoła".

Sławsko (III).

30. Narciarski Klub „Bieszczady".

Snów (II).

127. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Snów".

Sosnowiec (VI).

166. Sekcja Narciarska Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Zagłębiu Dąbrowskim — Modrzejewska 32/III, p. Łogiewa L.

Stanisławów (III).

24. Sekcja Narciarska Oddziału Stanisławowskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Szydłowskiego 7.

108. Klub Narciarsko-Turystyczny Kolejowego Przysposobienia Wojskowego — Grunwaldzka 11, p. Dylski Franciszek (Biuro Kontroli Dochodów P. K. P.).

230. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Hakoah" — Sobieskiego 3. I p.

Starachowice (I).

134. Sekcja Narciarska Związku Pracowników Przemysłowych i Handlowych — skrytka pocztowa 29.

171. Tow. Narciarzy przy Starachowickim K. S. — Starachowickie Zakł. Górn., p. Legwand Tadeusz.

Stryj (III).

137. Sekcja Narciarska Wojskowo-Cywilnego Klubu Sportowego „Pogoń" — Mickiewicza 8, p. Hnatowicz Wiktor.

212. Sekcja Narciarska Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Sobieskiego 10.

Suwałki (VII).

147. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego.

Szczawnica (IV).

140. Sekcja Narciarska Towarzystwa Sportowego „Wisła" — pensjonat „Sobieski".

Szczyrk (VI).

202. Klub Narciarski „Szczyrk" — Szczyrk 65, p. Łaciak Franciszek.

Tarnopol (II).

136. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Związku Strzeleckiego — Tarnowskiego 52b, p. Kujawski Franciszek

Tarnów (V).

67. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — ul. Panny Marii 16, I p., p. dr Fink Henryk.
112. Sekcja Narciarska Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — B. G. K. Krakowska 19, p. Żelechowski A.
113. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Samson" — skrytka pocztowa 150.

Tomaszów Mazowiecki (I).

26. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — Oddział Zbiorowy Związku Strzeleckiego.
225. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Tomaszowianka" — Spalska 96a, p. Onderka Tadeusz.

Toruń (IX).

216. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Gryf" — skrytka pocztowa 117 — Wola Zamkowa, Dom Żołnierza.
217. Sekcja Narciarska Koła Sportowego Pułku Lotniczego.

Troki (II).

129. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Troki".

Trzebinia (V).

181. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Trzebinia", Rafineria Nafty, p. Hanel Stanisław.

Ustrzyki Dolne (VIII).

206. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego.

Wadowice (V).

116. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Makkabi" — p. Alfred Wischik.

9. Warszawski Klub Narciarski — Marszałkowska 97, m 2.
10. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — Polna 50, m. 18.
35. Sekcja Narciarska Warszawskiego Klubu Wioślarek — Krakowskie Przedmieście 58.
37. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Makkabi" — Nalewki 2a.
41. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Rodziny Urzędniczej — Wilcza 68/26
42. Sekcja Narciarska Związku Rezerwistów — Wiejska 19, m. 7.
48. Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Nowy Świat 19, m. 3.
53. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Rodzina Wojskowa" — Królewska 2, m. 54.
64. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego — Królewska 51.
74. Sekcja Narciarska Zjednoczenia Zrzeszeń Pracowników Publicznych Instytucji Finansowych Rzeczypospolitej Polskiej Klubu Sportowego „Zjednoczenie" — Marszałkowska 138/3. Zrzeszenie Pracowników P. K. O.
97. Klub Narciarski Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego — Pierackiego 19.
99. Harcerski Klub Narciarski — Łazienkowska 7, II p. pok. 35.
124. Sekcja Narciarska Klubu Wioślarskiego „Wisła" — Waliców 3, m. 9, p. Zgliński Jan.
143. Sekcja Narciarska Klubu Urzędników Polskiej Służby Zagranicznej — pl. Małachowskiego 4.
145. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Polonia" — Chmielna 2.
148. Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Zuaw" — Pierackiego 17/1.
152. Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego — Chałubińskiego 4, pokój 105.
154. Sekcja Narciarska Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Żórawia 9, m. 1.
178. Sekcja Narciarska Polskiego Touring Klubu — Kredytowa 5.
191. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Żoliborz" — Dygasińskiego 18.

193. Sekcja Narciarska Warszawskiego Klubu Sportów Wodnych „Nurt“ — Wiejska 19, m. 7.
209. Klub Narciarski Polskiej „Y. M. C. A.“ — „Skimka“ — Konopnickiej 6.
211. Sekcja Narciarska Klubu Wioślarskiego „Syrena“ — Senatorska 35, m. 67, p. Radzio Kazimierz.
213. Oddział Narciarski Sekcji Sportowej Bratniej Pomocy Słuchaczy Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego — Bielany.
220. Klub Narciarski Oficerów Geografów — Al. Jerozolimskie 91, W. I G.
226. Sekcja Narciarska Związku Pracowników Skarbowych — Al. Ujazdowskie 36.
229. Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego „Fort Bema“ — Powązkowska 47a.
238. Sekcja Narciarska Sportowego Towarzystwa Skarbowców — Rymarska 3/5, pok. 5.
239. Sekcja Narciarska Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych Robotniczego Sportowego Komitetu Okręgowego — Czerwonego Krzyża 20.

Wilejka (II).

130. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Wilejka“.

Wilno (II).

21. Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego — św. Jana 10.
70. Sekcja Narciarska Towarzystwa Pracowników Kolejowych „Ognisko“ — Kolejowa 19.
156. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Śmigły“ — Zygmuntowska 20.
172. Harcerski Klub Narciarski — Szeptyckiego 13, m. 2, p. Nowicki Mieczysław.
258 Sekcja Narciarska Związku Rezerwistów — św. Anny 2.

Włocławek (IX).

236. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Cuiavia“ — Żytnia, Koszary, p. kpt. Fleischmann Jan.

Włodzimierz Woł. (X).

237. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Wołożyn (II).

44. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Wołożyn".

Worochta (III).

215. Sekcja Narciarska Worochciańskiego Klubu „Prut".

Zakopane (IV).

4. Sekcja Narciarska Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Dworzec Tatrzański.

11. Oddział Narciarski Towarzystwa „Sokół" — Hotel Sport, p. A. Karpowicz.

20. Sekcja Narciarska Towarzystwa Sportowego „Wisła" — Krupówki, dom Śmieji, III p.

27. Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego — skrytka pocztowa 158.

32. Harcerski Klub Narciarski — Sanatorium Akademickie im. J. Piłsudskiego, p. inż. Bieńkowski.

73. Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego.

91. Sekcja Narciarska Żydowskiego Klubu Sportowego „Makkabi" — skrytka pocztowa 214

160. Narciarski Klub Zjazdowy — skrytka pocztowa 126.

Zwardoń (VI).

104. Towarzystwo Przyjaciół Zwardonia — Oddział Narciarski „Rachowiec".

Żurawica (VIII).

252. Sekcja Narciarska W. S. K. S. „Pancerni".

Żytyń (X).

135. Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego „Żytyń".

Żywiec (VI).

12. Sekcja Narciarska Oddziału Babiogórskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

79. Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Gimnastyczno-Sportowego „Makkabi" — Żywiec, Zabłocie.

JAK TOWARZYSTWO ZOSTAJE CZŁONKIEM PZN.

Polski Związek Narciarski zrzesza jedynie organizacje, zajmujące się narciarstwem. W statutach tych organizacyj musi być wyraźnie zaznaczone uprawianie narciarstwa względnie narciarstwo jako główny cel. **Statut Polskiego Związku Narciarskiego rozróżnia trzy grupy członków zwyczajnych** (§ 6 statutu PZN).

GRUPY CZŁONKÓW

Do pierwszej grupy są zaliczone Kluby i Towarzystwa narciarskie, oparte na samodzielnych statutach, zatwierdzonych przez władze państwowe.

Do grupy drugiej są zaliczone Sekcje (Oddziały) narciarskie wszelkiego rodzaju towarzystw turystycznych, zimowych, ogólno-sportowych lub innych, w statutach których między innymi celami — są wymienione także cele uprawiania i popierania narciarstwa oraz możność zawiązywania Sekcyj. **Sekcje te mogą zrzeszać jedynie członków zwyczajnych pełnoprawnych swych organizacyj macierzystych** i muszą mieć regulaminy zatwierdzone przez organizacje macierzyste. Poza tym organizacja macierzysta osobną deklaracją bierze odpowiedzialność materialną za swą Sekcję (Oddział).

Do grupy trzeciej zaliczone mogą być sekcje (Oddziały) narciarskie stowarzyszeń i organizacyj PW i WF, klubów Związku Strzeleckiego, Harcerstwa oraz organizacyj społeczno-wychowawczych młodzieży. Do grupy trzeciej zalicza Rada Narciarska osobną uchwałą, na prośbę danej organizacji. Trzecia grupa członków zwyczajnych korzysta z ulg w opłatach na rzecz PZN.

WARUNKI

Organizacje, które pragną wejść w poczet członków Polskiego Związku Narciarskiego, muszą dopełnić zasadniczego warunku zrzeszenia przewidzianej statutem liczby osób. Liczba ta wynosi w miejscowościach, w których nie istnieje jeszcze członek PZN tej samej grupy—20 osób, w miejscowości zaś, w której istnieje członek PZN tej samej grupy — 50 osób (§ 11 statutu PZN).

Ponadto należy uiścić wpisowe w wysokości zł 20.—, o ile w danej miejscowości nie ma członka PZN tej samej grupy, zaś zł 50.— w miejscowości, w której istnieje członek PZN tej samej grupy. W razie nieprzyjęcia, wpisowe zostanie zwrócone (§ 11 statutu PZN). Kandydaci na członków trzeciej grupy, wpisowego nie opłacają (§ 14 statutu PZN). Wpisowe musi być uiszczone równocześnie ze złożeniem podania. Wpisowe należy wpłacić na konto PKO nr 400.225.

ZGŁOSZENIA

Zależnie od przynależności do danej grupy, kandydat na członka PZN składa podanie, zaopatrzone w odpowiednie dokumenta (§ 11 statutu PZN).

Samodzielny Klub (Towarzystwo) narciarski do podania załącza: 1) deklarację, zobowiązującą do bezwzględnego przestrzegania statutu, regulaminów przepisów PZN oraz wszelkich zarządzeń władz Związku; 2) własny, zatwierdzony przez władze państwowe statut, z podaniem władzy zatwierdzającej, liczby i daty zatwierdzenia; 3) skład swego zarządu; 4) listę osób, zrzeszonych; 5) sprawozdanie z dotychczasowej działalności.

Sekcja narciarska (Oddział) do podania załącza: 1) deklarację, zobowiązującą do bezwzględnego przestrzegania statutu, regulaminów, przepisów PZN oraz wszelkich zarządzeń władz Związku; 2) statut organizacji macierzystej, zatwierdzony przez władze państwowe, z podaniem władzy zatwierdzającej, liczby i daty zatwierdzenia; 3) skład zarządu organizacji macierzystej; 4) regulamin Sekcji (Oddziału), zatwierdzony przez organizację macierzystą; 5) skład zarządu Sekcji (Oddziału); 6) listę osób, zrzeszonych przez Sekcję (Oddział); 7) sprawozdanie z dotychczasowej działalności Sekcji; 8) oświadczenie organizacji macierzystej, że ponosi pełną odpowiedzialność materialną za swą Sekcję (Oddział).

Sekcja (Oddział) narciarska stowarzyszeń i organizacyj PW i WF, klubów Związku Strzeleckiego, Harcerstwa oraz organizacyj społeczno-wychowawczych młodzieży do podania załącza: 1) deklarację, zobowiązującą do bezwzględnego przestrzegania statutu, regulaminu, przepisów PZN oraz wszelkich zarządzeń władz Związku; 2) statut organizacji macierzystej, zatwierdzony przez władze państwowe, z podaniem władzy zatwierdzającej, liczby i daty

zatwierdzenia; 3) skład zarządu Sekcji (Oddziału); 4) sprawozdanie z dotychczasowej działalności; 5) listę osób, zrzeszonych przez Sekcję (Oddział); 6) regulamin Sekcji (Oddziału), zatwierdzony przez zarząd organizacji macierzystej lub władzę przełożoną; 7) oświadczenie członków zarządu organizacji macierzystej lub władzy przełożonej, że ponosi odpowiedzialność materialną za swą Sekcję (Oddział); 8) skład zarządu organizacji macierzystej lub władzy przełożonej.

PRZYJĘCIE DO PZN.

Przyjmuje do Związku (§ 11 Statutu PZN) Rada Narciarska PZN, zaliczając równocześnie do odpowiedniej grupy. Kandydat, odpowiadający warunkom grupy trzeciej, może wyrazić życzenie zaliczenia do grupy drugiej. Rada Narciarska może obniżyć wpisowe. Rada Narciarska przyjmuje członków zwyczajnych PZN większością 2/3 głosów. Rada Narciarska może odmówić przyjęcia bez podania powodów, przy czym nieprzyjętemu kandydatowi przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zjazdu Delegatów, który rozstrzyga w głosowaniu tajnym większością 2/3 głosów.

OPINIA OKRĘGU PZN.

Kandydat na członka składa podanie za pośrednictwem właściwego okręgu PZN, który przesyła je wraz z opinią Radzie Narciarskiej, za pośrednictwem Zarządu Głównego (§ 11 Statutu PZN).

KAŻDY NARCIARZ
WINIEN BYĆ ZRZESZONY
W TOWARZYSTWIE
NALEŻĄCYM
DO POLSKIEGO ZWIĄZKU
NARCIARSKIEGO

UPRAWNIENIA NARCIARZY ZRZESZONYCH W PZN.

Członkowie organizacyj, zrzeszonych w Polskim Związku Narciarskim, korzystają z uprawnień, jakie dane Towarzystwo dla swych członków wyjedna, a ponadto z następujących przywilejów:

1) na podstawie **legitymacji PZN (czarnej)**, zaopatrzonej w nalepkę ważności na dany sezon:
Z ulg taryfowych na Polskich Kolejach Państwowych przy przejazdach indywidulanych i zbiorowych w celach narciarskich i turystycznych według zasad, ogłoszonych w **komunikatach** PZN na podstawie corocznie ustalanych przez **Ministerstwo Komunikacji** norm szczegółowych.
Na sezon zimowy 1937/38 przyznane zostały ulgi przejazdowe w postaci 50% zniżek od taryfy normalnej na podstawie tzw. „książeczki narciarskiej" w cenie zł 10.— w oznaczonych relacjach, oraz ulgowe przejazdy powrotne tzw. weekendowe. Szczegółowe przepisy podane są na str. **115**.

2) Na podstawie legitymacji PZN (czarnej), zaopatrzonej w nalepkę ważności na sezon 1937/38 korzystają członkowie **ze zniżek 33% przy przejazdach koleją linową Kuźnice—Kasprowy Wierch**, oraz z takiej samej zniżki przy przejazdach **kolejką górską w Krynicy.**

3) Na podstawie legitymacji PZN (czarnej), zaopatrzonej w nalepkę ważności na sezon 1937/38, korzystają członkowie **ze zniżek we wszystkich schroniskach należących do towarzystw zrzeszonych w PZN.**

4) Na podstawie legitymacji PZN (czarnej), zaopatrzonej w nalepkę ważności na sezon 1937/38, korzystają członkowie **ze zniżki opłat na kursach „Szkoły Zjazdowej na Kasprowym Wierchu"** oraz **ze zniżki cen schroniskowych w wysokogórskiej stacji turystyczno-narciarskiej TKN w budynku dworcowym na Kasprowym Wierchu.**

5) Na podstawie **legitymacji turystycznej PZN (żółtej)**, zaopatrzonej w nalepkę ważności na sezon bieżący oraz w wizę władzy administracyjnej I instancji i najbliższego Konsulatu Republiki Czechosłowackiej:

a) z uprawnień, wynikających z **konwencji turystycznej**, zawartej z Czechosłowacją, tj. swobodnego **przekraczania granicy polsko-czechosłowackiej** i swobodnego poruszania się w pasie turystycznym.

b) z 25% **zniżki na kolejach czechosłowackich** w pasie turystycznym, o ile liczba uczestników wycieczki wynosi **10 osób.**

6) Członkowie Towarzystw zrzeszonych w PZN, korzystają z ulg przy nabywaniu **wydawnictw związkowych.**

7) Członkowie Towarzystw, zrzeszonych w PZN, wykupujący nalepkę ważną na dany sezon, otrzymują bezpłatnie **„Informacyjny Kalendarz Narciarski“**, wydawany przez Polski Związek Narciarski.

8) Członkowie Towarzystw, zrzeszonych w PZN, wykupujący nalepkę ważną na dany sezon, otrzymują miesięczne ilustrowane pismo narciarsko-turystyczne **(„Turysta w Polsce“).** Pismo będzie doręczane przez Komisję Wydawniczą PZN **bezpośrednio do domu każdego zrzeszonego narciarza.** Dla uniknięcia pomyłek, należy w swym Towarzystwie podać dokładny adres na specjalnych przez Związek rozsyłanych blankietach adresowych, które należy wypełnić przy sposobności wpisu do Towarzystwa.

9) Każdy członek, zrzeszony w PZN, może **na podstawie legitymacji PZN (czarnej)** korzystać z **ulg taryfowych na kolejach austriackich w relacjach turystycznych,** a to według norm, podawanych do wiadomości członkom PZN w komunikatach oficjalnych.

10) Członkowie Towarzystw zrzeszonych w PZN, okazujący ważną legitymację na sezon 1937/38, mają prawo na przebywanie bez specjalnych zezwoleń oraz bez opłat na terenie lasów państwowych (zarządzenie Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych przy Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 28. IX. 1935 r.).

WYSZKOLENIE NARCIARSKIE

NORMY AKCJI WYSZKOLENIOWEJ

Szkolenie nowych narciarzy oraz stałe doskonalenie czynnych narciarzy w jeździe na nartach uznane jest za najważniejsze zadanie Polskiego Związku Narciarskiego. Władze związkowe za pośrednictwem Komisji Wyszkoleniowej PZN przykładają szczególną wagę do prawidłowego szkolenia, upatrując w nim podstawę racjonalnego rozwoju narciarstwa w Polsce. Dlatego też PZN apeluje do wszystkich organizacyj zrzeszonych w Związku, oraz do wszystkich instytucyj wychowania fizycznego zamierzających urządzać kursy narciarskie, a także do czynnych narciarzy — o bezwzględne podporządkowanie się w narciarskiej akcji wyszkoleniowej wszystkim wydanym normom i zarządzeniom, które w streszczeniu podane są poniżej.

Normy obowiązujące dla wyszkolenia narciarskiego są następujące:

1) „Wytyczne nauczania i zasady jazdy na nartach" — wydawane i poprawiane co roku przez Komisję Wyszkoleniową PZN.
2) „Zasady akcji wyszkoleniowej PZN" — jako oficjalna instrukcja KW PZN.
3) „Przepisy porządkowe" dotyczące urządzania kursów i obozów, udogodnień przejazdowych oraz sposobów kontroli nad prawidłowością akcji wyszkoleniowej.
4) „Przepisy specjalne" — wydawane w ciągu sezonu dla regulowania spraw bieżących pozostających w związku z organizacją akcji wyszkoleniowej.

Instrukcje te stanowią całokształt norm regulujących akcję wyszkoleniową w Polskim Związku Narciarskim, a ważniejsze z nich wydane są drukiem (inne ogłoszone są w Komunikatach Oficjalnych PZN).

„Wytyczne nauczania i zasady jazdy na nartach“ zawierają: 1) podział techniki narciarskiej, 2) słownictwo wyszkoleniowe, 3) rodzaje i podział kursów narciarskich, 4) tok nauczania dla poszczególnych kategoryj i kursów narciarskich, 5) wskazówki dla nauczycieli narciarstwa, 6) zakresy i ramowe programy dla poszczególnych kursów, 7) opis techniki narciarskiej ze sposobami przeprowadzenia ćwiczeń.

„Zasady akcji wyszkoleniowej PZN“ zawierają normy organizacyjne dla honorowych, amatorskich i zawodowych nauczycieli narciarstwa, ich podział na kategorie, uprawnienia, sposób powoływania komisyj egzaminacyjnych i tok egzaminów, opłaty, odszkodowania itp.

„Przepisy porządkowe“ zawierają zarządzenia w sprawie kursów i obozów, a w szczególności normy dotyczące ulgowych przejazdów na P.K.P. dla uczestników kursów szkolenia ogólnego i specjalnego oraz kursów instruktorskich. Ponadto przepisy porządkowe zawierają zasady dla akcji kontrolnej nad całokształtem wyszkolenia narciarskiego.

„Przepisy specjalne“ zawierają doraźne zarządzenia Komisji Wyszkoleniowej PZN, względnie innych władz związkowych w sprawach dotyczących akcji wyszkoleniowej nieprzewidzianych w istniejących instrukcjach.

Wszystkie powyższe normy, obowiązujące dla wyszkolenia narciarskiego PZN są ogłoszone jako oficjalne instrukcje bądź drukiem w osobnych odbitkach, bądź ogłaszane w komunikatach związkowych. Zainteresowani nabyć je mogą w biurze Zarządu Głównego PZN, Kraków, ul. Piłsudskiego 13. za ustalonymi opłatami.

* * *

Egzaminowanym i pozostającym w ewidencji PZN nauczycielom narciarstwa, którzy jedynie są uprawnieni do prowadzenia akcji wyszkoleniowej — pozostawiona jest w zasadzie swoboda wyboru odpowiedniej metody nauczania i jej zastosowania do różnych grup ćwiczących. Jednakże wszyscy nauczyciele narciarstwa obowiązani są do posługiwania się w ramach swej własnej metody normami akcji wyszkoleniowej PZN, a w każdym razie: 1) ustalonym podziałem kursów na kategorie, 2) przepisanym zakresem kursów, 3) ujednostajnionymi przez PZN zasadami jazdy na nartach, 4) uzgodnionym słownictwem i definicjami.

RODZAJE I PODZIAŁ KURSÓW NARCIARSKICH

Wszystkie formy szkolenia w jeździe na nartach nazywają się zasadniczo „kursami jazdy na nartach" i mają następujący podział:

I. Kursy szkolenia ogólnego — mają za zadanie wyczerpujące zapoznanie uczestników z techniką jazdy na nartach w terenie górskim względnie nizinnym. Dzielą się na: 1) *kursy dla początkujących*, które mają za zadanie przyswojenie uczestnikom niezbędnych wiadomości z zakresu techniki narciarskiej w terenie górskim względnie w terenie nizinnym, 2) *kursy dla wprawnych*, które mają za zadanie uzupełnienie wiadomości uczniów wszystkimi ewolucjami nieodzownymi dla zupełnie swobodnego uprawiania narciarstwa w terenie górskim, względnie w terenie nizinnym.

II. Kursy specjalne — mają za zadanie wyczerpujące zapoznanie uczestników z poszczególnymi wyspecjalizowanymi działami narciarstwa, względnie przeszkolenie nauczycieli narciarstwa. Kursy te dzielą się na: 1) *kursy doskonalące* (zadanie: doskonalenie uczestników w określonym dziale narciarstwa. Mogą one być organizowane dla potrzeb narciarstwa górskiego, względnie narciarstwa nizinnego), 2) *kursy instruktorskie* (zadanie: wyszkolenie kandydatów na nauczycieli szkolenia ogólnego, a w zakresie poszczególnych działów narciarstwa wyszkolenie trenerów i ich pomocników). Kursy te dzielą się jeszcze na kursy instruktorskie szkolenia *ogólnego* oraz kursy instruktorskie szkolenia *specjalnego*.

Na kursach szkolenia ogólnego *dla początkujących* prowadzi się akcję wyszkoleniową z podziałem narciarzy na następujące kategorie: a) dla dzieci do lat 12, b) dla młodzieży 12—16 lat, c) dla młodzieży powyżej lat 17 i osób sprawniejszych do lat 30, d) dla osób mało sprawnych lub słabych fizycznie.

Dla kursów szkolenia ogólnego dla *wprawnych* uwzględnia się te kategorie narciarzy, którzy mają zupełnie opanowaną technikę oraz łatwość poruszania się w terenie wysokogórskim.

Kursy *instruktorskie szkolenia ogólnego* są następujące: dwutygodniowe dla pomocników instruktorów, trzy tygodniowe dla instruktorów, orat trzy tygodniowe dla pomocników trenerów.

Kursy *instruktorskie szkolenia specjalnego* są następujące: kursy da trenerów biegów, kursy dla trenerów zjazdu, kursy dla trenerów skoku.

Wszystkie kursy organizowane mogą być przez towarzystwa związkowe, z wyjątkiem kursów instruktorskich szkolenia ogólnego lub specjalnego, co do których obowiązują specjalne przepisy zawarte w „Zasadach akcji wyszkoleniowej PZN".

SŁOWNICTWO WYSZKOLENIOWE

Celem ujednostajnienia określeń używanych dla objaśnienia poszczególnych czynników akcji wyszkoleniowej w czasie kursów i obozów, zaleca Komisja Wyszkoleniowa PZN posługiwanie się następującym słownictwem:

Narta — płoza wraz z więżbą. Wierzch narty — górna (grzbietowa) powierzchnia płozy. Ślizg narty z rowkiem — spodnia powierzchnia płozy. Część przednia narty — część płozy od więżby do dzioba. Część tylna narty — część płozy od więżby do poprzecznego przekroju. Piętka narty — zakończenie tylnej części płozy. Nasada dzioba — początek odchylenia się przodu płozy ku górze. Dziób narty — zadarta w górę i ostro ścięta część przodu płozy. Nosek — zakończenie dzioba płozy. Krawędź narty — długa linia odgraniczająca ślizg narty. Krawężnik — sztuczna krawędź narty (czyli t.zw. „kanty"). Więżba — przybór, za pomocą którego mocuje się nartę do buta. Szczęki — uchwyty więżby. Łapki — płytki przytrzymujące podeszwy (z góry) w szczękach. Skówki na butach — okucie butów z przodu. Rzemień napalcowy-rzemień łączący szczęki w niektórych rodzajach więżb. Rzemień okólny — rzemień okalający podeszwę i obcas buta. Rzemień przeciągowy — rzemień przechodzący przez środek narty w niektórych rodzajach więżb. Zapię-

tek — tylna część więźby. Ścięgło — przybór ściągający więźbę na bucie.

Kijki: Rękojeść kija z pętlą — miejsce uchwytu kija (u góry może być t. zw. głownia). Grot — ostre okucie końca kija. Talerzyk — obręcz umieszczona nad grotem. Przetyczka — przybór do umocowania talerzyka na kiju.

Z zakresu techniki jazdy nazwy i określenia są następujące:

„Górna“ narta, kij, noga, kolano, krawędź, ewent. łokieć itp. — są to: podczas stania na stoku, podchodzenia lub zjazdu: narta, kij, kolano itp. bliższe strony stoku. Przeciwieństwem tego określenia jest „dolna“ narta, kij, kolano itp.

„Wewnętrzna“ narta, kij, kolano itp. są to — przy wykonywaniu łuku lub skrętu: — narta, kij, kolano umieszczone bliżej środka łuku lub skrętu. Przeciwieństwem tego określenia jest „zewnętrzna“ narta, kij, kolano, noga itp.

„Obciążona“ narta, noga, kolano itp. są to: narta, noga, kolano itp., na których spoczywa ciężar narciarza. Przeciwieństwem tego określenia jest „odciążona“ narta, noga, kolano itp.

„Zacinanie“ jest to: stanie, podchodzenie lub jazda na krawędziach nart, czyli przechylenie ślizgów nart pod kątem do powierzchni śniegu i stanie, podchodzenie oraz jazda w ten sposób.

Narta „prowadząca“ (kierunkowa) jest to narta utrzymująca kierunek jazdy.

Poza tym należy używać słów *strzała* (zamiast t. zw. szus), *poślizg* (zamiast suw), *wądroże* (zamiast holweg). Prócz tego obowiązują *wszystkie terminy* przyjęte w „Wytycznych nauczania i zasadach jazdy na nartach K. W. PZN“. Szczególnie zwraca się uwagę na przyswojenie sobie terminów: technika zjazdowa, rozmachowa, oporowo-rozmachowa, skoczna, balans, wychylenie, skręt, kristiania zwykła, kristiania oporowo-rozmachowa (w skrócie oporowa), kristiania dostawiana, śmig, długi, krótki, skoczny oraz terminy z zakresu zjazdów po fałdach terenowych: próg terenowy, garb terenowy, fałda wgłębiona z przeciwstokiem, załamanie wklęsłe, żleb itd. i terminy z „Wytycznych wyszkolenia“ jak: tok nauczania — tok lekcyjny dnia — stopniowanie, następstwo ćwiczeń — ramowy program itd.

Wreszcie należy posługiwać się ustalonym przez Polski Związek Narciarski słownictwem śnieżnym (komuni-

katy narciarskie Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa) oraz słownictwem górskim ustalonym w licznych wydawnictwach. Słownictwo gimnastyczne oraz określenia gier i zabaw zawarte są w podręcznikach i metodach, zaleconych przez Komisję Szkoleniową Polskiego Związku Narciarskiego do użytku akcji wyszkoleniowej, oraz w „Wytycznych nauczania i jazdy na nartach K. W. PZN".

NAUCZYCIELE NARCIARSTWA PZN.

Nauki jazdy na nartach udzielać mogą wyłącznie ci nauczyciele, którzy złożyli przepisany egzamin przed odpowiednią Komisją Egzaminacyjną Polskiego Związku Narciarskiego, otrzymali legitymację instruktorską PZN z potwierdzeniem Okręgowego Urzędu WF i PW, na którego terenie zdali egzamin i znajdują się na liście nauczycieli narciarstwa, ogłoszonej przez Związek, posiadając równocześnie legitymację PZN („czarną") z nalepką ważności na dany sezon.

PODZIAŁ

Nauczyciele narciarstwa dzielą się na honorowych, amatorów i zawodowych.

Nauczycielami *honorowymi* mianuje dożywotnio Zarząd Główny PZN osoby zasłużone na polu narciarstwa. Osoby te mogą być równocześnie nauczycielami amatorami lub zawodowymi, o ile stosują się do przepisów tyczących tych nauczycieli.

Nauczycielami *amatorami* mogą być osoby zdrowe fizycznie, o nieskazitelnej przeszłości, odpowiedniego charakteru i poziomu moralnego. Muszą dawać pewność, że będą się zajmowały szkoleniem. Mają być amatorami w myśl zasad międzynarodowego regulaminu zawodów (F.I.S.) oraz regulaminu sportowego PZN. Za wykonywanie prac instruktorskich przysługuje zwrot kosztów według norm dla nauczycieli amatorów. (Osoby, które z racji swej funkcji służbowej udzielają nauki narciarstwa i otrzymują za to wy-

nagrodzenie w ramach przepisów służbowych danej instytucji — są uważane za nauczycieli amatorów).

Nauczycielami *zawodowymi* mogą być czynni narciarze, o takich samych kwalifikacjach jak nauczyciele amatorzy, — pod warunkiem złożenia egzaminu na nauczycieli zawodowych i podporządkowania się obowiązującym zawodowych nauczycieli przepisom. Nauczyciele zawodowi pozostają uprawnieni do startu we wszystkich zawodach, zgodnie z postanowieniami M.R.Z. i reg. sport. PZN. Za pracę swą otrzymują wynagrodzenie według norm corocznie ustalanych przez KW PZN dla nauczycieli zawodowych.

Nauczania jazdy na nartach udzielać mogą jedynie nauczyciele narciarstwa honorowi, amatorzy i zawodowi, którzy poza tym winni zajmować się organizacyjną pracą tak w zakresie sportu jak i turystyki, jak też w kierunku krzewicielskim, oraz łączyć swe działania wyszkoleniowe z uprawnieniami sędziowskimi.

Ze względu na kwalifikacje techniczne nauczyciele narciarstwa dzielą się na następujące stopnie: 1) trener, 2) pomocnik trenera, 3) instruktor, 4) instruktor narciarstwa nizinnego, 5) pomocnik instruktora, 6) pomocnik instruktora narciarstwa nizinnego. Pod względem dyscyplinarnym, ewidencyjnym i wyszkoleniowym podlegają wszyscy nauczyciele Komisji Wyszkoleniowej PZN. Rutynowanych, doświadczonych i zasłużonych nauczycieli narciarstwa od stopnia instruktora włącznie wzwyż, mianuje KW t. zw. *instruktorami dyplomowanymi* (oznaczonymi w oficjalnej liście *) uprawnionymi do składania Komisyj Egzaminacyjnych PZN w trybie przewidzianym przepisami.

EGZAMINY

Do przeprowadzenia egzaminów na nauczycieli narciarstwa istnieje 1) *Centralna Komisja* egzaminacyjna KW PZN (dla egzaminów na wszystkie stopnie nauczycieli narciarstwa) oraz *Okręgowe Komisje Egzaminacyjne* (dla egzaminów jedynie na stopnie pomocników instruktora). Komisje egzaminują jedynie absolwentów „obozów szkolenia instruktorskiego". Sposób powoływania Komisyj Egzaminacyjnych, tryb egzaminowania, sposób przedstawiania wniosków do KW PZN, określenie norm zwrotu kosztów podróży

dla członków Komisyj Egzaminacyjnych itp. ustalają odrębne przepisy, ogłaszane co roku w komunikatach oficjalnych KW PZN.

Wojskowe komisje egzaminacyjne ustalone są rozkazami wojskowymi, a tytuły nauczycielskie uzyskane na obozach wojskowych, są automatycznie zatwierdzane przez KW PZN po przesłaniu przez władze wojskowe listy mianowanych nauczycieli narciarstwa, pod warunkiem, że dany wojskowy jest członkiem PZN. Tytuły uzyskane na obozach instruktorskich przysposobienia wojskowego będą zatwierdzane przez KW PZN pod warunkiem złożenia egzaminu po ukończeniu obozu. Wreszcie KW PZN może ustanawiać stałe Komisje Egzaminacyjne złożone z dyplomowanych nauczycieli narciarstwa PZN przy każdej wyższej uczelni wychowania fizycznego w porozumieniu z nimi, a także przy kuratoriach szkolnych oraz związkach nauczycieli wychowania fizycznego.

Egzaminy są teoretyczne i praktyczne, a ich zakres dla każdego stopnia nauczyciel narciarstwa określony jest szczegółowo w „Zasadach organizacyjnych dla nauczycieli narciarstwa PZN". Po dokonanych egzaminach przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej przesyła rezultaty wraz z odpowiednimi wnioskami do KW PZN, która może mianować nauczycieli i wydać legitymacje. Stanowią one uprawnienia ze strony PZN i muszą być zaopatrzone wizą urzędową według instrukcji PU WF I PW.

UPRAWNIENIA

Pomocnikiem instruktora może być osoba odpowiadająca kwalifikacjom według „Zasad organizacyjnych dla nauczycieli narciarstwa PZN" — o ile ukończy 10-dniowy obóz dla kandydatów na pomocników instruktora i złoży egzamin z wynikiem odpowiadającym warunkom podanym w normach egzaminacyjnych. Pomocnik instruktora uprawniony jest do nauczania narciarstwa jedynie w ramach obozu względnie kursu pod kierownictwem instruktora nie może więc nauczać samodzielnie, ani prowadzić samodzielnych kursów.

Instruktorem (narciarstwa nizinnego) może zostać pomocnik instruktora, który po trzyletniej praktyce pod kierownictwem instruktora, ukończy 2-tygodniowy kurs instruktorski i złoży egzamin przed Centralną Komisją Egza-

minacyjną z wynikiem według przewidzianych norm egzaminacyjnych. Instruktor jest uprawniony do organizowania wszelkich obozów i kursów tak w towarzystwach związkowych, jak i w innych organizacjach oraz do nauczania względnie organizowania szkół, autoryzowanych przez PZN. Do pracy na obozach pomocników instruktorskich organizowanych przez Okręgi musi otrzymać zatwierdzenie Komisji Wyszkoleniowej. O ile instruktor otrzymuje uprawnienie instruktora dyplomowanego (*) to jest uprawniony do prowadzenia kursów instruktorskich według norm dla „szkolenia kadr" poza tym może organizować szkoły, autoryzowane przez PZN. Po przejściu w stan nieczynny lub też w czasie spełniania funkcyj może być mianowany instruktorem honorowym.

Pomocnikiem trenera może zostać dyplomowany instruktor lub instruktor, który po trzyletnim stanie czynnym jako amator lub dwuletnim stanie czynnym jako zawodowy nauczyciel — ukończy 3-tygodniowy obóz trenerski przy „Centrum Wyszkolenia" i złoży egzamin przed Centralną Komisją Egzaminacyjną z wynikiem odpowiadającym warunkom podanym w normach egzaminacyjnych. Pomocnik trenera jest uprawniony do prowadzenia samodzielnych treningów w klubach, stowarzyszeniach itd oraz w ramach obozów treningowych.

Trenerem może zostać pomocnik trenera po dwuletniej praktyce o ile złoży egzamin przed Centralną Komisją Egzaminacyjną z wynikiem wymaganym przez normy egzaminacyjne. Trener uprawniony jest do samodzielnego prowadzenia wszystkich kursów szkolenia specjalnego tak w klubach, towarzystwach jak i organizacjach oraz szkołach autoryzowanych. Na prowadzenie obozu trenerskiego względnie na stanowisko kierownika grupy w obozie musi otrzymać upoważnienie od KW PZN.

OBOWIĄZKI

Wszyscy nauczyciele narciarstwa są obowiązani do stałego uprawiania narciarstwa oraz prowadzenia akcji wyszkoleniowej przy zastosowaniu się do obowiązujących przepisów. Obowiązkiem wszystkich nauczycieli narciarstwa jest zrzeszanie się w dowolnym towarzystwie, należącym do PZN. Nie stosowanie się do tego wy-

mogu, jak też naruszanie obowiązujących zasad wyszkoleniowych powoduje skreślenie z oficjalnej listy nauczycieli narciarstwa PZN.

Pomocnicy instruktorów są obowiązani do odbycia trzyletniej praktyki pod kierunkiem doświadczonego instruktora oraz odbycia po tym okresie w ciągu dwóch lat obozu instruktorskiego, pod rygorem skreślenia z listy nauczycieli narciarstwa. Począwszy *od stopnia instruktora wzwyż* obowiązani są wszyscy nauczyciele narciarstwa do ukończenia co trzy lata tak zwanego „obozu przeszkoleniowego", przy czym w razie pomyślnego wyniku zostaje im przedłużony dany tytuł nauczycielski z równoczesnym odnowieniem legitymacji. Niezastosowanie się do tego wymogu powoduje skreślenie z listy instruktorów. (Wszyscy dotychczasowi instruktorzy PZN, którzy nie przeszli kursów unifikacyjnych, winni odbyć przeszkolenie w sezonie 1937 38, przy czym terminy i warunki zostały ogłoszone w komunikacie Komisji Wyszkoleniowej PZN Nr. 3 37 38 z 24.XI. 1937 r.).

TAKSY

Nauczyciele narciarstwa *amatorzy* udzielają nauki jazdy na nartach w zasadzie bezpłatnie, mogą jednak otrzymać zwrot rzeczywistych kosztów, a w szczególności: 1) przejazdu, 2) mieszkania, 3) utrzymania na miejscu, bez żadnych dodatkowych wynagrodzeń lub odszkodowań. Przy przejazdach koleją przysługuje zwrot kosztów biletu III klasy pociągiem osobowym (do 100 km) lub pociągiem pospiesznym (ponad 100 km). Koszta mieszkania i utrzymania nie mogą przekraczać kosztów pobytu w średnim pensjonacie danej miejscowości.

Nauczyciele narciarstwa *zawodowi* udzielają nauki jazdy na nartach za ustalonym wynagrodzeniem. Nauczycieli tych obowiązują następujące przepisy — poza ogólnymi normami i zasadami.

Zawodowymi nauczycielami narciarstwa mogą zostać tylko te osoby, co do których istnieje pewność, że będą w przyszłości udzielały nauki jazdy na nartach oraz, że będzie ich można użyć poza miejscem ich stałego zamieszkania. Zawodowych nauczycieli narciarstwa mianuje Komisja Wyszkoleniowa PZN spośród nauczycieli amatorów lub

odrębnych kandydatów — na ich własne życzenie lub też według swego uznania i na podstawie opinii Okręgów oraz klubów. Grupa zawodowych nauczycieli narciarstwa podlega odrębnym przepisom porządkowym oraz ma co roku ustalone wysokości pobieranych przez nich wynagrodzeń.

Na sezon 1937/38 ustaliła Komisja Wyszkoleniowa PZN dla zawodowych nauczycieli następujące normy wynagrodzenia (przy 8-mio godzinnej pracy w ciągu dnia, przy czym najwyżej 6 godzin może zająć nauczanie praktyczne, a 2 godziny wykłady teorii lub pokazy):

Pomocnik instruktora pobierać może zależnie od miejscowości 8 do 10 zł, instruktor 12 do 15 zł, pomocnik trenera 15 do 17 zł, trener 17 do 20 zł. Za lekcje indywidualne (1 godzina) pobierać może pomocnik instruktora zależnie od miejscowości — 2 do 3 zł, instruktor 3 do 4 zł, pomocnik trenera 4 do 5 zł, trener 5 do 7 zł. Za lekcję indywidualną należy uważać taką, w której udziela się nauki tylko jednej osobie.

Do powyższych wynagrodzeń mogą być doliczane rzeczywiste koszta podróży III kl. pociągu osobowego (do 100 km), lub pociągu pospiesznego (ponad 100 km).

Normy opłat *za kursy narciarskie w szkołach PZN* wynoszą: za kurs 3 dniowy — zależnie od miejscowości 6 do do 10 zł od osoby, za kurs 6 dniowy 12 do 16 zł od osoby, za każdy następny tydzień 8 do 10 zł od osoby.

LEGITYMACJE

Nauczyciele legitymują się *książeczkami legitymacyjnymi*, a to amatorzy „niebieskimi“, zawodowi „czerwonymi“. Legitymacje te nie są ważne bez legitymacji członkowskiej PZN („czarna“) z nalepką na dany sezon. Nauczyciele niezrzeszeni nie mają prawa nauczania oraz zostają skreśleni z oficjalnej listy. Legitymacje instruktorskie (nowe — „czerwone“ i „niebieskie“) będą otrzymywać instruktorzy począwszy od sezonu 1937/38 tylko po przejściu wymaganego przeszkolenia. Instruktorzy, którzy w sezonie 1937/38 nie będą jeszcze mogli przejść przeszkolenia, zachowają swe „białe“ legitymacje do końca sezonu 1938/39. Wyjątek stanowią instruktorzy mianowani przed 1934 r., którzy muszą przejść przeszkolenie w sezonie 1937/38. Wojskowi, którzy ukonczyli kurs instruktorski w Zakopa-

nem w lutym 1937 r. i są członkami PZN, oraz ci którzy ukończą w przyszłości wojskowe kursy przeszkoleniowe — mają prawo do otrzymania nowych legitymacji.

Wszyscy nauczyciele narciarstwa są obowiązani do podawania pod adresem Komisji Wyszkoleniowej PZN swych adresów i zmian miejsca zamieszkania. W razie zgubienia legitymacji należy natychmiast zgłosić to do KW PZN, która unieważni daną legitymację. Wszyscy nauczyciele narciarstwa są obowiązani do noszenia *odznak nauczycielskich* jak następuje: 1) odznaka metalowa niebieska dla amatorów z godłem PZN i stosownym napisem, — dla nauczycieli amatorów, oraz podobna czerwona dla nauczycieli zawodowych — noszone w lewej klapie kostiumu narciarskiego, 2) *odznaki sukienne na rękawach* (opaski) a to dla amatorów opaska niebieska z czarnym sukiennym napisem, dla instruktorów zawodowych opaska czerwona z czarnym sukiennym napisem. W czasie nauczania na obozach, w szkołach itd. instruktorzy są obowiązani bezwzględnie do noszenia opasek, a to dla odróżnienia się od pokątnych nauczycieli narciarstwa, a tym samym, celem ich zwalczania. Odznaki i opaski wydawane będą za zwrotem kosztów wraz z legitymacjami nauczycielskimi. Dotychczasowi nauczyciele otrzymywać je będą na tych samych warunkach po ukończeniu kursów przeszkoleniowych. Odznaki opatrzone będą numerem ewidencyjnym, odpowiadającym numerowi legitymacji oraz pieczątką PZN.

* * *

Poza uprawnieniami do nauczania jazdy na nartach, ustalonymi w przepisach i normach związkowych, *nie uznaje Polski Związek Narciarski żadnych innych.* Osoby nie egzaminowane i nie mianowane nauczycielami przez Polski Związek Narciarski lub przezeń nie upoważnione, a udzielające nauki jazdy na nartach, *uważane są przez PZN za szkodzące polskiemu narciarstwu.* Z tego powodu osoby takie — o ile należą do któregokolwiek towarzystwa związkowego — będą zdyskwalifikowane dożywotnio, a w stosunku do członków organizacyj nie zrzeszonych, przedsięwzięte zostaną interwencje u miarodajnych czynników.

OFICJALNA LISTA
NAUCZYCIELI NARCIARSTWA MIANOWANYCH PRZEZ P. Z. N. NA SEZON 1937/38

Na sezon 1937/38 skreśliła Komisja Wyszkoleniowa PZN z oficjalnej listy, tych nauczycieli narciarstwa PZN, którzy nie zastosowali się do wymagań i nie przedłożyli dowodu przynależności do PZN, nie odpowiedzieli na ankietę w sprawie przydziału do kategorii nauczycieli narciarstwa, względnie nie zawiadomili o zmianie adresu, wskutek czego wysłane do nich pisma zostały zwrócone. Nauczyciele narciarstwa którzy w terminie do dnia 1. maja 1938 r. zastosują się do zarządzeń i przedłożą dowód przynależności do jednego z Towarzystw zrzeszonych w PZN (należy podać nazwę Towarzystwa, numer legitymacji „czarnej" PZN i nalepki na sezon 1937/38) oraz zgłoszą się do jednej z kategorii nauczycieli narciarstwa (amator lub zawodowy), zostaną z powrotem wpisani do listy i zamieszczeni w ewidencji PZN.

Na nadchodzący sezon zastosowano po raz pierwszy nowy podział na instruktorów: 1) honorowych, 2) amatorów i 3) zawodowych w myśl nowych Zasad Akcji Wyszkoleniowej PZN. Poniższa lista ułożona jest w porządku alfabetycznym przy uwzględnieniu podziału na kategorie i stopnie. Cyfra rzymska w nawiasie przy nazwisku każdego nauczyciela narciarstwa oznacza przynależność do Okręgu: I—warszawski, II—wileński, III—lwowski, IV—podhalański, V—krakowski, VI—śląski, VII—białostocki, VIII—przemyski, IX—pomorski, X—wołyński. Umieszczona przed niektórymi nazwiskami gwiazdka (*) oznacza kwalifikację danego nauczyciela narciarstwa do uczestniczenia w komisjach egzaminacyjnych.

I. HONOROWI NAUCZYCIELE NARCIARSTWA.

W stopniu instruktora

dr Anczyc Władysław (V), *inż. Bobkowski Aleksander (I), gen. Bobkowski Henryk (V), *pułk. Barzykowski Stanisław (I), *Bujak Franciczek (IV), *Bujak Ignacy (IV), *dr Boniecki Aleksander (V), *red. Faecher Stanisław (V), *Grabowiecki Jan (II), *Grosman Hugo (V), *inż. Kaliciński Eugeniusz (VI), *mir dypl. Kempski Stanisław (I), *prof. dr Klemensiewicz Zygmunt (III), *prof. Kolankowski Julian (VIII), *Krzeptowski Andrzej I. (IV), *ppłk. Kurcz Stanisław (II), *Lipowczan Jan (VI), *prof. Leszko Ludwik (V), *płk. Lewakowski Jerzy (I), *Loteczkowa Janina (V), *dr Macudziński Bolesław (V), Malczewski Rafał (IV), *Miłobędzki Adam (I), *płk. Nakoniecznikoff Przemysław (III), *Nitribitt Roman (V), *Oppenheim Józef (IV), gen. Przeździecki Wacław (VI), *Rittersschild Zdzisław (IV), *inż. Schiele Aleksander (I), *inż. Schiele Kazimierz (IV), *dr Szatkowski Henryk (I), *dr Załuski Kazimierz (V), gen. Zaruski Mariusz (I), mjr Zawadzki Antoni (I), Zdyb Stanisław (IV), *płk. Ziętkiewicz Władysław (I), *Ziętkiewiczowa Ela (IV), *Zubek Stanisław (IV).

II. AMATORZY NAUCZYCIELE NARCIARSTWA.

W stopniu trenera

*Czech Bronisław (V), *kpt. Kasprzyk Artur (VIII), *dr Lankosz Józef Kazimierz (III), *mir Łucki Jerzy (I), *mgr. Żytkowicz Władysław (I).

W stopniu pomocnika trenera

Gajduschek Leopold (VI), *Gazurek Ignacy (I), Gronowski Ludwik (X), Hermanowicz Jerzy (I), Jakubowski Tadeusz (III), *Katz Tobiasz (V), *Kruk Jan (III), *inż.

Kurpiel-Łękawski Jerzy (X), *Orlewicz Woyna Marian (IV), *Radkiewicz Stefan (IV), *Rozmus Aleksander (I), *Szczepanowski Jan (III), *Teisseyre Andrzej (III), *por. Vieweger Rufin (I), por. Wodziński Tadeusz (X).

W stopniu instruktora

Ppor. Adamowicz Stefan (III), *Alberti Adam (V), Albinowski Jerzy (VI), Aleksandrowicz Infeld Berta (V), Ameisen Józef (V), por. Andruszkiewicz Oskar (I), por. Antonów Jan (III), Apołonik Piotr (II), Arczyński Ferdynand (V), Aschenbrenner Fritz (VI), *mgr Balcer Mieczysław (I), *kpt. dypl. Baran Jan (I), *kpt. Baran Józef (I), Baran Tadeusz (I), Batkówna Zofia (V), Bereśniewicz Aleksander (IX), mjr Bernacki Wiktor (VIII), dr Bialikiewicz Stanisław (III), *por. Bidas Michał Wincenty (I), por. Biegański Bronisław (I), Bielecki Kazimierz (III), mjr dypl. Bielski Wiktor (VII), Bienstock Jakub (III), Biernakiewiczowa Jadwiga (V), *mgr Biernakiewicz Tadeusz (V), Bilczewski Wiktor (VI), por. Bobkowski Janusz (I), por. Boenisch Mieczysław (I), por. Bochenek Mieczysław (VII), kpt. Bogucki Kazimierz (VIII), Bojanowski Wacław Adam (II), Bojara Adam (I), por. Bokowiec Kazimierz (II), dr kpt. Bong Alfred (III), ppor. Borusiewicz Władysław (I), Borzęcki Mieczysław (I), mgr Bośniacki Zygmunt (V), por. Breza Henryk (V), Bryniczka Jan (I), Buchner Feliks (I), Budil Hugon (VI), mgr Bugajski Jan (V), Bukowski Mieczysław (V), dr por. Bukowski Wacław (X), por. Burgielski Kazimierz (IX), por. Bysko Stanisław (III), Bystrzanowska Stefania (III), *kpt. dr Cajler Franciszek (I), por. Chełchowski Piotr (III), Chełmicki Ludwik (I), por. Chełmoński Bohdan (V), kpt. Chlipała Józef (I), por. pil. Chłopik Tadeusz (IX), por. Chocholski Bolesław (VII), *mgr Christoff Otto (V), Chromy Jan (V), por. Chruściel Marian (V), inż. Chyczewski Stanisław (I), kpt. Cesarz Władysław (VI), Cieślar Michał (VI), *dr Cieszyński Ignacy (VI), por. Ciszek Franciszek (X), Cybulski Jan (IV), Cybyk Aleksander (III), mgr Cyrekówna Bogumiła (V), mgr Cyrkowicz Jerzy (V), por. Czarnecki Marian (VIII), por. Czarnecki Stefan (I), Czarniecki Władysław (I), Czarnik Henryk (I), por. Czerniawski Roman (I), Cziklówna Józefa (VI), *Daniec Julian (VIII), Drobniak Napoleon (V), ppor. Drożeński Marian (VI), Dublaszewski Jan (VI), Dusik Józef (V),

*Dyki Bolesław (VIII), Dylski Antoni (V), *kpt. Dziewulak Wacław (X), por. Dzięciołowski Stanisław (VI), Ehrlich Markus (V), *Englert Kazimierz (III), Fedorowicz Edward (VI), *Feiler Leopold (VI), por. Fiedler Eugeniusz (VI), Finkowa Olga (V), mgr Florkiewicz Wojciech (V), *mjr Frühauf Marian (I), Georgiades Wiktor (VI), Gielewski Kazimierz (I), inż. Głodkiewicz Mieczysław (III), kpt. Godek Włodzimierz (I), Gołogórski Daniel (VI), ppor. dr Gorzeński Marian (VIII), kpt. Góra Jan (VI), Gruszka Józef (VI), por. Gruszka Tadeusz (V), Grzegorczyk Władysław (V), Haratyk Jan (VI), Harhatówna Maria (V), Harlik Bruno (III), Heinrich Antoni (I), kpt. Herhold Franciszek (I), dr Hirsch Leon (V), Hoffman Wojciech (I), Horowitz Oswald (III), *Humen Włodzimierz (I), por. Husakowski Antoni (VI), Hutschiński Józef (VI), Iwaszkiewiczówna Halina (I), *Iwelski Stefan (V), *Jabłoński Michał Hubert (IV), Jabrzemski Marian (I), mgr Janaszowa Teresa (V), Janicki Kazimierz (V), kpt. Jarosiewicz Marian (III), Jasińska Stefania (VI), Jastrzębska Cecylia (VIII), *Jesionka Zygmunt (I), kpt. pil. Kaczmarczyk Paweł (I), *por. Kahanek Wilhelm (IX), Kaliński Stefan (V), Kałuża Jan (I), por. Kałuża Józef (I) por. Kaniowski Władysław, (I), ppor. Kapura Sergiusz (VI), Kapusta Zygmunt (V), Kapuściński Władysław (III), mgr Karp Zbigniew (V) por. Kasprzyk Alfred (I), Kauder Oswald (VI), *Kawa Franciszek (I), Kazimierowicz Bogumił (I), Kącik Zbigniew (I), Kempys Antoni (VI), Kędzior Fryderyk (V), Kędziorówna Michalina (VIII), por. Kiedacz Zbigniew (I), kpt. Kiesewetter Ludomir (X), Kijaniówna Janina (IX), Kischa Jan (VI), *prof. Kisielński Stefan (VI), por. Kleban Eugeniusz (I), kpt. Klemens Rudolf (VI), Klepacki Franciszek (III), Kluk Juliusz (I), por. Kłosiński Antoni (V), Kmietowicz Michał Józef (IV), st. przod. Kocur Ferdynand (VI), Kohutek Ludwik (VI), por. Koleśnik Józef (I), mgr Kołodziejczyk Antoni (V), mgr Konieczny Adam (V), kpt Konopacki Tadeusz (I), *rtm. Koprowski Franciszek (IX), Kosturek Edward (V), *dr Kowenicki Stanisław (V), *Kozdruń Mieczysław (VI), *Kozłowski Adam (V), *prof. Kozłowski Julian (X), Koli Edmund (III), mjr Krannerwetter Alojzy (VIII), por. Krasnodębski Stefan (I), por. Kraszewski Stanisław (X), Kressak Emil (VIII), kpt. Kropiński Adam (I), *kpt. Krynwald Aleksander (III), mgr Kubalska Helena (V), Kugler Emil (III), por. Kulbicki Walerian (I), kpt. Kurkowski Stefan (VI), Kwaśnicki Mie-

czysław (IV), mgr Lankoszówna Kazimiera (V), Laska Józef (III), du Laurans Bolesław (VI), Leisten Zygmunt (IV), *por. Lewiński Jerzy (I), dr Libański Józef (VI), por. Lichtarowicz Piotr (III), Lisiniecki Orest (III), kpt. Loedl Marian (V), Lokajski Eugeniusz (I), por. de Lorme Stanisław (I), mgr Lubaczewski Marian (V), *mjr Lubicz-Nycz Leszek (I), Lubieniecki Stanisław (III), mgr Lubowiecki Jakub (V), por. Ładoś Jan (IX), *kpt. Łapiński Jerzy (I), Łukowska Alina (III), Majchrowiczówna Anna (III), Majerówna Maria (V), Makowski Leszek (I), mjr Malik Karol (V), kpt. Małecki Stanisław (III), kpt. Małysko Zenon (V), *Mangel Leon (IV), por. Marek Eugeniusz (VI), Marusarz Jędrzej senior (IV), Marusarz Stanisław (IV), Matlak Marian (III), mgr Matusiak Stanisław (VI), *dr Mazurek Józef (I), por. Medwecki Mieczysław (V), Mendocha Roman (V), Merlińska Maria (I), mgr Michalek Antoni (V), mgr Michalekowa Maria (V), Michowicz Zdzisław (III), Mieloch Kazimierz (I), mgr Milówka Kazimierz (V), por. Miś Bartłomiej (III), por. Miśków Bolesław (III), kpt. Mizerski Jerzy (V), por. Mnich Zdzisław (I), Monné Lucy (VI), *mgr Moser Leopold (I), kpt. Mróczkiewicz Józef (I), Musiolik Zofia (VI), kpt. Muller Maksymilian (I), Münnich Tadeusz Aleksander (V), Najzarek Zygmunt (VI), Nardelli Walter (VI), kpt. pil. Niedźwiecki Kazimierz (V), dr Niedźwirski Emil (IX), *mjr Niemiec Mieczysław (VI), Nowak Henryk (I), Nowakówna Kazimiera (VIII), Nowicki Mieczysław (II), *Nowikow Andrzej (V), Nowińska Helena (V), Nowińska Zofia (V), kpt. Nowobilski Albin (VI), Olejczyk Alfred (V), dr Owiński Tadeusz (III), kpt. Pachoński Czesław Jan (VI), *Paczyński Władysław (VII), por. Pankiewicz Mikołaj (I), ppor. Paradowski Stefan (V), *kpt. Pawlik Bruno (I), plut. Pawluszkiewicz Jan (VI), *Petrusewicz Stanisław (IX), mgr Pfefferberg Leopold (V), *prof. Pietkiewicz Konstanty (II), Pisz Bronisław (I), ppor. Pitkiewicz Franciszek (VIII), Płonka Franciszek (VI), Profit Franciszek (V), kpt. Proń Bronisław Marian (VII), Prószyński Jerzy (I), Prytyś Władysław (I), mgr Przybysławski Zbigniew (I), *Radkiewicz Bogdan (IV), Radło Józef (III), ppor. Radoniewicz Zbigniew (III), Ramsza Jan (II), Rayski Zygmunt (I), Redel Tadeusz (VI), mgr Reizer Stanisław (V), *mjr Reyman Henryk (I), *mgr Rieger Andrzej (VI), Rodzynkiewicz Ryszard (III), Rogowski Mieczysław (VI), *Roszko Roman (I), kpt. Rozenman Izydor (I), por. Różański Józef (VII), Ruppenthal Wilhelm (I), mgr Russer

Zdzisław (V), kpt. Rutkowski Jan II. (VIII), *Rybicki Stanisław (VI), inż. Rzepecki Jerzy (III), kpt. Rzymowski Zbigniew (I), por. Sadowski Eugeniusz Zbigniew (V), *Sagański Adam (I), Sawicki Stella Jan (V), Scheuerówna Lidia Romana (V), dr Schinagel Raul (V), Schönfeld Ernest (V), *mjr Schubert Józef (III), por. Schubert Stefan (V), por. Schwarzenberg Czerny Jerzy (V), inż. Scott Malcolm (VI), por. Siekierski Marian (III), Siekierzyński Walter (VI), ppor. Sierosławski Eugeniusz (X), por. Sikorski Antoni (I), kpt. Sikorski Stanisław (I), Sikorski Zbigniew (I), *Skład Jan (I), Składowa Hilda (I), Skoczylas Józef (I), *Skotnicki Franciszek (I), Skórkiewicz Piotr (VI), Skwarczyński Eugeniusz (V), por. Słaby Franciszek (III), Sobiecki Stanisław Edmund (X), mjr Sokólski Eugeniusz (II), *Spiess Tadeusz (V), mgr Staniszewski Albert (VIII), *st. sierż. Stamm Feliks (I), mgr Stawnyczyj Michał (II), kpt. Stefaniak Stanisław (I), Stefański Adam Mieczysław (V), Stiel Jan (IV), *kpt. Stiller Ernest (VI), dr Stobiecka Maria (V), *Stopkówna Zofia (IV), por. Stradomski Jan (V), kpt. Stromich Stanisław (I), Strycharzewski Aleksander (II), Stuczyński Czesław (V), Studencki Kazimierz (VI), *kpt. Suchorzewski Edward (I), Szczepanik Kazimierz (VI), inż. Szczepanowski Stanisław (III), Szeligiewicz Kazimierz (VI), Szeligiewicz Marian (V), Szotkowski Emil (VI), Sztolfa Tadeusz (V), Szumański Tadeusz (VI), *por. Szumowski Zygmunt (VII), *kpt. Szuszkiewicz Rafał (I), kpt. dypl. Szydłowski Adam (VI), *mjr dr Szydłowski Lubicz Stanisław (V), por. Szymański Stefan (VI), Śmiałowski Antoni (III), por. Taczak Stanisław (VIII), Tatarczyk Józef (VI), por. Teichen Henryk (V), *inż. Teisseyre Stanisław (III), Trojanowski Edward (VIII), Turski Stanisław (III), Turzański Adam (III), Ustupski Jerzy Jan (V), Uwierzanka Maria (III), sierż. Wacnik Jan (III), *dr Wajda Stanisław (V), inż. de Walden Stefan (I), *mjr Wallich Tadeusz (I), Wardasówna Maria (I), Wawro Marian (V), Wegner Iser (V), Wielowieyska Zofia (V), Wiener Zygfryd (VI), kpt. Więckowski Stanisław (II), kpt. Wirszyłło Henryk (I), Wiśniewska Barbara (V), por. Wisniowski Stanisław (VIII), ppor. Woiński Mieczysław (VII), Wójcicki Antoni (IX), Wyka Tadeusz (V), *por. Wysocki Tadeusz (III), ppor. Zaczyński Roman (VI), por. Zając Bronisław (II), Zakrzewski Andrzej (VI), Zaleski Korsak Michał (I), por. Zaleski Stanisław (I), Zarugiewicz Wacław (III), *mgr Zawiła Stanisław (V), Zieliński Antoni (I), Ziemba Stani-

sław (VI), inż. Zienkowicz Jan Marian (I), st. sierż. Ziółkowski Jan Paweł (I), inż Ziółkowski Zdzisław (VIII), Szotkowski Wł. (VI), Zobel Reinhard (V), Zylberman Leopold (I), por. Zurek Józef (VI), *Żytkowiczowa Stanisława (I).

W stopniu pomocnika instruktora

Inż. Abeles Robert (V), Andrejew Grzegorz (II), Awzan Zygmunt (II), Bahdaj Adam (IV), Bachnerówna Gena (V), Balasiński Tadeusz (I), Balicki Aleksander (III), Barski Mieczysław (I), Bąk Józef (V), Berezowski Marian (III), pchor. Bes Władysław (VII), mgr Bieniasówna Maria (V), Biernat Franciszek (VI), sierż. Binder Jan (VIII), ppor. Borowski Tadeusz (VII), Brąglewicz Zofia (VI), Brenner Aleksander (V), Brodowski Gleb (VI), Bronikowski Konstanty (I), Bryskin Izrael (I), Bruski Jan (I), Brzezinowski Tomasz (I), Buckiewicz Jerzy (III), Bujalski Bolesław (I), Burgielski Zbigniew (VIII), mjr Cehak Leon (III), Chładek Tadeusz (III), rtm. Chludziński Witold Bohdan (V), por. Chociej Henryk (V), Chrzczonowicz Zofia (V), por. Chudy Władysław (VII), Chylińska Klara (V), Cieślar Jan (VI), Cieślar Emil (VI), Cupryś Jan (VI), plut. Czaja Józef (VIII), Czajkowski Tadeusz (V), ppor. Czekalski Władysław (VI), Czerniak Józef (VI), dr Dawidowski Stanisław (VI), Dąbkowski Andrzej (I), kpt. Dobrowolski Cyprian (VII), Dolińska Krystyna (III), Drózd Jerzy (VI), Dubiel Anna (III), por. Duchiewicz Jerzy Otto (VI), Dzerowicz Franciszek (V), Erlich Jania (V), Eljasiewicz Roman (III), Eljasiewicz Tadeusz (III), Faliński Władysław (VI), por. Fedorowicz Kazimierz (III), Flaszyńska Zofia (I), ppłk. Friser Karol (I), inż. Fyda Kazimierz (VI), Gajewski Henryk (I), Galiński Kazimierz (IV), Gaś Jan (VI), Gibała Alojzy (V), sierż. Gibes Jacenty (VI), Gluksman Konrad (VI), Gniadek Jan (V), Goldberg Chaskel (I), Gołębski Jerzy (V), Gołogórski Leopold (V), por. Gorczyński Antoni (IX), Gotard Franciszek (I), ogn. Grosicki Józef (VII), Gruszka Konrad (VI), Grzeszczuk Antoni (III), Grzędzielski Stanisław (VI), Gut Józef (IV), Hahn Edward (I), Hanke Karol (VI), pchor. Hamburger Józef (VII), Hammerlak Franciszek (VI), Harasymowicz Eugeniusz (III), Harcuła Kazimierz (V), Hornberger Jan (V), Heidrych Teodor (VIII), Heinrich Kurt (VI), Herbert Ludwik (I), Hirsch Stanisław (III), Hordliczka Jan Karol (I), Iłowski Mieczysław (III), inż. Inwald Tadeusz (VI), Irzyńska

Maria (V), por. Iskierko Mieczysław (V), Jacewicz Emil (IX), Jaczewski Jerzy (I), Jaglarz Józef (I), Jastrzębski Stanisław (VI), Jeleniewska Janina (V), Jendreczek Sylwester (VI), Jochemczyk Alojzy (VI), Juszczyński Michał (II), por. Kaczorowski Stanisław (III), Kahanówna Natalia (V), Kania Leopold (VI), ppor. Kasprowicz Włodzimierz (I), Kaufman Marian (V), Kellerówna Felicja (VI), Kempny Engelbert (VI), Kędzierzawski Henryk (I), pchor. Kielar Karol (VII), Kieslerówna Helena (V), ppor. Klar Tadeusz (IX), Kleiner Jakub (V), por. Klepacki Jan Marian (VIII), Klier Jan (I), por. Knapik Franciszek (X), Knobloch Apolinary (V), Kolarzówna Irena (V), Kołodziej Jan (VI), Kołodziej Mieczysław (III), Konderla Jan (V), por. Konopacki Jan (I), Kopera Zygmunt (V), Kordasiewicz Józef (VIII), Kostańska Maria (I), Kostecki Adam (V), Kotas Franciszek (VI), Kowal Juliusz (VIII), inż. Kozłowski Jeremi (VI), Kreyser Maria (I), Krupop Herbert (VI), Krym Stanisław (II), Kubaczka Robert (VI), Kubiaczyk Aleksander (VI), Kubiak Józef (III), Kuna Stanisław (VIII), Kwiatek Władysław (V), mgr Kwiatkowska Helena (III), Lachman Rudolf (I), Lachowicz Ignacy (VIII), Lachowiczowa Anna (VIII), Laszczak Józef (VI), por. Lesisz Edmund (I), Leśkiewicz Mirosław (I), por. Lew Alfred (III), Lewicka Janina (VI), Lewicki Michał (III), Łohiński Tadeusz (IX), Łonicka Jadwiga (VI), por. Łopaciński Jan (VII), Łukaszewicz Mieczysław (I), Machauf Jan (VI), Macura Karol (V), Madej Tadeusz (VI), Majer Władysław (IV), Majznarski Jan (VIII), por. Makowski Eugeniusz (IX), Malerman Dawid (III), Malinowska Wanda (V), Mandelbaumówna Jadwiga (V), mgr Marcinkowski Marian (V), Marczewski Jan (I), Marynowski Jan (I), mgr Maszewski Antoni (I), mgr Matuszkiewicz Stanisław (III), Mazurkowa Maria (I), Meszczyczyn Leonard (III), Michalski Antoni (VI), Milczanowska Irena (III), Miller Ewa (VIII), Minkiewicz Andrzej (I), Mińkowski Aleksander (I), Miszke Krystyna (VI), inż. Morawski Jan (I), Musioł Florian (VI), mgr Neuman Michał (V), Niewiński Bronisław (III), Nossol Alice (VI), por. Nowak Wojciech (IX), Nowicki Tadeusz (I), Noworyta Stanisław (I), Nowosad Włodzimierz (III), Nussbaum Zofia (V), Ochalski Jan (VII), Ogiela Jan (V), Ostrowski Mieczysław (I), Ozaist Adam (VI), Pachla Józef (V), Padjas Stanisław (X), Padoł Zygmunt (VI), Paszkiewicz Wiktor (II), Pawlik Jan (V), Pągowski Bolesław (V), por. Pentz Jan (V), Perek Zygmunt (V), Pękalska Włady-

sława (V), inż. Pfanhauser Jerzy (I), Piątkiewiczowa Moser Jadwiga (III), Pimpicki Mieczysław (II), mgr Połoniecki Bernard (III), Połoński Andrzej (I), Popiel Czesław Zygmunt (III), Poprawski Roman (VIII), Posmyk Hubert (VI), Progulski Andrzej (III), Przesiecki Wacław (III), mgr Puchalski Roman (I), Pućkowski Stanisław (II), Pyrć Józef (V), Rabsztyn Włodzimierz (VI), Raciborska Ewa (VIII), Radkiewicz Tadeusz (IV), Rakowski Czesław (I), Retinger Stanisław (II), Rom Teodor (I), por. Różycki Gustaw (VII), Rusiecka Halina (V), Ruszczycki Czesław (II), Rynikiewicz Edward (VIII), Rząśnicki Władysław (I), Schlamp Józef (V), Schlesinger Kazimierz (V), Schreiner Hugo (V), ppor. Seniuta Jan (III), Setkowicz Mieczysław (III), Sękowski Stanisław (VI), Sibistowicz Cecylia (V), st. sierż. Sikorski Stanisław (VI), Silberman Henryk (V), Silbersteinówna Ada (III), Skoryk Ferdynand (V), rtm. Słapczyński Antoni (II), Słoninka Andrzej (V), Słowikowski Walerian (I), Sobczak Tadeusz (I), Stamatello Krystyna (I), Stankowski Franciszek (X), Stawowczyk Władysław (V), por. Steininger Aleksander (I). Stenzel Jerzy Julian (III), Stokłosa Mieczysław (V), Stolarczyk Bolesław (III), por. Stróżak Juliusz (VIII), Struczowski Adam (I), Sycz Marian (V), Szarle Mieczysław (I), Szczepański Józef (VI), Szkólnik Mieczysław (I), ppor. Szmulewski Wiktor (I), por. Sznajder Tadeusz (I), Szostak Edward (V), Szubertówna Leokadia (I), Szymik Emil (VI), Ślizowski Julian (V), Ślusarek Aleksander (I), Świderski Bohdan (I), Tchorzewska Krystyna (V), Tokarz Augustyn (VI), Tołłoczko Zdzisław (IX), Toporkiewicz Mieczysław (VI), Tor Zdzisław (VI), mgr Towarnicki Tadeusz (VI), Trzciński Piotr (X), Turnau Feliks (V), Wachsmannówna Leonora (V), inż. Wakar Romuald (I), Wasilewska Helena (VI), ppor. Wawrzyński Janusz (VIII), Wilczek Tadeusz (V), Wiśniewski Lesław (V), Wodecki Zygmunt (V), Wojnar Jan (VI), Wojnarowa Hermina (VIII), pchor. Wojnarowski Konstanty (VII), Wojtaszkiewicz Stefan (I), Wójtowicz Artur (V), Wójcik Ema (VI), Wójcik Kazimierz (V), Wróbel Tomasz (VI), Wrzód Paweł (VI), Zając Jan (V), Zarugiewicz Pawelska Zofia (III), Zawilski Zdzisław (V), Zbożiłówna Franciszka (V), Ziajka Józef Stanisław (III), Zieliński Czesław (III), Zieliński Jerzy (I), Zieliński Karol (I), kapr. Zienkiewicz Ludwik (VI), sierż. Ziora Władysław (VII), Zwikler Jakub (I), por. Zych Edward (VIII), Żochowski Wacław (I), Żyder Adolf (VI), Żywociński Karol (V).

W stopniu instruktora narciarstwa nizinnego

Płk. Nakoniecznikoff Przemysław (III), Rochon Feliks (IX), Rossoński Stanisław (I), Zülke Leon (IX).

W stopniu pomocnika instruktora narciarstwa nizin.

Derengowski Tadeusz (I), Kuś Antoni (VI), Kwaśniewski Wacław (I), kpt. Łysakowski Władysław (I), Sosenkiewicz Wacław (X), Szymiczek Karol (VI), Tendyra Wiktor (VI).

III. ZAWODOWI NAUCZYCIELE NARCIARSTWA.

W stopniu pomocnika trenera

*Besner Izrael (III), *Masłyk Rudolf (VIII).

W stopniu instruktora

Bigosz Kazimierz (IV), Brach Wilhelm (IV), Bury Stanisław junior (VI), Droździkowska Janina (V), Faden Józef (IV), Figwer Franciszek (V), Firsoff Włodzimierz (IV), Gabryś Ludwik (IV), Gawlikowski Eugeniusz (IV), Gąsienica Byrcyn Stanisław (IV), inż. Horowitz Dawid (IV), Kapeniak Józef (IV), Kądziołka Tadeusz (IV), Kobierski Adam (IV), *Kowalski Mieczysław (IV), Kozło Włodzimierz (III), Landa Herbert (VI), Lipowski Jan (IV), Marusarz Jan (IV), *inż. Maurizio Marian (IV), Michalski Stanisław (IV), Mihułkówna Genowefa (I), Mieloch Mieczysław (IV), *Mietelski Władysław (IV), *Motyka Stanisław (IV), Nowak Stanisław (IV), Ochotnicki Edward (IV), *Olbrychtowicz Dionizy (V), Paudyn Tadeusz (IV), *Płonka Zbigniew (V), *Polankówna Staszel Bronisława (IV), *Służewski Stanisław (IV), Skoruk Jan (II), Sumera Jan (V), Szaliński Józef (IV), Tereszkiewiczowa Helena (VIII), Trzyna Adam (VIII), Wawrytko-Krzeptowski Andrzej (IV), *por. Witkowski Edmund (VIII), Wowkonowicz Tadeusz (IV), Żabnicki Stanisław (V), Zaydel Tadeusz (IV).

W stopniu pomocnika instruktora

Bahdaj Jan (IV), Beck Samuel (IV), Bitta Bolesław (IV), Blau Julian (IV), Blau Samuel (IV), Cnota Feliks (VI), Dwornicki Tadeusz (IV), Christ Feliks (V), Grabowska Irena (I), Grabiec Zygmunt (VI), Groborz Józef (VI), Jankowski Tadeusz (IV), Jenner Roman (III), Jura Ludwik (V), Kaiser Józef (III), Kornblit Izrael (I), Klocek Stanisław (IV), Kulaś Włodzimierz (III), Kulczycki Kazimierz (IV), Kuranówna Maria (III), Laszczak Władysław (VI), Łuszczek Izydor (IV), Malinka Maria (V), Motorkow Borys (X), Oberleder Irena (V), Osuchowski Aleksander (V), Pietras Władysław (IV), Piwowarczyk Józef (IV), Rarogiewicz Jerzy Mieczysław (VIII), Schmidt Fryderyk (V), Schreiner Juliusz (V), Schwarzbardt Benno (IV), Serafin Roman (IV), Skupień Jan (IV), Skupień Stanisław (IV), Skulska Berwid Zofia (V), Sumera Władysław (IV), Topór Rudolf (V), chor. Wawro Teofil (IV), Wilga Jan (IV), Wójcicki Franciszek (IV), Wójcik Zygmunt (IV).

JAZDA NA NARTACH

ZUNIFIKOWANE ZASADY TECHNIKI NARCIARSKIEJ.

Zestawienie poniższe zawiera obowiązujące w narciarskiej akcji wyszkoleniowej główne definicje i określenia najważniejszych elementów techniki jazdy na nartach w terenie górskim i nizinnym. Określeń tych używa się na każdym kursie, w zależności od jego zakresu. Jako całość zestawienie to jest zbiorem zasad jazdy na nartach, które mają być używane przez każdego nauczyciela narciarstwa, w ramach jego własnej, dowolnie wybranej „metody“ t. j. sposobu nauczania. Programy kursów i toki lekcyjne wskazują, które zasady i w jakiej kolejności mają być uczniom przyswojone.

POSTAWY NA NARTACH

POSTAWA ZASADNICZA:

Stać pewnie na obu płasko położonych nartach, trzymanych równolegle, blisko i na równej wysokości. Tułów swobodnie wyprostowany i pochylony bardzo lekko w przód, w kierunku na wprost. Głowa prosto, wzrok przed siebie, kolana zbliżone i lekko ugięte, stale elastyczne. Ociążać równomiernie i całymi stopami obie narty. Kijki rozłożone ująć przez wsunięcie dłoni do pętli od spodu i razem z obydwoma rzemieniami pętli objąć rękojeści kijków. Ramiona zwisają lekko przylegając do ciała. Kijki talerzykami w tyle, równolegle do osi nart, złożone obok nich na śniegu.

POSTAWA W POPRZEK STOKU:

Jak postawa zasadnicza z tym, że narta górna wysunięta jest do przodu na długość do jednej stopy, kolana są silnie ugięte i pochylone do stoku, przy załamaniu bioder również do stoku i odchyleniu tułowia w kierunku przeciwnym t. j. od stoku. Im bardziej stromy stok, tym głębsze jest ugięcie i pochylenie kolan do stoku, a silniejsze odchylenie tułowia od stoku. Powyższe ułożenie ciała powoduje mniejsze lub większe zacięcie krawędzi, potrzebne do utrzymania się na stoku, nie dopuszczając do obsuwania się. W postawie tej ciężar ciała spoczywa więcej na nodze dolnej. Ramię górne wysunięte jest do przodu razem z kijkiem górnym, a przez to ramię dolne cofnięte jest w tył.

CHODY

KROK ZWYKŁY:

Krok zwykły jest podstawowym chodem narciarskim, o na przemian stromej pracy nóg, barków i ramion z kijkami. Stosuje się go w terenie równym jak i lekko pochyłym. Wykonanie: Z postawy zasadniczej, uginając lekko kolana i wychylając nieco tułów, wykonuje się przez odbicie np. nogą lewą — krótki wypad nogą prawą z przerzuceniem na nią ciężaru ciała ruchem płynnie skocznym. Ruch ten kończy się krótkim ugięciem kolana, a wywołany przez to rozmach ciała powoduje poślizg narty. Przy wypadzie pięta nogi wypadowej zostaje mocno osadzoną, a noga odbijająca po odbiciu sunie odpoczywając odciążona, przy zupełnie rozluźnionych mięśniach i uniesionej pięcie. Równocześnie z odbiciem, wysuwa się przez ruch barków ugięte w łokciu ramię lewe, dłonią w przód i do wewnątrz, a trzymając kijek lekko w palcach przenosi go ruchem wahadłowym do przodu.

Ruch ten zakończony jest zatknięciem kijka obok narty lewej, około jednej stopy przed wiążbą narty prawej i w dalszym ciągu przemienia się w pracę ramienia przez podciągnięcie się i odepchnięcie kijkiem (która przedłuża uzyskany poprzednio poślizg). Praca ramienia odbywa się w ruchu skośnym, najpierw przez podciągnięcie na kiju aż do linii ciała a następnie przez odepchnięcie ruchem od biodra na zewnątrz w tył. Ramię pcha aż do zupełnego wyprostu i kończy pracę silnym odrzutem dłoni, potem zaczyna powrotny ruch do przodu.

Sunąca swobodnie noga lewa, prowadząc nartę dochodzi stopniowo do nogi prawej przy równoczesnym ruchu ramienia prawego do przodu. Noga ta mija nogę prawą przy końcu jej poślizgu, która (prawa) wtedy ugina się głębiej przed mającym z kolei być przez nią wykonanym odbiciem. Następujące to odbicie zapoczątkowuje dalszy wyżej opisany na przemian-stronny ruch nóg i ramion. Odpowiednio do naprzemiennej, po sobie następującej pracy nóg, równocześnie odbywa się zmienny i przeciwbieżny między sobą ruch i praca ramion kijkami.

JEDNOKROK:

Jednokrok jest chodem, w którym na jeden ruch nogi przypada obustronna praca rąk. Używa się go głównie, jako podstawowej odmiany chodu. Wykonanie: Np. krok lewą, jak przy kroku zwykłym, równocześnie z odbiciem zaczy-

nają ruch do przodu ugięte w łokciach ramiona, przenosząc kijki ruchem wahadłowym. Ruch ten kończy się zatknięciem kijków po obu stronach wysuniętej narty lewej, normalnie na połowie między dziobem a więżbą na równej wysokości. Następnie wykonuje się odepchnięcie kijkami, które przedłuża poślizg. W czasie odepchnięcia się noga tylna, która sunęła odciążona i wypoczywająca, dochodzi na wysokość narty przedniej i nieco ją mija, gotowa do następnego wypadu w przód, przy mającym nastąpić kolejnym odbiciu nogą lewą. Ruch kijków jest ciągły i ustaje tylko na moment po zupełnym odepchnięciu się przez silny odrzut dłońmi, nim zacznie się ich ruch powrotny do przodu (jest to moment bardzo krótki). Zasady zatykania kijków, podciągania i odpychania, czyli całej pracy ramion z kijkami, są te same co przy kroku zwykłym z tym, że ramiona wykonują pracę obustronnie i równocześnie.

TRÓJKROK:

Trójkrok jest chodem, przy którym na trzy kroki zwykłe przypada jedno obustronne odepchnięcie się kijkami. Chód ten stosuje się na równinie, w lekkich pochyłościach na równym śniegu, jak również także i dla zmiany chodu. Wykonanie: Rozpoczynając np. lewą, wykonuje się dwa kroki zwykłe (lewą i prawą), w czasie których następuje wahadłowy ruch kijków do przodu, a następnie zatknięcie ich, albo w końcu kroku drugiego, albo z początkiem trzeciego. Z kolei następuje krok trzeci wykonany nogą lewą, którego poślizg wzmocniony zostaje i przedłużony odepchnięciem. Odepchnięcie to następuje już po odbiciu się z nogi tylnej przy trzecim kroku. Kijki, które zostały zatknięte na wysokości mniej więcej środka, między dzióbem a więżbą, przez odbicie w trzecim kroku i podsunięcie się w poślizgu do nich, zostają wykorzystane do odepchnięcia dopiero wtedy, gdy znajdą się w dogodnej do tego pozycji na wysokości ciała. W czasie odepchnięcia (które wykonane jest, jak przy jednokroku) noga tylna, sunąca wypoczywająco i odciążona, w końcowym momencie odepchnięcia zostaje silnie dosunięta na wysokość przedniej i wtedy poślizg odbywa się już na obu nartach, jednakowo obciążonych.

W trójkroku rozpoczęcie wypada za każdym razem z innej nogi, gdyż ma on trzy takty. Ruch wahadłowy kijków jest ciągły i harmonijny, przy czym kijki nie mogą być wyrzucane daleko w przód i ruch ich powinien być zawsze swobodny, ale w dłoniach opanowany.

DWUKROK:

Jest to chód, w którym na dwa kroki przypada jedno obustronne odepchnięcie się kijkami, przy czym krok pierwszy ma poślizg krótszy i jest krokiem, jakby rozpędowym, zaś krok drugi wsparty silną pracą kijków uzyskuje poślizg dłuższy. Stosuje się na równinie, na lekkich pochyłościach na równym śniegu oraz jako odmianę chodu. Wykonanie: Zrobić krok zwykły np. lewą i w czasie tego kroku zacząć przenoszenie kijków, a następnie w czasie kolejnego drugiego kroku zwykłego, równocześnie z odbiciem nogi tylnej lub tuż po nim, zatknąć kijki (jak przy jednokroku) i po momencie przeciąganego wsparcia się na kijkach, wykonać odepchnięcie (jak w jednokroku lub trójkroku). Wszystkie inne szczegóły, jak w trójkroku. Krok ten jest krokiem jednostronnym i po kilku krokach należy zmienić nogę, najlepiej trójkrokiem.

CZTEROKROK:

Stosuje się go, jako odmianę chodu w warunkach dla chodu zwykłego (głównie używany jest, jako chód wypoczynkowy). Wykonanie: Np. wykonać krok lewą, z równoczesnym wahadłowym ruchem prawego kijka w przód, następnie krok prawą, przy którym zostaje zatknięty kijek prawy w powrotnym jego ruchu wahadłowym mniej więcej na środku między dziobem a więżbą narty prawej, a równocześnie następuje wahadłowy ruch kijka lewego do przodu. W następującym kroku nartą lewą, przychodzi zatknięcie kijka lewego w powrotnym jego ruchu wahadłowym na środku między dziobem a więżbą narty lewej i odepchnięcie się kijkiem prawym. Z kolei następuje krok prawą, z odepchnięciem się kijkiem lewym, a potem kolejny ruch, jak poprzednio. Długość uzyskanego poślizgu, przy pierwszych dwóch krokach jest mniejszą, a przy krokach dwóch następnych z odepchnięciem znacznie się powiększa. Ruch i praca kijków winna być swobodną i na przemianstronnie ciągłą. Przenoszenie kijków odbywa się najbliżej ciała pionowym ruchem wahadłowym. Kijków nie należy wyrzucać za wysoko a praca przez odpychanie się odbywa się, jak przy kroku zwykłym.

CHODY POŁĄCZONE:

Stosowanie na zmianę różnych chodów wyrabia u narciarza chody połączone, w których łączenie jednego chodu z drugim zależne jest od terenu i przychodzi z praktyką.

Występuje wtedy pełna automatyzacja ruchu i jest zupełnie indywidualną. Przy nauczaniu ich, nie może być podany żaden schemat, a uczący się przy częstym używaniu różnych chodów sami dojdą do wprawy w łączeniu poszczególnych chodów zależnie od budowy danego ucznia i łatwości koordynacji ruchów.

ZWROTY NA RÓWNYM

Zwrotem nazywa się ruch wykonany celem uzyskania zmiany kierunku.

ZWROT KROKIEM ZWROTNYM:

Wykonanie np. w prawo. Z postawy zasadniczej unieść dziób narty prawej i odstawić ją o krok w prawo, przy tym piętki nie odrywać od śniegu. Następnie unieść dziób narty lewej i dostawić ją do prawej. Postępować dalej w ten sposób, aż do osiągnięcia danego kierunku. W czasie wykonania zwrotu kijki trzymać, jak w postawie zasadniczej. Zwrot ten można również wykonać i w ten sposób, że zaczynamy zwrot, unosząc tyły nart, wtedy oś obrotu stanowić będą dzioby nart.

ZWROT ZWYKŁY W TYŁ:

Wykonanie, np. w lewo: Z postawy zasadniczej przenieść lewy kijek w tył i zatknąć go na wysokości piętki prawej narty, prawy kijek przenieść w przód i zatknąć go na wysokości dzioba prawej narty. Unieść lewą nartę i postawić prostopadle na śniegu. Nartę lewą skręcić i postawić ją równolegle do narty prawej, tak aby dziób narty lewej znalazł się na wysokości piętki narty prawej. Nartę prawą przenieść łukiem w lewo dookoła lewej nogi i ustawić ją równolegle do narty lewej; kijek prawy przenieść równocześnie z nartą prawą i ustawić go, jak w postawie zasadniczej. Kijek lewy przenieść w tył jak w postawie. (Analogicznie wykonujemy zwrot w tył w prawo).

ZWROT SKOKIEM:

Wykonanie np. w prawo: Unieść nieco talerzyki, ugiąć lekko kolana i wykonać niewielki skręt tułowia w lewo. Wyprostować się gwałtownie, odbić się stopami, podciągnąć kolana do góry i zwrócić narty w powietrzu w prawo, po czym zeskoczyć miękko uginając kolana i wrócić do postawy zasadniczej. Kijki zataczają łuk wraz ze skrętem ciała.

PODCHODZENIE, UPADKI I POWSTAWANIA

PODCHODZENIE KROKIEM ZWYKŁYM:

Jest to podstawowy sposób podchodzenia. Stosuje się go na łagodnych stokach, przy podchodzeniu na wprost i na stokach stromych przy podchodzeniach na wskos. Krok wykonywać jak w opisie kroku zwykłego w chodach. Groty kijków osadzać jednak dla lepszego oparcia bardziej z tyłu, na wysokości przeciwnej stopy lub niżej, zależnie od pochyłości stoku. Silnie pracować ramionami. Tak długo jak można starać się uzyskać poślizg, wyzyskując odbicie. Gdy narty zaczynają ślizgać się do tyłu, wykonywać kroki z unoszeniem dzióba narty i z wgniataniem narty w śnieg w czasie jej osadzania. W podejściu w poprzek lub w skos stoku im bardziej stromy stok, tym więcej zachowywać ułożenie ciała, jak w postawie w poprzek stoku. Na bardzo stromym stoku wspierać się jednocześnie na obu kijkach.

ZAKOSY:

Zasadniczym sposobem podejścia jest wychodzenie zakosami.

a) **Zakos krokiem zwrotnym.** Wykonanie: Krokiem zwykłym podchodzić w skos stoku pod kątem na jaki pozwala stromość i śnieg, zachowując ułożenie ciała, jak w postawie w poprzek stoku. Zakos krokiem zwrotnym wykonywać tylko na zboczach łagodnych. Kijki dla lepszego oparcia osadzać bardziej z tyłu, niż przy kroku zwykłym na równym. Przy zakosach bardziej skośnych, przy wykonywaniu kroków wgniatać narty jak przy podchodzeniu krokiem zwykłym.

b) **Zakos nartą górną.** Na stromych zboczach gdzie nie można zrobić zakosu krokiem zwrotnym, wykonywać zakos nartą górną. Wykonanie np. w lewo: Usadzić nartę prawą, przenieść na nią ciężar ciała i na kijki, z których lewy wbić z boku i z tyłu stopy lewej narty, a kijek prawy dolny wbić na wysokości stopy narty dolnej. Lewą nartę unieść energicznym rzutem z rozmachem z tyłu w przód i w górę, tak aby piętka narty ustawionej prostopadle, po zgięciu kolana znalazła się koło dzióba narty prawej. W tej samej chwili przekręcić nartę lewą w tył, przyciągając kolano lewe do piersi i pozostawiając piętkę w pobliżu dzióba, następnie

ułożyć nartę na śniegu w nowym kierunku pod jakim ma prowadzić zakos. Jednocześnie skręcić tułów w lewo i ugiąć oba kolana.

Po osadzeniu lewej narty obciążyć ją, jak również lewy kijek. Nartę prawą wraz z kijkiem przerzucić łukiem w nowym kierunku kurcząc prawe kolano i jednocześnie unosząc palcami dziób narty, aby nie zawadzić o stok. Następnie ustawić prawą nartę jak najwyżej równolegle do lewej, oraz przyjąć zaraz ułożenie ciała jak w postawie w poprzek stoku, robiąc równocześnie krok w przód w nowym kierunku. W czasie tego ruchu silnie wesprzeć się, odpychając na obu kijkach. (W wykonywaniu narty przenosić szybko rzutami).

c) **Zakos nartą dolną.** Zakos nartą dolną wykonuje się, jak zakos nartą górną, lecz od stoku i na bardzo stromych zboczach szczególnie pamiętając o natychmiastowym przyjęciu postawy w poprzek stoku — tj. kolan i bioder do stoku a tułowia od stoku.

SCHODKOWANIE:

Zależnie od terenu oraz dla zmiany celem wypoczynku mięśni stosuje się schodkowanie w bok, w przód i w tył.

a) **Schodkowanie w bok.** Schodkowanie w bok stosuje się na stromym a nie długim zboczu, w warunkach trudnych do przebycia innym sposobem np. stoki zalodzone, żleby, rowy o stromych ścianach, zbocza wąskie itd. Wykonanie: Z postawy w poprzek stoku, górną nartę i kijek górny przenieść w bok, wspierając się przy tym na narcie i kijku dolnym i zachowując ułożenie ciała, jak w postawie w poprzek stoku. Następnie przenieść ciężar ciała na nartę górną i wspierając się na górnym kijku dostawić nartę dolną i kijek dolny. (Na stromym stoku najpierw nartę a potem kijek). Kije zatykać obok stóp. Silne zacięcie krawędziami zwłaszcza na stromych stokach, uzyskiwać przez zachowanie cały czas ułożenia ciała jak w postawie w poprzek stoku.

b) **Schodkowanie w przód**: stosuje się przy zakosach na stromym a szerszym zboczu. Wykonywać z postawy w poprzek stoku w sposób podobny, jak przy schodkowaniu w bok, z tą różnicą, by postępować nie tylko w bok, ale i w przód. Dolną nartę w celu uzyskania dłuższego kroku dostawiać nieco w przód przed górną. Przez cały czas narty trzymać równolegle i ustawiać w poprzek stoku. Praca kijkami i ułożenie ciała cały czas, jak przy schodkowaniu w bok.

c) **Schodkowanie w tył,** stosuje się ze względu na okoliczności terenowe np. w lesie w żlebach itp. a także gdy zmęczą się mięśnie nóg przy schodkowaniu w bok, lub w przód. Schodkowanie w tył jest podobne do schodkowania w przód. Nartę górną i górny kijek przenosi się w kierunku skośnym w tył, w bok. Nartę dolną wraz z kijkiem dostawia się do górnej nieco jednak dalej w tył, w celu uzyskania dłuższego kroku. Dla lepszego oparcia kijki wbijać przed więżbą. Zwrócić uwagę na unoszenie tyłów nart. Zacięcie krawędziami uzyskuje się przez ułożenie ciała, jak przy schodkowaniu w bok.

ROZKROK:

Używa się na stromych podejściach; jest dość szybkim sposobem podchodzenia, lecz ze względu na forsowny charakter ruchu powinien być stosowany na krótkiej przestrzeni i zmieniany na inny. Z ustawienia na wprost postępuje się w górę, przenosząc na przemianstronnie nartę z kijkiem. Narty skierowane są dzióbami na zewnątrz a tyłami do środka. Wewnętrzne krawędzie zacinają dość silnie, zależnie od stromizny stoku. Pracę nóg ułatwia i wzmaga na przemianstronne podpieranie i odpychanie się kijkami. Wykonanie: przenieść w sposób wyżej podany np. nartę lewą o krok w górę, jednocześnie przenieść prawy kijek i zatknąć go na wysokości więżby prawej narty. Przenieść o krok w górę prawą nartę i lewy kijek i zatknąć na wysokości więżby lewej narty. Bardziej strome zbocze wymaga bardziej poprzecznego ustawienia nart, silniejszego zacinania krawędzi i osadzania kijków bardziej z tyłu, kolana przy tym bardziej skierowane na zewnątrz, a praca ramion silniejsza. W czasie wykonywania kroku, pięty nart nie powinny następować na siebie. Przy stromym zboczu i ślizganiu się nart, kijek należy przenosić w górę dopiero po ustawieniu narty, dzięki czemu w czasie przenoszenia wspierać się na obu kijkach.

UPADKI I POWSTAWANIA:

Umiejętne padanie i powstawanie zaoszczędza narciarzowi wiele sił, a często zapobiega uszkodzeniu ciała. Utrata równowagi i zahamowanie szybkości zjazdu powoduje upadek przeważnie w przód, natomiast przyśpieszenie szybkości powoduje upadek w tył. Upadek w tył jest bardziej niebezpieczny, niż upadek w przód.

a) **Upadek w tył.** Gdy upadek staje się nieunikniony należy obniżyć ciało, skulić się i rozluźnić zupełnie mięśnie

i padać w bok w tył. Narty przy upadku starać się ustawić w poprzek stoku a kije trzymać za sobą.

Powstawanie z upadku, po którym narty znajdują się u dołu a ciało u góry: narty podciągnąć pod siebie, ustawić równolegle w poprzek stoku, następnie zaciąć górne krawędzie pochylając kolana i biodra do stoku i pochylić tułów w przód i od stoku, dopomagając sobie przy tym górnym ramieniem przez wsparcie o śnieg. Do pomocy przy powstawaniu można użyć dolnego kijka, którego grot wbija się ponad nartami w pobliżu tułowia. Górna ręka nachwytem obejmuje kijek ponad talerzykiem, dolna zaś normalnie obejmuje rękojeść.

Powstawanie z upadku, po którym narty znajdują się u góry a ciało u dołu: ułożyć się na plecy, podciągnąć kolana i trzymając narty równolegle, przenieść je zamachem w dół, ustawiając w poprzek stoku. Zamach obrotu wykorzystać do powstania. O ile to sprawia trudność, użyć pomocy ramienia, lub kijka, jak wyżej.

Jeżeli narciarz po upadku na stromym stoku obsuwa się w dół, należy wówczas ustawić narty w poprzek stoku i zacinać krawędziami, a jednocześnie wsunąć kijki pod górną pachę i naciskać grotami oraz łokciem o śnieg.

b) **Upadek w przód**: Obniżyć ciało i skulić się, skręcić nieznacznie narty w kierunku poprzecznym do zjazdu, podwinąć dolny bark i przejść na plecy. Narty utrzymując równolegle przenieść zamachem w dół i ustawić blisko siedzenia, zacinając górnymi krawędziami — kolana przy tym podciągnąć pod piersi i pochylać do stoku. Rozpęd należy wykorzystać do powstania i kontynuować zjazd. Przy mniejszej wprawie skręcić narty bardziej poprzecznie padając w przód a przy powstaniu powstawać tak, jak przy upadku w tył.

TECHNIKA ZJAZDOWA

A. ZJAZDY

ZJAZD NA WPROST

Postawa zjazdowa: główną zasadą postawy zjazdowej jest pewne i mocne stanie całymi stopami na obu nartach, przy czym obie nogi muszą być gotowe do wspólnej pracy. Prowadzenie nart musi być możliwie wąskie, kolan nie należy ściskać. Jedna noga wysunięta jest około jednej stopy

do przodu. Kolana ugięte i jak najdalej wypchnięte w przód, przy zupełnie rozluźnionych mięśniach tułowia barków i ramion przez stały balans, wyrównują wahania spowodowane nierównością terenu i zmiennością śniegu. Ciało prawie prosto, bardzo lekko do przodu w biodrach załamane. T. zw. „wychylenie“ uzyskuje się przez ugięcie i silne wypychanie kolan do przodu. Wysunięcie nogi do przodu może się zależnie od warunków terenowych, czy śnieżnych powiększyć nawet do małego wypadu zawsze jednak przy ugiętych kolanach. Kolana zostają ugięte nawet wtedy, jeśli np. hamujący śnieg zmusi do wyprostowania tułowia. Głowa prosto wzrok na wprost, ramiona swobodnie i miękko ugięte, dłonie na linii piersi utrzymują kijki talerzykami uniesione nad śniegiem i nadają im kierunek skośny na zewnątrz w tył.

Silniejsze ugięcie kolan i załamanie tułowia w biodrach następuje tylko jako przejściowa pozycja obniżająca postawę tzw. „kuczna“, a która używana jest tylko albo jako pozycja wyjściowa przed każdą zmianą kierunku, albo też na b. stromym stoku lub ciężkim wądrożu. Przy śniegach kopnych, grząskich, nawianych, szreni łamliwej i puchach należy jechać wąsko, przy szreni, śniegach zjeżdżonych, we wądrożach — postawę nieco poszerzyć.

ZJAZD Z ODBICIA:

Z postawy zjazdowej — dzioby razem lub jedna noga w przodzie — przenieść ugiętymi ramionami oba kijki do przodu i zabić je blisko nart na połowie między dzióbami a więżbami. Następnie wykonać odepchnięcie kijkami z silnym ugięciem kolan i wychyleniem tułowia. W końcowym momencie odepchnięcia następuje silny dorzut dłoni, ze zbliżeniem ich do siebie oraz lekki wyprost tułowia z zachowaniem wyłożenia. Nie należy odrywać w czasie całości ruchu pięt a stać pewnie całymi stopami. Zjazdu tego używa się na lekkich pochyłościach, na śliskich drogach i dla przyśpieszenia pędu.

Postawa zjazdowa przy zjeździe w skos stoku jest taka sama, jak postawa w poprzek stoku t. zn., że zawsze narta górna jest wysunięta w przód i razem z nią górne ramię. Kolana ugięte pochylają się do stoku jak również i biodra, a tułów lekko załamany w biodrach odchyla się od stoku. Ciężar ciała leży więcej na dolnej narcie i im bardziej stromy stok, tym większe jest odchylenie od stoku. Stopy spoczywają zawsze całością na obu nartach.

ZJAZD PRZEZ FAŁDY TERENOWE:

Ogólną zasadą przy zjeździe po fałdach terenowych i zmiennych nachyleniach stoku jest utrzymanie linii ciężkości ciała (czyli osi pionowej ciała) prostopadle do stoku i przeciwdziałanie siłom przygniatającym, hamującym i wyrzucającym, przez stosowanie balansu ruchem przeciwnym do kierunku działania wspomnianych sił, względnie przez wydłużenie postawy. Zmiany terenu są następujące: 1) *Próg terenowy:* jest to wypukłe załamanie terenu z przejściem z równiny względnie pochyłego stoku na bardziej stromy. 2) *Garb terenowy* jest to garb na stoku. 3) *Wgłębina z przeciwstokiem* jest to wklęsłe załamanie terenu z następującym kolejno przeciwstokiem. 4) *Załamanie wklęsłe z wyjazdem na równe.* 5) *Fałda wgłębiona z kolejnym przeciwstokiem i garbem.* 6) *Stromy stok.* 7) *Łagodny stok.* 8) *Żleb.* Poza tym rozmaite połączenia wymienionych fałd.

1) **Próg terenowy:** Najazd w postawie zjazdowej następnie tuż przed progiem obniżyć postawę i z chwilą dojazdu do załamania progu wychylać się silnie w przód, wtłaczając nogi w ziemię od chwili, gdy stopy mijają punkt załamania. Następnie przejść do postawy zjazdowej wypychając kolana w przód.

2) **Garb terenowy.** Z chwilą najazdu na garb obniżyć postawę zachowując linię ciężkości ciała prostopadle do stoku, aż do wydostania się na początek grzbietu garbu. Z tą chwilą wychylać się silnie do przodu wtłaczając nogi i dalej wychylać się do przodu poczem przejść do postawy zjazdowej wypychając kolana.

3) **Fałda wgłębiona** z przeciwstokiem. Dojazd do wgłębienia w postawie lekko obniżonej. Z chwilą zbliżania się do początku wgłębienia następuje stopniowy wyprost tułowia, a następnie kolan, które osiąga najwyższy punkt w momencie dojazdu do najniższego miejsca wgłębienia. W dalszej części jazdy przy wyjeździe na przeciwstok następuje stopniowe, zależne od nachylenia przeciwstoku, przejście do postawy obniżonej i utrzymywanie tułowia prostopadle do stoku, przy czym im większa siła najazdu i siła wyrzucająca do góry, tym bardziej (im bliżej grzbietu) zwiększa się wychylenie, by nie upaść na plecy. Na grzbiecie następuje dalsze wychylenie, wtłoczenie nóg. Podobnie opanowuje się:

4) **Załamanie wklęsłe z wyjazdem na równe.**

5) **Fałda wgłębiona z kolejnym przeciwstokiem i garbem.** Początkowo zachowywać się jak przy fałdzie wgłębionej z przeciwstokiem, a następnie z chwilą przebywania grzbietu garbu, wtłoczyć nogi i wychylić się silnie do przodu, aby przeciwdziałać wyrzuceniu w górę i wyprzedzeniu nart. Równocześnie z chwilą utrzymania linii ciężkości ciała prostopadle do stoku, wypchnąć kolana do przodu i przejść do postawy zjazdowej.

Uwaga: Wielkość i szybkość zmian wychylenia ciała oraz zmian postawy zależą od nachyleń stoku i szybkości jazdy, a wyczucie ich umiejętnego stosowania przychodzi z praktyką. Przy małych i częstych fałdach terenowych wystarczy mniejsze lub większe ugięcie kolan. Również może być stosowane wydłużenie postawy przez wykrok lub wypad ze zmianą wychylenia ciała, przy czym pamiętać należy, że główną rolę spełniają tu kolana i ruch ich do przodu i wyprost.

Umiejętna jazda po fałdach terenowych nie powinna dopuszczać do zbytniej utraty szybkości, ani też do niespodziewanego i gwałtownego wzrostu pędu. Jazda powinna być ciągłą i nieprzerywaną, przy oszczędzaniu sił narciarza przez umiejętne wykorzystanie fałd terenowych. Tak np. umiejętny wyjazd na przeciwstok ma oszczędzić narciarzowi podchodzenia. Należy pamiętać jednak, że przy dużej szybkości w najeździe na wgłębienie terenowe siła przygniatająca jest tak duża, że przytoczone zasady nie wystarczą i wtedy dążyć trzeba do zmniejszenia szybkości przez zmianę kierunku lub hamowanie.

B. HAMOWANIA, ZMIANY KIERUNKÓW I ZATRZYMYWANIA SIĘ

1. *TECHNIKA ROZMACHOWA.*

Technika rozmachowa jest to technika równoległego prowadzenia nart, bez odrywania całości ich od śniegu. Technika ta przy dynamicznej lekkiej pracy mięśni jest mało męczącą. Wszystkie jej ewolucje tj. hamowanie, zmiany kierunków i zatrzymania się mają wszystkie trzy czynniki ruchu tworzące całość, tj. balans, wychylenie i skręt. Technika ta nadaje się przede wszystkim do śniegów miękkich, puszystych i niezbyt głębokich, wtedy w wykonaniu jest

b. łatwą. Można ją wykonywać i stosować i na wszystkich innych śniegach, gdy się ją całkowicie opanuje.

HAMOWANIE PRZEZ ZEŚLIZG:

Dla zmniejszenia pędu w zjeździe wskos względnie w poprzek stoku, stosuje się hamowanie obu nartami równolegle prowadzonymi, czyli tak zwany ześlizg. Z postawy zjazdowej w poprzek stoku wykonuje się lekki balans w dół z małym skrętem od stoku jako tzw. „przedmach", przy tym górne ramię wysuwa się w przód. Z kolei następuje balans skośny w górę w przód z wychyleniem od stoku. Ruch ten odchyla kolana od stoku i powoduje płaskie ułożenie nart oraz odciąża ich tyły. Z kolei następuje skręt ciała do stoku z powrotnym balansem w dół czyli tzw. „zamach". Skręt ten przenosząc się na narty obsuwa je w ten sposób, że szybciej obsuwają się ich tyły niż obciążone przody. W dalszym ciągu tego ruchu praca miękko uginanych i pochylanych do stoku kolan powoduje jakby podciąganie przodów nart i podjazd w górę w skos w przód.

O ile ześlizg ma być wykonany bardzo gwałtownie, wtedy skręt ciała można wzmocnić pracą ramion i barków przez ruch kijkami następująco: przy przedmachu od stoku kijek górny z ramieniem wysuwa się do przodu, kijek dolny zostaje z ramieniem z tyłu. Z kolei następuje silny zamach dolnym kijkiem z dołu w górę w przód równocześnie z balansem skośnym w górę i skrętem. W tym czasie kijek górny przechodzi do tyłu. W ruchu tym kijki nie powinny przekraczać osi podłużnej nart. Dla przerwania ześlizgu przyjmuje się postawę w poprzek stoku.

ZMIANY KIERUNKU PRZEZ ZEŚLIZG DO STOKU NA FAŁDACH TERENOWYCH:

1) Zmiana kierunku przez ześlizg **na progu terenowym.** Najazd na próg skośnie z wysuniętą górną nogą i ześlizg do stoku. Przed progiem wykonać przedmach od stoku, tak aby znaleźć się w obniżonej postawie tuż przed nim. Na progu następuje balans skośny w górę w przód, z wychyleniem od stoku i kolejnym skrętem do stoku oraz powrotnym balansem w dół. Dalsze szczegóły wykonania jak przy hamowaniu przez ześlizg. Należy przy tym uważać, by balans skośny i skręt wykonać na samym progu, tak by oddziaływał on na narty wtedy, gdy tyły ich znajdą się w powietrzu nad załamaniem progu.

ZMIANA KIERUNKU PRZEZ ZEŚLIZG DO STOKU:

na garbie terenowym: Najazd na garb skośnie z wysuniętą nogą wewnętrzną i ześlizg do stoku. Tuż przed grzbietem obniżyć postawę na grzbiecie garbu; w chwili gdy i dzioby i tyły nart znajdują się w powietrzu — wykonać balans skośny w górę w przód z wychyleniem od stoku i kolejnym skrętem do stoku oraz powrotnym balansem w dół. Reszta wykonania jak przy hamowaniu przez ześlizg.

KRYSTIANIA ZWYKŁA DO STOKU JAKO SPOSÓB ZATRZYMANIA SIĘ:

Opanowanie i prawidłowe zatrzymanie się ześlizgiem po zjeździe na wprost lub skos stoku nazywa się już kristianią zwykłą, która posiada wszystkie te same elementy ruchu jak i ześlizg, lecz jest to już wykończona ewolucja wykonana pewnie, w większej szybkości oraz również w cięższych warunkach śnieżnych. Przy zjeździe na wprost nie wykonywać przedmachu a jedynie silny balans w dół i w górę w przód z wychyleniem, po czym skręt z balansem w dół. Przy zjeździe w skos stoku czynności jak przy ześlizgu.

KRISTIANIA ZWYKŁA OD STOKU NA FAŁDACH TERENOWYCH:

Kristiania zwykła od stoku acz trudniejsza składa się z tych samych czynników ruchów co ześlizg. W jeździe w poprzek stoku wykonać najpierw lekki ześlizg do stoku jako przedmach dla przyhamowania przy czym lekko poszerzyć postawę. Ześlizg ten kończyć w obniżonej postawie w poprzek stoku ale z niedużym cofnięciem ramienia górnego. Z kolei wykonać silny balans w górę w przód, z wychyleniem od stoku z skrętem całego ciała czyli tzw. zamach aż do osiągnięcia nowego kierunku z poprzek stoku. Uzyskany przez to ześlizg przedłużać przez balans w dół i miękką pracę kolan i bioder. Wychylenie od stoku i balans musi być wykonane bardzo silnie by dobrze oderwać tyły nart od śniegu. Poszerzenie postawy przy przedmachu ułatwia przy zmianie kierunku wysuwanie nogi wewnętrznej, która nie może pozostać w tyle. Pracą ramion można wzmocnić skręt jak przy ześlizgu. Wykończenie ruchu jak przy normalnym ześlizgu.

ŚMIG DŁUGI:

Śmig długi ma zastosowanie w bardzo szybkiej jeździe, jako zmiana kierunku, o bardzo dużym promieniu, na wszystkich śniegach poza bardzo ciężką szrenią łamliwą i poza śniegiem skorupiastym i nawianym. Dla zapoczątkowania śmigu wykonuje się bardzo łagodnie przedmach w stronę przeciwną do zamierzonej zmiany kierunku z lekkim obniżeniem podstawy, z którego następuje łagodne wyrzucenie ciała w przód do silnego wychylenia, z równoczesnym wysuwaniem nogi wewnętrznej i skręcaniem całego ciała lekko do wewnątrz łuku. Z kolei następuje obniżenie podstawy przy zachowaniu wychylenia przez dalekie a łagodne wypychanie kolan do przodu. Ręce należy trzymać szerzej niż w normalnej postawie, ale nie przesadnie. Na ogół jest to płynny ślizg nart zawsze płasko sunących w kierunku spadku, wężowym ruchem o dużym promieniu. (Przy dużej wprawie niepotrzebnym jest przedmach, a jedynie obniżenie podstawy i zaraz potem balans skośny do wewnątrz łuku.).

W czasie całości ruchu, zachowane jest zawsze wychylenie przez lekkie załamanie tułowia i silne wypychanie kolan do przodu. Ruch kolan do przodu decyduje o płynnym śmigu i wyciąganiu go tak, aby uniknąć ześlizgu poprzecznego i szarpania.

ŚMIG KRÓTKI:

Używany jest do gwałtowniejszej zmiany kierunku w jeździe powolniejszej, niż śmig długi, przy czym łuk zataczany śmigiem krótkim ma mniejszy promień. Używa się go na bardziej stromych stokach, a również można go stosować przy cięższych warunkach śnieżnych, niż w śmigu długim. Wszystkie elementy śmigu długiego występują tu wyraźnie ale są wykonane gwałtowniej przy zachowaniu jednak miękkości ruchu. Praca ramion z kijkami i barków jest o wiele wydatniejsza i powoduje skręcanie w silniejszym stopniu. Przedmach wykonany do stoku służy do przyhamowania i lekkiego poszerzenia postawy. W czasie niego następuje obniżenie postawy głębsze z równoczesnym wysunięciem dolnego ramienia, przy czym kijek może być położony na śniegu. Balans w górę z wychyleniem następuje silniej i wybitniej podrywający narty, uzupełniony silnym zamachem ramienia zewnętrznego z dołu w górę w dół. Balans w dół z zachowaniem dobrego wychylenia

i przy silnej pracy kolan do przodu i lekko do stoku powoduje po zmianie kierunku tyłów nart prawie w powietrzu płynny ześlizg w przód w skos bez szarpania i obsuwania się. Wysuwanie nogi wewnętrznej odbywa się w czasie balansu w górę. Pozycja ciała po śmigu przy wysuniętym dolnym ramieniu z kijkiem do przodu jest równocześnie przedmachem do następnego.

ŚMIG SKOCZNY:

Znajduje zastosowanie do gwałtownej zmiany kierunku na ograniczonej przestrzeni np. na bardzo stromym stoku, w lesie, w wąskim żlebie, wądrożu itp. Całość ruchu przy śmigu skocznym jest taka sama jak przy śmigu krótkim, jedynie wykonana jeszcze gwałtowniej i przy silniejszym obniżeniu postawy i wychyleniu, większym załamaniu tułowia i silniejszym balansie w górę i w dół. Moment nadania kierunku przez opór jest podobny jak przy śmigu krótkim, lecz występuje jeszcze wyraźniej. Ramię wewnętrzne zatyka kijek i opierając się odbija się na nim i wzmacnia balans w górę, a przez to następuje oderwanie nart, czyniąc całość ruchu skoczną i zmieniającą kierunek nart w powietrzu. Im mniejszy łuk zatoczyć mają tyły nart, tym większe musi być ugięcie kolan przed wyjściem w górę i po zejściu w dół. Kolana uginając się silnie do przodu muszą pochylać się również głębiej do stoku.

Praca ramion z kijkami jest na przemian stronnie bardzo wydatna i podczas gdy jedno ramię wysunięte zostaje do przodu i zatyka kijek, drugie silnym zamachem z dołu w górę i w dół do przodu, ułatwia balans w górę i skoczne poderwanie nart. Równocześnie przez to wykonuje przedmach do następnego śmigu i jest przygotowane już do mającego nastąpić z kolei zatknięcia kijka. Ramię drugie po odepchnięciu kijkiem zostaje z tyłu. Zatknięcie kijka następuje w przód i nieco do wewnątrz wykonywanego łuku, na długość miękko ugiętego ramienia. Przy zejściu w dół i lądowaniu nart przez silne pchnięcie kolan do przodu nie należy dopuscić do chocby chwilowego zahamowania ześlizgu zwlaszcza przy głębszych śniegach. Całość ruchu, mimo, że są w nim elementy skoczne ma być wykonaną płynnie i ruchem łagodnym.

TELEMARK:

Telemark jest skrętem rozmachowym o najlżejszej pracy mięśniowej. Stosować go można na śniegach puszystych

i firnie, jak również kopnych i mokrych. Z postawy wypadowej wykonać odchylenie barków w tył przy wypchnięciu bioder do przodu i lekkim wyprostowaniu kolana wypadowego, pozostawiając ciężar ciała na nodze wypadowej. Z tej pozycji przejściowej wykonać skręt barków i bioder np. w lewo, pogłębiając ugięcie i obciążenie nogi wypadowej. Jako wykończenie skrętu następuje skręt barków przeciwny do skrętu bioder i dosunięcie nogi tylnej z wyprostem obu nóg do postawy zjazdowej. (Ruch ten potrzebny jest jedynie o ile ma nastąpić dalsza jazda a nie zatrzymanie się.). Promień i wielkość łuku przy skręcie zależne są od siły i długości czasu wykonywanego rozmachu. Ruch skręcający barków i bioder przenosi się przez nogi na narty i powoduje zmianę kierunku jazdy przy kątowym ustawieniu nart do siebie, przy czym kąt ten nie powinien być za duży, a zależny jest również od wielkości promienia wykonywanego łuku

2) *TECHNIKA OPOROWO-ROZMACHOWA*

W technice tej występuje ustawienie nart pod kątem i służy ono głównie do hamowania, a podstawą hamowania jest pług W tej ewolucji występuje wybitnie siłowa i statyczna praca mięśni. Podstawową ewolucją do zmian kierunku jest kristiania oporowa, która ma szerokie praktyczne zastosowanie w każdym terenie, a w warunkach śnieżnych cięższych i na stromych stokach z oparciem się na kijku.

HAMOWANIE PRZEZ PŁUG:

Pług służy do hamowania w zjeździe na wprost. Z postawy zjazdowej wyrównuje się dzioby nart i poszerza postawę. Następnie wykonać balans w dół i w górę i w czasie wyjścia w górę odciążone piętki nart rozsuwa się wyciskając piętami nóg na zewnątrz i płasko trzymając narty. Dzioby nart pozostają blisko na równej wysokości. Ruch przedłuża się wykonując powrotny balans w dół i mocno uginając kolana do przodu. W ostatniej fazie rozsuwania pięt, kolana, które do tej pory szły w prostej linii z nartami lekko pochylają się do wewnątrz powodując lekkie zacięcie wewnętrznych krawędzi nart, przy czym zwiększa się nacisk na pięty lekko prostując kolana ale nie całkowicie. (Końcowy ten ruch nie jest potrzebny na śniegu puszystym i głębszym i używa się go tylko na śniegach twardych). W czasie całości ruchu zachować normalne wychylenie nie

zginając zbytnio tułowia. Trzymanie kijków jak w postawie zjazdowej. Pług może być wykonanym także w zjeździe w poprzek stoku, należy wtedy najpierw poszerzyć postawę, a następnie wykonać pług, zachowując ułożenie tułowia prostopadle do stoku.

Pokrewną ewolucją pługu w poprzek stoku, służącą jednak nie do hamowania a jedynie do nauki wyprowadzania narty górnej do położenia kątowego w zjeździe w poprzek stoku jest t. zw. „opór **nartą górną**". Jest on ćwiczeniem przygotowawczym do łuku z oporu i kristianii oporowej. Wykonanie jego jest następujące:

W zjeździe w poprzek stoku przenosi się ciężar ciała całkowicie na nartę dolną i zwiększa się odchylenie tułowia od stoku, obniżając postawę. Kierunek jazdy nadaje narta dolna i należy go utrzymać. Następnie wyprowadza się górną płasko do kątowego ustawienia w stosunku do narty dolnej, wykonując przy tym balans w górę z zachowaniem odchylenia tułowia od stoku. Dziób narty górnej nie może przy tym wysuwać się przed nartę dolną. Równocześnie z balansem w górę wykonuje się skręt ciałem wychodzący z barków i bioder, przy czym ramię górne wysuwa się jeszcze więcej w przód. Po wykonaniu tego przez ruch bioder i barków do stoku i balans w dół następuje powrót do normalnej postawy w poprzek stoku dosunięciem narty górnej do dolnej.

KRISTIANIA OPOROWA:

Kristiania ta jest podstawową ewolucją jazdy terenowej i ma bardzo obszerne zastosowanie w różnych warunkach terenowych zwłaszcza na stromych stokach i ciężkich warunkach śnieżnych. W łatwiejszych warunkach śnieżnych wykonuje się ją nawet na stromym stoku bez użycia kijków; przy cięższych warunkach z oparciem się na kijku.

Wykonanie: W zjeździe w poprzek stoku w postawie zjazdowej wykonuje się najpierw ześlizg do stoku jako przedmach z wysunięciem kijka dolnego ramieniem w przód, z równoczesnym balansem, obniżeniem i poszerzeniem postawy. Przedmach ten przy szybkiej jeździe służy również do przyhamowania pędu. Po przedmachu w obniżonej postawie wykonuje się opór nartą górną, który służy do nadania kierunku narcie na której głównie będzie odbywał się ześlizg. Równocześnie z wykonaniem oporu następuje w silnym wychyleniu skośny balans w przód

i w górę ze skręcającym ruchem całego ciała, zapoczątkowanym silnym zamachem ramienia z kijkiem zewnętrznym. W czasie tego zamachu przerzucony zostaje ciężar ciała przede wszystkim ale nie całkowicie na nartę zewnętrzną a w wyniku silnego balansu w górę narty początkowo silniej obciążone w dalszej części tego ruchu zostają poderwane od śniegu i zmieniają ześlizgiem kierunek. Ześlizg zostaje przedłużony przez balans w dół silnym ugięciem kolan przy nieprzerwanym skręcającym ruchu całego ciała. Narta wewnętrzna mniej obciążona zaczyna ześlizg już w czasie końcowego balansu w górę czyli wtedy, gdy narty skierowane są już w kierunku spadku. Zostaje ona wysuwana do przodu i zesuwa się stopniowo coraz więcej obciążona. W końcu uzyskuje ona równoległe obsuwanie płasko w przód w skos w dół. Razem z nartą dolną oraz wyprzedza ją na długość do 1 stopy. Przy obniżeniu postawy kolanami wypychanymi w przód przedłużać ruch ześlizgu utrzymując ciało cały czas w wychyleniu i stosując obu stopami mocno na płasko sunących nartach. Wykończenie ruchu następuje jak przy normalnym ześlizgu.

KRISTIANIA OPOROWA Z KIJKIEM:

Kristianii tej używa się tylko w wolniejszej jeździe na bardzo stromym stoku w ciężkich warukach śnieżnych. W czasie jazdy wykonać przedmach dla zahamowania, który może być przedłużony w dłuższą jazdę hamowaniem ześlizgiem w poprzek stoku. Następnie wysuwa się daleko w przód kijek wewnętrzny gotowy do zatknięcia i osuwa się nartę górną do pozycji oporującej pod dużym kątem, możliwie w kierunku spadku. Z kolei wykonuje się bardzo szybkie przerzucenie ciężaru ciała na nogę oporującą połączone silnym wychyleniem i balansem w górę i w skos od stoku. Równocześnie zatyka się kijek w przód na zewnątrz blisko dzioba narty dolnej i odpycha się nim jak również i nartą wewnętrzną robiąc przy tym zamach wewnętrznym ramieniem. W ten sposób powstaje bardzo szybki skręt. Wykończenie ruchu jak w kristianii zwykłej, przy czym nartę górną dosuwa się i wysuwa lekko odciążoną ale sunącą po śniegu.

UŻYCIE KIJKÓW:

Zjazd bez hamowania kijkami jest najszybszy, najpewniejszy i najmniej męczący. W wyjątkowych wypadkach

jednak, uzasadnione jest używanie kijków do zmniejszenia szybkości jazdy względnie do zapewnienia bezpieczeństwa, przy czym t. zw. „jazda okrakiem na kijkach" jest wykluczona. Na krótkich przestrzeniach i szerszych, stromych wądrożach niepokrytych można oprzeć się na jednym kijku przeniesionym z przeciwnej strony, przy czym chwyta się go nachwytem nad talerzykiem a podchwytem pod rękojeścią i umieszcza się go od stoku. Drugi kij zwisa na pętli i jest swobodnie wleczony. Naciskając grotem kija na śnieg, hamuje się zjazd, przy czym w miarę okoliczności można przyjąć dowolną postawę zjazdową, pługującą. Na dłuższych przestrzeniach, na stromych zalodzonych a pokrytych stokach oraz wąskich wądrożach kijki składa się, zdejmując pętlę z rąk. Złożone kije ujmuje się oburącz, tj. ręką dolną nachwytem nad talerzykami, górną zaś podchwytem pod rękojeścią, składa się je do stoku możliwie prostopadle do niego, przy czym trzyma się je blisko ciała. Ciało nie zwisa na kijach, lecz winno być nachylone w przód. Przy zjeździe łukami z pomocą kijów, są one każdorazowo zakładane do środka łuku.

ŁUK Z PŁUGU:

Jest najprostszą zmianą kierunku w zjeździe. Przy stosowaniu naprzemianstronnym służy do zjazdu „wężykiem" w tempie zwolnionym wzdłuż linii spadku.

Zjeżdżając pługiem przenosi się cały ciężar ciała na jedną nartę — zachowując nadal postawę pługującą. Osiąga się w ten sposób łuk z pługu, a przez kolejne przenoszenie ciężaru ciała z narty na nartę — uzyskuje się zjazd „wężykiem" z pługu.

ŁUK Z OPORU:

Jest zasadniczą zmianą kierunku zjazdu w skos po stoku. Przy naprzemianstronnym stosowaniu ciągłym, służy do zjeżdżania po stoku w tempie zwolnionym.

Wykonanie: w zjeździe w skos po stoku przechodzi się do postawy niskiej i przekłada całkowity ciężar ciała na nartę dolną. Odciążoną nartą górną wykonuje się opór (okres pierwszy).

W pozycji oporującej zwiększa się nacisk pięty na zewnątrz i uzyskuje możliwie duże rozstawienie nart. Równocześnie — stopniowym płynnym ruchem — przenosi się całkowity ciężar ciała na nartę oporującą, odciążając zu-

pełnie nartę prowadzącą. Prostuje się kolano nogi prowadzącej, a ugina kolano nogi oporującej (okres drugi).

Po osiągniętej zmianie kierunku, przyciąga się odciążoną nartę wewnętrzną do normalnej postawy zjazdowej i wysuwa się ją w przód. Nartę przyciąga się zrazu płasko po śniegu, ze stopniowym przechylaniem jej na krawędź zewnętrzną. Ugina się przy tym kolano, kierując je na zewnątrz, a ciągnie się piętą. Po dociągnięciu — obciąża się normalnie obie narty (okres trzeci).

W czasie całej ewolucji (a zwłaszcza w okresie drugim), górna część ciała wykonuje rozmach z pomocą płynnego wyprzedzającego ruchu barku zewnętrznego, przy czym wzmaga się nacisk. Kijki jak w postawach zjazdowych. Ewolucja wykonywana jest we wszystkich okresach na całych stopach (bez odrywania obcasów od nart).

ŁUK Z OPORU W CIĘŻKIM ŚNIEGU:

Jest odmianą łuku z oporu stosowaną w warunkach śnieżnych utrudniających przyjęcie postawy oporującej — w sposób bezpośredni. Służy do zjeżdżania łukami w tempie zwolnionym w kopnym, ciężkim śniegu.

Początek jak przy łuku z oporu. Gdy należy wykonać opór utrudniony przez ciężki śnieg, wyprowadza się nartę górną i odciążoną w szeroki ślad, a to przez odsunięcie dzioba na zewnątrz. Przez nacisk piętą na zewnątrz zbliża się potem dziób tej narty z powrotem do dzioba narty kierunkowej i obciążonej i uzyskuje się pozycję oporującą. Po jej osiągnięciu następuje stopniowy, silny nacisk piętą na zewnątrz narty oporującej, przeniesienie na nią całego ciężaru ciała i zakończenie — jak przy normalnym łuku z oporu.

ŁUK Z OPORU Z PRZESTAWIENIEM NARTY:

Jest odmianą łuku z oporu i służy do zjazdu łukami w płytkich i twardych śniegach.

Początek jak przy normalnym łuku z oporu. W momencie rozpoczęcia oporu podnosi się nartę przeznaczoną do oporu całkowicie ze śniegu i kładzie się ją płasko na śniegu pod kątem ostrym do narty prowadzącej. Równocześnie — ostrożnym ale i płynnym ruchem — przenosi się całkowity ciężar ciała na tę nartę, przy czym piętą ciśnie się ją silnie na zewnątrz, a biodrami wykonuje się skręt ciała na zewnątrz łuku (przy wyprzedzającym zamachu barku zewnętrznego). Kolano nogi obciążonej ugina się, a prostuje kolano nogi

odciążonej. Po osiągnięciu zmiany kierunku jazdy, podnosi się nartę wewnętrzną ze śniegu i dostawia ją równolegle (wysuwając nieco przód) do narty zewnętrznej, potem równomiernie obie się obciąża.

KRISTIANIA DOSTAWIANA:

Stosuje się ją na szreni łamliwej, śniegu tępym, nawianym i na bardzo stromych stokach w lesie w bardzo powolnej jeździe. Wykonanie jej jest takie same jak kristianii z kijkiem z tym, że promień łuku jest jeszcze mniejszy i nie ma odepchnięcia się kijkiem a jedynie zabicie i uniesienie z oparciem na kijku, przy czym równocześnie z zabiciem kijka unosi się nartę wewnętrzną przed podniesieniem nogi z ugięciem kolana. Po wykonaniu skrętu następuje dostawienie nogi równolegle do narty dolnej.

3) *TECHNIKA SKOCZNA*

KROK ZWROTNY:

Jest zmianą kierunku uzyskaną przez odstawienie nart. Stosuje się w ciężkim i głębokim śniegu przy załamującej się szreni, przy wymijaniu małych przeszkód w terenie lub też wtedy, kiedy traci się na szybkości. Wykonanie: Obniżyć postawę zjazdową i i prostując się unieść np. prawą nartę w górę, dzióbem na zewnątrz. Z kolei wysuwając ją do przodu wykonać mały wypad przesunąć na nią ciężar ciała. Przy tym zaciąć jej krawędź zewnętrzną. Równocześnie z wypadem odbić się prawą nogą, unieść prawą nartę dziobem w górę i przenosząc łukiem dostawić do lewej obniżając postawę. Pracę tę powtórzyć w tym samym kierunku aż do uzyskania pożądanego kierunku. Zwrócić uwagę, by przy odstawianiu narty w bok, nie nastąpić tyłem narty jednej na tył drugiej. Odstawianie przodu narty w bok może mieć większy lub mniejszy kąt zależnie od warunków i wprawy. Odbicie z nogi i oderwanie narty musi następować bezpośrednio po postawieniu drugiej narty czyli prawie równocześnie.

PRZESKOK.

Służy do przeskakiwania małych przeszkód terenowych bez zmiany kierunku w zjeździe. W postawie obniżonej narty zrównane wąsko, równomiernie obciążone; następnie wyrzucić kijki w przód, wbijając je przed dziobami nart nieco z boku, przy równoczesnym głębszym ugięciu nóg w kolanach i pochylenia tułowia do przodu. Energicznie

odbić się obunóż w górę i w przód podciągając kolana. Równocześnie unieść ciało na wyprostowanych ramionach, w końcowym momencie odpychając się od kijków, które porwać za sobą. Pozycja ciała w powietrzu skulona tułów do przodu. Ramiona z kijkami przenieść z tyłu do przodu, tak aby kijki talerzykami zostały z tyłu na zewnątrz. W momencie opadania wyprostować się i przy lądowaniu wykonać głęboki wypad z wychyleniem ciała po czym normalna postawa zjazdowa. Zwrócić uwagę, by odbicie obu nóg odbywało się w takim momencie, by praca rąk, tj. wyprostowanie i wyniesienie tułowia następowała płynnie bezpośrednio po odbiciu i była uzupełnieniem pracy nóg. (Przeskok bez pomocy kijków stosuje się przy napotkaniu nagle przeszkody lub przy gwałtownych progach terenu).

Jeżeli przeszkoda wymaga wybicia się w górę postępujemy jak wyżej, odbijając się z postawy obniżonej, z kijkami w locie podanymi do przodu. Przy progach i garbach terenowych odbicie jest niekonieczne; w takim wypadku należy podciągać kolana i ręce wysuwać w przód.

SKOK POPRZECZNY:

Skok poprzeczny jest sposobem zatrzymania przez zwrot skokiem w poprzek kierunku jazdy z pomocą jednego lub dwóch kijków. Stosuje się przy śniegu ciężkim kopnym, załamującej się szreni i w ograniczonej przestrzeni.

Wykonanie np. w prawo: najazd z lekkim przedmachem, poszerzeniem postawy i wyrzuceniem kijka w przód przy zachowaniu wychylenia. Następnie zatknąć kijek przed dziobem prawej narty nieco w bok i wykonując silny zamach ramieniem lewym z dołu do góry, z kolei odbić się równomiernie z obu nóg, przy czym wewnętrzna noga do skrętu zawsze nieco w przód. Przez zamach ten uzyskać skręcające wyniesienie ciała w powietrze w górę i do środka obrotu. Wyniesienie to uzupełnić przez wsparcie się na kijku prostując ramię. Nogi podkurczyć. Rozmach kijkiem zewnętrznym wzmocnić przez skręt dłoni do przodu w stawie nadgarstkowym. W powietrzu ciało wspierając się na prawym kijku wykonuje zwrot w prawo wraz z nartami równolegle ułożonymi (prawa wysunięta w przód), po czym stopniowo prostując się opada prostopadle do kierunku zjazdu, przy nachyleniu tułowia do stoku. Przy dłuższych skokach odepchnąć się w ostatnim momencie od kija i porwać go następnie ze sobą. Lądowanie odbywa się na obie narty w nieco poszerzonej po-

stawie, przy zacięciu górnych krawędzi i silnym ugięciu kolan przy czym noga przednia wewnętrzna zostanie wysunięta do małego wypadu i obciążona silniej. Kolana i biodra sklaniają się lekko do stoku, a tułów odchyla się od stoku. Przez zrobienie lekkiego kroku w przód następuje dalsza jazda. Przy skoku poprzecznym z pomocą dwóch kijków, bezpośrednio po odbiciu wspiera się na obu kijkach równomiernie, a następnie przenosi ciężar ciała na prawy kijek, odpychając się lewym, który porwany wraz z nartami zatacza łuk.

OBSKOK:

jest zmianą kierunku w zjeździe w skos przez zwrot skokiem z pomocą jednego lub obu kijków. Stosuje się na stromych zboczach przy szreni łamliwej, kopnym i ciężkim śniegu.

Wykonanie: jak przy skoku poprzecznym, przy czym ciało opisując łuk dokoła kijka prawego, opada w kierunku nowego zakosu w skos stoku. Przedmach przed obskokiem służy do przyhamowania pędu; zamach ramieniem zewnętrznym z kijkiem jak przy skoku poprzecznym, lecz silniejszy. Kolana silniej podkurczone.

KROK ŁYŻWOWY:

Służy do przyśpieszenia jazdy na łagodnym stoku, lub po równym w dogodnych warunkach śnieżnych, lub też do wymijania przeszkód terenowych.

Wykonanie: Z postawy zjazdowej lekko obniżyć kolana, po czym odbić się energicznie np. nogą prawą i wykonać wypad nartą lewą w przód w skos i w lewo, przerzucając na nią ciężar ciała. Równocześnie oderwać nartę prawą od śniegu i przenieść ją do przodu, unosząc dziób nieco w górę przez ugięcie w kolanie i uniesienie palców stopy. W czasie uzyskanego w ten sposób ślizgu na lewej narcie, prawa narta znajduje się w powietrzu więżbą na wysokości kolana lewej nogi, przód narty odchylony w prawo i przygotowany do wypadu. Pracę tę powtarzać na przemian w lewo i w prawo. Ślady obu nart zbliżone są do kąta prostego zależnie od terenu i wprawy narciarza. W terenie łagodnie opadającym lub równym, dla uzyskania większej szybkości wspomagać odbicie nogi na przemianstronną pracą kijka, lub obu równocześnie. Całość ruchu podobną jest do ruchu łyżwiarza. Przy przenoszeniu ciężara ciała na nartę wypadową pochylać tułów do przodu.

ZWROT W ZJEŹDZIE NARTĄ DOLNĄ:

Służy do zmiany kierunku w zjeździe w skos i w poprzek stoku. Stosuje się przy ciężkim głębokim śniegu, a przy bardzo małej szybkości. Wykonanie np. w prawo: W zjeździe w skos stoku przyhamować ześlizgiem do stoku i z chwilą bardzo małej szybkości — obniżyć postawę. Następnie zatykając prawy kijek, lub też oba na wysokości dziobów nart — równocześnie unieść prawą nartę w górę, w bok i opierając się na zatkniętym kijku wewnętrznym, wykonać tą nartą wypad w kierunku nowego zakosu w skos i w dół stoku. Przy wypadzie tym przerzucić ciężar ciała na nogę wypadową i pochylić tułów do przodu, a równocześnie odbić się nogą lewą i tą samą drogą dostawić ją do równoległego położenia z nartą prawą, nie przerywając przy tym zjazdu. Przy zatknięciu obu kijków praca odbywa się tylko na kijku wewnętrznym do zwrotu, a zewnętrzny wyprzedzając oderwanie narty drugiej zostaje przeniesiony łukiem razem ze skrętem i pochyleniem ciała.

ZWROT SKOKIEM NA KIJKACH:

Zwrot ten służy do obrotu na równym, lub też i na stromym stoku, w zjeździe w skos stoku, po zatrzymaniu się, lub w bardzo powolnej jeździe — o ile jest mało miejsca na inną zmianę kierunku. Używać go należy na śniegach jak dla obskoku nie na twardej szreni. Wykonanie np. w prawo: Ujmując kijki nachwytem z góry i nie wypuszczając dłoni z pętli zatyka się je obustronnie tuż obok nart, na długość lekko ugiętych ramion. Następnie wykonuje się mały wykrok nogą lewą i z ugięciem obu kolan odbija się silnie na tej nodze, wyrzucając z rozmachem prawą nogę dziobem w górę, skręcając ją i ciało w prawo. Tuż za nią podąża noga odbijająca, wykonując ten sam ruch, jako poderwana wyrzutem pierwszej. Wsparcie następuje początkowo na obu kijkach, potem na kijku wewnętrznym, a zewnętrzny po wyjściu nogi odbijającej w górę, zostaje poderwany i podąża za ciałem. Lądowanie następuje na miękko ugięte kolana, przy zachowaniu kolejności nóg takiej, jak przy wyrzucie w górę.

OBSKOK NA DWÓCH KIJKACH:

Stosuje się jak obskok na jednym kiju, lecz na mniej stromych stokach, przy obciążeniu plecakiem, na śniegach

jak przy obskoku. Wykonanie np. w lewo: Dojazd w skos stoku; następnie przyhamować ześlizgiem i poszerzyć lekko postawę, po czym uginając kolana do stoku a odchylając tułów od stoku przenieść oba kijki w dół i zatknąć je prostując ramiona. Kijek lewy zatyka się niżej. Zatknięcie kijków ma być na kierunku jazdy i nieco w bok. Potem następujące obniżenie postawy i odbicie się obu nóg. Wykorzystując wyniesienie przez kije, a skręcając ciało wykonuje się zmianę kierunku w powietrzu. Należy przy tym więcej unieść tyły nart, a obniżyć dzioby. Wysuwanie nogi wewnętrznej i lądowanie następuje jak przy obskoku lub skoku poprzecznym z tym, że po lądowaniu następuje przeniesienie kijka.

OGÓLNY PODZIAŁ TECHNIKI NARCIARSKIEJ

Tok nauczania jazdy na nartach opiera się na poniżej podanym ogólnym podziale techniki narciarskiej. Na każdy z kursów przewidziany jest pewien zasób ćwiczeń z każdego z poszczególnych działów, a zasób jest tak dobrany, że w średnich warunkach zimy i przy średnim elemencie uczniów — może być opanowany. Poszczególne ćwiczenia ułożone są w każdym z działów według kolejności ich nauczania. Każdy z działów techniki nauczany jest równolegle z wyjątkiem działu techniki oporowo-rozmachowej, która na kursach dla pewnych katerogrii narciarzy początkowo w ogóle nie jest nauczana.

Ogólny podział techniki narciarskiej jest następujący:

I. Postawy na nartach: 1) postawa zasadnicza, postawa w poprzek stoku.

II. Chody: 1) krok zwykły, 2) jednokrok, 3) trójkrok, 4) dwukrok, 5) czterokrok, 6) kroki połączone.

III. Zwroty na równym: 1) zwrot krokiem zwrotnym, 2) zwrot zwykły w tył, 3) zwrot skokiem.

IV. Podchodzenia, upadki i powstawania: 1) krok zwykły w podejściu, 2) zakosy: a) zakos krokiem zwrotnym, b)

zakos nartą górną, c) zakos nartą dolną, 3) schodkowanie: a) w bok, b) w przód, c) w tył, 4) rozkrok, 5) upadki i powstawania.

V. Technika zjazdowa:

a) zjazdy: 1) zjazd na wprost i postawa zjazdowa, 2) zjazd z odbicia, 3) zjazd wskos, 4) zjazd na wprost i skos przez fałdy terenowe;

b) hamowania, zatrzymywania się i zmiany kierunków:

1) technika rozmachowa:

a) hamowanie przez ześlizg, b) zmiana kierunku przez ześlizg do stoku na fałdach terenowych, c) kristiania zwykła do stoku jako zatrzymanie się, d) kristiania zwykła od stoku na fałdach terenowych, c) śmig krótki, f) śmig długi, g) śmig skoczny z kijkiem, h) telemark;

2) technika oporowo-rozmachowa (podział i kolejność nauczania dla młodzieży dorastającej i osób sprawniejszych):

a) hamowanie przez pług, b) kristiania oporowa, c) kristiania z kijkiem, d) użycie kijków, e) łuk z pługu, f) łuk z oporu i jego odmiany, g) kristiania dostawiana;

(podział i kolejność nauczania dla osób starszych i mało-sprawnych):

a) hamowanie przez pług, b) łuk z pługu, c) użycie kijków, łuk z oporem, e) kristiania oporowa, f) kristiania oporowa z kijkiem, d) kristiania dostawiana;

3) technika skoczna:

a) krok zwrotny, b) przeskok, c) skok poprzeczny, d) obskok na jednym kijku, e) krok łyżwowy, f) w zjeździe zwrot nartą dolną, g) zwrot skokiem na kijkach, h) obskok na dwóch kijkach.

PODRĘCZNIKI ZATWIERDZONE PRZEZ K. W. P. Z. N. DLA AKCJI WYSZKOLENIOWEJ

a) obowiązujące

1. K. W. P. Z. N. — „Wytyczne nauczania i zasady jazdy na nartach". Wyd. P. Z. N. Kraków 1937.
2. Mgr Biernakiewicz Tadeusz — „Gimnastyka domowa dla narciarzy i narciarek." Wyd. T. K. N. Kraków 1936.
3. Mgr Biernakiewicz Tadeusz — „Jak uczyć dzieci i młodzież jazdy na nartach". Wyd. T. K. N. Kraków 1936.
4. Artur Kasprzyk i Bronisław Czech — „Narciarska zaprawa biegowa i skokowa". Wyd. P. Z. N. Kraków 1934.
5. Konstanty Pietkiewicz — „Nauka jazdy na nartach". Wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 1936.

b) zalecone

1. Inż. Aleksander Bobkowski — „Podręcznik narciarski". Wyd. Książnica-Atlas, Lwów 1927 (wydanie III w druku).
2. Stanisław Faecher — „Kurs jazdy na nartach". Wyd. T. K. N. Kraków 1935 (wyd. II).
3. Jan Skład — „Metoda równoległych nart". Wyd. Książnica-Atlas, Lwów 1936.
4. Ppłk. Władysław Ziętkiewicz — „Jazda na nartach". Wyd. Główna Księgarnia Wojskowa, Warszawa 1935.

Uwaga. Przy używaniu wszystkich podręczników należy brać pod uwagę jedynie te ewolucje, które podane są w „Wytycznych nauczaniu i zasadach jazdy na nartach" K. W. P. Z. N. oraz stosować się do ustalonych w nich terminów i sposobu wykonania.

SZKOŁA NARCIARSKA P. Z. N.
ZAKOPANE — KASPROWY WIERCH

Polski Związek Narciarski uruchomił podobnie jak w roku ubiegłym szkolę narciarską P.Z.N. Szkoła Narciarska PZN obejmuje 3 działy szkolenia: a) dla początkujących, b) dla zaawansowanych, c) dla wprawnych.

W ramach działu dla wprawnych zorganizowana jest osobna grupa dla szkolenia narciarstwa zjazdowego.

Szkolenie zaawansowanych i początkujących (t. j. w ramach działu a) i b) odbywać będzie się w Zakopanem na okolicznych reglach lub niżej położonych halach w okolicy Kasprowego Wierchu, zaś szkolenie w ramach działu c), t.j. dla wprawnych i narciarstwa zjazdowego na Kasprowym Wierchu. Szkoła będzie czynna w ciągu całego sezonu 1937 38 i pozostaje pod kierunkiem najwybitniejszych instruktorów PZN, oraz zagranicznego specjalisty dla szkolenia w biegach zjazdowych.

Zgłoszenia na kursy Szkoły Narciarskiej PZN przyjmują:

a) w Krakowie: Polski Związek Narciarski, ul. Piłsudskiego 13 tel. 157—33.

b) w Zakopanem: Biuro Polskiego Związku Narciarskiego, w domu Ligi Popierania Turystyki, ul. Kościuszki, tel. 11-46, jako centrala zgłoszeń.

Ponadto firmy: Józef Faden, ul. Krupówki 55, tel. 16-81 i Franciszek Bujak, ul. Krupówki 27, tel. 14-91.

Członkowie Polskiego Związku Narciarskiego korzystają ze zniżek od cen normalnych za uczestnictwo w Szkole. Ponadto uczestnicy Szkoły Narciarskiej korzystają ze zniżek przy przejazdach koleją linową Kuźnice—Kasprowy Wierch, jak również ze zniżek w opłatach za noclegi w wysokogórskiej stacji narciarsko-turystycznej T.K.N. na Kasprowym Wierchu.

SPORT

MISTRZOWIE POLSKI W NARCIARSTWIE W LATACH 1920—37

1920 — Mistrz Polski w biegu: **Franciszek Bujak** (SN PTT) Zakopane; bieg seniorów: Franciszek Bujak (SN PTT) Zakopane; skoki seniorów: Leszek Pawłowski (SN Czarni) Lwów; bieg pań: Zofia Hołubianka (SN AZS) Kraków; bieg z przeszkodami: Aleksander Schiele (SN PTT) Zakopane; slalom: Ignacy Bujak (SN PTT) Zakopane; wojskowy bieg patrolowy: Szkoła Wysokogórska — Zakopane.

1921 — Mistrz Polski: **Franciszek Bujak** (SN PTT) Zakopane; bieg seniorów: Stanisław Zubek (SN PTT) Zakopane; skoki seniorów: Aleksander Rozmus (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Ela Ziętkiewiczowa (SN PTT) Zakopane; bieg z przeszkodami: Aleksander Schiele (SN PTT) Zakopane; slalom: Aleksander Schiele (SN PTT) Zakopane; wojskowy bieg patrolowy: Szkoła Wysokogórska — Zakopane.

1922 — Mistrz Polski: **Andrzej Krzeptowski I.** (SN PTT) Zakopane; bieg seniorów: Andrzej Krzeptowski I. (SN PTT) Zakopane; skoki seniorów: Aleksander Rozmus (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Ela Ziętkiewiczowa (SN PTT) Zakopane; mistrz Armii: ppor. Leszek Pawłowski (14 Pułk Ułanów); wojskowy bieg patrolowy: DOK Lwów.

1923 — Mistrz Polski: **Andrzej Krzeptowski I.** (SN PTT)Zakopane; bieg seniorów: Henryk Mückenbrunn (SN PTT) Zakopane; skoki seniorów: Andrzej Krzeptowski I. (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Hanna Schielowa (SN PTT) Zakopane; slalom: Andrzej Krzeptowski (SN PTT) Zakopane; wojskowy bieg patrolowy: DOK—Kraków.

1924 — Mistrz Polski: **Henryk Mückenbrunn** (SN PTT) Zakopane; bieg 15 km: Andrzej Krzeptowski I. (ON Sokół) Zakopane; skoki: Henryk Mückenbrunn (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Wanda Dubieńska (SN AZS) Kraków; bieg rozstawny 5×10 (SN PTT) Zakopane; bieg z przeszkodami: Henryk Mückenbrunn (SN PTT) Zakopane; mistrz Armii: strz. Andrzej Krzeptowski II.

1925 — Mistrz Polski: **Henryk Mückenbrunn** (SN PTT) Zakopane; bieg 15 km: Władysław Gąsienica (SN PTT) Zakopane; skoki: Henryk Mückenbrunn (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Ela Zięt-kiewiczowa (SN PTT) Zakopane; bieg 30 km: Józef Bujak (SN PTT) Zakopane; wojskowy bieg patrolowy: 3 Pułk Strzelców Podhalańskich — Bielsko.

1926 — Mistrz Polski: **Franciszek Wende** (HDW) Czechosłowacja; bieg 16 km: Ottakar Nemecky (CSL) Czechosłowacja; skoki: Franciszek Wende (HDW) Czechosłowacja; bieg pań: Janina Loteczkowa (KTN) Lwów; bieg rozstawny 5×10: SN PTT (Zakopane).

1927 — Mistrz Polski: **Ottakar Nemecky** (CSL) Czechosłowacja; bieg 18 km: Vladimir Novak (CSL) Czechosłowacja; bieg 50 km: Franciszek Bujak (SN PTT) Zakopane; skoki: Franciszek Wende (HDW) Czechosłowacja; bieg pań: Janina Loteczkowa (KTN) Lwów; bieg rozstawny 5×10 km: (SN PTT) Zakopane; wojskowy bieg patrolowy: 3 Pułk Strzelców Podhalańskich — Bielsko.

1928 — Mistrz Polski: **Bronisław Czech** (SN PTT) Zakopane; bieg 18 km: Ottakar Nemecky (CSL) Czechosłowacja; bieg 50 km: Ottakar Nemecky (CSL) Czechosłowacja; skoki: Bronisław Czech (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Janina Loteczkowa (KTN) Lwów; bieg rozstawny 5×10 km: SN PTT (Zakopane).

1929 — Mistrz Polski: **Hans Vinjarengen**, Norwegia; bieg 18 km: Veljo Saarinen, Finlandia; bieg 50 km: Aare Knuttilla, Finlandia; skoki: Sigmund Ruud, Norwegia; bieg pań: Bronisława Staszel-Polankowa (ON Sokół) Zapokane; bieg zjazdowy: Bronisław Czech (SN PTT) Zakopane; bieg rozstawny 5×10 km: SN PTT (Zakopane).

1930 — Mistrz Polski: **Karol Szostak** (SN PTT) Zakopane; bieg 18 km: Zdzisław Motyka (Wisła) Zakopane; bieg 50 km: Zdzisław Motyka (Wisła) Zakopane; skoki: Franciszek Cukier (Sokół) Zakopane; bieg pań: Bronisława Staszel-Polankowa (Sokół) Zakopane; bieg zjazdowy: Władysław Suleja (SN PTT) Zakopane; bieg rozstawny 5×10 km: SN PTT (Zakopane).

1931 — Mistrz Polski: **Antonin Barton** (CSL) Czechosłowacja; bieg 18 km: Antonin Barton (CSL) Czechosłowacja; bieg 50 km: Zdzisław Motyka (Wisła) Zakopane; skoki: Sigmund Schwab (AOe SV) Austria; bieg pań: Bronisława Staszel-Polankowa (Sokół) Zakopane; bieg zjazdowy: Stanisław Marusarz (SN PTT) Zakopane; bieg rozstawny 5×10 km: SN PTT (Zakopane).

1932 — Mistrz Polski: **Stanisław Marusarz** (SN PTT) Zakopane; bieg 18 km: Władysław Berych (SN PTT) Zakopane; bieg 50 km: Władysław Berych (SN PTT) Zakopane; skoki: Stanisław Marusarz (SN PTT) Zakopane; bieg pań: Zofia Stopkówna (SN PTT) Zakopane; bieg zjazdowy: Władysław Suleja (SN PTT) Zakopane; bieg rozstawny 5×10 km: SN PTT (Zakopane).

1933 — Mistrz Polski: **Izydor Łuszczek** (Wisła) Zakopane; bieg 18 km: Cyryl Musil Czechosłowacja (CSL); bieg 50 km: Cyryl Musil Czechosłowacja (CSL); skoki: Stanisław Marusarz (SNPTT) Zakopane; bieg pań: Zofia Stopkówna (SNPTT) Zakopane; bieg zjazdowy: Stanisław Marusarz (SNPTT) Zakopane; slalom: Jan Schindler (Wisła) Zakopane; kombinacja alpejska: Stanisław Marusarz (SNPTT) Zakopane; bieg zjazdowy pań: Bronisława Staszel-Polankowa (Sokół) Zakopane; bieg rozstawny 5×10 km: SNPTT (Zakopane).

1934 — Mistrz Polski: **Bronisław Czech** (SNPTT) Zakopane; bieg 18 km: Cyryl Musil, Czechosłowacja (CSL); bieg 50 km: Cyryl Musil, Czechosłowacja (CSL); skoki: Nils Eie, Norwegia (NSF); bieg zjazdowy pań: Bronisława Staszel-Polankowa (Sokół) Zakopane; bieg zjazdowy: Franz Kraus, Czechosłowacja (HDW); slalom: Hubert Heim, Jugosławia (JZSS); kombinacja alpejska: Franz Kraus, Czechosłowacja (HDW); bieg rozstawny 5×10 km: SN „Wisła" (Zakopane).

1935 — Mistrz Polski: **Stanisław Marusarz** (SNPTT) Zakopane; bieg 18 km: Martin Matsbo, Szwecja (SSF); bieg 50 km: Władysław Czech (ON Sokół) Zakopane; skoki: Reidar Andersen, Norwegia (NSF); bieg zjazdowy pań: Bronisława Staszel-Polankowa (ON Sokół) Zakopane; bieg zjazdowy: Reidar Andersen, Norwegia (NSF); slalom pań: Karolina Bednarzówna (ON Sokół) Zakopane; slalom: Reidar Andersen, Norwegia (NSF); kombinacja zjazdowa: Reidar Andersen, Norwegia (NSF); kombinacja zjazdowa pań: Zofia Stopkówna (SNPTT) Zakopane; bieg rozstawny 4×10 km: SN Wisła (Zakopane).

1936 — Mistrz Polski: **Stanisław Marusarz** (SNPTT) Zakopane; bieg 18 km: Stanisław Karpiel (SN Zw. Strzeleckiego) Zakopane; skoki: Stanisław Marusarz (SNPTT) Zakopane; bieg zjazdowy pań: Helena Marusarzówna (SNPTT) Zakopane; bieg zjazdowy panów: Walter Hollmann, Czechosłowacja (HDW); slalom pań: Bronisława

Staszel-Polankowa (ON Sokół) Zakopane; slalom: Bronisław Czech (SNPTT) Zakopane; kombinacja zjazdowa: Bronisław Czech (SNPTT) Zakopane; kombinacja zjazdowa pań: Helena Marusarzówna (SNPTT) Zakopane; bieg rozstawny 4×10 km: SNPTT (Zakopane).

1937 — Mistrz Polski: **Bronisław Czech** (SNAZS) Kraków; bieg 18 km: Edward Nowacki (SN Strzelec) Zakopane; bieg 50 km: Jan Czepczor (SKN) Katowice; skoki: Stanisław Marusarz (SNPTT) Zakopane; bieg zjazdowy pań: Bronisława Staszel-Polankowa (ON Sokół) Zakopane; bieg zjazdowy panów: Bronisław Czech (SNAZS) Kraków; slalom pań: Helena Marusarzówna (SNPTT) Zakopane; slalom panów: Hubert Kotschy (OSV) Austria; kombinacja zjazdowa panów: Bronisław Czech (SNAZS) Kraków; kombinacja zjazdowa pań: Helena Marusarzówna (SNPTT) Zakopane; bieg rozstawny 4×10 km: SN Strzelec (Zakopane).

OKRĘGOWE KOMISJE EGZAMINACYJNE DLA SĘDZIÓW P.Z.N.

Komisja Sportowa zatwierdziła na sezon 1937/38 poniższe Komisje Egzaminacyjne dla sędziów PZN:

I. Warszawski Okręg PZN: płk. dypl. Barzykowski Stanisław, mjr dypl. Fruhauf Marian, mjr Jiruszka Henryk, Kullman Karol, kpt. dr Mazurek Józef, Niedenthal Władysław, inż. Schiele Aleksander, dr Wyżykowski Stanisław.

II. Wileński Okręg PZN: inż. Grabowiecki Jan, Nowicki Mieczysław.

III. Lwowski Okręg PZN: prof. dr Klemensiewicz Zygmunt, dr Lankosz Józef, Szczepanowski Jan, inż. Rzepecki Jerzy, Gąsior Antoni.

IV. Podhalański Okręg PZN: inż. Schiele Kazimierz, Górski Stanisław, Rozmus Aleksander, Zubek Stanisław.

V. Krakowski Okręg PZN: dr Kowenicki Stanisław, Cyrek Władysław, mgr Christoff Otto, Knobloch Apolinary, Nitribitt Roman, Nowikow Andrzej, dr Żebracki Witold, Zawiła Stanisław.

VI. Śląski Okręg PZN: prof. Kisieliński Stefan, dr Cieszyński Ignacy, Lipowczan Józef, mjr Niemiec Mieczysław, mgr Rieger Andrzej, Szotkowski Władysław.

VII. Grodzieński Okręg PZN: Dobrowolski Cyprian Władysław, por. Jabłoński Józef, kpt. Proń Bronisław Marian, por. Żmudziński Jan.

VIII. Przemyski Okręg PZN: płk. dypl. Kawiński Rudolf, mjr Hofbauer Zygmunt, prof. Kolankowski Julian, płk. dypl. Lawicz Wilhelm, kpt. Steczkowski Stanisław, Załuski Bohdan, por. Witkowski Edmund.

IX. Pomorski Okręg PZN: inż. Tychoniewicz Stanisław, kpt. Spyrłak Stanisław, dr Monné Mieczysław.

X. Wołyński Okręg PZN: prof. Kozłowski Julian, Gronowski Ludwik, prof. Stankiewicz Stanisław, kpt. Dziewulak Wacław.

OFICJALNA LISTA SĘDZIÓW P. Z. N. NA SEZON 1937/38

W sezonie 1937/8 przeprowadzi Komisja Sportowa PZN ponowną ewidencję zawodów zarówno sportowych jak i o Odznakę za Sprawność PZN, prowadzonych przez poszczególnych sędziów PZN. Sędziowie nieczynni zostaną skreśleni z listy sędziów. Wszyscy sędziowie są obowiązani podać w terminie do dnia 31 maja 1938 r. pod adresem Komisji Sportowej PZN wykaz zawodów w jakich działali w sezonie 1937/38. Ponadto wszyscy sędziowie są obowiązani podać w jakim Towarzystwie należącym do PZN są zrzeszeni, podając równocześnie numer legitymacji tz. „czarnej" PZN, oraz nalepki PZN na sezon 1937/38. W razie poważnych przeszkód uniemożliwiających działalność w sezonie 1937/38 należy podać powody dla jakich dany sędzia nie brał czynnego udziału w prowadzeniu zawodów.

Poniższa lista ułożona jest w porządku alfabetycznym, przy uwzględnieniu podziału sędziów na: 1) międzynarodowych, 2) związkowych, 3) okręgowych. Cyfra rzymska w nawiasie przy nazwisku każdego sędziego oznacza przynależność do Okręgu: I—warszawski, II—wileński, III—lwowski, IV—podhalański, V—krakowski, VI—śląski, VII—białostocki, VIII—przemyski, IX—pomorski, X—wołyński.

I. SĘDZIOWIE MIĘDZYNARODOWI

Inż. Bobkowski Aleksander (I), dr Boniecki Aleksander (V), red. Faecher Stanisław (V), Grosman Hugo (V), Loteczka Roman (V), dr Macudziński Bolesław (V), dr Szatkowski Henryk (I), dr Załuski Kazimierz (V), ppłk. Ziętkiewicz Władysław (I).

II. SĘDZIOWIE ZWIĄZKOWI

Alberti Adam (V), Aschenbrenner Fritz (VI), płk. Barzykowski Stanisław (I), dr Bialikiewicz Stanisław (III),

Boczar Mieczysław (I), Borzęcki Mieczysław (I), mgr Bośniacki Zygmunt (V), mgr Breuer Stanisław (I), Bujak Franciszek (IV), Bujak Ignacy (IV), Bujak Józef (IV), Ciesielski Tadeusz (III), dr Cieszyński Ignacy (VI), Czech Bronisław (IV), dr Dorawski Jan (V), por. Folwarczny Roman (VIII), mjr Frühauf Marian (I), Georgjades Wiktor (VI), Górski Stanisław Leszek (IV), Grabowiecki Jan (II), Gronowski Ludwik (X), mjr Hofbauer Zygmunt (VIII), Iwelski Stefan (V), inż. Jakóbczyński Marian (III), inż. Kaliciński Eugeniusz (VI), kpt. Kasprzyk Artur (VIII), mjr Kempski Stanisław (I), Kischa Jan (VI), Kisieliński Stefan (VI), dr Klemensiewicz Zygmunt (III), prof. Kolankowski Julian (VIII), Kormicki Stefan (V), dr Kowenicki Stanisław (V), Kozłowski Julian Jan (X), König Kurt (VI), dr Kroebel Adam (I), Krzeptowski Andrzej I. (IV), Kulmann Karol (I), ppłk. Kurcz Stanisław (II), por. Kwaśnica Edward (I), Lachman Odo (IX), dr Landau Gustaw (V), dr Lankosz Józef Kazimierz (III), Leisten Zygmunt (IV), prof. Leszko Ludwik (V), Lipowczan Jan (VI), Lipowczan Józef (VI), Lipowczan Karol (VI), Loteczkowa Janina (V), mjr Łucki Jerzy (I), Machauf Jan (VI), Malczewski Rafał (IV), Mangel Leon (IV), inż. Maurizio Marian (IV), dr Mazurek Józef (I), dr Merunowicz Jakub (V), mgr Moser Leopold (I), mjr Niemiec Mieczysław (VI), Nitribitt Roman (V), Oppenheim Józef (IV), Paudyn Tadeusz (IV), kpt. Pawlik Bruno (I). Pawłowski Leszek (III), gen. Przeździecki Wacław (VI), Rayski Zygmunt (I), dr Rapaport Bernard (III), mgr Rieger Andrzej (VI), Rittersschild Zdzisław (IV), dr Robinsohn Otto (VI), Roehr Jan Kanty (VI), Rozmus Aleksander (I), dr Rucker Zygmunt (III), inż. Rudnicki Janusz (I), inż. Schiele Aleksander (I), inż. Schiele Kazimierz (IV), dr Schoenowitz Marian (VI), Spiess Tadeusz (V), kpt. Stiller Ernest (VI), inż. Stobiecki Tadeusz (III), dr Stonawski Edward (VI), Szotkowski Władysław (VI), Szwykowski Ludwik (II), rtm Tuczemski-Mryc Adam (I), plk. Wagner Franciszek (IV), dr Wajda Stanisław (V), Wertheimer Henryk (V), por. Witkowski Edmund (VIII), Woyna Stanisław (IX), dr Wyżykowski Stanisław (I), Zajączek Władysław (VI), gen. Zaruski Mariusz (I), Zdyb Stanisław (IV), Zeitinger Walter (VI), Ziętkiewiczowa Ela (IV), Zubek Stanisław (IV), Zylberman Leopold (I), Żarlikowski Kazimierz (V), Żytkowicz Władysław (I).

III. SĘDZIOWIE OKRĘGOWI

Inż. Abeles Robert (V), por. Antonów Jan (III), Bałdy Artur (VI), Bandrowski Zbigniew (III), inż. Barzykowski Tadeusz (V), por. Baszniak Edward (III), Bąbała Władysław (IV), Bąkowski-Jaxa Ludwik (I), Belina Rudolf (VIII), Bereśniewicz Aleksander (IX), mjr Bernacki Wiktor (VIII), Bernaś Bronisław (III), Bezucha Jan (VIII), por. Bidas Michał (I), mgr Biernakiewicz Tadeusz (I), Biernakiewiczowa Jadwiga (V), Biłko Andrzej (VI), ppor. Błażewicz Józef (II), Błażowska Maria (VIII), gen. Bobkowski Henryk (V), mgr Bojcun Władysław (I), sierż. Borkowski Franciszek (V), prof. Borkowski Stanisław (V), Budil Hugon (VI), Bujalski Bolesław (I), Bukowski Włodzimierz (V), Bury Stanisław (VI), por. Bysko Stanisław (III), mjr Cehak Leon (III), kpt. Cesarz Władysław (VI), por. Chełchowski Piotr (III), rtm. Chludziński Witold (V), Chmura Jan (IV), Chowańczak Jan (I), Chrapkiewicz Stanisław (VI), mgr Christoff Otto (V), Chromy Jan (V), inż. Chyczewski Stanisław (I), Cieślar Michał (VI), Ciszek Józef (I), Cybulski Jan (IV), Cybulski Jerzy (V), Cybyk Aleksander (III), Cyprian Jan (VI), Cyrek Władysław (V), płk. Czapliński Emil (I), por. Czarnecki Stefan (I), Czech Władysław (IV), ppor. Czerniawski Bronisław (II), por. Czernik Stefan (II), Czyszczoń Władysław (V), kpt. Czyż Władysław (II), Czyżewski Mieczysław (V), Danziger Otton (VI), dr Dawidowski Stanisław (VI), Dąmbski Zygmunt (VIII), kpt. Dobrowolski Cyprian Władysław (VII), Drewnowski Jan (I), Drozd Jerzy (VI), Dubieńska Wanda (V), Dublaszewski Jan (VI), inż. Dudryk Maksymilian (I), Dyrek Ferdynand (IV), kpt. Dziewulak Wacław (X), Eberle Aleksander (IV), por. Fedorowicz Kazimierz Stanisław (III), Feiler Leopold (VI), kpt. Fijałkowski Stefan (I), Finder Janusz (V), Firsoff Włodzimierz (IV), Fischer Jan Józef (V), Fischer Jan Michał (V), Fischer Józef Tomasz (V), płk. Fonferko Tadeusz (I), Frey Salomon (IV), inż. Fucik Wiktor (VI), mgr Fuller Michał (IV), Gajda Rudolf (VI), Gałuszka Brunon (VI), Garbacik Tadeusz (VIII), Gąsior Antoni (III), Gazurek Ignacy (VI), mgr Gdowski Jan (V), plut. Gliński Wacław (II), inż. Głodkiewicz Mieczysław (III), mjr Głowacki Jerzy Franciszek (V), rtm. Gorczyca Stanisław (I), kpt. Góra Jan (VI), inż. Górka Henryk (VIII), Górny Stanisław (I), Górski Roman (VI), płk. Grodzicki Mieczysław (I), Gruszka Józef

(VI), Güntner Edward (VI), Hajek Karol (VI), Hałama Jan (VI), por. Halka Władysław (III), Hamer Joachim (IX), sierż. Heidrych Teodor (I), Heiler Stanisław (VIII), dr Hirsch Leon (V), inż. Horowitz Dawid (IV), Horowitz Oswald (III), lek. Huczyński Janusz (V), por. Hussakowski Antoni (VI), dr Jabłczyńska-Jędrzejowska Hanna (I), kpt. Jabłoński Józef (VII), Jabłoński Michał Hubert (IV), Jacewicz Emil (IX), Janicki Zygmunt (IX), kpt. Jankowski Bronisław (II), kpt. Jarosiewicz Marian (III), Jaroszewski Wiesław (IX), por. Jaworski Zbigniew (III), Jaworzyński Józef (V), Joniec Marian (IV), por. Kaczmarek Marian (VIII), dr Kaden Kazimierz (V), por. Kaja Tadeusz (I), por. Kaliński Jan (VIII), Kamieński Julian (VI), por. Kamieński Władysław (I), Kapusta Zygmunt (V), kpt. dypl. Karnibad Stanisław (III), kpt. Karolczyk Roman (II), Karuga Wincenty (VI), por. Kasprzyk Alfred (I), mgr Kaszper Tadeusz (VI), Kasztelewicz Władysław (IV), Kaudelko Eugeniusz (V), płk. Kawiński Rudolf (VIII), Kempys Antoni (VI), Kędzierzawski Henryk (I), Kijaniówna Janina (IX), Kleck Wacław (I), Kleczewski Adam Tadeusz (V), kpt. Klemens Rudolf (VI), Klempka Władysław (V), por. Klepacki Jan Marian (VIII), Klimonda Roman (VI), Kluzik Władysław (VI), Kmietowicz Michał (IV), Knobloch Apolinary (V), Kobierski Adam (IV), Kobyliński Henryk (X), dr Koerbel Stanisław (V), dr Kocur Adam (VI), Kocur Ferdynand (VI), dr Kohutek Ludwik (VI), Kołakowski Zdzisław (IV), inż. Kołder Władysław (V), inż. Koperkiewicz Konrad (VIII), rtm. Koprowski Franciszek (IX), Korejwo Józef (II), Korzeniowski Rudolf (VI), Kowalski Tadeusz (VIII), Kozdruń Mieczysław (VI), Kozień Tadeusz (V), Kozło Włodzimierz (III), Kozłowski Jan (V), rtm. Kozubowski Adam (VIII), Koźbiał Klemens (VI), kpt. Krannerwetter Alojzy (VIII), Kroker Karol (VI), inż. Krystek Zbigniew (V), Krzeczkowski Bronisław (I), Kubal Michał (III), Kugler Emil (VI), Kudłaty Józef (VIII), mgr Kulpiński Zbigniew (III), Kupniewski Edmund (III), por. Kurkowski Stefan Leon (VI), Lachman Rudolf (I), Lachowicz Ignacy (VIII), Lachowiczowa Anna (VIII), Lancmański Wacław (I), płk. dypl. Lawicz Wilhelm (VIII), Lebenbaum Gusta (I), Lecz Edward (VIII), inż. Lekszycki Józef (I), Lermer Stanisław (V), Lewin Arnold Jan (I), por. Lewiński Jerzy (I), dr Libański Józef (VI), płk. dypl. Lichtarowicz Ludwik (I), Lichtens ein Henryk Bolesław (VI), Lipiński Wacław (I), Litwin Henryk (V), Lorek Karol

(IV), mgr Lubaczewski Marian (V), mjr Lubicz-Nycz Leszek (I), dr Łaba Włodzimierz (V), por. Łabno Edward Paweł (VIII), Łach Witold (III), por. Łopaciński Jan (VIII), Łukasiewicz Mikolaj (I), Machanek Hubert (VI), Machniewicz Marian (III), Maciak Stanisław (I), Mackiewicz Stefan (III), Macura Stanisław (VI), mgr Madfes Karol (III), Malinowski Stanisław (I), kpt. Małyssko Zenon (V), Masłyk Rudolf (VIII), Matowski Stefan, (II) Meisels Henryk (III), inż. Mendocha Roman (V), Merta Stanisław (VI), Michalski Stanisław (IV), Miecznikowski Jerzy (I), Mieloch Mieczysław (IV), mjr Mierzejewski Czesław (II), Mietelski Władysław (IV), Miłobędzki Adam (I), Minkiewicz Andrzej (I), Mińkowski Aleksander (I), Mirek Bronisław (V), por. Miś Bartłomiej (III), Miśkiewicz Bronisław (IV), Miśkiewicz Eugeniusz (IV), por. Mizerski Witold (V), Morsztynkiewicz Ludwik (I), Motyka Stanislaw (IV), Münnich Irena (III), Münnich Tadeusz (V), por. Myśliński Piotr (I), ppłk. Nakoniecznikow Przemysław (III), Nowicki Mieczysław (II), Nowikow Andrzej (V), Ochotnicki Edward (IV), Olszewski Jerzy (II), Onderka Tadeusz (I), Ostrowski Mieczysław (I), Owiński Tadeusz (III), por. Pachoński Czesław Jan (VI), Palka Wincenty (V), Pańkow Mikołaj (IV), Papieski Hipolit (II), Patyra Jan (II), kpt. Pawłowicz Józef (II), Pellar Jan (VI), Petrusewicz Stanisław (II), prof. Piechota Jan (I), por. Pieniak Franciszek (VIII), prof. Pietkiewicz Konstanty (II), Piętka Stanisław (V), Pisz Bronisław (I), Piwok Leonard (IV), Piwok Maurycy (IV), Płonka Franciszek (VIII), Płonka Zbigniew (V), dr Popielówna Irena (V), Preiss Walenty (II), kpt. Proń Bronisław Marian (VII), Prugar Bruno (III), kpt. Prus Stanisław (VIII), Puchalski Roman (III), Rady Kazimierz (I), inż. Rafalski Witold (I), Ratkowski Sylwester (VI), Rio Arno (II), Risz Michał (X), por. Romański Maciej (X), inż. Rothert Bolesław (I), kpt. Rozenmann Izydor (X), Rubinowski Rudolf (IV), Ruszczycki Czesław (II), kpt. Rutkowski Jan II. (VIII), inż. Rutkowski Mieczysław (III), Rybicki Stanisław (VI), Rybka Aleksander (V), Rychlik Emil (V), Rydlewski Marian (IX), Rygieł Antoni (VIII), Rynkiewicz Wacław (II), Rynkiewicz Edward (VIII), Ryszówna Nola (V), inż. Rzepecki Jerzy (III), Rzyman Franciszek (VI), mjr Sabatowski Tadeusz (I), Sabela Adam (VI), Scheinbach Józef (V), kpt. Schubert Józef (III), Sękowski Stanisław (VI), Siekierzyński Walter (VI), dr Sielużycki Eugeniusz (IX), por. Sieńko Franciszek (I), Sikora

Franciszek (VI), por. Sikorski Józef (I), Singer Jakub (IV), Skład Jan (I), Składowa Hilda (I), Skotnicki Franciszek (I), Skórkiewicz Piotr (VI), por. Słabczyński Antoni (VIII), sierż. Słowik Florian (VIII), Smetły Artur (VI), Smoluchowski Wilhelm (I), Sobiecki Stanisław Edmund (X), Sokal Stanisław (III), mjr Sokolski Eugeniusz (II), Spiro Bernard (I), kpt. Spyrłak Stanisław (IX), inż. Stamatello Henryk (I), sierż. Stankiewicz Eugeniusz (VII), Stankiewicz Stanisław (X), inż. Stanowski Jerzy (I), Staszkiewicz Rudolf (VI), Steczkowski Stanisław (VIII), Strycharzewski Aleksander (II), Studencki Kazimierz (VI), kpt. Suchorzewski Kazimierz (V), Süss Marian (X), Szczepanik Kazimierz (VI), Szczepański Karol (VI), Szczepanowski Jan (III), Szczypiński Jan (IV), Szenderowicz Romuald (III), Szkólnik Mieczysław (I), Szotkowski Emil (VI), Szybalski Stefan (III), por. Szymański Stefan (V), Szumański Tadeusz (VI), por. Szumowski Zygmunt (VII), por. Śledziejowski Stanisław (IX), Śniegoń Karol (VI), inż. Tarchalski Bolesław (I), kpt. Tarkowski Ludomir (X), Tchórzewski Bronisław (VI), por. Teichen Henryk (V), Tkaczyński Piotr (X), por. Tomaszewski Aleksander (II), mgr Toppercer Jan (III), mgr Towarnicki Tadeusz (VI), Trzciński Piotr (X), por. Trzepałko Franciszek (I), Wachsberger Szymon (IV), inż. Walczak Janusz (III), kpt. Wanacki Bonifacy (VIII), Wasung Aleksander (V), st. sierż. Wawro Marian (V), por. Wayda Antoni (VIII), Weber Alfred (V), inż. Weker Wacław (I), Wendt Herman (I), dr Werner Artur (IV), Węglorz Emil (I), por. Więckowski Stanisław (II), dr Wilder Oskar (III), Wilga Edward (IV), Wilke Wiktor (VI), por. Wiłkojć Jan Józef (II), Winiarski Czesław (I), płk. Wir-Konas Alojzy (VI), Wiro-Kiro Władysław (II), Wiśniewski Józef (V), por. Wiśniowski Stanisław (VIII), dr Witeszczak Wacław (IV), Wodecki Zygmunt (V), Wodziszewski Tadeusz (V), Wolski Władysław (VI), Woroniecki Adam (IV), ppor. Woróg Anatol (II), Wójcicki Antoni (IX), por. Wronka Mieczysław (III), Wróbel Tomasz (VI), Wrzód Paweł (VI), Wusatowski Zygmunt (V), dr Zabawska-Domosławska (I), Zając Jan (V), ppor. Zajączkiewicz Zbigniew (II), Zajonz Willi (VI), Załuski Bogdan (VIII), Zapolska Zofia (I), kpt. Zaremba Stanisław (III), Zawiła Stanisław (V), mgr Ziegler Emil (V), Ziemba Stanisław (VI), inż. Ziółkowski Zdzisław (III), dr Żebracki Witold (V), por. Żmudziński Jan (II).

WAŻNIEJSZE IMPREZY I ZAWODY NARCIARSKIE W SEZONIE 1937/38

Zestawienie poniższe obejmuje jedynie imprezy ważniesze. Pełny wykaz zawodów i imprez zamierzonych w sezonie 1937/38 zawarty jest w protokole przedzimowej konferencji programowej (w Krakowie 16. X. 1937 r.), rozesłanym wszystkim Towarzystwom zrzeszonym w P. Z. N.

I.

TATRY I KARPATY ZACHODNIE

GRUDZIEŃ 1937:

19. **Kasprowy** — Próbny konkurs skoków (ON „Sokół“ Zakopane).
19. **Krynica** — Otwarcie kolei górskiej na Parkową Górę.
26. **Zakopane** — Konkurs skoków (SN PTT Zakopane).
26. **Koniaków** — Bieg sztafet beskidzkich (SKN Katowice).
27. **Nowy Targ** — Konkurs skoków (SN Podhale Nowy Targ).
27. **Krynica** — Konkurs skoków (SN Zw. Strzel.).
30. **Bukowina** — Bieg zjazdowy i slalom młodzieży o nagrodę im. gen. Kasprzyckiego (KN Bukowina).

STYCZEŃ 1938:

1. **Zakopane** — Konkurs skoków (ON „Sokół“ Zakopane).
1—2. **Wisła** — „Otwarcie sezonu zimowego w Beskidzie Śląskim“ (SKN Katowice).
1—2. **Szczyrk** — Biegi zjazdowe (KN „Sokół“ Bielsko).
2. **Zakopane** — Międzynarodowy konkurs skoków (SN „Strzelec“).
2. **Krynica** — Konkurs skoków (SN Zw. Strzel.).
2. **Klimczok** — Otwarcie skoczni na Klimczoku (WSC Bielsko).
2. **Rabka** — Konkurs skoków (SN Ogn. Zw. Podhalan).
4—9. **Krynica** — Międzynarodowe zawody jubileuszowe (SN AZS Kraków).

5. **Zakopane** — Slalom na Kalatówkach dla gości (NKZ).
5. **Nowy Targ** — Konkurs skoków i bieg juniorów (ON „Sokół" Nowy Targ).
6. **Zakopane** — Drużynowy konkurs skoków (SN „Wisła" Zakopane).
7. **Kasprowy** — Otwarcie trasy standardowej z Beskidu (NKZ).
8. **Szczawnica** — Zawody młodzieży (SN „Wisła" Szczawnica).
8—9. **Zakopane** — Zawody w kombinacji klasycznej, konkurs skoków otwarty oraz juniorów (ON „Sokół" i SN PTT).
8—9. **Krynica** — Zawody narciarskie w kombinacji alpejskiej na Jaworzynie (SN Zw. Strzel.).
8. **Rabka** — Bieg zjazdowy z Lubonia (SN Zw. Podhalan).
8—9. **Nowy Targ** — Zawody w kombinacji klasycznej i otwarty konkurs skoków (SN Podhale N. Targ).
9. **Rabka** — Konkurs skoków (SN AZS Kraków).
14. **Zakopane** — Otwarcie stałego toru slalomowego na Kalatówkach (NKZ).
15—16. **Zakopane** — Memoriał śp. Wójcickiego (SN „Wisła" Zakopane).
15—16. **Wisła** — Mistrzostwo juniorów i młodzików (VI. Śląski Okręg PZN).
16. **Zwardoń** — Harcerski bieg zjazdowy i bieg rozstawny 3×4 km (HKN Katowice).
16. **Szczyrk** — Konkurs skoków (KN Szczyrk).
16. **Boracza** — Bieg 18 km o memoriał dr Wienera (ŻTTN „Makkabi" Bielsko).
16. **Andrychów** — Otwarcie skoczni na Pańskiej Górze i konkurs skoków (SN „Beskid" Andrychów).
16. **Szczawnica** — Konkurs skoków (SN „Wisła" Szczawnica).
16. **Krynica** — Konkurs skoków (SN AZS Kraków).
16—19. Raid Nowy Targ—Krynica (SN ŻTGS Nowy Targ).
22—24. **Zakopane** — Mistrzostwo IV. Podhalańskiego Okręgu PZN w konkurencjach klasycznych.
20—23. **Zwardoń** — Mistrzostwo VI. Śląskiego Okręgu PZN. w konkurencjach klasycznych.
20—22. **Rabka** — Mistrzostwo V. Krakowskiego Okręgu PZN. w konkurencjach klasycznych.

23. **Bielsko** — Dzielnicowe Zawody Sokoła (KN „Sokół“ Bielsko).
24—25. Marsz Szlakiem I Brygady Legionów (SN WKS Nowy Sącz i KPW.).
25. **Rabka** — Bieg zjazdowy z Turbacza (H.K.N. Kraków)
29—30. **Szczyrk** — Zawody o nagrodę Bielska-Białej (SN WKS Bielsko).
30. **Szczyrk** — Konkurs skoków.
30. **Wisła** — Konkurs skoków (SKN Katowice).
30. **Boracza** — Bieg 15 km o puchar inż. Deutscha (ŻTTN „Makkabi“ Bielsko).
30. Klimczok-Błatnia — Zawody dzielnicy śląskiej „Sokoła“ (SN „Sokół“ Katowice i Bielsko).
30. I.—9. II. — VII. Raid Kolejowo-Narciarski wzdłuż Karpat (Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa).
30. I.—1. II. **Zakopane** — Zawody Przysposobienia Wojskowego Leśników (SN P. W. Leśników Lwów).
31. **Zakopane** — Zawody Chorągwi Krakowskiej ZHP. (H.K.N. Zakopane).

LUTY 1938:

2—7. **Zakopane — XIX Międzynarodowe Zawody Narciarskie o Mistrzostwo Polski w konkurencjach klasycznych i zjazdowych.**
8—12. **Zwardoń** — Raid gwiaździsty (H.K.N. Katowice).
9—12. **Rabka** — Raid przez Gorce (SN Zw. Podhalan Rabka).
10. **Istebna** — Mistrzostwa narciarskie 21 Dywizji Piechoty Górskiej w biegach długodystansowych (SN WKS Cieszyn).
10—13. **Zwardoń** — Zawody Związku Harcerstwa Polskiego (H. K. N. Katowice).
11—13. **Wisła** — Międzynarodowe Zawody Narciarskie (SKN Katowice).
12. **Poronin** — Konkurs skoków (SN Strzelec i H.K.N. Zakopane).
12. **Zakopane** — Mistrzostwo juniorów (sztafeta 6 km).
12—13. **Nowy Targ** — Raid Nowy Targ — Krościenko (SN „Podhale“ N. Targ).
12—13. **Szczawnica** — Biegi i skoki (SN „Wisła“ Szczawnica).
13. **Cieszyn** — Konkurs skoków (SN „Watra“ Cieszyn).

13. Szczyrk — Dzielnicowe zawody „Sokoła“ w konkurencjach zjazdowych (KN „Sokół“ Bielsko).
13. Milówka — II. Międzynarodowe zawody w biegach zjazdowych z Suchej Góry o puchar Beskidu Wysokiego (Ż.TTN „Makkabi“ Bielsko).
14. Zakopane — Konkurs skoków (H.K.N. Zakopane).
16—20. Rabka — Wędrówka gwiaździsta („Skimka“ Kraków).
19—20. Zakopane — Bieg zjazdowy i slalom juniorów (SN „Sokół“ i SN „Makkabi“ Zakopane).
19—20. Rabka — Zawody w kombinacji klasycznej o puchar Rabki (SN Zw. Podhalan Rabka).
19—22. Szczyrk — Zawody narciarskie (Schlesischer Wintersportverein Katowice).
20. Nowy Targ — Zawody w kombinacji klasycznej (SN „Sokół“ Nowy Targ).
20. Nowy Targ — Konkurs skoków (SN „Podhale“ Nowy Targ).
20. Rabka — Bieg Turbacz—Rabka (T.T.N., Kraków).
20. Szczyrk — Międzyklubowy konkurs skoków (SN AZS Kraków).
20. Polana — Bieg zjazdowy z Czantorii (SKN Katowice).
20. Jawornica — Bieg zjazdowy i slalom („Beskid“ Andrychów).
20. Zakopane — Dzień biegów zjazdowych (V. Krakowski Okręg PZN).
26—27. Zakopane — Zawody o mistrzostwo IV Okręgu juniorów w kombinacji zjazdowej (SN „Wisła“ Zakopane).
26—27. Pilsko — Bieg zjazdowy o puchar „Babiogórski“ (SN PTT Żywiec).
26—27. Szczyrk — Mistrzostwa zjazdowe Okręgu VI (VI. Śląski Okręg PZN).
27. Nowy Targ — Bieg zjazdowy Turbacz—N. Targ (T.T.N. Kraków).
27. Nowy Targ — Bieg patrolowy 12 km ze strzelaniem (SN ZTGS Nowy Targ).
27. Szczawnica — Bieg zjazdowy z Przehyby (SN „Wisła“ Szczawnica).

MARZEC 1938:

5—6. Zawody S.N. Wojskowych Klubów Sportowych.
5—6. Zakopane — Zawody o pierwszeństwo Związku Sokolstwa Polskiego w konkurencjach klasycznych.

5—6. Szczyrk — Zawody narciarskie o puchar Beskidów (Wintersportklub — Bielsko).
6. Szczyrk — Bieg zjazdowy i slalom (K.N. Szczyrk).
6. Mistrzostwa V. Krakowskiego Okręgu PZN w konkurencjach zjazdowych.
6. Nowy Targ — Konkurs skoków (SN „Podhale" Nowy Targ).
6. Nowy Targ — Bieg zjazdowy z Turbacza (SN ŻTGS Nowy Targ).
6. Równica — Raid narciarski Barania Góra — Równica (S.K.N. Katowice).
12—13. Zakopane — Memoriał śp. Wójcickiego w konkurencjach zjazdowych (SN „Wisła" Zakopane).
13. Kasprowy — Zawody w biegach zjazdowych klubów „Makkabi" (SN „Makkabi" Kraków).
13. Nowy Targ — Bieg rozstawny 4 × 10 km (SN ŻTGS Nowy Targ).
13. Nowy Targ — Bieg zjazdowy z Turbacza (SN „Podhale" Nowy Targ).
15. Zakopane — Bieg zjazdowy i slalom (H.K.N. Kraków).
15—25. Zakopane — Zawody 21 Dywizji Piechoty Górskiej w konkurencjach klasycznych i zjazdowych (SN WKS Cieszyn).
17—20. Rabka — Raid narciarski Rabka — Babia Góra — Pilsko — Barania — Szczyrk (SN Zw. Podhalan Rabka).
18—20. Zakopane — Raid tatrzański (N.K.Z. Zakopane).
19—20. Pol. Chochołowska Mistrzostwa I. Warszawskiego Okr. PZN.
19—20. Zakopane — Ogólno-polskie zawody „Sokoła", w kombinacji zjazdowej.
20. Zakopane — Jubileuszowe zawody zjazdowe (SN AZS Kraków).
26—27. Zakopane — Mistrzostwa IV. Podhalańskiego Okręgu PZN w konkurencjach zjazdowych (w konkurencji międzynarodowej).
28—29. Zakopane — Zawody w kombinacji zjazdowej (H.K.N. Zakopane).

KWIECIEŃ 1938:

3. Zakopane — Bieg patrolowy (SN Strzelec Zakopane).
17—18. Zakopane — Zawody zjazdowe w konkurencji międzynarodowej „Zakończenie sezonu" (N.K.Z. Zakopane).

17. **Pol. Chochołowska** — Biegi zjazdowe (Warszawski Klub Narciarski Warszawa).
18. **Pol. Chochołowska** — „Pogoń za lisem" (Warszawski Klub Narciarski — Warszawa).
18. **Kasprowy** — Slalom (H.K.N. Zakopane).

MAJ 1938:

2. **Kasprowy** — Slalom wiosenny (H.K.N. Zakopane).

KARPATY WSCHODNIE

GRUDZIEŃ 1937:

19. **Lwów** — Bieg 12 km seniorów i juniorów (SN Strzelec).
19. **Brzuchowice** — Otwarcie skoczni w Brzuchowicach (S.N. PTT Lwów).
19. **Orów** — Otwarcie skoczni, konkurs skoków, bieg 12 km (S.N. PTT Drohobycz).
25. **Orów** — Bieg rozstawny 4×4 km (SN PTT Drohobycz).
25—26. **Sławsko** — Slalom i konkurs skoków (KTN Lwów).
25—31. Raid Bereby—Sławsko (KTN Lwów).
26. **Worochta** — Otwarcie sezonu (S.N. PTT Stanisławów).
27. **Sianki** — Bieg 16 km i konkurs skoków (PTN Przemyśl).
31. **Sianki** — Bieg rozstawny 4×5 km (PTN Przemyśl).

STYCZEŃ 1938:

1—2. **Sławsko** — Zawody w kombinacji zjazdowej (S.N. PTT Lwów).
2. **Worochta** — Konkurs skoków (SN PTT Stanisławów).
6. **Pikuj** — Bieg zjazdowy (PTN Przemyśl).
8. **Lwów** — Bieg 18 km seniorów 12 km juniorów (SN Strzelec Lwów).
9. **Lwów** — Dzień Narciarza (III.Lwowski Okręg PZN).
9. **Lwów** — Bieg patrolowy 12 km ze strzelaniem (SN Strzelec Lwów).
15—16. **Lwów** — Zawody w kombinacji klasycznej (KTN Lwów).

16. **Przemyśl** — Bieg rozstawny 4×10 km (PTN. Przemyśl).
16. **Sławsko** — Bieg zjazdowy z Trościana (SN PTT Skole).
16. **Worochta** — Kombinacja klasyczna (SN PTT Stanisławów).
16. **Lesko** — Bieg 10 km Lesko—Bezmiechowa (Leskie Towarzystwo Narciarskie Lesko).
20—22. **Lwów** — Mistrzostwa III. Lwowskiego Okręgu PZN w konkurencji klasycznej (SN PTT Lwów).
20—22. **Rozłucz** — Mistrzostwa VIII. Przemyskiego Okręgu PZN w konkurencji klasycznej (SN WKS Sambor).
29—30. **Lwów** — Drużynowe zawody w kombinacji klasycznej (SN LKS „Lechia" Lwów).
29—30. **Lwów** — Zawody narciarskie Klubów Makkabi (SN ŻKS „Hasmonea" Lwów).
30. **Zaroślak** — Slalom (SN PTT Stanisławów).

LUTY 1938:

1. **Brzuchowice** — Drużynowy konkurs skoków (KTN Lwów).
2—7. **Lwów** — Raid narciarski (SN PTT Lwów).
2—6. **Jala** — Raid narciarski Jala—Mariszeska (KTN Lwów).
1—2. **Worochta** — Raid narciarski Worochta—Woronienka — Przełęcz Tatarska (SN PTT Stanisławów).
12—13. **Lwów** — Zawody międzynarodowe (SN PTT Lwów).
12—13. **Lwów** — Zawody międzyuczelniane w kombinacji klasycznej (SN AZS Lwów).
13. **Orów** — Narciarski mecz międzymiastowy Borysław—Drohobycz—Sambor (SN PTT Drohobycz).
17—19. **Worochta** — Marsz Szlakiem II Brygady Legionów (Komitet Organizacyjny Stanisławów).
19—20. **Worochta** — Międzysekcyjne zawody PTT o II puchar Czarnohorski i zawody o nagrodę przechodnią wojewody stanisławowskiego (SN PTT Stanisławów).
19—21. Raid narciarski: Orów—Malmanstal—Pikuj—Ławoczne (SN PTT Drohobycz).
27. **Brzuchowice** — Konkurs skoków (SN AZS Lwów).

27. **Sławsko** — Drużynowy bieg zjazdowy (SN PTT Lwów).
27. **Skole** — Bieg zjazdowy z Korczanki (SN PTT Skole).

MARZEC 1938:

4—6. **Skole** — Raid narciarski Skole—Tuchla (SN PTT Skole).
4—8. **Orów** — Raid narciarski Orów—Malmanstal—Turka—Sokoliki—Halicz—Cisna (SN PTT Drohobycz).
5—6. **Pikuj** — Mistrzostwa VIII. Przemyskiego Okręgu PZN w konkurencjach zjazdowych (PTN Przemyśl).
6. **Sławsko** — Bieg zjazdowy z Trościana (KTN Lwów).
7—13. **Worochta** — Raid narciarski po Beskidzie Huculskim (SN PTT Stanisławów).
12—13. **Pikuj** — Kombinacja zjazdowa pań i panów (PTN Przemyśl).
13. **Sławsko** — Bieg zjazdowy z Trościana (SN Zw. Strzeleckiego Lwów).
13. **Czarnohora** — Bieg zjazdowy (SN PTT Stanisławów).
18—22. **Orów** — Raid narciarski: Orów—Skole—Magura-Wyszków—Swica (SN PTT Drohobycz).
27. **Czarnohora** — Mistrzostwa III. Lwowskiego Okręgu PZN w konkurencjach zjazdowych i o puchar Karpat Wschodnich (SN PTT Lwów i Stanisławów).
27. **Skole** — Konkurs skoków (SN PTT Skole).

KWIECIEŃ 1938:

1. **Skole** — Bieg zjazdowy z Magury (SN PTT Skole).
2—3. **Pikuj** — Bieg zjazdowy i slalom (PTN Przemyśl).
3—4. **Czarnohora** — Zawody w kombinacji zjazdowej (KTN Lwów).
9—10. **Czarnohora** — Memorial śp. Chlipalskiego i śp. Tokarza (KTN Lwów).
10—18. **Czarnohora** — Raid narciarski w Czarnohorze (KTN Lwów).
14—20. **Kopilasz** — Raid narciarski Kopilasz—Stoh—Mezipotoki—Pop Iwan—Zerban—Trebuszany (SN PTT Drohobycz).

II. TERENY NIZINNE

STYCZEŃ 1938:

8—9. **Góry Świętokrzyskie** — Raid Narciarski (SN KS „Starachowice" Wierzbnik).
9. **Wilno** — Otwarcie sezonu narciarskiego (II. Wileński Okręg PZN).
16. **Wilno** — Bieg sztafetowy 3×10 km (AZS Wilno).
16. **Wilno** — Propagandowe zawody narciarskie dla niestowarzyszonych (II. Wileński Okręg PZN).
21—23. **Wilno** — Mistrzostwa II. Wileńskiego Okręgu PZN w konkurencji klasycznej (II. Wileński Okręg PZN Wilno).
30. **Wilno** — Konkurs skoków dla niestowarzyszonych juniorów i seniorów (II. Wileński Okręg PZN).
30. **Wilno** — Bieg okrężny dookoła Wilna (II. Wileński Okręg PZN).

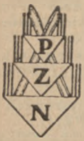
LUTY 1938:

13. **Wilno** — Bieg 30 km (II. Wileński Okręg PZN).
13. **Grodno** — Zawody wewnętrzno-klubowe (VII. Grodzieński Okręg PZN).
13. **Białystok** — Zawody wewnętrzno-klubowe (VII. Grodzienski Okręg PZN).
13. **Suwałki** — Zawody wewnętrzno-klubowe (VII. Grodzieński Okręg PZN).
19—20. **Borków Kartuzki** — Mistrzostwa IX. Pomorskiego Okręgu PZN.
20. **Grodno** — Mistrzostwa okręgowe (VII. Grodzienski Okręg PZN).
20. **Wilno** — Bieg zjazdowy i slalom (II. Wileński Okręg PZN).
26—27. **Zułów-Wilno — Marsz Szlakiem Marsz. J. Piłsudskiego Zułów—Wilno** (1 Dyw. Piech. Leg. i II. Wileński Okręg PZN).
27. **Wilno** — Konkurs skoków dla niestowarzyszonych seniorów i juniorów (II. Wileński Okręg PZN).

MARZEC 1938:

6. **Białystok** — Zawody międzyklubowe (VII Grodzieński Okręg PZN).
13. **Wilno** — Zawody propagandowe Sokola.

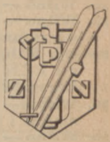
O D Z N A K I

Za sprawność

Górska

Nizinna

ODZNAKI SPRAWNOŚCIOWE P. Z. N.

Polski Związek Narciarski wprowadził w ciągu kilkunastu ostatnich lat trzy odznaki sprawnościowe, a mianowicie sportową „Odznakę za Sprawność PZN", turystyczną „Górską Odznakę PZN", i marszową „Nizinną Odznakę PZN". Ich celem jest stałe krzewienie narciarstwa wśród szerokich rzesz, oraz wpływanie na podniesienie poziomu ogólnego kultury fizycznej za pośrednictwem narciarstwa. Odznaki są zaszczytnymi wyróżnieniami, nadawanymi przez Polski Związek Narciarski na znak uznania tym narciarzom, którzy spełnili normy wymagane regulaminami odznak. Dlatego też odznaki są przyznawane tylko na podstawie weryfikacji, dokonywanej przez Związek i mogą być noszone jedynie przez uprawnionych, wykazujących się legitymacjami.

Najstarszą z odznak sprawnościowych Polskiego Związku Narciarskiego jest „Odznaka za Sprawność PZN". Ustanowiona ona została w roku 1926 i jest pierwszą na ziemiach

polskich i jedną z pierwszych w świecie odznak sprawnościowych, która potem znalazła liczne naśladownictwa w innych działach sportu. Drugą z kolei odznaką jest „Górska Odznaka PZN“ utworzona w roku 1932. Była ona pierwszą na ziemiach polskich a także i w Europie odznaką turystyczną, która także znalazła liczne naśladownictwa w turystyce. Trzecią wreszcie odznaką była ustanowiona w roku 1936 „Nizinna Odznaka PZN“ przeznaczona dla krzewienia narciarstwa uprawianego na niżu.

Wszystkie odznaki sprawnościowe PZN opierają się na regulaminach i postanowieniach szczegółowych. Odbitki regulaminów rozsyłane są do towarzystw związkowych, a wszyscy zainteresowani nabyć je mogą za zwrotem kosztów w biurze Zarządu Głównego PZN Kraków, Piłsudskiego 13, tel. 157-33.

Odznaki nabyć mogą tylko uprawnieni po ustalonych cenach w biurze Zarządu Głównego PZN. Wzór, wykonanie i własność wszystkich odznak, zastrzeżone zostały wyłącznie dla Polskiego Związku Narciarskiego na podstawie rejestracyjnego świadectwa Urzędu Patentowego. Przeciw osobom lub firmom, podrabiającym lub sprzedającym „Odznakę za Sprawność PZN“, „Odznakę Górską PZN“, lub „Odznakę Nizinną PZN“ wystąpi Polski Związek Narciarski na drogę sądową.

Liczne rzesze narciarzy i narciarek, uprawiających narciarstwo w Polsce, winny dążyć do zdobywania odznak. Sprawnościowe bowiem odznaki PZN czynią zadość zarówno szerokim zainteresowaniom sportowym, jak i turystycznym, jak wreszcie potrzebom sportowo-turystycznym narciarstwa uprawianego na niżu. Odznaki nie stawiają wymagań rekordowych, przystępne są dla ogółu, oraz przystosowane do wymagań wieku, płci i możliwości uprawniania narciarstwa przez szerokie rzesze. Zdobyć więc każdą odznakę i przejść wszystkie jej stopnie aż do stopnia złotego, może każdy narciarz i każda narciarka. Stały wzrost liczby osób, ubiegających się o odznaki sprawnościowe PZN, świadczy najlepiej o popularności tych instytucji wśród mas narciarzy, a także o stałym dzięki odznakom postępie ogólnej kultury fizycznej za pośrednictwem narciarstwa.

I. ODZNAKA ZA SPRAWNOŚĆ P. Z. N.

(Wyciąg z regulaminu).

Celem „Odznaki za Sprawność“ jest budzenie jak najszerszego zainteresowania do ćwiczeń na nartach, zachęcenie młodzieży do racjonalnego uprawiania sportu narciarskiego, oraz utrzymanie sprawności narciarskiej do jak najpóźniejszego wieku. Do ubiegania się o odznakę dopuszczeni są wszyscy narciarze (obywatele polscy) — także niezrzeszeni — w kategoriach: 1) młodzieży 12—18 lat, 2) starszych w wieku ponad 18 lat. Odznaka ma dla każdej kategorii trzy stopnie: brązowy, srebrny i złoty, które zdobywać można tylko kolejno.

Konkurencja o „Odznakę za Sprawność“ odbywać się może: podczas specjalnych imprez dla odznaki lub też podczas oficjalnych zawodów narciarskich w kraju, mających odnośną zapowiedź. Wymagana jest zawsze obecność przynajmniej dwóch sędziów okręgowych PZN, stwierdzających prawdziwość wyników. Badanie lekarskie uczestników prób o odznakę jest obowiązujące. Odznakę zdobyć można tylko raz w roku narciarskim, a kilkakrotne próby są dopuszczalne.

Warunki zdobywania odznaki są następujące:

Młodzież 12—18 lat:

1) młodsi do 12—14 lat dla odznaki brązowej mają osiągnąć: w biegu 4 km (w terenie pagórkowatym) czas minimum 0:40:00, oraz na małej skoczni skok bez upadku 8 m. Srebrną odznakę zdobyć mogą młodzi 12—14 lat przez trzykrotne powtórzenie powyższej normy.

2) Juniorzy 15—17 lat, mają osiągnąć dla odznaki brązowej: w biegu 9 km (w terenie pagórkowatym) czas najmniej 1:28:00 oraz na średniej skoczni skok z notą najmniej 11, o długości 13 m. Odznakę srebrną zdobyć mogą przez trzykrotne powtórzenie normy, lub przez polepszenie wy-

ników: bieg 9 km — 1:18:00, skok-nota 13, dług. 15 m. Odznakę złotą — zdobywają młodzi 15—17 lat przez trzykrotne powtarzanie normy odznaki srebrnej.

3) Dziewczęta 12 i 13 lat mają dla odznaki brązowej przebiec 3 km (w terenie pagórkowatym) z minimalnym czasem 0:30:00. Odznakę srebrną zdobywają przez dwukrotne powtórzenie powyższej normy.

4) Dziewczęta 14—16 lat mają dla odznaki brązowej przebiec 4 km (w terenie pagórkowatym) z czasem 0:50:00. Odznakę srebrną zdobyć mogą przez dwukrotne powtórzenie powyższej normy, lub przez poprawienie wyników biegu 4 km — 0:45:00. Odznakę złotą zdobywają przez dwukrotne powtórzenie normy odznaki srebrnej.

Starsi w wieku powyżej 18 lat:

1) Narciarze w wieku powyżej 18 lat podzieleni na klasy: a) 18—31 lat włącznie, b) 32—39 lat włącznie, c) 40—49 lat włącznie, d) 50—59 lat włącznie, e) 60 lat i więcej — ubiegają się o odznakę kategorii pierwszej wszystkich stopni na podstawie warunków zebranych w tabeli (patrz strona 234 i 235). Wystarczy spełnić tylko jeden z podanych warunków, których wybór jest dowolny.

2) Narciarki w wieku ponad 17 lat ubiegają się o odznakę na podstawie warunków wykazanych w następującej tabelce:

Bieg 8 km w terenie pagórkowatym	17—29 lat	30—39 lat	40 lat i więcej
Brązowa odznaka. Należy osiągnąć:	1:10:00	1:19:00	1:27:00
Srebrna odznaka[1]). Należy osiągnąć:	52:00	1:06:00	1:14:00
Złota odznaka[2]). Należy osiągnąć:	48:00	1:00:00	1:08:00

[1]) Można także zdobyć przez trzykrotne powtórzenie norm wymaganych dla odznaki brązowej.

[2]) Można także zdobyć przez trzykrotne powtórzenie norm wymaganych dla odznaki srebrnej.

Tabela warunków zdobycia odznaki za sprawność dla narciarzy ponad 18 lat (Cz. I)

Nr konkurencji	Rodzaj konkurencji o odznakę		Odznaka brązowa					Odznaka srebrna		
			18—31 lat	32—39 lat	40—49 lat	50—59 lat	60 lat i więce	18—31 lat	32—39 lat	40—49 lat
1	Bieg 12—18 km. Należy osiągnąć	12 km.	1:30.24	1:33.24	1:36.48	1:45.00	2:00.00	1:12.00	1:18.00	1:22.00
		15 km.	1:53.45	1:57.30	2:01.45	2:16.15	2:41.15	1:32.00	1:39.45	1:44.45
		18 km.	2:17.24	2:22.14	2:27.00	2:55.30	3:27.00	1:53.24	2:03.00	2:09.00
2	Bieg 30 km. Należy osiągnąć		3:55.00	4:02.30	4:11.00	5:00.00	5:52.30	3:12.00	3:30.00	3:42.30
3	Bieg 50 km. Należy osiągnąć		7:05.00	7:17.30	7:31.40	9:01.00	10:50.00	5:30.00	6:02.30	6:27.30
4	Bieg złożony: Z ogółu klasyfik. należy być w następ. pierwszych częściach		5/10	6/10	8/16	—	—	4/10	5/10	7/10
5	Powtórzenie norm niższego stopnia		—	—	—	—	—	Trzykrotne powtórzenie norm dla odznaki brązowej		

Tabela warunków zdobycia odznaki za sprawność dla narciarzy ponad 18 lat (Cz. II)

Nr konkurencji	Rodzaj konkurencji o odznakę		Odznaka srebrna		Odznaka złota				
			50—59 lat	60 lat i więcej	18—31 lat	32—39 lat	40—49 lat	50—59 lat	60 lat i więcej
1	Bieg 12—18 km. Należy osiągnąć	12 km.	1:30.00	1:36.00	1:00.00	1:12.00	1:18.00	1:26.00	1:30.00
		15 km.	1:55.00	2:02.30	1:16.30	1:32.00	1:39.45	1:50.00	1:55.00
		18 km.	2:24.00	2:33.00	1:34.30	1:52.24	2:03.00	2:16.30	2:24.00
2	Bieg 30 km. Należy osiągnąć		4:07.30	4:20.00	2:40.00	3:12.00	3:30.00	3:52.30	4:07.30
3	Bieg 50 km. Należy osiągnąć		7:13.20	7:34.10	4:35.00	5:30.00	6:05.00	6:48.20	7:13.20
4	Bieg złożony. Z ogółu klasyfik. należy być w nast. pierwszych częściach		—	—	3/10	4/10	6/10	—	—
5	Powtórzenie norm niższego stopnia		Trzykrotne powtórzenie norm dla odznaki brązowej		Trzykrotne powtórzenie norm dla odznaki srebrnej				

Ponadto odbywają się biegi wojskowe ze strzelaniem: 1) na trasie 12 km dla narciarzy w wieku 18—21 lat i 2) na trasie 25 km dla narciarzy w wieku 22—50 lat. Szczegółowe warunki zdobywania tej kategorii odznaki podane są w osobnym ustępie regulaminu „Odznaki za Sprawność PZN.

Każdy narciarz ubiegający się o „Odznakę za Sprawność" winien zgłosić się do kolegium sędziów, względnie komitetu organizacyjnego, przy czym wpłaca wpisowe w wysokości 50 gr na t. zw. „zapis startowy". Przy specjalnie dla Odznaki urządzonych konkurencjach może być pobierane dodatkowe wpisowe (nie wyższe, jak 50 gr), przypadające na rzecz towarzystwa organizującego. Organizator zobowiązany jest przesłać wyniki zawodów wraz z „zapisami startowymi", protokołami itp. pod adresem Komisji Sportowej PZN w Krakowie celem dokonania weryfikacji i przydziału odznak.

Cena odznaki brązowej i srebrnej dla stowarzyszonych oraz cena odznaki każdego stopnia dla młodzieży wynosi 1.50 zł. Odznaka złota dla stowarzyszonych, oraz odznaki każdego stopnia dla niestowarzyszonych kosztują 2.50 zł. „Odznak za Sprawność PZN" nie wolno wymieniać na żadne inne odznaki ani też pozbywać ich. W wypadku zgubienia odznaki wydaje Zarząd PZN nową po otrzymaniu kosztów, a fakt zguby ogłasza w komunikacie.

Przy urządzaniu konkurencji o odznakę za sprawność PZN obowiązują organizatorów „oficjalne wskazówki" wydane przez Komisję Sportową PZN a zawarte w regulaminie. Niezbędnymi funkcjonariuszami przy zawodach o odznakę są: 1) dwóch sędziów okręgowych PZN, 2) kierownik konkurencji, 3) kierownik trasy (względnie kierownicy odcinków), 4) starter z pomocnikiem, 5) dwóch mierzących czas, 6) dwóch celowniczych, 7) odpowiednia liczba kontrolnych, 8) sekretarz, 9) lekarz, 10) porządkowi. Urządzenie tras biegów i skoczni ma odpowiadać przepisom regulaminu sportowego.

Należy baczyć, aby narciarze startowali w biegach odpowiadających ich wiekowi. Dla uniknięcia pomyłek podaje się, że w sezonie 1937/8:

mają lat:	mężczyźni urodzeni w r.
12 — 14	1923 — 1925
15 — 17	1920 — 1922
18 — 31	1906 — 1919
32 — 39	1898 — 1905
40 — 49	1888 — 1897
50 — 59	1878 — 1887
60 lat i powyżej	1877 i wcześniej

mają lat:	kobiety urodzone w r.
12 — 13	1924 — 1925
14 — 16	1921 — 1923
17 — 29	1908 — 1920
30 — 39	1898 — 1907
40 i powyżej	1897 i wcześniej

SPIS NARCIARZY ODZNACZONYCH ZŁOTĄ ODZNAKĄ ZA SPRAWNOŚĆ W SEZONIE 1936/37

Bełzowa Elżbieta, SN WKS Sanok — Beynarowicz Zofia, SN PTT Lwów — mjr. dypl. Bielski Wiktor, SN WKS Prosna Kalisz — Brückner Anna, ŻTTN Makkabi Bielsko — Bruckner Emanuel, ŻTTN Makkabi Bielsko — Burhardt Władysława, niestow. — plut. Caputa Antoni, SN WKS Bielsko — kpt. Cesarz Władysław, niestow. — ppor. Dubicki Bolesław, SN WKS Bielsko — mjr. Firla Kazimierz, niestow. — inż. Fucik Wiktor, SN PTT Żywiec — Herbst Ignacy, ŻTTN Makkabi Bielsko — kapr. Janusz Roman, niestow. — ppor. Kałuża Roman, niestow. — ppor. Kania Wojciech, SN WKS Cieszyn — Klempka Władysław, SN Ogniska Zw. Podhalan, Rabka — ppor. Klich Mieczysław, SN WKS Bielsko — Kobierski Adam, Klub Narciarski Bukowina — kpt. Kozłowski Włodzimierz, niestow. — mjr. dypl. Królikiewicz Stanisław, SN WKS Kielce — inż. Krzyżanowski Kalikst, SN PTT Lwów — Matuszewska Halina, niestow. — Nowak Kazimiera, SN AZS Kraków — Ozaist Adam, SN PTT Żywiec — Pantofliński Władysław, SN PTT Żywiec — ppor. Rukściński Mieczysław, niestow. — inż. Rzepecki Jerzy, niestow. — Sawicka Maria, niestow. — Scherer Józef, SN Makkabi Kraków — inż. Schiele Kazimierz, SN PTT Zakopane — Skrowaczewska Maria, SN PTT Lwów — kapr. Staszewski Józef, SN WKS Bielsko — Żolna Jan, SN Sokół Krosno.

W kategorii juniorów:

Bialas Johanna, Wintersportverein Katowice — Immerglück Tea, ŻTTN Makkabi Bielsko — Miarka Rudolf, Wintersportverein Katowice.

NAGRODY ZESPOŁOWE

Celem poparcia wysiłku towarzystw narciarskich około organizowania konkurencji o „Odznakę za Sprawność" ustanowione są począwszy od sezonu 1936/7 dwa wędrowne puchary, które co roku przypadają towarzystwom, wykazującym się największą ilością odznaczonych członków. Po upływie wyznaczonego w statutach tych nagród czasu rozgrywki, przypadają one na własność ostatecznego zdobywcy. Jeden z pucharów przeznaczony jest dla rozgrywki towarzystw cywilnych, drugi dla organizacyj wojskowych zrzeszonych w PZN. Szczegółowa punktacja na sezon 1936/7 jest następująca: podano tylko 10 pierwszych miejsc.:

I. Kluby cywilne:

1) Wintersportverein — Katowice (58 punktów), 2) SN Żyd. Towarzystwa Krajoznawczego — Warszawa (18 punktów), 3) SN Strzeleckiego Klubu Sportowego „Korona" — Radomsko (15 punktów), 4) SN Sportowego Towarzystwa Skarbowców — Warszawa (14 punktów), 5) SN Klubu Sportowego „Geyer" — Łódź (13 punktów), 6) Bydgoski Klub Narciarzy — Bydgoszcz (12 punktów), 7) ŻTTN Makkabi — Bielsko (11 punktów), 8) SN ŻKS Makkabi — Kraków (11 punktów), 9) SN Warszawskiego Klubu Wioślarek — Warszawa (10 punktów), 10) SN Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Żywiec (9 punktów).

II. Kluby wojskowe (WKS):

1) SN WKS — Komorowo (343 punktów), 2) SN WKS — Sanok (83 punktów), 3) SN WKS — Ludwikowo (32 punktów), 4) SN WKS — Wołożyn (6 punktów), 5) SN WKS — Dawidgródek (5 punktów), 6) SN WKS — Kleck (4 punkty), 7) SN WKS — Cieszyn (3 punkty), 8) SN WKS — Bielsko (2 punkty), 9) SN WKS „Żoliborz" — Warszawa (2 punkty), 10) SN WKS — Iwieniec, SN WKS — Kielce, SN WSK „Jagiellonia" — Białystok (po 1 punkcie).

STATYSTYKA „ODZNAKI ZA SPRAWNOŚĆ PZN“

Ilość odznak przyznanych w poszczególnych sezonach i kategoriach

w sezonie	ogółem odznak	stopnie			stowarzyszeni	niestowarz.	kat. I. senior.		kat. II. junior.	
		złotych	srebrnych	brązowych			mężczyźni	kobiety	chłopcy	dziewczęta
1926/27	120	—	—	120	101	19	110	10	—	—
1927/28	115	—	49	66	98	17	110	3	2	—
1928/29	645	3	24	618	338	307	398	60	179	8
1929/30	929	3	85	841	525	404	626	97	204	2
1930/31	1535	15	219	1301	712	823	1013	199	312	11
1931/32	3808	69	332	3407	1809	1999	2893	450	418	47
1932/33	4492	49	450	3993	1828	2664	3459	455	501	77
1933/34	3357	81	429	2847	1274	2038	2420	553	328	56
1934/35	4824	81	419	4324	1544	3280	3791	460	481	92
1935/36	2029	26	237	1766	493	1536	1632	145	185	67
1936/37	4030	36	304	3690	1126	2904	3185	316	394	135
Razem za 11 lat	25884	363	2548	22973	9848	16036	19637	2748	3004	495

II. ODZNAKA GÓRSKA P. Z. N.

Wyciąg z regulaminu.

Celem „Odznaki Górskiej PZN" jest krzewienie zainteresowania dla turystyki narciarskiej, zachęta do utrzymania sprawności turystycznej do jak najpóźniejszego wieku, podniesienie poziomu technicznego uprawianej turystyki, oraz propaganda terenów narciarskich w polskich górach. Do ubiegania się o „Odznakę Górską PZN" dopuszczeni są wszyscy narciarze (obywatele polscy) — także niestowarzyszeni którzy ukończyli 17 rok życia. Odznaka ma trzy stopnie: brązowy, srebrny i złoty, które zdobywa się tylko według kolejności stopni, poczynając od stopnia brązowego. Poszczególny stopień zdobyć można tylko raz w roku narciarskim (od 1-go grudnia do 15-go maja).

Podstawą ubiegania się o „Odznakę Górską PZN" są odbywane na nartach, w warunkach narciarskich, wycieczki „punktowane" i raidy punktowane według oficjalnej listy wycieczek i raidów (patrz strona 244). Z każdej takiej wycieczki przedkłada się do weryfikacji (do Komisji Turystycznej PZN) protokoły wycieczek (specjalne blankiety), zaświadczone i obliczone przez przodowników PZN upoważnionych do tego przez Związek (patrz lista przodowników strona 258).

Odznakę danego stopnia zdobywa się, o ile suma punktów wszystkich odbytych, protokołowanych oraz weryfikowanych w ciągu jednego sezonu wycieczek narciarskich — równa się lub przewyższa normę, która wynosi: dla odznaki brązowej 100 punktów, dla odznaki srebrnej 150 punktów (lub trzykrotne ogółem w ciągu kilku sezonów powtórzenie normy odznaki brązowej), dla odznaki złotej (przez posiadaczy odznaki srebrnej) 200 punktów, lub przez trzykrotne ogółem powtórzenie normy odznaki srebrnej (po 150 punktów), lub (dla posiadaczy odznaki brązowej) przez 9-ciokrotne ogółem powtórzenie normy odznaki brązowej.

Konkurencja o „Odznakę Górską PZN" odbywa się podczas wszystkich wycieczek organizowanych przez towarzystwa lub członków, a trasy tych wycieczek mają być

zgodne z trasami wycieczek „punktowanych“. Obowiązuje osiągnięcie szczytu lub przełęczy, oraz przejście dokładne oznaczoną w liście trasą. Prawdziwość danych z całych Karpat stwierdzają przodownicy. Jednakże tylko ci z nich, którzy w liście oficjalnej oznaczeni są (*) są upoważnieni do protokołowania wycieczek tatrzańskich oznaczonych w liście wycieczek (*). Obecność przodowników na wszystkich wycieczkach, które zaświadczają jest pożądana, a w wycieczkach oznaczonych (*) wymagana. Wycieczki odbywane samotnie nie mogą być punktowane.

Tok notowania wycieczek dla poszczególnych uczestników jest następujący: każda wycieczka oznaczona jest w liście notą zasadniczą, która ulega każdorazowo powiększeniu przez wymnożenie jej (przez przodownika) odpowiednimi współczynnikami, a mianowicie „współczynnikiem trudności dnia“ oraz „współczynnikiem wieku“. Wysokość współczynnika „trudności dnia“ jest sprawą oceny przodownika (według ogólnych wskazówek regulaminu) w granicach od 1.0 — 1.3. „Współczynnik wieku“ jest automatyczny i wynosi w sezonie 1937/8:

17—19 lat (ur. 1918—1920) mężczyźni: 1,1; kobiety: 1,3
20—29 lat (ur. 1908—1917) mężczyźni: 1,0; kobiety: 1,1
30—39 lat (ur. 1898—1907) mężczyźni: 1,1; kobiety: 1,3
40—49 lat (ur. 1888—1897) mężczyźni: 1,3; kobiety: 1,5
50 i wyżej (ur. 1887 i dawn.) mężczyźni: 1,5; kobiety: 1,7

Zasadnicza nota wycieczki (według listy) ma być wymnożona przez „współczynnik trudności dnia“, a następnie przez „współczynnik wieku“ każdego uczestnika. Do tego wyniku dodać można jeszcze t. zw. „premię za dojazd“, która wynosi od 50—100 km 5% noty zasadniczej, od 100 km do 250 km — 10%, powyżej zaś 250 km — 20% noty zasadniczej (przy raidach punktowanych nie dolicza się premii za dojazd).

Szczegółowy protokół wycieczki, dla każdej wycieczki z osobna i dla każdego ubiegającego się z osobna przedkłada się po obliczeniu i zaświadczeniu przez przodownika na odpowiednim formularzu, który winien znaleźć się w PZN najpóźniej w 16 dni po odbytej wycieczce. Protokóły te są zbierane w Komisji Turystycznej PZN, która przy końcu sezonu dokonuje ostatecznych obliczeń i w razie osiągnięcia norm, ogłasza w komunikacie przydział odznaki.

W razie stwierdzenia, że w ciągu jednego i tego samego sezonu dana wycieczka została przez ubiegającego się powtórzona, wtedy ilość punktów przy pierwszej wycieczce nie ulega zmianie, przy drugiej umniejsza się o połowę, a dalsze powtórzenia tej samej wycieczki nie będą uwzględniane.

Każdy, mający zamiar wziąć udział w wycieczce ważnej dla konkurencji o „Odznakę Górską PZN“ winien uiścić wpisowe w wysokości 30 gr od każdej wycieczki na t. zw. „protokół wycieczek punktowanych“ (do nabycia w biurze Zarządu Głównego PZN, lub w towarzystwie), który wypełnia i otrzymawszy zaświadczenie oraz obliczenie przodownika, przysyła do Komisji Turystycznej PZN. Wyniki wycieczki bez protokółów opłaconych nie mogą być weryfikowane.

Cena odznaki wynosi dla narciarzy stowarzyszonych: odznaka brązowa i srebrna — 2 zł, odznaka złota 3 zł. Niestowarzyszeni płacą za każdy stopień odznaki — 3 zł. Inne przepisy dotyczące wydawania odznaki, kontroli ze strony PZN wymieniania odznak itp. są identyczne, jak w przepisach odznaki za sprawność PZN.

Ważnym uzupełnieniem regulaminu „Odznaki Górskiej PZN“ są „wskazówki oficjalne“, z którymi winien zapoznać się każdy przodownik i każdy ubiegający się o odznakę. Stanowi on integralną część regulaminu, który jest do nabycia w biurze Zarządu Głównego PZN (Kraków, ul. Piłsudskiego 13) za zwrotem kosztów.

LISTA WYCIECZEK PUNKTOWANYCH, WAŻNYCH PRZY UBIEGANIU SIĘ O ODZNAKĘ GÓRSKĄ P.Z.N.

Skróty: p = podejście, zj = zjazd, d = dowolny.

(Uwaga! Wycieczki **na terenie Tatr** oznaczone w niniejszym spisie **za pomocą** * ze względu na duże niebezpieczeństwo oraz trudności techniczne mogą być odbywane **jedynie przez narciarzy wprawnych** i tylko w dobrych warunkach. Na wycieczce takiej **wymagana jest bezwzględnie obecność przodownika** upoważnionego na Tatry, względnie zawodowego przewodnika narciarskiego P. Z. N. na Tatry. Przepisy odnoszące się do **przewodników zawodowych** znajdują się przy końcu listy przodowników).

A) WYCIECZKI PUNKTOWANE

Okolice Wisły	**Punktów:**
1) *Równica* podejście i zjazd dowolny	6
2) *Czantoria* podejście i zjazd dowolny	8
3) *Stożek* podejście i zjazd dowolny.	8
2a i 3a) *Czantoria* i *Stożek* podejście i zjazd dowolny	12
4) *Barania Góra* podejście dowolne, zjazd do Milówki	13
zjazd do Wisły	13
zjazd do Węgierskiej Górki lub Istebnej . .	15
zjazd do Zwardonia.	17
zjazd do Szczyrku	19
5) podejście z Węgierskiej Górki, zjazd dowolny	16
5a) podejście ze Zwardonia, zjazd dowolny. . .	18

Tereny bielsko-bialskie

6) *Klimczok* i *Magura* p. i zj. d. 10
podejście dowolne, zjazd do Wapienicy lub Jaworza 12
Zjazd do Polany przez Brennę i Ustroń . . 18
zjazd do Brennej 14

7) *Skrzyczne* p. i zj. d. 10
zjazd do Szczyrku przez Malinowską Skałę-Salmopol 12
zjazd do Węgierskiej Górki 14
przez Malinowską Skałę do Lipowej 14
przez Malinowską Skałę, Magurkę, Ostre . . 16

8) *Magurka* podejście i zjazd dowolny 8
lub zjazd do Czernichowa lub Łodygowic 10

9) *Błatnia* p. i zj. d. 8

Beskidy Raczańskie

10) *Wielka Racza* podejście z Rajczy lub Soli, zjazd do Rajczy 15
zj. do Zwardonia 18

11) podejście ze Zwardonia, zjazd do Rajczy . . 17
zj. do Zwardonia 18

12) *Kikula* i *Magura* p. i zj. d. 8

13) *Rachowiec* p. i zj d. 5

14) *Muńcuł* p. i zj. d. 10

15) Przejście: *Rajcza-Muńcuł-Rycerzowa-Przegibek-Rycerka* (lub odwrotnie) 18

15a) Przejście: *Rajcza-Muńcuł-Rycerzowa-Młada Hora-Rajcza* 16

16) Przejście: *Rajcza-Rycerzowa-Przegibek-Jaworzyna-Mała Racza-Wielka Racza-Zwardoń* (lub odwrotnie) 32

Beskid Mały

17) *Leskowiec* p. i zj. d. 10

17a) Przejście: *Wadowice-Leskowiec-Lachowice* (lub odwr.). 13

18) Przejście: *Wadowice-Madohora-Hucisko* (lub odwr.). 15

19) Przejście: z *Porąbki* lub *Międzybrodzia* przez *Żar-Kocierz*, zjazd do *Andrychowa* (lub odwrotnie) 12

20) Przejscie: Z *Andrychowa* przez *Kocierz-Po-*

trójną-Madohorę-Leskowiec ze zjazdem do *Andrychowa, Wadowic, Skawiec, Suchej, Łachowic, Huciska* (lub odwrotnie). 15
20a) Przejście: Z *Porąbki* lub *Międzybrodzia* przez *Żar-Kiczerę-Kocierz-Potrójną-Leskowiec*, zjazd dowolny (lub odwr.) 28
21) Przejście: Z *Białej* przez *Groniczek* do *Porąbki* lub *Międzybrodzia* (lub odwrotnie) . . 2

Grupa Pilska

22) *Lipowska* p. i zj. d. 12
23) *Boracza* i *Sucha Góra* p i. zj. d. 8
23a) *Boracza* i *Prusów* p. i zj. d. 8
24) *Pilsko* podejście dowolne i zjazd do Jeleśni . 15
zj. do Węgierskiej Górki, Milówki lub Rajczy 18
zj. przez Romankę (szczyt), do Węgierskiej Górki 22
zj. do Korbielowa lub na Glinne 12
25) *Romanka* p. i zj. d. 13

Pasmo Babiogórskie i okolice Suchej

26) *Babia Góra* podejście dowolne, zjazd do Zawoi 17
podejście dowolne, zjazd do Jeleśni. 21
podejście dowolne, zjazd do Huciska 21
26a) p. d. zj. przez Jałowiec i Magurkę do Suchej . 26
27) przez *Policę* do *Osielca* lub *Jordanowa*. . . 28
27a) *Polica* p. d., zjazd do Osielca 15
27b) *Polica* p. i zj. d. 12
28) *Magurka* (koło Suchej) p. i zj. d. 8
28a) *Jałowiec* p. z Suchej przez Magurkę, zjazd do Huciska (lub odwrotnie). 14

Beskid Wyspowy i Gorce

29) *Wielki Luboń* podejście dowolne zjazd do Rabki 10
zj. przez Mały Luboń do Jordanowa 12
30) *Szczebel* p. i zj. d. 10
31) *Lubogoszcz* p. i zj. d. 12
32) *Śnieżnica* p. i zj. d. 12
33) *Ćwilin* p. i zj. d. 12
34) *Mogielica* p. i zj. d. 14
35) Przejście: Z *Rabki*, *Nowego Targu*, lub *Lasku* przez *Turbacz*, *Kiczorę-Jamnę-Runek-Lubań* do *Kroscienka* lub (odwrotnie) 30
36) *Turbacz* podejście dowolne, zjazd do Nowego Targu 12
podejście dowolne, zjazd do Rabki 15

36a) *Stare Wierchy* p. i zj. d. 5
37) *Lubań* p. i zj. d.. 18

Okolice Szczawnicy, Nowego Sącza i Krynicy

38) *Dzwonkówka* p. i zj. d. 10
39) *Prehyba* p. i zj. d. 15
40) *Radziejowa* p. i zj. d. 17
41) *Eliaszówka* p. i zj. d. 12
42) *Niemcowa* p. i zj. d. 12
43) Przejście: *z Piwnicznej przez Eliaszówkę — Wielki Rogacz-Radziejową* zjazd dowolny (lub odwrotnie) 2
44) Przejście: *Z Piwnicznej lub Rytra przez Niemcową, Wielki Rogacz, Radziejowę, Przehybę, Skałki, Dzwonkówkę do Krościenka* (lub odwrotnie) 25
45) Przejście: *z Piwnicznej-Eliaszówka-Obidze-Wysokie Skałki-Rabsztyn do Szczawnicy* (lub odwrotnie) 20
46) *Pisana Hala* p. i zj. d. 12
47) *Nad Kamieniem* p. i zj. d. 16
48) *Jaworzyna* p. i zj. d. 15
49) *Pusta Wielka* p. i zj. d. 14
50) Przejście: *z Krynicy przez Jaworzynę-Runek-Pustą Wielką do Żegiestowa* (lub odwrotnie) . 18
51) *Jaworzynka* p. z Krynicy, zjazd do Słotwiny (lub odwrotnie) 5
52) Przejście: *z Krynicy do Tylicza* (lub odwrotnie) *przez Czerteż lub przez Bradowiec* 4
53) Przejście: *Krynica-Horyszowski W.-Lackowa-Dzielec-Łan-Czerteż-Krynica* (lub odwrotnie) 17
54) *Zimne* p. z Muszyny lub Powroźnika, zj. do Leluchowa (lub odwrotnie) 10

Okolice Grybowa, Gorlic i Krosna

55) Przejście: *Grybów-Zielona-Gorlice* lub odwr. 15
56) Przejście: *Grybów-Ubocz-Kamienna-Sołtys-Jaworzynka-Krynica* (lub odwrotnie) 22
57) *Krosno-Odrzykoń-Królewska Góra-Sucha Góra-Dział-Czarnorzeki-Łysa Góra-Krosno* 12
58) *Cergowa Góra z Iwonicza przez Wólkę, Lubatową*, powrót przez Jasionkę (lub odwrotnie) 10
59) *Hyrowa Góra* p. z Trzciany, zj. do Iwli (lub odwrotnie) 8

79a) Przejście: *z Sianek lub Sokolik przez Halicz do Ustrzyk Górnych lub Stuposian* (względnie odwrotnie) 25
80) *Pikuj z Sianek* 22
80a) *Pikuj: przejście z Sianek do przeł. Tucholskiej* (*Klimiec*) lub odwrotnie 32
81) *Pikuj: przejście z Sianek do Ławocznego* (lub odwrotnie) 36
82) *Kińczyk Hnylski* p. i zj. d. 12
83) *Schronisko PTN pod Pikujem z Sianek* . . . 10
84) *Starostyna z Sianek* zj. d. 15
84a) *Starostyna ze schron. PTN pod Pikujem* . . 10
85) *Ruski Put z Sianek* zj. d. 17
85a) *Ruski Put ze schron. PTN pod Pikujem* . . 5
86) *Schronisko PTN pod Pikujem z Klimca* . . . 15
87) *Opołonek* p. i zj. d.. 7
88) *Magóra* p. z Sianek zj. do Butelki 7
89) *Szczawinka* p. z Sianek zj. do Butelki . . . 5

Okolice Borysławia i Majdanu

90) Przejście: *Mraźnica-Bystra-Zatoki* (lub odwrotnie) 15
91) *Ciuchowy Dział* p. i zj. d.. 8
92) Przejście: *Ciuchowy Dział Dział Schodnicki* . 10
93) Przejście: *z Malmanstalu przez Widnochę-Paraszkę do Skolego* (lub odwrotnie) 30
94) Przejście: *Malmanstal-Tysowiec-Koziowa-Jaworyszcze-Tuchla* (lub odwrotnie) 33
95) Przejście: *Malmanstal-Czarna Góra-Perekop-Korostów-Skole* (lub odwrotnie) 18
96) *Urycz z Borysławia* 12

Okolice Skolego

97) *Paraszka* p. i zjazd do Skolego 17
97a) *Paraszka* p. i zj. do Korostowa lub Korczyna 15
98) *Zełemin* p. i zjazd do Skolego, Hrebenowa lub Zełemianki 12
99) *Zełemin* zjazd do Kamionki 15
99a) *Zełemin i Kodrawiec* p. i zj. d. 18

Okolice Tuchli i Rożanki

100) *Jaworyszcze* p. i zjazd do Koziowej lub Hołowiecka 8
101) *Kindrat* p. i zj. d. 10

Okolice Sławska

102) *Menczul* p. i zj. d. do Sławska 8
102a) Przejście: *Sławsko-Menczul-Grobowie Skolski-Putyszcze-Tuchla* (lub odwrotnie) . . . 15
103) *Trościan* pod. i zjazd do Sławska lub Tarnawki 10
103a) *Trościan* podejście ze Sławska i zjazd do Hołowiecka, Kalnego lub Ławocznego 12
104) *Zielony Wierch-Ilza-Pliszki* 12
104a) Przejście: *Sławsko-Ilza-Ławoczne* lub *Wołosianka* (lub odwrotnie) 15
105) *Wysoki Wierch* p. i zj. d. 13
105a) *Wysoki Wierch* p. ze Sławska zj. do Wołosianki lub Rożanki 15
106) *Czarna Repa* p. i zj. do Sławska. 18
106a) *Czarna Repa* zj. do Jelonkowatego 20
106b) Przejście: *Wysoki Wierch-Czarna Repa-Czarny Wierch-Prz. Wyszkowska* lub odwrotnie . . 25

Okolice Ławocznego

107) *Jawornik Wielki* 12
108) *Jawornik Mały* 10
109) Przejście: *Ławoczne-Staneszcze-Berdo-Klimiec* (lub odwrotnie) 18

Gorgany Zachodnie

110) *Gorgan Wyszkowski* p. i zj. d. 18
110a) Przejście: *Świca-Gorgan Wyszkowski-Przełęcz Wyszkowska* 20
111) Przejście: *Wyszków-Bahonka-dol. Świcy* . . . 16
112) *Gorgan Ilemski* p. i zj. d. 18
113) Przejście: *z Ludwikówki przez Arszycę do Osmołody* (lub odwrotnie) 30
114) Przejście: *z Ludwikówki doliną Prawicza i Mszany do Osmołody* (lub odwrotnie) . . 18
115) *Sywania przez Ukiernię* p. i zj. d. 20
116) Przejście: *Ukiernia-Sywania-Mołoda-dol. Mołody* 30
117) Przejście: *z dol. Świcy przez Sołotwinkę do dol. Mołody* 20

Gorgany Centralne

118) *Grofa* przez Płyśce 20
118a) Przejście: *Koń Grofecki-Grofa-Płyśce-Parenki-Popadia* zj. d. 30

119) Przejście: *Jala-Rafajłowa przez Gorgan* . . 25
120) *Sywula* p. i zj. d. 22
121) Przejście: *Jala-Sywula-Ruszczyna-Salatruk do Rafajłowej* 25
121a) Przejście: *Sywula-Bojaryn-Rafajłowa* . . . 30
122) *Ihrowyszcze i Wysoka* p. z Kuźmieńca, Huty lub Jali i zj. tamże 25
122a) Przejście: *z Jali przez Wysoką-Ihrowyszcze-Sywulę do Rafajłowej* (lub odwrotnie) . . . 35

Gorgany Wschodnie

Okolica Rafajłowej

123) *Rogozy i Przełęcz Pantyrska* p. i zj. d. . . 15
124) *Maksymiec* p. i zj. d. 10
125) *Taupiszyrka* p. i zj. d. 12
126) *Durny* p. i zj. d. 23
126a) *Bratkowska* p. i zj. d. 25
127) *Czarna Klewa* p. i zj. d. 25
128) Przejście: *Przełęcz Pantyrska-Durny-Bratkowska-Czarna Klewa-Douha-Jabłonica* (lub odwr.) 35
129) Przejście: *Rafajłowa-Sywula-Taupisz-Pantyr-Rafajłowa* (lub odwrotnie) 35
130) *Douha* p. i zj. d. 10
131) *Poleński* p. i zj. d. 25

Okolice dol. Prutu

132) *Czarnohorzec* p. i zj. d. 18
133) *Jawornik* p. i zj. d. 20
134) *Chomiak* p. i zj. d. 18
135) Przejście: *z dol. Prutu-Chomiak-Syniak-Mały Gorgan do dol. Zielenicy* (lub odwrotnie) . . 27

Beskid Huculski

Okolica Mikuliczyna i Worochty

136) *Makowica* (k/Jaremcza) p. i zj. d. 12
137) *Rokieta Wielka* p. i zj. d. 15
138) *Liszniów* p. i zj. d. 15
139) *Worochteński* p. i zj. d. 15
140) Przejście: *z Worochty przez Worochteński, Hordie do Kosmacza* (lub odwrotnie) 25
141) Przejście: *z Żabiego przez Grahit do Kosmacza* 25 (lub odwrotnie) . . . .
142) *Michalków* p. i zj. d. 12

Czarnohora

143) Przejście: *Worochta-Woronienka-Przełęcz Jabłonicka-Worochta* (lub odwrotnie) 10
144) *Kukul przez Kiczerę* p. i zj. d. 20
145) *Kostrzyca* p. i zj. d. 18
145a) Przejście: *przez Kostrzycę z dol. Prutu do Bystrca lub Żabiego* (lub odwrotnie) 25

Okolice schroniska na Zaroślaku

146) *Howerla* p. i zj. d. 20
147) *Pożyżewska* p. i zj. d. 14
148) *Turkuł* p. i zj. d. 18
149) Przejście: *Howerla-Breskul-Pożyżewska-Dancerz-Turkul-Zaroślak* (lub odwrotnie) 25
150) *Schronisko KTN na Mariszeskiej* 8
151) *Szpyci* p. i zj. d.. 20
151a) *Szpyci ze schron. KTN na Mariszeskiej* . 13
152) *Rebra* p. i zj. d. 22
152a) *Rebra ze schron. KTN na Mariszeskiej* . . 15
153) *Pop Iwan* p. i zj. d. 25
154) Przejście: *grzbietem Czarnohory od prz. Turkulskiej po Popa Iwana do Szybenego* (lub odwr.) 38

Okolice Bystrca i Dzembroni

155) Przejście: *z Bystrca lub Dzembroni przez Popa Iwana do Szybenego* (lub odwrotnie) 28
156) *Menczul* p. i zj. d. 20
157) *Brebenieskul* p. i zj. d. 22
158) *Smotrycz* p. i zj. d. 22
158a) Przej cie: *z Bystrca lub Dzembroni przez Smotrycz-Stajki do Jawornika* (lub odwrotnie) . . 28

Góry Czywczyńskie

159) *Stoh* p. i zj. d. 20
160) *Furatyk* i *Ladeskul* p. i zj. d. 22
161) *Czywczyn* p. i zj. d. 28
162) Przejście: *Ruski Dil-Furatyk-Wielka Budyowska-Czywczyn* (lub odwrotnie) 35
163) *Popadia* p. i zj. d. 28
164) *Hniatiasa* p. i zj. d. 35
165) Przejscie: *Czywczyn-Popadja-Łostuń-Komanowa-Hniatiasa-Palenica* (lub odwrotnie) . . . 45

Grupa Baby Ludowej

166) *Skupowa* p. i zj. d. 18
167) Przejście: *z Żabiego przez Krętą-Ludową do Szybenego* (lub odwrotnie) 28
168) Przejście: *z Szybenego przez Watanarkę do Hryniawy* (lub odwrotnie) 15
169) *Baba Ludowa* p. i zj. d. 22
170) Przejście: *z Szybenego przez Watanarkę-Babę Ludową-Hostij do Jałowiczory* (lub odwrotnie) 40

Tatry i Podhale

Otoczenie Zakopanego

171) *Gubałówka* p. z Zakopanego zjazd do Poronina wzgl. do wylotu dol. Kościeliskiej (lub odwr.) 6
172) *Gęsia Szyja* p. i zj. d. 8
173) Przejście: *Zakopane-Hala Gąsienicowa-Dubrawiska-Pańszczyca-Rusinowa Polana*, zjazd dow. (lub odwrotnie) 18
174) *Patyki z Zakopanego* 6
175) *Pieki łko* (przełęcz) p. i zj. do Zakopanego . 10
176) *Wrótka* p. i zj. do Zakopanego 12
177) Przejście: *z dol. Małej Łąki przez Miętusią do Kościeliskiej* (lub odwrotnie) 8

Otoczenie doliny Chochołowskiej

178) *Bobrowiec* p. i zj. d. 15
*179) *Rakoń* przez Długi Upłaz zjazd dow. . . . 18
*180) *Wołowiec* przez Rakoń 25
*181) *Czerwony Wierch nad Jarząbczą* p. i zj. d. . 18
182) *Trzydniowiański* przez Kulawiec 16
*183) *Kończysta nad Jarząbczą* 22
*184) *Starorobociański* 27
*184a) *Jarząbczy* 27
*184b) Przejście: *przez Kończystą, Starorobociański, Siwe Turnie, Siwą przełęcz na Halę Pyszną* (lub odwrotnie) 30

Otoczenie doliny Kościeliskiej

185) Przejście: *z Dol. Kościeliskiej przez Halę na Stolach-S o'y-Pol. Kominy Dudowe-Hucı ka w Dol. Chochołow kiej* (lub odwrotnie) 18
186) *Przełęcz Iwaniacka przejście do doliny Chochołowskiej* (lub odw.) 16

*187) *Ornak* — przejście od przełęczy Iwaniackiej do Siwej przełęczy, z przejściem z doliny Kościeliskiej do Chochołowskiej (lub odwrotnie) 22
*188) *Siwa przełęcz* p. z Hali Pysznej lub dol. Starorobociańskiej zjazd dowolny 17
*188a) *Siwa przełęcz* w przejściu do dol. Chochołowskiej (lub odwrotnie) 20
*189) *Przełęcz Pyszniańska* p. i zj. na Halę Pyszną 18
*190) *Kamienista* (szczyt) przez przełęcz Pyszniańską zj. d. 21
191) *Tomanowa przełęcz* p. i zj. d. 15

Czerwone Wierchy i otoczenie Hali Kondratowej

192) *Goryczkowa przełęcz (Świńska)* p. i zj. do Zakopanego 14
193) *Łopata z Zakopanego* 10
*194) *Suchy Kondracki* p. i zj. do Zakopanego . . 16
*195) *Kopa Kondracka* p. i zj. do Zakopanego . . 18
*194a) i 195a) *Przełęcz pod Kopą Kondracką* p. i zj. do Zakopanego 12
*196) *Czerwone Wierchy* — całkowite przejście od Przełęczy pod Kopą Kondracką do dol. Kościeliskiej (lub odwrotnie) 30

Otoczenie Hali Gąsienicowej

197) *Dojście z Zakopanego na Halę Gąsienicową* . 6
198) *Kasprowy lub Beskid* p. i zj. d. z Hali Gąsienic. 10
Kasprowy lub Beskid — p. i zj. do Zakopanego 16
*199) *Żółta Turnia* p. i zj. do Zakopanego 20
* Żółta Turnia p. i zj. do Hali Gąsienicowej . . 14
*200) *Krzyżne* p. i zj. do Hali Gąsienicowej . . . 20
*201) *Zmarzły Staw z Hali Gąsienicowej* 12
*201a) *Zawrat* podejście i zjazd do Zakopanego . . 26
* Zawrat przejście z Zakopanego do dol. Pięciu Stawów (lub odwrotnie) 24

Dolina 5 Stawów Polskich

*202) *Dolina 5 Stawów*, podejście z Rozłoki (lub odwr.) 8
*203) *Zawrat ze schroniska w Pięciu Stawach Polskich* 15
*204) *Gładka przełęcz ze schroniska w Pięciu Stawach Polskich*, zj. d. 13

*205) *Gładka przełęcz*, przejście przez dol. Cichą do Dol. Kościeliskiej (lub odwr.). 26
*206) *Przejście z Dol. 5 Stawów do Morskiego Oka przez Opalone* (lub odwrotnie) 16

Otoczenie Morskiego Oka

206a) *Opalone* p. i zj. d.. 8
207) *Czarny Staw nad Morskim Okiem* 8
208) *Dolinka za Mnichem* 8
*208a) *Szpiglasowa przełęcz* p. i zjazd do M. Oka 10

B. RAIDY

Poniżej podane raidy odbywane mogą być na zasadach identycznych, jak pojedyncze wycieczki punktowane. Osoby biorące udział w raidzie winny przesłać **przy raidzie trwającym 2—3 dni: po dwa protokoły na osobę, 4—5 dni: po 3 protokoły na osobę, 6 dni i więcej: po 4 protokoły na osobę,** względnie wypełnić dokładnie 1 protokół, dołączając należytość za pozostałą liczbę formularzy w/g powyższych norm, względnie formularze czyste.
Obowiązuje: dokładne przejście podanym szlakiem, ilość osób biorących udział: co najmniej dwie, kierunek odbywania raidu dowolny.

Podane noty zasadnicze raidów obliczone są już łącznie z premią za dojazd.

1) RAIDY PUNKTOWANE W KARPATACH ZACHODNICH

R. 1) *Ustroń-Równica-Polana-Czantoria-Beskidek-Cieślar-Stożek-Kubalonka-Barania Góra*
zj. do Milówki 38
zj. do Węgierskiej Górki 40
zj. do Szczyrku przez Malinowską Skałę-Skrzyczne 50
zj. do Zwardonia 45
R. 2) *Barania Góra-Malinowska Skała-Salmopol-Kotaż-Klimczok*, zjazd dowolny 30

R. 3) *Barania Góra-Malinowska Skała-Malinów-Jawierzny-Beskidek-Równica*, zjazd dow. 25

R. 4) *Leskowiec - Kocierz-Cisownik-Porąbka-Magurka-Biała*, (wzgl. przez Międzybrodzie) 35

R. 5) *Leskowiec-Madohora-Hucisko-Czerniawa Sucha-Mędralowa-Babia Góra*, zjazd przez Zawoję i Magurkę do Suchej 45
zjazd przez Policę do Osielca (Jordanowa) 50

R. 6) Podejście na *Babią Górę-Korbielów (Glinne)-Pilsko*, zj. do Milówki, Rajczy lub Węg. Górki 45

R. 7) Podejście na *Babią Górę-Krowiarki-Jabłonka-Podczerwone-Gubałówka-Zakopane (Poronin)* 35

R. 8) *Jeleśnia-Korbielów-Pilsko-Lipowska-Boracza-Milówka-Kamesznica-Barania Góra* zj. przez Malinowską Skałę-Skrzyczne do Szczyrku . . . 45
zjazd do Zwardonia. 40

R. 9) Podejście na *Babią Górę-Korbielów-Pilsko-Boracza-Milówka-Kamesznica-Barania Góra*, zjazd do Szczyrku lub Zwardonia 65

R. 10) *Nowy Targ-Turbacz-Słonne-Zaryte-Luboń-Skomielna-Malejowa-Jordanów-Bystra-Sidzina-Zubrzyca - Krowiarki - Babia Góra-Cyl-Korbielów-Pilsko - Milówka - Kamesznica - Barania Góra-Zwardoń* 100

R. 11) *Nowy Targ-Turbacz-Rabka-Luboń-Skomielna-Malejowa-Jordamów* 35

R. 12) *Rabka - Luboń-Szczebel - Lubogoszcz - Śnieżnica-Ćwilin - Mogielica - Jasień-Przysłop-Kudłoń-Mostownica-Turbacz-Rabka* 100

R. 13) *Zakopane -Bukowina- Czarna Góra-Łapsze-Niedzica - Czorsztyn - Trzy Korony - Krościenko - Lubań-Runek-Kiczora-Turbacz-Rabka* 65

R. 14) *Rytro -Wdżary-Prehyba-Dzwonkówka-Krościenko-Lubań-Runek-Kiczora-Turbacz-Rabka* . . . 55

R. 15) *Stary Sącz-Prehyba-Radziejowa-Wielki Rogacz-Eljaszówka - Rytro - Obidze - Wysokie Skałki - Szczawnica -Lubań - Runek -Kiczora - Turbacz-Rabka* 80

R. 16) *Krynica - Jaworzyna - Hala Pisana - Piwniczna-Wielki Rogacz - Radziejowa - Prehyba - Dzwonkówka-Krościenko-Trzy Korony-Czorsztyn-Łapsze-Czarna Góra-Bukowina-Zakopane (Poronin lub Łysa Polana)* 90

R. 16a) *Stary Sącz-Przehyba-Dzwonkówka-Krościenko-Trzy Korony-Łapsze-Czarna Góra-Bukowina-Zakopane* (Poronin lub Łysa Polana) 70

2) RAIDY PUNKTOWANE W KARPATACH WSCHODNICH

R. 17) *Łupków-Wysoki Groń-Maniów-Wiasiel-Smerek-Połonina Wetlińska-Berehy Górne-Połonina Caryńska - Ustrzyki Górne - Halicz - Sianki* (lub odwr.) 70

R. 18) *Sławsko-Czarna Repa-Przełęcz Wyszkowska-Gorgan Wyszkowski-Świca-dol. Molody-Osmołoda* 60

R. 19) *Rafajłowa - Douha - przełęcz Tatarska - Woronienka-Kukul-Zaroślak* 40

R. 20) *Zaroślak - Howerla - Turkul-Menczul-Pohorylec-Pop Iwan-Szybene-Watanarka-Ludowa-Skupowa-Kręta-Żabie-Kostrzyca-Worochta* 105

R. 21) *Tuchla - Kindrat - Magóra-Olszanowiec-przełęcz Wyszkowska-Czarna Repa-Sławsko* 50

R. 22) *Rafajłowa - Piekun - Doboszanka - Niżna-Gorgan Syniak-Barania-Chomiak-Jabłonica-Worochta* . 60

R. 23) *Żabie-Synycia-Krasnoila-Markowa - Kiczera-Jabłonica - Płaik - Hołowy - Zełene - Bystrzec* (lub Dzembronia) 75

LISTA PRZODOWNIKÓW UPOWAŻNIONYCH DO PROTOKOŁOWANIA ODZNAKI GÓRSKIEJ

na terenie całych Karpat (z wyłączeniem wycieczek w Wysokich Tatrach, oznaczonych gwiazdką (*) w liście punktowanych wycieczek).

Przodownicy, przed których nazwiskiem umieszczona została w niniejszym spisie gwiazdka (*), upoważnieni są również do protokołowania wycieczek w Wysokich Tatrach, oznaczonych gwiazdką, o ile w wycieczce tej brali udział przez cały czas jej trwania.

Inż. Abeles Robert (Kraków, św. Gertrudy 18), Adelberg Julian (Warszawa, Wielka 26), dr Ader Ernest (Kraków, Straszewskiego 15), *Alberti Adam (Kraków, Gołębia 5, m. 6, II p.), Amkraut Hirsch (Nowy Sącz, Długosza 23), *dr Anczyc Władysław (Kraków, Pierackiego 14), por. Antonów Jan (Kołomyja, miejsc. p. p.), *Arczyński Ferdynand (Kraków, Halicka 6), Arnold Osias (Stanisławów, Kazimierzowska 74).

Dr Bader Henryk (Kraków, pl. Dominikański 2), Bala Władysław (Rabka, Urząd Gminny), Bałamuth Chaim (Wadowice, pl. Piłsudskiego 2), sierż. Banach Józef (Nowy Sącz, miejsc. p. s. p.), *płk. Barzykowski Stanisław (Warszawa, Marszałkowska 9), *inż. Barzykowski Tadeusz (Mościce, Państwowa Fabr. Zw. Azot.), *Batko Zofia (Kraków, Batorego 7), Bauer Gerhard (Pszczyna, Piastowska 16), Bednarski Kazimierz (Kraków, Mazowiecka 12), por. Belina Rudolf (Sanok, miejsc. p. s. p.), Berezowski Marian (Kraków, Basztowa 24), Berglas Erwin (Bielsko, Rynek), Bergman Stanisław Kazimierz (Krosno, Staszica, willa Bergman), por. Berling Marian (Nowy Sącz, miejsc. psp.), mjr Bernacki Wiktor (Kraków, Warszawska 1), dr Beynarowicz Michał (Lwów, Piłsudskiego 23), dr Bialikiewicz Stanisław (Lwów, św. Zofii 59) ,*Biały Jan (Kraków, miejsc. p. lotn.), Bieberstein Ludwik (Kraków, Rejtana 10), *arch. Bieńkowski Antoni (Zakopane, Sanatorium Akademickie),

*mgr Biernakiewicz Tadeusz (Warszawa, CIWF Bielany), sierż. Biernat Józef (Bielsko, miejsc. psp.), Bieś Jan (Rabka, ul. Orkana), Bilczewski Stefan (Kęty, Mickiewicza 471), Bilczewski Wiktor (Kęty, Mickiewicza 592), Blatt Józef (Kraków, Berka Joselewicza 3), *Blau Samuel (Zakopane, Kasprusie), inż. Blumenthal Artur (Kraków, Zyblikiewicza 9), *inż. Bobińska Jadwiga (Warszawa, Mokotowska 39), *inż. Bobkowski Aleksander (Warszawa, Chałubińskiego 4), *Bobowicz Henryk (Starachowice, Zakłady Górnicze), *por. Bochenek Mieczysław (Kraków, 6 pal.), *Bojarski Jan (Kraków, Retoryka 10), *Bojarski Stefan (Kraków, św. Tomasza 24), *mgr Bojcun Władysław (Poznań, magistrat), *dr Boniecki Aleksander (Kraków, Słowackiego 1), prof. Borkowski Stanisław (Rabka, schronisko Wielki Luboń), *mgr Bośniacki Zygmunt (Kraków, Biskupia 19), inż. Böhm Zygmunt (Sól, Zarząd Lasów), *dr Braciejowski Józef (Kraków, Potockiego 12), Brejza Alfons (Rybnik, Smolna 10), *mgr Breuer Stanisław (Warszawa, Al. Ujazdowskie 49, Min. Kom. Wydz. Tur.), dr Breyer Stefan (Oświęcim, Jagiełły 29), Bromek Karol (Częstochowa, Aleja I 14), mgr Bronikowski Konstanty (Warszawa, Waliców 28), *Bryskier Henryk (Warszawa, Pawia 29), Bryskin Izrael (Warszawa, Długa 57), mgr Bugajski Jan (Kraków, Batorego 1), *Bujak Franciszek (Zakopane, Krupówki), *Bujak Ignacy (Zakopane Dworzec Tatrzański), *Bukowski Włodzimierz (Kraków, Dwernickiego 2), Bury Stanisław senior (Zwardoń), Bury Stanisław junior (Zwardoń), Butowski Paweł (Bydgoszcz, Zamojskiego 8), por. Bydliński Jan (Bielsko, miejsc. psp.),

Mjr Cehak Leopold (Lwów, Gródecka 8), *por. Cemirski Franciszek (Kraków, Rakowicka 29), *rtm. Chludziński Witold (Kraków, Juliusza Lea 23/3), *por. pil. Chłopik Tadeusz (Grudziądz, Lotnisko), *Chowańczak Jan (Warszawa, Puławska 61), *Chowańczak Władysław (Warszawa, Krakowskie Przedmieście 15), *mjr Chramiec Andrzej (Warszawa, Puławska 4), *inż. Chramiec Witold (Maczki, koło Warszawy), *mgr Christoff Otto (Kraków, Dunajewskiego 6 of. B, m. 19), *Chromy Jan (Kraków, Topolowa 13, m. 8), por. Ciałowicz Tadeusz (Sanok, Kolejowa 17), Ciaputa Antoni (Kraków, Rynek Dębnicki 8), Ciaputa Władysław (Kraków, Wawrzyńca 41), inż. Ciechanowski Stanisław (Nowy Targ, Starostwo), Cienciała Gustaw (Skawina, Fabryka Francka), *Ciesielski Tadeusz (Rafajłowa, poczta Zielona), *dr Cieszyński Ignacy (Bielsko, Fabryka

Jankowskiego), *Cybulski Jan (Zakopane, ul. Kościuszki, L. P. T.), *Cybulski Jerzy (Kielce, Słowackiego 12), Cyrek Władysław (Kraków, Emaus 41a), *Cyrkowicz Jerzy (Kraków, Emaus 7, m. 4), Czajkowski Janusz (Lwów, Potockiego 47), *Czajkowski Tadeusz (Kraków, Zabłocie 25), *Czajkowski Wacław Józef (Warszawa, Filtrowa 32), płk. Czapliński Emil (Lublin), por. Czarnecki Stefan (Warszawa, Senatorska 29/126), *Czech Bronisław (Zakopane, Rynek 5), inż. Czerny Bogdan (Lwów, Boczna Kętrzyńskiego 10), *kpt. Czerwiński Franciszek (Nowy Sącz, miejsc. psp.), *inż. Czeżowski Adam (Warszawa, Filtrowa 69), Czulak Wilhelm (Skoczów, Komunalna Kasa Oszczędności), Czyszczoń Władysław (Chabówka).

Dagnan Antoni (Tarnów, Lwowska 199), *Daniec Julian (Przemyśl, Piotra Skargi), dr Datka Tadeusz (Wadowice, Trybunalska 8), Dawid Stefan (Kraków, Dietla 31), dr Dawidowski Stanisław (Katowice, Żwirki i Wigury 5, m. 10), *Dąbrowski Kazimierz (Kraków, Krowoderska 8), *Dąbrowski Zygmunt (Częstochowa, Gen. Zajączka 9), *inż. Dąmbski Alojzy Tomasz (Warszawa, Karłowicza 18), Dąmbski Zygmunt (Iwonicz Zdrój, „Ostoja"), *mjr Dembowski Jerzy (Bielsko, miejsc. psp.), Dessen Bernard (Warszawa, Pawia 20), Deutsch Walter (Bielsko, Młyńska 9), *Dębski Józef (Kraków, Wielopole 10), Doniec Józef (Kraków, Słoneczna 21), *dr Dorawski Jan (Kraków, Sobieskiego 3), Dortheimer Mieczysław (Kraków, Potockiego 8), *Drewnowski Jan (Warszawa, Narbutta 44, m. 11), Drozdowski Kazimierz (Radomsko, Zarząd Miejski), Dubrawska Aniela (Kraków, Słowackiego 46), *inż. Dudryk Maksymilian (Warszawa, Szara 14, m. 31), płk. dr Dybowski Władysław (Warszawa, Centrum Badań Lotniczych), inż. Dyrdoń Antoni (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych).

Ecker Ludwik (Lwów, Szopena 3), *Eckersdorf Aleksander (Łódź, Piotrkowska 273), mgr Eckhard Mieczysław (Halicz), Eder Jan (Kraków, Floriańska 25), Ehrenhalt Szymon (Wadowice, pl. Kościuszki), Ehrenreich Jan (Kraków, Sarego 18), *Ehrlich Markus (Kraków, Bernardyńska 9).

*Faden Józef (Zakopane, Krupówki 55), *Faecher Stanisław (Kraków, Pędzichów 8), Fajkosz Hipolit (Lwów, II Dom Techników), Fedorowicz Edward (Biała, ul. Akademii Umiejętności 713), Feiler Leopold (Bielsko, Al. Mar-

szałkowska 4), dr Feiner Leon (Kraków, Zyblikiewicza 19), Feinstadt Maks (Biała, Rynek), arch. Ficek Stefan (Kraków, Szlak 14b, m. 8)), dr Filipek Marian (Warszawa, Poznańska 11), *dr Fink Henryk Stanisław (Tarnów, Targowa 3), Flaster Leon (Bielsko, Kolejowa 18), inż Fleszar Bronisław (Borysław, Premierowska 6), por. Florkowski Aleksander (Ostrów Mazowiecka, Szkoła Podchorążych), por. Folwarczny Roman (Przemyśl, Ośrodek O. K.), płk. Fonferko Tadeusz (Warszawa, Mianowskiego 15), Franke Artur (Częstochowa, I Aleja 14), Frey Salomon (Nowy Targ), Freytag Jan (Skoczów, Stalmacha 343), *mjr Frühauf Marian (Warszawa, Pogonowskiego 23), Fryś Franciszek (Andrychów, Grunwaldzka 51), inż. Fucik Wiktor (Żywiec), Fuks Ber (Łódź, Zgierska 17), Fuks Harry (Łódź, Piłsudskiego 16), Fus Leon (Katowice, Kochanowskiego 4), *mgr Füller Michał (Kielce, Starostwo).

Garbacik Tadeusz (Jasło, Kasa Oszczędności), *Gawdzik Marian (Kraków, Wawel 8), sierż. Gąsiorowski Franciszek (Nowy Sącz, W. K. S.), Gembarzewski Ludomir (Częstochowa, Dąbkowskiego 29), *sierż. Gibes Jacenty (Bielsko, miejsc. psp.), Gielewski Kazimierz (Mosina pow. śremski, H. Czarneckiego 1), *Gintel Henryk, (Kraków, Długa 48), *Głodkiewicz Mieczysław (Kraków, Kraszewskiego 34), *por. Gnyś Władysław (Warszawa, Okęcie), Golczewski Władysław (Worochta), Goldberg Chaskel (Warszawa I, Nowolipie 42, m. 11), *Goldhuber Izydor (Zakopane, Zamojskiego „Marysin“), *mgr Gołębski Jerzy (Kraków, II Osiedle Oficerskie 7), *inż. Gołogórski Daniel (Katowice, Piłsudskiego 10), *dr Górski Ludwik (Gorlice, Gorlickie Zakłady Przemysłowe), Gorzołka Augustyn (Rybnik, Na Górze 10), *dr Gotkiewicz Marian (Kraków, Wygoda 11), *kpt. Góra Jan (Bielsko, miejsc. psp.), inż. Górka Henryk (Borysław, Stacja Geologiczna), Górny Stanisław (Katowice, Mikołaja Reja 5), *Górski Lech (Warszawa, Trębacka 13, m. 14), *Górski Roman (Katowice, Bogucicka 2), inż. Grabiński Zbigniew (Warszawa, Narbutta 3), *inż. Grabowski Roman (Kraków, Komunikacja Samochodowa PKP.), *Grabowski Stefan (Kraków, Szewska 16), *Grabowski Tadeusz (Warszawa, Smolna 20), ppłk. Grodzicki Mieczysław (Warszawa, Saska 101), *Grosman Hugo (Kraków, Piłsudskiego 19), *Grosse Jan Piotr (Kraków, Grodzka 60), Gruczelak Władysław (Skole, Piłsudskiego 72), rtm. Grudniewicz Kazimierz (Kraków, pl. św.

Magdaleny 2), Gruszecki Ignacy (Kołomyja, Kraszewskiego 4), Gruszka Józef (Katowice, Poniatowskiego 5), Gruszka Konrad (Katowice, Poniatowskiego 16/23), Grynfeld Henryk (Łódź, Śródmiejska 39), Grzbiela Józef (Wielkie Hajduki, Ratusz), Grzegorczyk Władysław (Jaworzno, Magistrat), *ppor. Gudz Franciszek (Nowy Sącz, miejsc. psp.), dr Gutman Eliasz (Łódź, Gdańska 26), Güntner Edward (Katowice, ks. Biskupa Lisickiego).

Haas Aleksander (Stanisławów, Sapieżyńska 11), Hajek Karol (Skoczów, Stalmacha 110), inż. Halicki Mikołaj (Brzeszcze k/Oświęcimia), dr Haliński Władysław (Żywiec), Hamer Joachim (Gdynia, Świętojańska 40), *Hausner Tadeusz (Kraków, PKO.), Heiler Stanisław (Borysław, Stacja Geologiczna), *Heinrich Antoni (maj. Łbowo, poczta Gaworowo płońskie), dr Hempel Stanisław (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), Herbst Ignacy (Katowice, skr. poczt. 278), Herzberg Israel (Lwów, Tarnowskiego 61), inż. Hetper Zygmunt (Poznań, Wały Kościuszki 7), dr Hibel Henryk (Lwów, Sykstuska 27), ppłk. Hinterhoff Eugeniusz (Warszawa, P. A. T.), Hlebko Antoni (Warszawa, Sławińska 1), *Hławiczka Jan (Warszawa, Puławska 24), mjr Hofbauer Zygmunt (Sambor, P. K. U.), Horn Jakub (Stanisławów, Halicka 86), *inż. Horowitz Dawid (Zakopane, Witkiewicza 18), Horowitz Oswald (Lwów, Kościuszki 18), Huppert Karol (Bielsko, Wałowa 4), *por. Hussakowski Antoni (Chorzów, Komenda Powiatowa PW i WF), Hutorowicz Czesław (Warszawa, Rozbratt 44),.

Inż. Ignatowicz Kazimierz (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), *inż. Immerglück Daniel (Bielsko, Pierackiego 40), inż. Inwald Tadeusz (Będzin, Kościuszki 54), *Iwelski Stefan (Kraków, Łobzowska 4), *Izydorczyk Karol (Łódź, Północna 63).

*Jabłoński Michał Hubert (Zakopane, skr. poczt. 12), *Jabrzemski Leonard (Warszawa, Bednarska 10/13), *Jabrzemski Marian Stanisław (Warszawa, Dobra 79/26), Jacewicz Emil (Toruń, Mickiewicza 122. II), por. Jadas Aleksander (Warszawa, miejsc. p. a. n.), Jakubowski Tadeusz (Warszawa, CIWF Bielany), Janasz Jan (Kraków, Dwernickiego 2), kpt. Janicki Zygmunt (Toruń, miejsc. p. lotn.), Janikowska Janina (Kraków, Piłsudskiego 24), dr Jaroń Włodzimierz (Częstochowa, Kościuszki 28), *Jaroszewski Wiesław (Tczew, gimnazjum), Jasica Roman (Tarnów, Krasiń-

skiego 5), inż. Jasiński Maksymilian (Chrzanów, Fabryka Lokomotyw), *inż. Jaworowski Jerzy (Łuck, Urząd Wojewódzki, Wydział Wojskowy), *Jaworski Władysław (Kraków, Żółkiewskiego 11), por. Jaworski Zbigniew (Stanisławów, miejsc. p. p.), Jaworzyński Józef (Kraków, Smoleńska 16), Jendryczek Sylwester (Katowice, Mikołowska 47), Jesionka Zygmunt (Warszawa, Bielany CIWF).

Por. Kaczmarek Marian (Przemysl, miejsc. p. a. l.), Kaczyński Marian (Krynica, Dom Zdrojowy), Hahane M. Leon (Kraków, ul. Jasna 10), *inż. Kaliciński Eugeniusz (Katowice, Kościuszki 59), por. Kaliński Jan (Drohobycz, Grunwaldzka 14), *płk. Kaliński Władysław (Stanisławów, miejsc. p. p. Komp. Telegr.), Kałuski Adam (Borysław, Standard Nobel), Kancyper Jakub (Warszawa, Tamka 29), ppor. Kania Wojciech (Cieszyn, Miarki 4), Kaniowski Władysław (Poznań, miejsc. p. p.), Kannengiesser Jakub (Nowy Targ, św. Anny 45), Kannengiesser Salomon (Nowy Targ, Krasińskiego 35), mgr Kanner Rafał (Nowy Sącz, Jagiellońska 23), *Kan Szymon (Kraków, Wiślna 10), Kapiszewski Włodzimierz (Borysław, Standard Nobel), *Kapusta Włodzimierz (Kraków, Jagiellońska 12), *Kapusta Zygmunt (Kraków, Jagiellońska 12), Karp Zbigniew (Kraków, Podgórze, Salinarna 16), por. Kasprzyk Alfred (Warszawa, Koszykowa 79), kpt. Kasprzyk Artur (Jarosław, Czarneckiego 11), mgr Kaszper Tadeusz (Katowice, Sienkiewicza 14/7), *Katz Tobiasz (Kraków, Sarego 24), *Kawa Franciszek (Warszawa, Wiejska 3/25), prof. Kelhoffer Julian (Lwów, Rapaporta 2), Kędzierzawski Henryk (Łódź, Franciszkańska 12), Kijaniówna Janina (Toruń, DOK Okręgowy Urząd W. F.), *Kipman Kazimierz (Kraków, Dunajewskiego 6, m. 25), *prof. Kisieliński Stefan (Katowice, Krasińskiego 4), Kiszakiewicz Edward (Lwów, Kochanowskiego 79), mgr Kleiner Jakub (Kraków, Urzędnicza 36), kpt. Klemens Rudolf (Katowice, Francuska 49), *prof. dr Klemensiewicz Zygmunt (Lwów, Nabielaka 55), Klempka Władysław (Rabka), Klimonda Roman (Zwardoń), Kluk Juliusz (Warszawa-Bielany, CIWF.), *Kłosiński Antoni (Kraków, miejsc. p. lotn.), Knobloch Apolinary (Kraków, Fałata 12c), *Kobierski Adam (Bukowina k/Zakopanego), Koch Edward (Chyrów), inż. Kociołek Leon (Szlachtowa), dr Kocur Adam (Katowice, Atyńska 17), *dr Kohutek Ludwik (Katowice, drapacz chmur 18), prof. Kolankowski Julian (Przemyśl, Słowackiego 14), Kolasa Marian (Lwów, Bogdańska 18),

*inż. Kolder Władysław (Kraków, Szujskiego 11), *mjr Konas Henryk (Wilno, Kom. Obw. War.), *kpt. Konopko Antoni (Cieszyn, miejsc. psp.), inż. Koperkiewicz Konrad (Sambor, Przemyska), Kordasiewicz Józef (Podbuż k/Sambora), Kormicki Stefan (Kraków, Słowackiego 66), mgr Kornblit Izrael (Warszawa, Nowolipie 42), Kornblüh Arnold (Żywiec-Zabłocie, „Solali"), *dr Korowicz Marek (Katowice, Wojewódzka 23), *Korzeniowski Rudolf (Katowice, Kochanowskiego 4, m. 7), *kpt. Kosiaty Jan (Cieszyn, miejsc. psp), *Kowalczyk Józef (Chorzów, Katowicka 28), *dr Kowenicki Stanisław (Kraków, Grodzka 14), Kozak Józef (Kalisz, miejsc. p. strz. Kan.), *Kozdruń Mieczysław (Katowice, Kilińskiego 22, m. 11), *Kozło Włodzimierz (Worochta, biuro P. T. T.), Kozłowski Stanisław (Lwów, Głęboka 10), Kożdoń Walter (Cieszyn, Stawowa), Kożuchowska Halina (Warszawa, Żórawia 12), dr Korbel Stanisław (Nowy Sącz, Jagiellońska 15), *mgr Kramarski Marian (Kraków, Senatorska 27/4), kpt. Krannerwetter Alojzy (Rzeszów, miejsc. D. A. K.), mjr dr Krawczyk Eugeniusz (Kraków, Rakowicka 29), Krimmer Stanisław (Borysław 3, Mrażnica), inż Krupiński Alfred (Żywiec, Dyrekcja Dóbr Arcyksiążęcych), *kpt. Kruszyn Franciszek (Toruń, miejsc. d. a. p. l.), *Krystek Julian (Lwów, Słodowa 3), *Krystek Tadeusz (Lwów, Fridrichów 6), *inż. Krystek Zbigniew (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), *Krzeczkowski Bronisław (Warszawa, Rakowiecka 6), dr Krzymiński Józef (Bydgoszcz, Gdańska 71), Kudławiec Antoni (Warszawa, Bracka 18), *Kulczycki Kazimierz (Zakopane, ul. Witkiewicza 22), Kullmann Karol (Warszawa Mokotowska 61, L. P. T.), Kuminek Henryk (Bydgoszcz, Dziennik Bydgoski), dr Kunyk Miron (Przemyśl, Słowackiego 63), *inż. Kurpiel Łękawski Jerzy (Łuck, Niecała 16), *Kwapiński Wincenty (Kraków, Krowoderska 8), *por. Kwaśnica Edward (Warszawa, Walecznych 41, m. 1), *Kwaśnicki Mieczysław (Zakopane, schronisko na Kalatówkach), Kwiatkowski Tadeusz (Warszawa, ul. Flory 7),.

*Lachman Odo (Zakopane), dr Landau Gustaw (Kraków, Grodzka 4), Langer Hirsch (Nowy Targ, Sobieskiego 19), Lankosz Kazimierz (Kraków, Rynek Główny 45), *ppor. Lassota Jan (Nowy Sącz, W. K. S.), płk. dypl. Lawicz Wilhelm (Przemyśl, O. K.), Lebenbaum Nuchim (Warszawa, Złota 54/89), Leibschang Henryk (Lwów, Gródecka 81),

*Leisten Zygmunt (Zakopane, Krupówki), *inż. Lejczak Bolesław (Jarosław, Dietziusa 13), *inż. Lekszycki Józef (Warszawa, Grójecka 104/2), Lenkiewicz Adam (Lwów, św. Zofii 32a), Lermer Stanisław (Kraków, Bracka 6), dr Leser Karol (Wadowice, 3 Maja 5), *dr Leszczycki Stanisław (Kraków, Słoneczna 37), *prof. Leszko Ludwik (Kraków, Kochanowskiego 19), *płk. Lewakowski Jerzy (Warszawa, Marszałkowska 74), *Lewandowski Kazimierz (Kraków, „Skimka", ul. Krowoderska 12), *dyr. Lewin Arnold (Łódź, Piotrkowska 293), Lewinger Mieczysław (Witanowice), płk. dypl. Lichtarowicz Ludwik (Warszawa, Min. Spraw Wojsk.), *por. Lewiński Jerzy (Modlin, Centrum Wyszk. Saperów), *Liebeskind Ludwik (Kraków, Sebastiana 13), dr Liebling Otto (Kraków, Rynek Główny 8), Limanowski Henryk (Kraków, Tatarska 1), *Lipowczan Jan (Katowice, Powstańców 50), *Lipowczan Ludwik (Skawina, Fabryka Francka), inż. Lipowski Michał (Lwów, Jabłonowskich 8), Lisikiewicz Jan (Rembertów, W. Am.), mgr Lisowski Teodor (Jasło, Floriańska), *inż. Litwin Edward (Kraków, Tarłowska 4), *Litwin Henryk (Kraków, Rynek Dębnicki 4), inż. Lityński Jan (Jaworzno, Fabryka „Azot"), *Loegler Stanisław (Chrzanów, Fabryka Lokomotyw), Lokajski Eugeniusz (Warszawa, Bielany, CIWF), *Lorek Eugeniusz (Zakopane, Elektrownia), *mgr Lubaczewski Marian (Kraków, Krupnicza 12/III), Lubieniecki Stanisław (Lwów, Stryjska 1)

*Dr Łaba Włodzimierz (Kraków, Piłsudskiego 24) por. Łabno Edward (Sanok, miejsc. psp), inż. Łachecki Czesław (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), *Ładziński Bronisław (Kraków, Krowoderska 8), Łamacz Józef (Cieszyn, Błogocka 19), Łopuszański Władysław (Warszawa, Żelazna 18), Łukasiewicz Mikołaj (Łódź, Narutowicza 113).

Ppor. Mach Mikołaj (N. Sącz, miejsc. psp), Machanek Herbert (Ustroń 482), Machauf Jan (Bielsko, pl. Narutowicza 8), Mackiewicz Stefan (Lwów, Wronowska 9), *dr Macudziński Bolesław (Kraków, Piłsudskiego 19), ppłk Madejski Felicjan (Kraków, pl. św. Magdaleny 2), Madfes Karol (Lwów, Zygmuntowska 14), Maga Emil (Zwardoń 402), Maga Stefan (Zwardoń), Malinowski Józef (Tczew, Mickiewicza 6), *dr Majewski Wacław (Lwów, Smolki 3), *sierż. Makosiński Mieczysław (Cieszyn, miejsc. psp), *kpt. pil. Makowski Eugeniusz (Toruń, miejsc. p. lotn),

Malicki Jerzy Marian (Warszawa, Stare Miasto 21), *mjr Malik Karol (Kraków, pl. Szczepański 5/17), *Mangel Leon (Zakopane, Krupówki), Marczewski Jan (Warszawa, Hrubieszowska 7), *inż. Marek Wacław (Katowice, Stawowa 13), Markiewiczowa Jadwiga (Kazimierz ad Strzemieszyce), Masłyk Rudolf (Sianki), *Maszewski Jan (Kraków, pl. Szczepański 5), *mjr Matecki Józef (Warszawa, Mickiewicza 18), inż. Matlak Marian (Brzeziny Śląskie, „Andaluzja"), mgr Matusiak Stanisław (Nowa Wieś k/Chorzowa, gimnazjum państwowe), Matyja Franciszek (Katowice, Kilińskiego 7), Matyszkowicz Józef (Katowice, Żwirki i Wigury 6/7), *inż. Maurizio Marian (N. Targ, Szkoła Rolnicza), *dr Mazurek Józef (Warszawa-Bielany, CIWF), mgr Mączka Witold (Katowice, Zajączka 13), Mączyński Jan (Ustrzyki Dolne), Mecha Erwin (Chorzów, Chrobrego 13), *por. Medwecki Mieczysław (Kraków, miejsc. p. lotn.), *dr Medwecki Wiktor (Kraków, Olszyny 5), Meisels Henryk (Lwów, Czarneckiego 3), *inż. Mendocha Roman (Kraków, Krowoderska 74), Mermelstein Zygmunt (Kraków, Sarego 5), Merski Tadeusz (Krosno, Pierackiego 105), *Merta Stanisław (Biała, Sukiennicza 12), *dr Merunowicz Jakub (Kraków, Sereno Fenna 10), por. Michowicz Zdzisław (Stanisławów, miejsc. p. p.), *Miecznikowski Jerzy (Gdańsk, Neugarten 27), *Mieloch Mieczysław (Zakopane, Ogrodowa) *Mierzwa Bolesław (Kraków, Rękawka 31), *dr Mikiewicz Damazy Mieczysław (Rydułtowy, Lecznica Bracka), Mikołajewski Zygmunt (Kraków, Szlak 38), *Miłobędzki Adam (Warszawa, Raszyńska 58, m. 18), Minkiewicz Andrzej (Warszawa, Wilcza 55), *dyr. Mińkowski Aleksander (Łódź, Piotrkowska 282), inż. Mischke Kazimierz (Borysław, „Małopolska"), por. Miśków Bolesław (Stryj, miejsc. pp.), Mizerski Adam (Jarosław, Poniatowskiego 17), por. Mizerski Witold (Kraków miejsc. Baon M. K., Montelupich), *Miziewicz Andrzej (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), dr Monné Mieczysław (Toruń, Król. Jadwigi 1), *Morsztynkiewicz Ludwik (Warszawa, Falińskiego 8), mgr Moser Leopold (Warszawa, Czerniakowska 204/15), *Motyka Stanisław (Zakopane, Kamieniec), por. Mrozowicki Kazimierz (Włodzimierz, S. P. A.), *Mucha Franciszek (Chorzów, Zjednoczenia 4), Mucha Tadeusz (Lwów, Kadecka 4), Mucharski Stanisław (Warszawa 22, ul. Korzeniowskiego 5), Muszyński Jan (Kraków, Rzeźnicka 35), Muller Marceli (Gdynia, Kamienna Góra, „Opolanka").

Mgr Naklicki Tadeusz (Skole, notariat), *płk. Nakoniecznikoff Przemysław (Toruń, miejsc. p. p.), *Nehring Edward (Warszawa, Ledzka 40), Nesselroth Maks (Wadowice, 3 Maja 8), Niedenthal Władysław (Warszawa, Wydział Turystyki M. K.), inż. Niedźwiecki Tadeusz (Warszawa), *mjr Niemiec Mieczysław (Bielsko, Obwodowa Komenda WF i PW), Nitribitt Roman (Krynica, apteka), mjr Nowak Henryk (Wadowice, miejsc. p. p.), mgr Nowakowski Zbigniew (Nowy Sącz, Lwowska 2), kpt. Nowobilski Albin (Bielsko, miejsc. psp), Nowosad Włodzimierz (Lwów, Pierackiego 26).

*Kpt. Ochęduszko Tadeusz (Sanok, miejsc. psp), *Olbrychtowicz Dionizy (Kraków, II Dom Akademicki), Olszewski Korwin Jerzy (Sosnowiec, 3 Maja 8b), *Oppenheim Józef (Zakopane, Piłsudskiego 70), inż. Orel Rudolf (Drohobycz „Galicja"), *Osiecki Stanisław (Warszawa, Rudawska 2), Ostrowski Mieczysław (Łódź, Piotrkowska 293), Osuchowski Aleksander (Nowy Sącz, Jagiellońska 71).

*Por. Pachoński Czesław (Żywiec, Pow. Kom. WF i PW), *Pacyna Tadeusz (Kraków, Sereno Fenna 10/5), Palka Wincenty Józef (Chrzanów, Pierackiego 564), Pander Piotr (Jastrzębie Zdrój, Urząd Pocztowy), Pantofliński Władysław (Żywiec, Gazownia), inż. Papier Maurycy (Nowy Targ, Sobieskiego 13), Paszkowski Jerzy (Warszawa, Filtrowa 81), *kpt. Pawlik Bruno (Poznań, miejsc. p.a.c.), plut. Pawluszkiewicz Jan (Bielsko, miejsc. psp), Pawłowski Stefan (Częstochowa, Zarząd Miejski), mgr Pawłowski Tadeusz (Stanisławów, Sapieżyńska 8), Pączek Tadeusz (Kraków, Basztowa 9), *Pągowski Bolesław (Kraków, Kremerowska 4), inż. Pelc Józef (Chorzów I, Rejtana 4), ppłk. dypl. Pelc Stanisław (Kalisz, miejsc. p. s. kan.), Pełczyński Stefan jun. (Poznań, Lipowa 5), *Pendrys Ignacy (Kraków, Rynek Dębnicki 4), *Petrusewicz Stanisław (Gdańsk, Langfuhr, Hitlerstrasse 25/I), *inż. Piątkiewicz Stanisław (Mościce, Państwowa Fabryka Związków Azotowych), dr Pieczarkowski Marian (Kraków, Grzegórzecka, dom medyków), *Pieliński Mieczysław (Zakopane, Dworzec Kolejowy), por. Pieniak Franciszek (Sanok, miejsc. psp.), ppor. Pierzchała Marian (Nowy Sącz, miejsc. psp)., mjr Pietsch Tadeusz (Bielsko, miejsc. pal), inż. Piotrowski Konrad (Warszawa, Promenada 17), *dr Pisek Karol (Kraków, Krasińskiego 32),

Plewiński Bogusław (Katowice, Kościuszki 55, m. 4), Płonka Franciszek (Biała, Wencelisa 24), Płotek Henryk (Będzin, Kołłątaja 9), *Poborski Stanisław (Kraków, pl. Kazimierza Wielkiego 4), Podoski Wiktor (Warszawa, Min. Spraw Zagr.), Połomski Wilhelm (Świętochłowice, Ratuszowa 19), Potok Henryk (Kraków, Morsztynowska 1), *Potuczek Bronisław (Kraków, pl. Szczepański 5), *Profit Franciszek (Kraków, Wielopole 26/6), *kpt. Proń Bronisław (Ostrów Maz.), *inż. Propst Juliusz (Kraków, Zyblikiewicza 9), Pruchło Mikołaj (Czechowice, Kop. „Silesia"), *Prytyś Władysław (Poznań, Polskie Radio), inż. Przetocki Stanisław (Warszawa, Ministerstwo Komunikacji), *gen. bryg. Przeździecki Wacław (Bielsko), Przybyło Józef (Kraków, Filarecka 5), *inż. Przybyłowski Władysław Jerzy (Katowice, Mariacka 8, m. 4), Przybyszewski Czesław (Łódź, Przejazd 8), Puchalski Roman (Lwów, Nabielaka 49), Pydych Jan (Zwardoń).

Raburski Józef (Zbąszyń, dworzec kolejowy), *Radkiewicz Bogdan (Zakopane, parcele urzędnicze), *Radkiewicz Stefan (Zakopane, Zamojskiego, „Polesie"), sierż. Radoń Władysław (Sanok, miejsc. psp), Radoszewski Eugeniusz (Chrzanów, Państwowa Fabryka Lokomotyw), *Radzio Kazimierz (Warszawa, Senatorska 35/67), *inż. Ramza Tadeusz (Kraków, Lubelska 15), dr Rapaport Bernard (Lwów, Romanowicza 11), Rarogiewicz Jerzy (Przemyśl, Dworskiego 63), *Ratkowski Sylwester (Grodziec k/Będzina), ppor. Rekucki Tadeusz (Nowy Sącz, miejsc. psp), mgr Rieger Andrzej (Katowice, Kościuszki 6), *inż. Ritterman Julian (Kraków, Słowackiego 1), Rittermann Leon (Kraków, Dietla 3), *Rittersschild Zdzisław (Zakopane, Żywczańskie), Robinsohn Erwin (Bielsko, 3 Maja 1a), *dr Robinsohn Otto (Bielsko, 3 Maja 3a), *Roehr Jan (Katowice, Zamkowa 3), Roehr Lidia (Katowice, Zamkowa 3), inż. Rogala Tadeusz Lwów, Krasińskiego 23), por. Romański Maciej (Hoszcza, Baon KOP), Rosset Chemja (Łódź, Piłsudskiego 74), *dr Roszek Jan (Lwów, Zielona 9), inż. Roszkowski Wacław (Warszawa, Hoża 15), Roth Witold (Kraków, Lubelska 31), *Roth Władysław (Warszawa, Mokotowska 51), *Rothert Bolesław (Warszawa, Koszykowa 35), *Rottenberg Dawid (Kraków, Wolnica 2), *Różański Zygmunt (Poznań, Słowackiego 32/12), Rubinstein Jakub (Lwów, Ochronek 10), *inż. Rudnicki Janusz (Warszawa, Karłowicza 11), *Rudnicki Stanisław (Warszawa, Smolna 36), ppłk. Rudzki Adam

(Warszawa, Elsterska 6), Rybicki Stanisław (Mikołów, Gimnazjum Państwowe), Rybka Aleksander (Kraków, Żmujdzka 5), *Rydlewski Marian (Chełmża, Rynek 6).

Sabela Adam (Cieszyn, Hoenheisera 9), *płk. dypl. Sadowski Jan Andrzej (Katowice, ul. Francuska, dow. dyw.), por. Sadowski Eugeniusz Zbigniew (Kraków, Rajska 1), *mgr Salpeter Julian (Kraków, Krowoderska 50), *inż. Sawicki Marceli (Warszawa, Leszno 41, m. 10), mgr Scharf Samuel (Żywiec 2), Schenkelbach Bertold (Drohobycz, Bednarska 10), Scherer Józef (Kraków, Starowiślna 81), *inż. Schiele Aleksander (Warszawa, Al. Róż 5), *inż. Schiele Kazimierz (Zakopane, Kasprusie), *dr Schinagel Raul (Kraków, Czarnowiejska 72), Schmalz Bolesław (Krosno, Rynek 2), Schmidt Fryderyk (Nowy Sącz, ul. Legionów), *dr Schönowitz Marian (Katowice, Wojewódzka 23), Schreiner Leopold (Nowy Sącz, sekcja kolejowa 754), Schwieger Józef (Nowy Targ, Nadwodnia), Scott George (Lwów, Dwernickiego 24), *kpt. Semilski Zbigniew (Warszawa, Al. Ujazdowskie), *Siedlecki Wojciech (Warszawa, Marszałkowska 140), por. Siekierski Marian (Stryj, miejsc. p. p.), Sielski Stanisław (Warszawa, Ministerstwo Przemysłu i Handlu), *Sieprawski Aleksander (Zabierzów, stacja kolejowa), dr Sierakowski Stanisław (Warszawa, Chocimska 24), Silbermann Henryk (Andrychów), Silberzweig Józef (Kraków, Groble 12), *inż. Sinkowski Jan (Grodziec k/Będzina, kopalnia „Jowisz"), prof. Sitek Antoni (Nowy Sącz, Naściszewska), Skoczylas Józef (Warszawa, Bielany, CIWF), *Skotnicki Franciszek (Warszawa, Konopnickiej 6, YMCA), Skórkiewicz Piotr (Katowice, Rybnicka 4, m. 4), Skrzypecki Kazimierz (Lwów, Kadecka 10/3), Skwarczyński Eugeniusz (Kraków, Kazimierza Wielkiego 57), *Słoninka Andrzej (Kraków, Grzegórzecka 22), *Służewski Stanisław (Zakopane, Żywczańskie, dom J. Wawrytki), *inż. Smoluchowski Wilhelm (Natalin, poczta Brwinów k/Warszawy), Sobolewski Leon (Kraków, Smoleńsk 1), Sokołowski Edmund (Bydgoszcz, Marsz. Focha 30), Solak Bolesław (Lwów, Cieplaka 11), Solak Jerzy (Lwów, Cieplaka 11), inż. Sonderling Adolf (Bielsko), *ppłk. Sosabowski Stanisław (Warszawa, Hankego 11), Spernol Karol (Katowice, Stalmacha 18), Spiess Ernest (Lwów, Murarska 60), *Spiess Tadeusz (Kraków, Batorego 15b), dr Spirer Józef (Kraków, Krupnicza 10), Sprencel Walter (Ustroń 35), Spritzer Maksymilian (Lwów, Wałowa 21), *kpt. Spyrłak Stanisław

(Bydgoszcz, Libelta 5), kpt. Stachowiak Ignacy (Gorlice, Komenda PW), Stafiej Stanisław (Chorzów, 3 Maja 14), *inż. Stamatello Henryk (Warszawa, Czerniakowska 126a), Stamberger Adolf (Andrychów), Stańczykiewicz Sylweriusz (Kraków), inż. Stankiewicz Czesław (Bydgoszcz, Konarskiego 9), Stanner Leopold (Nowy Targ, Ludźmierska 11), dr Starkowski Kazimierz (Poznań, św. Marcina 63), Staszkiewicz Adam (Żywiec, Kościuszki 318), Stawowczyk Jan (Biała, 11 Listopada 21), *Stefański Adam Mieczysław (Kraków, Lubomirskich 29, m. 14), kpt. Stefański Jan (Kraków, Szlak, Koszary Sobieskiego), *Stella Sawicki Jan (Kraków, Słoneczna 10), inż. Stentzel Leopold (Bydgoszcz, Weyssenhoffa 1), *kpt. Stiller Ernest (Bielsko, miejsc. psp), dr Stonawski Edward (Bielsko, Parkowa 5), *Storch Stefan (Rabka „Janina"), Stotter Adolf (Katowice, Mariacka 1/11), Studencki Kazimierz (Żywiec, Isep), *kpt. Studziński Bolesław (Warszawa PUWF i PW), Sukiennik Emanuel (Katowice, Andrzeja 8), *Sykutowski Franciszek (Kraków, Powiśle 2), *dr Szatkowski Henryk (Warszawa, Wydz. Tur. Min. Kom.), *Szayer Marian (Warszawa, Jaworzyńska 3), *Szczepanik Kazimierz (Katowice, Słowackiego 26), inż. Szczepanowski Stanisław (Lwów, Mochnackiego 23), Szczepurek Jan (Katowice, Powstańców 49), Szczerkowski Bolesław (Warszawa, Morszyńska 5/27), Szeligiewicz Kazimierz (Bielsko, Górne Przedmieście 368), *Szkólnik Mieczysław (Warszawa, Sienna 30/71), por. Sznajder Tadeusz (Kalisz, Widok 27, m. 5), Szotkowski Emil (Mysłowice, Powstańców 18), Szotkowski Władysław (Cieszyn, Sienkiewicza 12), Szumański Tadeusz (Katowice, Huta Pokój), por. Szumowski Zygmunt (Ostrów Mazow., Szkoła Podchorążych), *mjr Szuster Jan (Bielsko, miejsc. pap), *por. Szwarcenberg Czerny Andrzej (Kraków, miejsc. pułk ułanów), *mjr dr Szydłowski Zdzisław (Kraków, Mazowiecka 20, 1 p.), *por. Szymański Stefan (Bielsko, W. K. S.), Szymczak Edward (Kraków, Ubezpieczalnia Społeczna), *Szymoński Władysław (Chorzów, Gimnazjalna) inż. Szyndlar Sebastian (Cieszyn, Sienkiewicza 2).

*Inż. Śledziński Tadeusz (Mościce), *Ślizowski Julian (Kraków, Rynek 9), *mjr Świerzy Antoni (Kraków, Rakowicka 29).

Inż. Tarchalski Bolesław (Łódź, Piotrkowska), *por. Teichen Henryk (Kraków, miejsc. baon M. K. Montelupich), Tołłoczko Zdzisław (Lwów, Dwernickiego 28),

Tomala Józef (Chorzów, pl. Poniatowskiego 11), dr Tomaszek Stanisław (Stanisławów, 3 Maja 19), mgr Towarnicki Tadeusz (Katowice, Opolska 5, m. 1), *Trebert Henryk (Lwów, Mochnackiego 23), *Trojanowski Edward (Monasterzec, p. Komarno), *Trzciński Ludwik (Kraków, Krasińskiego 4), *Trzeciak Kazimierz (Kraków, Siemiradzkiego 3), *por. Trzepałko Franciszek (Warszawa, Al. Szustra 37/5), Turczyn Mieczysław (Jasło, Pierackiego), inż. Turecki Witold (Chełmża, Sienkiewicza 4), *Turnau Adam (Kraków, Smoleńsk 30), Turski Stanisław (Lwów, Domsa 12), *inż. Tychoniewicz Stanisław (Bydgoszcz, nad Portem 2), inż. Tyski Feliks (Rybnik, Pocztowa), Tyszka Julian (Warszawa, Al. 3 Maja 2, m. 181).

Por. Ullmann Władysław (Nowy Sącz, miejsc. psp), por. Urbuś Franciszek (Sanok, miejsc. psp), *Ustupski Jerzy (Kraków, Słoneczna 31/18).

*Wachniewski Mieczysław (Warszawa, Żabia 5/20), Wajdeczko Augustyn (Brzeszcze k/Oświęcimia), Wajdzik Józef (Biała, Kopernika 644), *por. Waligóra Władysław (Nowy Sącz, miejsc. psp), kpt. Wanacki Bonifacy (Sambor, miejsc. psp), *mjr Wasilewski Tadeusz Adam (Kowel, miejsc. Dyw. Piech.), Wasung Aleksander (Kielce, Bank Polski), *Wawro Marian (Nowy Sącz, miejsc. psp.), por. Wawszczak Ignacy (Toruń, miejsc. Baon Balonowy), inż. Weinberg Aleksander (Lwów, Janowska 11a), Weinberg Roman (Częstochowa, Garibaldiego 15), *inż. Weker Wacław (Warszawa, Słoneczna 50), inż. Welfeld Tadeusz (Łódź, Gdańska 42 p. a. Karpaty), *inż. Wendt Herman (Łódź, Targowa 1), inż. Wereszycki Tadeusz (Warszawa, Czackiego 12/6), dr Werner Artur (Poznań, Mickiewicza 21/25), *Wertheimer Henryk (Kraków, św. Gertrudy 23), *Węglorz Emil (Poznań, Małe Garbary 2), Wiener Zygfryd (Bielsko, Mickiewicza 44), mgr Wierzyński Stanisław (Warszawa, Traugutta 6), inż. Wiktor Bronisław (Lwów, 22 Stycznia 5), Wilczek Stanisław (Skawina, Fabryka Francka) *Wilczek Tadeusz (Kraków, Zamkowa 11), dr Wilder Oskar (Stanisławów, 3 Maja 3), Wilimowski Marian (Jaworzno, Fabryka „Azot“), Winer Syna (Będzin), Winiarski Czesław (Warszawa, Karolkowa 9), *płk. Wir-Konas Alojzy (Bielsko miejsc. dyw. P. G.), Wischik Alfred (Wadowice, Zatorska 1), *dr Wisłocki Mroczek Ferdynand (Chrzanów, Al. Henryka 25). *Wiśniewski Józef (Kraków, Wygoda 11), *Wiśniewski

Mieczysław (Kraków, Długa 38), por. Witkowski Edmund (Przemyśl, 3 Maja 35), mjr Witkowski Jan (Włocławek, Reymonta 38), inż. Witkowski Karol (Warszawa, 3 Maja 16), por. Witoszyński Witold (Nowy Sącz, miejsc. psp), inż. Wojnar Józef (Borysław, Kościuszki 97), Wolf Aleksander (Sianki), Wolski Władysław (Grodziec k/Będzina), Woroniecki Adam (Szczawnica, dyr. Zakł. Zdr.), mjr Wrona Franciszek (Lida, miejsc. p. p.), Wróbel Bronisław (Rybnik, Cicha 8), *Wróbel Tomasz (Biała, nad Niwką 23), por. Wrześniowski Tadeusz (Nowy Sącz, miejsc. psp), Wrzód Paweł (Katowice, Strzelecka 7), mjr Wyczółkowski Stefan (Radomsko, Limanowskiego 43), Wygnaniec Franciszek (Lwów, Węgierska 8), mgr Wyrobek Tadeusz (Kraków, Sobieskiego 5), *Wysocki Tadeusz (Tarnów, Bank Polski), *dr Wyżykowski Stanisław (Warszawa, Ludna 9).

*Zaczyński Roman (Cieszyn, Błogocka 6), Zając Jan (Kielce, gimnazjum im. Żeromskiego), *Zajączek Władysław (Biała, Cyniarska 12), Zajonz Wilhelm (Katowice, Wojciechowskiego 24), Zakliński Wiktor (Stryj, Konopnickiej), Załuski Bogdan (Iwonicz Zdrój, „Belweder"), *dr Załuski Kazimierz (Kraków, pl. Szczepański 5), *Zamowski Stanisław (Warszawa, Okólnik 5), inż. Zapalski Mieczysław (Jaworzno, Zacisze), por. Zaremba Kazimierz (Ostrów Maz.), *gen. Zaruski Mariusz (Warszawa, Krasińskiego 5), mjr Zawadzki Antoni (Warszawa, 6 Sierpnia 58/22), *mgr Zawiła Stanisław (Chrzanów, Gimnazjum), *Zdyb Stanisław (Zakopane-Bystre, „Halka"), dr Zeitinger Ryszard (Bielsko, Mickiewicza 39), Zeitinger Walter (Bielsko, Mickiewicza 36), *Zemanek Włodzimierz (Kraków, Kościuszki 3), Ziegler Henryk (Nowy Sącz, Szwedzka 9), *płk. Zieleniewski Tadeusz (Warszawa, Mokotowska 7), *dr Zieliński Adam (Warszawa, Konopnickiej 6, YMCA), por. Zieliński Tadeusz (Kraków, miejsc. p. p.), Ziemblic Henryk (Schronisko pod Pop Iwanem), Ziemnowicz Kazimierz (Żywiec, Rynek 32), *ppłk. Ziętkiewicz Władysław (Warszawa, Myśliwiecka 3/5, PUWF), *Ziętkiewiczowa Ela (Zakopane, Tatary, dom własny), *Zjawiński Bolesław (Warszawa, Nowy Świat 41), Złotykamień Henryk (Warszawa, Miodowa 9), *inż. Złowodzki Mieczysław (Katowice, 11 Listopada 28), *Zubek Stanisław (Zakopane, Szkolna), Zweig Jakub (Kraków, Kalwaryjska 32), *Zwoliński Stefan (Zakopane, Krupówki), Zydaczewski Stefan (Sosnowiec, Będzińska 37), *Zylbermann Leopold (Warszawa, Kielecka 36).

Żabnicki Ludwik (Zwardoń), Żabnicki Stanisław (Mościce), Żarlikowski Kazimierz (Krynica-Zdrój, „Iwonka"), por. Żurek Józef (Bielsko, miejsc. psp), *Żyłka Alojzy (Chorzów, ks. Gałeckiego 4), *Żytkowicz Władysław (Warszawa, Bielany, CIWF).

PRZEWODNICY ZAWODOWI

Ponadto współdziałać mogą przy zaświadczaniu wycieczek odbywanych w Tatrach zawodowi przewodnicy — na następujących zasadach:

Przewodnicy ci nie mają upoważnienia do sporządzania i podpisywania protokołów dla Odznaki Górskiej, mogą jednak wystawiać zaświadczenia na wydanych im przez Komisję Turystyczną P. Z. N. blankietach, iż w ich towarzystwie została wycieczka odbyta.

Na podstawie takiego zaświadczenia może każdy przodownik upoważniony na Tatry sporządzić protokół dla Odznaki Górskiej, przy czym zaświadczenie zawodowego przewodnika musi być dołączone.

Wszyscy ci zawodowi przewodnicy narciarscy muszą się wykazać zaświadczeniem Komisji Turystycznej P. Z. N. na dany sezon.

Ostrzega się, iż w ciągu sezonu lista ta nie będzie powiększana i jedynie zaświadczenia podpisane przez niżej wymienionych mogą przodownicy dla Odznaki Górskiej brać pod uwagę przy sporządzaniu protokołów.

Każdy przewodnik może za prowadzenie na wycieczkę pobierać wynagrodzenie jedynie według normy, jaką będzie miał podaną w książeczce przewodnickiej.

Komisja Turystyczna P. Z. N. zatwierdziła poniższą listę zawodowych przewodników narciarskich na Tatry z ważnością na sezon 1937/38:

Gąsienica-Byrcyn Stanisław, Gąsienica-Tomków Jan Gąsienica-Tomków Józef, Gąsienica Władysław, Gąsienica z Lasu Stanisław, Juhas Wojciech, Klaper Filip, Krzeptowski Józef, Marusarz Andrzej junior, Marusarz Andrzej senior, Motyka Stanisław, Roj Stanisław, Stopka Józef, Wawrytko-Krzeptowski Andrzej, Wawrytko-Krzeptowski Józef, Wawrytko-Krzeptowski Wojciech, Zarycki Szymon.

SPIS NARCIARZY KTÓRZY ZDOBYLI GÓRSKĄ ODZNAKĘ PZN ZŁOTĄ W SEZONIE 1936/37

Mgr. Baran Tadeusz, SN PTT Łódź; kpt. Bielecki Marian, niestowarzyszony; Budkowska Wanda, WKN Warszawa; Byrcyn-Gąsienica Stanisław, SN PTT Zakopane; rtm. Chludziński Witold, TKN Kraków; dr Chowaniec Ignacy SN PTT Żywiec; Cienciała Gustaw, TTN Kraków; Cyrek Władysław, TTN Kraków; Czajkowski Tadeusz, TTN Kraków; kpt. Czerwiński Franciszek, SN WKS Nowy Sącz; Czeżowski Adam, SN PTT Warszawa; Dobija Mieczysław, SN PTT Warszawa; ppor. Dubicki Bolesław, SN WKS Bielsko; Dulębowski Stanisław, SN „Zjednoczenie" Warszawa; Falińska Maria, SN PTT Biała; mgr. Fedorowicz Edward, SN PTT Biała; dr Filipek Marian, SN STS Warszawa; Flaster Leon ŻTTN „Makkabi" Bielsko; Fleszar Bronisław, SN PTT Drohobycz; Frey Salomon, SN ŻTGS Nowy Targ; Freytag Jan, SN PTT Skoczów; Gembarzewski Ludomir, CTN Częstochowa; dr Górski Ludwik, TTN Kraków; kpt. pil. Gnyś Władysław, SN PTT Warszawa; inż Grodzki Józef, Bydgoski Kl. Narc. Bydgoszcz; dr Gromadzki Bronisław, SN PTT Zakopane; Hajek Karol, SN PTT Skoczów; Hławiczka Jan, SN AZS Warszawa; Jaworek Stanisław, SN TUM Kraków; kpt. Katral Włodzimierz, KNOG Warszawa; dr Keller Tadeusz, „Skimka" Kraków; Kiczakowa Anna, SN KS Rodzina Wojskowa Warszawa; Klempka Władysław junior, SN Ogniska Zw. Podhalan Rabka; kpt. Kowalski Teodozjusz, niestowarzyszony; por. Kozal Józef, SN „Prosna" Kalisz; Kożuchowska Halina SN Warszawskiego Kl. Wioślarek Warszawa; ppor. Krupa Tadeusz, niestowarzyszony; Kuźnicka Zofia, SN KS Rodzina Wojskowa Warszawa; Langerówna Fela, SN ŻTGS Nowy Targ; Landsberger Maria, SN ŻKS„Makkabi" Kraków; inż. Lekszycki Józef, SN AZS Warszawa; ppłk. Lewandowski Zygmunt, SN PTT Warszawa; Lewinger Mieczysław, SN „Beskid" Andrychów; Lipus Jan, SN PTT Żywiec; Mackiewicz Stefan, SN PTT Lwów; por. Makowski Eugeniusz SN PTT Zakopane; kpt. Małak Mieczysław niestowarzyszony; ppłk. dr Maliszewski Jan, niestowarzyszony; Marcinkiewicz Tadeusz, TTN Kraków;

mgr. Marcisiewicz Jan, TTN Kraków; inż Matlak Marcin, ON „Sokół" Katowice; inż. Mendocha Roman, „Skimka" Kraków; Mierzwa Bolesław, SN TUM Kraków; mgr. Mieszkowska-Merska Janina, TTN Kraków; dr Mikiewicz Damazy Mieczysław, SKN Katowice; Mińkowski Aleksander, SN KS „Geyer" Łódź; Miziewicz Andrzej TN Mościce; por. Mrozowicki Kazimierz, SN WKS Bielsko; Mucha Jan, TTN Kraków; Muszyński Jan, SN TUM Kraków; Naklicki Tadeusz, SN PTT Skole; Neblówna Edyta, ŻTTN „Makkabi" Bielsko; mgr. Niewęgłowski Stanisław, TKN Kraków; por. Nowicki Bolesław, niestowarzyszony; kpt. Nowobilski Albin, SN WKS Bielsko; dr Olbrycht Tadeusz, SN PTT Lwów; Orczykowski Stanisław, WKN Warszawa; Osiecki Stanisław, SN PTT Warszawa; por. Pachoński Czesław, SN WKS Bielsko; Paszkowska Janina, „Skimka" Kraków; Pantofliński Władysław, SN PTT Żywiec; Płonka Fraciszek, SN PTT Biała; Podgórski Zygmunt, SN TUM Kraków; por. Radomski Józef, niestowarzyszony; Radzio Kazimierz, SN KS „Syrena" Warszawa; Reguła Antoni, SN TUM Kraków; mjr. Remer Wilhelm, PTN Przemyśl; Rosenthal Herman, niestowarzyszony; Roth Władysław, WKN Warszawa; Rottenberg Dawid, SN ŻKS „Makkabi" Kraków; płk. Sadowski Jan Andrzej, SKN Katowice; Sagańska Alina, „Skimka" Kraków; Schiele Aleksander, WKN Warszawa; Sielski Stanisław, TKN Kraków; dr Sierakowski Stanisław, WKN Warszawa; inż. Silberman Leon, ŻTTN „Makkabi" Bielsko; Skórkiewicz Piotr, ON „Sokół" Katowice; inż. Smoluchowski Wilhelm, SN PTT Warszawa; inż. Sonderling Adolf, ŻTTN „Makkabi" Bielsko; Sonderling Elza, ŻTTN „Makkabi" Bielsko; Spernol Karol, SKN Katowice; Stankiewicz Czesław, Bydgoski Kl. Narciarski Bydgoszcz; Starkowski Kazimierz, Poznański Kl. Narc. Poznań; Stasiak Piotr, niestowarzyszony; Stotter Adolf, SN ŻTGS Nowy Targ; Studziński Bolesław, SN PTT Warszawa; Szayer Marian, SN Polski Touring Klub Warszawa; Szczepurek Jan ON „Sokół" Katowice; Szustrowa Renata, SN PTT Zakopane; mgr. Towarnicki Tadeusz, ON „Sokół" Katowice; inż. Tyski Feliks, Rybnicki Kl. Narciarski Rybnik; Wertheimer Henryk, SN ŻKS „Makkabi" Kraków; mgr. Wiesiołowska-Grajnert Janina, SN PTT Łódź; Wilak Karol, niestowarzyszony; Wilczek Stanisław, TTN Kraków; Wilczek Tadeusz, SN TUM Kraków; Wilczyńska Maria, „Skimka" Kraków; dr Wilder

Oskar, SN PTT Stanisławów; Winkler Jan, Harcerski Kl. Narciarski Katowice; Wiśniewski Józef, TTN Kraków; Witkowski Karol, SN PTT Warszawa; inż. Wołkowicki Kazimierz, TTN Kraków; mjr. Zawadzki Antoni, KNOG Warszawa; Zdyb Stanisław, SN PTT Zakopane; Zeitleben Stanisław, SN PTT Lwów; Żebracka Zofia, SN Ogniska Zw. Podhalan Rabka; inż. Żeleński Stefan, TTN Kraków; mgr. Żmijewska Anna, SN AZS Warszawa; Żurkówna Maria, TTN Kraków; Żydaczewski Stefan, Harcerski Kl. Narciarski Katowice.

NAGRODY ZESPOŁOWE

W uznaniu dużego wysiłku organizacyjnego, jaki wkładają poszczególne Towarzystwa w urządzanie wycieczek narciarskich i racjonalne popieranie turystyki — ofiarował **Pan Minister Komunikacji inż. Michał Butkiewicz nagrodę wędrowną dla Towarzystwa zrzeszonego w PZN,** którego członkowie w konkurencji o **„Odznakę Górską"** zdobędą **w okresie 10 lat największą ilość punktów.** Rozgrywka o tę nagrodę rozpoczęła się z sezonem 1933/4. Szczegółowa punktacja za sezon 1936/7 jest następująca (podano 10 pierwszych miejsc).

PUNKTACJA NAGRODY
PANA MINISTRA KOMUNIKACJI ZA SEZON 1936/7

Liczby w nawiasie obok ilości punktów oznaczają ilość odznak uzyskanych.

1) Sekcja Narciarska WKS, Komorowo (dawniej SN Szkoły Podchorążych Piechoty, Ostrów Mazowiecka) 250 (235); 2) Sekcja Narciarska Polskiej YMCA „Skimka", Kraków 26 (27); 3) Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy, Kraków 16 (32); 4) Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Geyer", Łódź 16 (17); 5) Warszawski Klub Narciarski, Warszawa 14 (22; 6) Klub Narciarski Oficerów Geografów, Warszawa 14 (23); 7) Żyd.Tow.Tur. Narciarskie „Makkabi", Bielsko 13 (22); 8) Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Żywiec 12 (14); 9) Sekcja Narciarska Warszawskiego Klubu Wioślarek, Warszawa 12 (12); 10) Sekcja Narciarska Klubu Sportowego „Rodzina Wojskowa", Warszawa 11 (11).

PO PIĘCIU LATACH ROZGRYWKI

(ogólna punktacja za lata 1932—1937)

Prowadzi: Sekcja Narciarska WKS — Komorowo (420 pkt.), 2) Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy — Kraków (298 pkt.), 3) Przemyskie Towarzystwo Narciarzy — Przemyśl (236 pkt.), 4) Sekcja Narciarska Polskiej YMCA „Skimka" — Kraków (88 pkt.), 5) Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Żywiec (62 pkt), 6) Warszawski Klub Narciarski — Warszawa (61 pkt.), 7) Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Zakopane (60 pkt.), 8) Towarzystwo Narciarskie — Mościce (59 pkt.), 9) Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — Warszawa (59 pkt.), 10) Śląski Klub Narciarski — Katowice (53 pkt.).

STATYSTYKA ODZNAKI GÓRSKIEJ

Ilość odznak przyznanych w poszczególnych sezonach i stopniach.

Sezon	Ogółem	Złote	Srebrne	Brązowe	Stowarzyszeni	Niestowarzysz.	Mężczyźni	Kobiety
1932/33	517	—	—	517	384	133	412	105
1933/34	1098	—	199	899	638	460	912	186
1934/35	1667	127	320	1220	968	699	1416	251
1935/36	1108	110	235	763	729	379	957	151
1936/37	1224	123	233	868	954	270	1052	172
Razem	5614	360	987	4267	3673	1941	4749	865

III. ODZNAKA NIZINNA P. Z. N.

(Wyciąg z regulaminu).

Celem „Nizinnej Odznaki PZN“ jest rozpowszechnienie nart jako środka komunikacji na nizinach Polski, zachęta do utrzymania marszowej sprawności narciarskiej u narciarek i narciarzy do najpóźniejszego wieku, oraz obudzenie i utrzymanie trwałego zainteresowania dla dalekobieżnej turystyki narciarskiej i zimowego terenoznawstwa na nizinach Polski. Terenem, na którym ubiegać się można o odznakę są obszary nizinne całej Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności te, gdzie są możliwe dalekie pochody na nartach bez pokonywania większych wzniesień i odbywania zjazdów. Wyłączone są tereny Podkarpacia i Karpat, a więc cały obszar na południe od linii kolejowej Zebrzydowice—Katowice—Kraków—Przemyśl—Lwów—Halicz i dalej Dniestrem do granicy państwa, a ponadto właściwy obszar Gór Świętokrzyskich.

Do ubiegania się o „Odznakę Nizinną PZN“ uprawniony jest każdy narciarz (obywatel Polski) — także niestowarzyszeni — po ukończeniu przynajmniej 17 lat życia i zbadany przez rozpoczęciem sezonu przez lekarza. Odznaka ma trzy stopnie: brązowy, srebrny i złoty, które zdobywa się tylko kolejno — każdy stopień raz w roku narciarskim (od 15-go listopada do 1-go kwietnia).

Konkurencja o odznakę odbywa się na zasadzie punktowanych przemarszów odbywanych w terenach nizinnych, na nartach typu nizinnego. Przemarsze te mogą odbywać się na ustalonych „trasach“ (patrz oficjalny spis strona 282) lub na „trasach dowolnych“ według specjalnych postanowień. Przejście trasy ustalonej odbyć się może w czasie nieograniczonym, w jednym lub kilku terminach, tak jednak, aby dzienny przemarsz wynosił co najmniej 25 km., a przejście całości trasy było stwierdzone na starcie i mecie (które mogą się znajdować w tym samym miejscu). Kierunek pochodu, tj. wybór miejsca startu jest dowolny.

Dowolne trasy przemarszów nizinnych są wybierane przez ubiegających się, lecz nie mogą mierzyć mniej niż 50 km, nie powinny w zasadzie prowadzić wzdłuż toru ko-

lejowego i szosy względnie traktu. Dzienny przemarsz na takiej trasie musi wynosić co najmniej 25 km a potwierdzenia należy uzyskać nie tylko na starcie i mecie, ale co najmniej w jednej miejscowości na trasie. Dowolne trasy przemarszów winny być wybierane na przełaj tak, aby przechodziły przez osiedla ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości o charakterze zabytkowym, historycznym, względnie krajoznawczym.

We wszystkich przemarszach ważnych dla punktacji, muszą brać udział przynajmniej trzyosobowe zespoły, które winny otrzymać równoczesne stwierdzenie w książeczkach marszowych. (Jedynym wyjątkiem od tego warunku jest bieg indywidualny narciarzy podczas marszu Zułów—Wilno, za który uczestnikom przyznana będzie „Odznaka Nizinna PZN“ na podstawie oficjalnych protokołów Marszu).

Odznakę danego stopnia przyznaje się, o ile wszystkie odbyte w ciągu jednego i tego samego sezonu przemarsze, będą do „książeczki marszowej“ wciągnięte, potwierdzone i dadzą sumę punktów, która równa się lub przewyższa normę wynoszącą: dla odznaki brązowej 200 punktów, dla odznaki srebrnej 300 pktów (także trzykrotne ogółem powtórzenie normy brązowej), dla odznaki złotej 400 punktów (posiadacze odznaki srebrnej mogą zdobyć odznakę złotą także przez trzykrotne ogółem powtórzenie norm dla odznaki srebrnej, a posiadacze odznaki brązowej — przez dziewięciokrotne ogółem powtórzenie odnośnych norm). O ile w ciągu jednego sezonu zimowego wymagana norma punktów nie zostanie osiągnięta, to punkty te przepadają i muszą być uzyskiwane na nowo.

Zasadnicza punktacja przemarszów zależna jest od ich długości w kilometrach. Za każdy kilometr wykonanego całego marszu liczy się dwa punkty. Przy przesyłaniu „książeczek marszowych“ do weryfikacji marszów odbytych na trasach dowolnych dla ubiegających się o odznakę srebrną lub złotą — nieodzowne jest dołączenie odbitego na kalce planu trasy z mapy 1:100.000 lub 1:300.000 z podaniem nazwy mapy.

W zależności od płci i wieku ubiegających się o odznakę ustalona punktacja przemarszów ulega zmianie przez uwzględnienie t. zw. „współczynnika osobistego“ każdego uczestnika. Punktacja danego przemarszu wymnożona przez

współczynnik osobisty danego uczestnika, daje notę ostateczną przemarszu, ważną dla weryfikacji. (Żadnego innego współczynnika ani żadnych premii za dojazd nie stosuje się).

Współczynnik osobisty dla Odznaki Nizinnej PZN jest w sezonie 1937/38 następujący:

Urodzeni	Mężczyźni	Współczynnik
1918—1920	17—19 lat	1,2
1908—1917	20—29 lat	1,
1898—1907	30—39 lat	1,1
1888—1897	40—49 lat	1,2
1887 i dawn.	50 i wyżej	1,4

Urodzone	Kobiety	Współczynnik
1918—1920	17—19 lat	1,3
1908—1917	20—29 lat	1,2
1898—1907	30—39 lat	1,3
1888—1897	40—49 lat	1,5
1887 i dawn.	50 i wyżej	1,7

W razie stwierdzenia, że w ciągu jednego i tego samego sezonu, ubiegający powtórzył przejście raz już dokonane w całości lub częściowo — to wtedy ilość punktów przypadająca na przestrzeń powtórzoną ulega zmniejszeniu o połowę, a przy trzecim powtórzeniu o 75%, po czym nie będzie już liczona.

Każdy narciarz, zamierzający ubiegać się o odznakę nizinną winien nabyć w biurze Zarządu Głównego PZN Kraków (ul. Piłsudskiego 13) „książeczkę marszową" za cenę —·50 gr. W książeczce tej zawarte są wszystkie przepisy dotyczące jej wypełnienia, sposobu zbierania potwierdzeń za odbyte przemarsze, oraz toku postępowania przy weryfikacji.

Do stwierdzenia wszystkich danych dotyczących przemarszów upoważnieni są: 1) wszyscy sędziowie, 2) nauczyciele narciarstwa amatorzy i 3) przodownicy Odznaki Górskiej PZN, znajdujący się na oficjalnych listach i mieszkający na terenie dokonywanych przemarszów (oraz ci sami bez względu na teren zamieszkania, jeżeli biorą udział

w przemarszu), a ponadto 4) wszystkie zarządy okręgów narciarskich, 5) zarządy towarzystw, klubów i sekcyj zrzeszonych w PZN, mających swe siedziby na nizinach w pobliżu tras danych przemarszów, 6) wszyscy powiatowi komendanci WF. i PW oraz 7) komendy Związku Strzeleckiego i 8) zarządy Związku Rezerwistów. W wyjątkowym wypadku mogą także potwierdzić przemarsze: władze administracyjne, posterunki P.P., urzędy pocztowe, zawiadowcy stacyj kolejowych oraz sołtysi.

Cena „Odznaki Nizinnej PZN“ wynosi dla stowarzyszonych: brązowa i srebrna 1 zł, dla niestowarzyszonych odznaka brązowa i srebrna 1.20 zł, odznaka złota — 2 zł. Odznakę może zdobyć tylko uprawniony i to wyłącznie w Polskim Związku Narciarskim, na podstawie zawiadomienia o przyznaniu „Odznaki Nizinnej PZN“ osobną pocztówką. Pozostałe przepisy porządkowe „Odznaki Nizinnej PZN“ podobne są do przepisów innych odznak sprawnościowych PZN.

Narciarze
mieszkający
z dala od gór

ubiegajcie się

o NIZINNĄ
ODZNAKĘ
P. Z. N.!

Poznawajcie swój kraj w dalekich przemarszach narciarskich!

OFICJALNY SPIS TRAS USTALONYCH DLA KONKURENCJI O ODZNAKĘ NIZINNĄ PZN.

I. Warszawski okręg PZN.

		Punktów
Nr 1.	Warszawa (Wawer)—Miłosna—Dębe Wielkie-Nowo Mińsk—Cegłów—Żeliszew—Iganie—Siedlce	161
Nr 2.	Warszawa (Bielany)—Łomianki—Puszcza Kampinoska Grób Powstańców—Palmiry—Truskawka—Roztoka—Kampinos	104
Nr 3.	Warszawa (Wilanów)—Jeziorna—Brześćce—Góra Kalwaria—Konary—Warka	101
Nr 4.	Warszawa (Wawer) — Miedzeszyn — Świdry Wlk. — Karczew — Całowanie — Osieck — Garwolin	107
Nr 5.	Łódź — Imielnik — Niesułków — Dmosin — Łyszkowice — Łowicz	103
Nr 6.	Łódź — Wola Rakowa — Rokiciny — Lubochnia — Spała	103
Nr 7.	Lublin — Jastków — Wola Przybysławska — Szumów — Puławy	102
Nr 8.	Lublin — Motycz—Wąwolnica— Kazimierz—Puławy	108
Nr 9.	Lublin — Krępiec — Piaski Lubelskie — Oleśniki — Rejowiec	112
Nr 10.	Brześć n/B. — Iwachnowicze — Podlesie — Podbiała — Sołoducha — Białowieża	142

II. Wileński okręg PZN.

Nr 11.	Marsz Zułów—Wilno ku uczczeniu pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, organizowany corocznie przez Ministra Spraw Wojskowych przy współudziale PZN, daje prawo uzyskania brązowej odznaki nizinnej bez obliczania ilości punktów.	
Nr 12.	Wilno — Rzesza — Pikiliszki Dwór — Niemenczyn — Zukańce — Podbrodzie — Zułowo	144

X. Wołyński Okręg P. Z. N.

Uwaga: Trasy **ustalone** po ich całkowitym przejściu mogą być uzupełnione dla powrotu do miejsca zamieszkania, trasą **dowolną** przy zachowaniu wszelkich warunków podanych dla tras dowolnych w regulaminie odznaki nizinnej i książeczce marszowej.

Przy uprawianiu narciarstwa, pamiętajmy o tych, którzy nie mogą zakupić sobie sprzętu. Ofiarujmy stary bezużyteczny sprzęt i niepotrzebne przybory narciarskie Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa (w Krakowie, ul. Piłsudskiego 13) na jego akcję bezpłatnego rozdawnictwa nart wśród niezamożnej młodzieży szkolnej.

R Ó Ż N E

SMAROWANIE NART

IMPREGNOWANIE

Impregnowanie nart ma na celu **uodpornienie drzewa w płozach.** Do impregnowania używa się **stosownego preparatu** (ter drzewny itp.) oraz płomienia. **Sposób impregnowania jest następujący**:

Na zupełnie suche i czyste powierzchnie ślizgowe nart nakłada się **preparat impregnacyjny** i równomiernie go rozprowadza. **Płomieniem lampy benzynowej** działającej pod ciśnieniem powietrza — nagrzewa się preparat, roztapia go aż do wrzenia i powoduje nasycanie drzewa. Nagrzewanie trzeba przeprowadzać **ostrożnie, aby nie zwęglić drzewa** — trzeba więc płomieniem poruszać stosunkowo szybko. Nadmiar topionego preparatu usuwa się szmatką lub papierem. Impregnowanie trwa w zależności od stopnia nasycenia drzewa od kilku do kilkunastu minut. Po skończonym zabiegu należy narty **przeczyścić wełnianą szmatką** i ochłodzić w miejscu pozbawionym kurzu.

Impregnowanie nart dokonuje się **nie tylko przed sezonem, lecz także w czasie jego trwania,** w zależności od zużywania nart i jakości drzewa w płozach. **Narty nie impregnowane nie powinny być w ogóle używane.**

SMAROWANIE

Smarowanie nart ma na celu zwiększenie poślizgu nart przy zjeździe i chodzie po równym, oraz ułatwienie przy podchodzeniu. Niezliczona ilość preparatów, smarowych dzieli się zasadniczo na: 1) **smary wyłącznie zjazdowe,** 2) **smary wyłącznie do podchodzenia,** 3) **smary kom-**

binowane ułatwiające równocześnie zjazd i podchodzenie. Najczęściej używane są smary kombinowane.

Zaleca się używanie smarów krajowych, których skala i jakość odpowiada wszelkim zapotrzebowaniom. Są one **tańsze, świeższe** (ważny warunek skuteczności smarów) oraz **przystosowane do warunków** śnieżnych i terenowych w Polsce. Smary wytwarzane w kraju zasługują na zaufanie a poparcie im udzielone przyczyni się do rozwoju tej gałęzi produkcji w Polsce.

Początkujący narciarze winni uprościć kwestię smarowania ograniczając się do bardziej znanych gatunków i dając pierwszeństwo smarom t. zw. uniwersalnym.

Przy wyborze smarów na dany dzień i turę trzeba brać pod uwagę: 1) ogólne warunki atmosferyczne i śnieżne, 2) szczegółowe warunki na trasie podejścia i zjazdu, 3) spodziewane różnice ośnieżenia, 4) spodziewane zmiany warunków atmosferycznych, 5) stromość trasy, 6) długotrwałość podchodzenia względnie zjazdu, 7) stopień naświetlenia trasy itp. Trafny wybór smarów jest **kwestią doświadczenia,** które należy stale gromadzić.

Technika smarowania opiera się w skrócie na następujących prawidłach: 1) zadecydować jakich smarów i w jakiej kolejności użyje się, 2) rowek i dziób smarować zawsze smarem zjazdowym, 3) ślizgi nart muszą być suche i czyste, 4) smaruje się na ogół dwukrotnie raz na podkład, drugi raz właściwym smarem kombinowanym (narty dobrze impregnowane — mogą być smarowane od razu smarem właściwym), 5) smaru podejściowego czy kombinowanego nie przypiekać ogniem lub żelazkiem, gdyż tracą właściwości podlepiające snieg, 6) smary średniej twardości trzymają się lepiej na smarze zjazdowym (podkładowym), natomiast smary ciekłe, kładzie się wprost na należycie zaimpregnowaną płozę. Smary średniej twardości można nakładać grudkami i potem rozcierać, natomiast smary ciekłe muszą być równomiernie rozłożone (gdyż grudki ich powodują lodzenie), 8) używanie płomienia do smarowania zaleca się tylko przy smarze podkładowym lub zjazdowym, natomiast smar właściwy winien być roztarty korkiem lub dłonią (lepiej dłonią), 9) po wysmarowaniu należy narty ochłodzić w miejscu bez wiatru i nie można ich kłaść od razu na śnieg.

Ogólną wytyczną przy smarowaniu może być reguła, że **smar podejściowy** (właściwy) **rozkłada się tym cieńszą warstwą i tym silniej ją rozciera, im bardziej śnieg jest zamrożony i sypki, a grubszą warstwą i mniej roztartą — im śnieg jest bardziej świeżo spadły, nawiany, lub odwilżowy.** Dziób smaruje się cieniej; pod więźbą daje się więcej smaru. **Stale należy mieć przy sobie parafinę,** celem regulowania smarowania, oraz zaradzenia brakom śliskości nart w terenie. Smary należy nosić **w osobnym woreczku,** a przechowywać w domu — w miejscu chłodnym.

Do smarowania przydatnymi są: lampa benzynowa, działająca pod ciśnieniem powietrza, nóż do usuwania smarów (w czasie pochodu), szmatka, żelazko do prasowania smarów, korek o dużej gładkiej powierzchni. **Do usuwania resztek smarów z rąk** używa się specjalnych preparatów mydlanych.

PORADNIK PRAKTYCZNY

Zestawienie poniższe ma **znaczenie orientacyjne.** Uwzględniono przede wszystkim **smary, wyrabiane w kraju.** Ze smarów, nadających się na podkład, wymienić należy „FF", „Kurier", „Odoskare", „Rekord" („podkładowy", „twardy", względnie „płynny"), „Haug" („Skareklister" „uniwersalny"), a ze smarów zagranicznych: „Klister", „Skare", „Tulla" itp.

Zastosowanie smarów właściwych, to jest skutecznych zarówno przy podchodzeniu i zjeździe, jest następujące:

Na śnieg świeży, suchy daje się: „Dagoń", „Haug" (uniwersalny, cienko gładko), „Rekord" (Uniwersalny" b. cienko, „Goldklister" cienko, „Medium" nieco grubiej), „Lepniak".

Przy śniegu świeżym, uporczywie lepiącym: „Haug" („uniwersalny" — b. cienko i b. gładko; tył i przód narty przetrzyć lekko Hauga „smarem zjazdowym" lub parafiną), „Rekordem" (uniwersalnym b. grubo i gładko, „Goldklistrem" grubo i gładko, „Medium" grubo).

Na śnieg suchy, puszysty: smarować „Rekordem" (uniwersalnym b. cienko, „Goldklistrem" b. cienko, „Miksem" cienko — przy temperaturze do minus 10° C, „Medium" cienko — przy temperaturze mroźniejszej),

„Haugiem“ (uniwersalnym średnio grubo, dość gładko), ponadto „Kurierem“ lub „Gońcem“ dość cienko.

Na śnieg suchy i gipsowaty: smarować „Haugiem“ (uniwersalnym grubo, szorstko lub Hauga „lepniakiem“ na podkładzie uniwersalnego względnie „Haug-Skareklistru“ cienko), „Rekordem“ (uniwersalnym grubiej), „Goldklistrem“ (grubiej), „Miksem“ (grubo), „Włazolem“ roztartym z „Gońcem“.

Na śnieg suchy, zleżały: smarować „Rekordem“ (uniwersalnym cienko. „Goldklistrem“ cienko, „Miksem“ dość grubo, gładko i „Medium“ cienko), „Hauga“ (uniwersalnym grubo, szorstko, lub Hauga „Lepniakiem“ na podkładzie uniwersalnego lub „Skareklistru“ — cienko), ponadto „Odoskare“, „Goniec“ lub „Srebrny“.

Na śnieg suchy, t. zw. blaszkowaty: smaruje się „Rekordem“ (uniwersalnym cienko, „Goldklister“ cienko), „Haugiem“ (uniwersalny średnio grubo, dość gładko), ponadto „Kurier“, „Lepniak“ lub „Srebrny“.

Na śnieg suchy, drobnoziarnisty: smaruje się „Rekordem“ (uniwersalny bardzo cienko, „Goldklister“ b. cienko, „Klister“ b. cienko, „Miks“ — zależnie od temperatury dość grubo), lub „Haugiem“ (uniwersalnym średnio grubo, dość gładko), ponadto nadaje się „Odoskare“.

Na szreń: smaruje się „Hauga“ (uniwersalnym lub „Lepniakiem“ na podkładzie „Skareklistru“), „Rekordem“ (uniwersalnym b. grubo, „Skare“ grubo, mieszaniną „Klistru“ i „Skare“ z parafiną przy lepkich śniegach) oraz „Odoskare“.

Na śnieg odwilżowy: smaruje się „Rekordem“ (uniwersalnym, „Goldklister“, „Klister“, „Medium“, „Miks“ — przy czym grubość zależna jest od stopnia odwilży), „Haugiem“ (uniwersalnym cienko i gładko), ponadto „Dogoń“ lub „Włazol“.

Na śnieg odwilżowy, zleżały: smaruje się „Rekordem“ (uniwersalnym grubo, „Goldklistrem“ średnio grubo, „Klistrem“ średnio grubo, „Medium“ grubo, „Miksem“ b. cienko i rozetrzeć), „Haugiem“ („Skareklister“ cienko i gładko, pod wiązaniem grubiej), „Lepniak“ dość grubo.

Na odwilż zupełną lub firn: daje się „Haug“ („Skareklister“ cienko i gładko pod wiązaniem grubiej), lub „Rekord“ (uniwersalny, „Goldklister“, „Klister“, względnie „Skare“ — o ile śnieg jest bardziej przymrożony), ponadto „Odoklister“ itp.

Ze smarów zagranicznych, mających najpowszechniejsze zastosowanie wymienić należy norweskie: „Miks“ i „Medium“, „Oestbyeklister“, „Skare“, „Fińska Guma“ itp. przy czym użycie ich zbliżone jest do analogicznych smarów polskich.

FOKI

Celem łatwiejszego podchodzenia na dłuższych przestrzeniach, zwłaszcza **podczas wypraw turystycznych,** używa się coraz powszechniej t. zw. fok. Paski z futra foki przystosowane do rozmiarów nart obrócone włosem ku tyłom nart, mogą być albo **przylepiane, albo przypinane.**

Foki przylepiane winny mieć odpowiednio przygotowaną skórę. Przylepia się foki **na specjalnym smarze** (do przylepiania fok), a w pewnych wypadkach trzymają się foki na każdym niemal lepkim smarze. Przy nalepianiu fok, należy silnie naciągnąć fokę i mocno przygnieść ją do drzewa, przesuwając dłonią od dzioba narty ku tyłowi i wgłębiając fokę w rowek płozy. Po odlepieniu fok przed zjazdem należy narty przetrzeć.

Foki przypinane są zwykle podszyte taśmą gurtową, a ich umieszczenie na narcie wynika z rozmaitych sposobów zapięć. Foki takie mogą być umieszczone na nartach, które wysmarowano wyłącznie smarem zjazdowym. (Poza tym foki takie można przypinać na narcie wysmarowanej każdym smarem).

Ostatnio zastępuje się paski z futra foki, odpowiednio przystosowanymi **paskami mocnego pluszu.** Oddają one niemal takie same usługi, są przy tym **lżejsze i tańsze.** Jest także polski wyrób tego rodzaju fok pod nazwą „kozica“.

Foki nosić najlepiej **w osobnym woreczku.** Po każdorazowym użyciu należy je **wysuszyć,** nie dopuszczając jednak do stwardnienia i pękania. W lecie trzeba foki przechowywać **w sposób chroniący od moli.**

UBEZPIECZENIA NARCIARSKIE

A) UBEZPIECZENIA OD NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW NARCIARSKICH

Żywiołowy rozwój narciarstwa, za którym w żadnym z narciarskich krajów nie zdołało nadążyć wyszkolenie dostatecznie licznego zastępu instruktorów, wyraził się poważnym wzrostem nasilenia wypadków. Przyrost ten jest szczególnie silny w okresie — niewątpliwie przejściowym — kiedy równocześnie z dopływem od dołu potężnych mas nowicjuszy — dokonuje się u góry wśród narciarzy kwalifikowanych pewne zwichnięcie równowagi na korzyść zjazdu z uszczerbkiem dla ruchu czysto turystycznego.

Jako wtórny objaw tego stanu rzeczy daje się zaobserwować we wszystkich krajach tendencja podwyższenia stawek za ubezpieczenia narciarskie i co za tym idzie — pewne cofnięcie się rozwoju tych ubezpieczeń.

Jakkolwiek wszystkie zaznaczone powyżej w ogólnym skrócie okoliczności przemawiałyby za podwyższeniem stawek, dotychczas stosowanych na zasadzie umowy PZN-u z Towarzystwem „Patria", zamieszczona w dalszych stronicach **taryfa nie doznała w porównaniu z ubiegłym rokiem żadnych zmian.**

Zarówno P. Z. N., jak i Towarzystwo „Patria" doszły do zgodnego przekonania, że utrzymanie stawek na dotychczasowym poziomie, dostępnym dla szerokich mas narciarzy, przyczyni się do popularyzacji idei ubezpieczeń narciarskich.

I. Co należy uczynić celem zgłoszenia się do ubezpieczenia?

1. Przeczytać dokładnie warunki ubezpieczenia.
2. Obrać z taryfy odpowiednią kategorię sum ubezpieczonych.
3. Wypełnić formularz zgłoszenia (czek P. K. O.) i wpłacić składkę według taryfy ubezpieczeń narciarskich na konto czekowe P. K. O. nr 1141 (patrz str. 291).

T A R Y F A

składek za ubezpieczenia od następstw wypadków narciarskich (łącznie z opłatą stemplową).

Sumy ubezpieczenia na wypadek:			Posiadacze odznak P. Z. N. Górskiej lub za Sprawność		Nieposiadający odznak P. Z. N.			
					Zrzeszeni w P. Z. N.		Niezrzeszeni w P. Z. N.	
			1		2		3	
śmierci	stałego kalectwa	przejściowej niezdolności do pracy (dzienne odszkodowanie)	za sezon	za miesiąc	za sezon	za miesiąc	za sezon	za miesiąc
A. 1.000.—	2.000.—	—	4.50	1.50	5.—	1.70	6.—	2.—
B. 2.000.—	3.000.—	—	7.20	2.40	8.—	2.70	9.50	3.20
C. 5.000.—	7.000.—	—	18.—	6.—	20.—	6.70	23.—	7.50
D. 2.000.—	3.000.—	1.—	9.90	3.30	10.90	3.60	12.—	4.40
E. 5.000.—	7.500.—	2.50	24.—	8.—	26.40	8.80	30.—	11.—

Przez „sezon" rozumie się czasokres od 1 grudnia do 15 maja następnego roku.

Narciarze(rki), którzy(re) nie przykroczyli(ły) 18-go roku życia — członkowie P. Z. N. opłacają w kategorii A składkę za sezon zł. 4, za miesiąc — zł. 1.30.

Za rozszerzenie ubezpieczenia na powszechnie uczęszczane szlaki narciarskie całego kontynentu europejskiego (z wyjątkiem państw bałkańskich i Z. S. S. R.) dolicza się dodatek w wysokości 50% składki za sezon. Np. jednomiesięczne ubezpieczenie wyjeżdżającego za granicę narciarza w kategorii E kosztuje zł. 8 + zł 12 = zł. 20.

II. Jak należy postąpić po zajściu nieszczęśliwego wypadku?

Bezzwłocznie po wypadku, najpóźniej jednak w 72 godziny po jego zajściu, należy zawiadomić o tym **Dyrekcję T-wa Ubezpieczeń „Patria“ Sp. Akc., Warszawa, pl. Napoleona 3,** bądź jeden z wymienionych poniżej Oddziałów, w zależności od miejsca, w którym zdarzył się wypadek.

Jeżeli wypadek zdarzył się na terenie województwa krakowskiego można zawiadomić albo Centralę w Warszawie, albo Oddział, Kraków, ul. Dunajewskiego 2; jeśli na terenie wojew. lwowskiego — Oddział Lwów, ul. Słowackiego 18; lub na terenie wojew. śląskiego — Oddział Katowice, pl. Piłsudskiego 7.

Tymczasowe zawiadomienie (w braku formularzy) winno być uzupełnione w ciągu tygodnia zawiadomieniem na „formularzu zgłoszenia szkody“, który można otrzymać we wszystkich Klubach zrzeszonych w P. Z. N. i we wszystkich stacjach zimowych. **Do formularza należy dołączyć zawiadomienie ordynującego lekarza** z opisem rodzaju uszkodzenia i zaszłych oraz przewidywanych następstw wypadku.

Jeżeli ubezpieczony zmarł wskutek wypadku, należy zawiadomić Towarzystwo telegraficznie (skrót telegr.: PATRAS—WARSZAWA).

III. Wyciąg z warunków zbiorowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków narciarzy należących do Polskiego Związku Narciarskiego.

W rozumieniu warunków ubezpieczenia, **wypadkiem narciarskim** jest każde uszkodzenia ciała, **którego ubezpieczony dozna podczas jazdy na nartach,** tzn. jak długo znajduje się na **nartach,** w następstwie przypadkowego, od woli ubezpieczonego niezależnego, nagłego, z zewnątrz mechanicznie działającego zdarzenia.

Poza tym włączone są do ubezpieczenia następstwa nieszczęśliwych wypadków, które zdarzą się **podczas pobytu w schroniskach górskich,** nawet jeżeli ubezpieczony nie znajdował się w chwili wypadku na nartach. Nie uchodzą za schroniska górskie: hotele, oberże i punkty noclegowe w miejscowościach.

Jeżeli podczas wycieczki w wysokich górach zachodzi konieczność — z uwagi na szczególnie ciężkie warunki śnieżne — chwilowego zdjęcia nart, ubezpieczenie obejmuje również **odcinek drogi, który musi być przebyty pieszo.** Nie są jednak objęte ubezpieczeniem wypadki na takich odcinkach drogi, które w ogóle nie są dostępne na nartach, tudzież wszelkie wypadki podczas wspinaczki.

Ubezpieczeniem **objęte są** również następstwa:

zakażeń krwi, o ile wywołane były nieszczęśliwym wypadkiem podczas jazdy na nartach, oraz **następstwa zamarznięcia, odmrożenia i udaru słonecznego,** jeżeli ubezpieczony narażony był na działanie temperatury lub światła wskutek wypadku.

Nie przyjmuje się do ubezpieczenia osób: 1) które przekroczyły 60-ty rok życia; 2) których siła wzroku jest mniejsza aniżeli 7 dioptryj; 3) które są dotknięte głuchotą; 4) ułomnych, tzn. pozbawionych którejkolwiek z kończyn lub części kończyn, przy czym brak jednego lub dwóch palców u ręki lub u nogi nie uchodzi za ułomność wyłączającą z ubezpieczenia; 5) które są dotknięte chorobą umysłową; 6) zawodowych przewodników górskich.

Zgłoszenia tych osób do ubezpieczenia na zasadzie niniejszych warunków są nieważne, a zapłacona ewentualnie składka będzie im zwrócona.

Wyłączone są z ubezpieczenia:

a) Wszelkie wypadki, które zdarzą się narciarzom odbywającym samotnie wycieczki górskie.

Skoro w myśl regulaminu Odznaki Górskiej P. Z. N. odbywanie niektórych wycieczek narciarskich (np. oznaczonych w regulaminie gwiazdką) uzależnione jest od obecności przodownika, określonych kwalifikacyj uczestniczących narciarzy, lub innych warunków, wyłączone są z ubezpieczenia wypadki, które zdarzą się podczas takich wycieczek, jeżeli warunki przepisane regulaminem nie były dochowane.

b) Wypadki podczas wszelkiego rodzaju zawodów narciarskich i wszelkich skoków, choćby treningowych, na skoczniach, tudzież wypadki podczas uprawiania skijöringu, niezależnie od rodzaju zaprzęgu.

c) Wypadki podczas pełnienia służby wojskowej na nartach w czasie pokoju i wojny (wypadki narciarskie, które

zdarzą się wojskowym w czynnej służbie poza służbą, objęte są ubezpieczeniem).

Ubezpieczenie obejmuje wypadki, które zdarzą się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej oraz w granicach pasów turystycznych dostępnych dla członków P. Z. N. na podstawie konwencji turystycznej z Czechosłowacją (Dz. Ust. R. P. nr 57, e, 1926, poz. 333).

W granicach Tatr objęte są jednak ubezpieczeniem tylko te wypadki, które zdarzą się w obrębie szlaków powszechnie uczęszczanych, tudzież w obrębie szlaków punktowanych do Odznaki Górskiej P. Z. N. na podstawie odnośnego regulaminu.

Ubezpieczenie może być rozszerzone na powszechnie uczęszczane szlaki narciarskie całego kontynentu europejskiego (z wyjątkiem państw bałkańskich i Z. S. R. R.) za opłatą specjalnego dodatku do składki.

Taryfa składek przewiduje pięć kategorii sum ubezpieczonych.

Włączenie narciarstwa do ubezpieczenia na podstawie należycie wypełnionego zgłoszenia rozpoczyna się od godziny 7-mej rano dnia następnego po opłaceniu w gotówce całej należnej składki, najwcześniej jednak od dnia 1-go grudnia 1937 r., godziny siódmej rano i trwa, w zależności od wysokości składki uiszczonej według obowiązującej taryfy, bądź przez

a) **cały sezon zimowy,** tj. do dnia 16-go maja 1938 r. godziny siódmej rano, bądź

b) **jeden miesiąc,** tj. do godziny 7-mej rano tego samego kolejnego dnia następnego miesiąca — po czym automatycznie wygasa.

Składka za ubezpieczenie **winna być zapłacona w gotówce z góry czekiem P. K. O.** na konto czekowe nr 1141 lub do rąk osób należycie upoważnionych przez Towarzystwo.

Pełny tekst „Warunków Ubezpieczenia" wyłożony jest do przejrzenia we wszystkich Klubach zrzeszonych w P. Z. N., i może być na żądanie przesłany każdemu zgłaszającemu się do ubezpieczenia narciarzowi przez Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń „PATRIA" S. A.

Taryfa składek ubezpieczonych na str. 291.

B) OGÓLNE UBEZPIECZENIA OD NASTĘPSTW WYPADKÓW Z WŁĄCZENIEM WYPADKÓW PODCZAS JAZDY NA NARTACH

Ubezpieczenia od następstw wypadków obejmują — w ramach warunków ubezpieczenia — **wszelkie** „zdarzenia niezależne od woli ubezpieczonego, działające z zewnątrz na jego ciało w sposób nagły i niespodziewany", w następstwie których ubezpieczony poniesie uszkodzenie zdrowia powodujące śmierć, stałe kalectwo albo też przejściową niezdolność do pracy.

Do tych ubezpieczeń, w których wysokość składki normowana jest w zależności od zawodu ubezpieczonego, włączona jest **bezpłatnie** jazda na nartach w terenach do wysokości 2.000 m na szlakach powszechnie uczęszczanych (wyłączone są z ubezpieczenia skoki na nartach oraz skijöring).

Za niewielką dodatkową opłatą włączyć można do tych ubezpieczeń jazdy na nartach w terenie ponad 2.000 m, tudzież w terenach z punktu widzenia narciarstwa trudno dostępnych.

Wszelkich wyjaśnień w tym przedmiocie udziela na życzenie Dyrekcja P. T. U. „PATRIA" Warszawa, pl. Napoleona 3.

C) UBEZPIECZENIE NART OD ZŁAMANIA

W chwili ukazania się „Kalendarza" są w toku studia nad możliwością wprowadzenia **ubezpieczeń nart od złamania**. Prawdopodobnie jeszcze w ciągu bieżącego sezonu zimowego zostaną rozesłane do członków Klubów zrzeszonych w P. Z. N. prospekty takiego ubezpieczenia.

TOWARZYSTWO KRZEWIENIA NARCIARSTWA

Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa założone przed pięciu laty w celu popularyzowania i propagowania narciarstwa oraz tworzenia warunków dla jego rozwoju, objęło swą działalnością następujące kierunki: **wydawnictwa i propaganda** polskich terenów narciarskich tak w kraju, jak i za granicą, opracowywanie i ogłaszanie **narciarskich komunikatów śniegowych,** zakładanie **stacji narciarsko-turystycznych,** organizowanie **ratownictwa w górach** i uruchamianie stacji ratunkowych, urządzanie **raidów kolejowo-narciarskich** wzdłuż Karpat oraz pociągów popularnych, a przede wszystkim **akcję krzewicielską** wśród młodzieży **i rozdawnictwo nart.**

W dziale **wydawnictw** ukazało się dotychczas osiem tomików biblioteki T. K. N., szereg afiszów i publikacji specjalnych. W dziale **komunikatu śniegowego,** prowadzonego od roku 1932 wydano dotychczas 126 biuletynów opartych na obserwacjach 235 stacji. Uruchomiono 114 **stacji narciarsko-turystycznych** jako uzupełniających punktów schroniskowych w całych Karpatach. W dziale **ratownictwa górskiego** zaopatrzył T. K. N. wszystkie niemal schroniska w sprzęt ratowniczy oraz swoje apteczki, rok rocznie je uzupełniając. Do dorobku Towarzystwa należy urządzenie **sześciu raidów kolejowo narciarskich,** w których wzięło udział ponad 800 osób z bardzo znacznym udziałem cudzoziemców.

Najważniejszą dziedziną pracy Towarzystwa była **organizacja** kursów wędrownych, akcja pomocy narciarskiej dla młodzieży szkolnej oraz rozdawnictwo nart. **Organizacja wędrownych kursów narciarskich** zatrudniła 24 instruktorów, którzy przeprowadzili 108 kursów narciarskich i nauczyli jeździć na nartach wypożyczonych przez T. K. N. 3.818 dzieci, które miały w ten sposób możność spędzenia 145 tysięcy dni na nartach. Towarzystwo udzieliło młodzieży szkolnej **452 porad,** w tym 285 pisemnych. Rozesłano **wydawnictw** dla szkół 11.560 egzemplarzy bezpłatnie. **Wypożyczono** dla kursów szkolnych przeszło tysiąc par nart. **Rozdano młodzieży szkolnej** z okręgów miejskich i wiejskich oraz instytucjom społecznym 1.620 par nart kompletnych.

WYDAWNICTWA
POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO I TOWARZYSTWA KRZEWIENIA NARCIARSTWA

własne i polecane

	Ceny		
	Kluby	Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni
Zasady Akcji Wyszkoleniowej PZN	0.50	0.50	1.00
A. Bobkowski: Podręcznik Narciarski	4.50	5.00	5.50
W. Ziętkiewicz: Jazda na Nartach	5.00	5.00	6.00
A. Kasprzyk i B. Czech: Narciarska zaprawa biegowa i skokowa . .	3.00	3.50	4.00
Stanisław Faecher: Kurs jazdy na nartach	3.00	3.50	4.00
Mgr Tadeusz Biernakiewicz: Gimnastyka domowa dla narciarek i narciarzy	1.20	1.20	1.20
Dr Adam Zieliński: Jak zostać narciarzem	0.50	0.50	0.50
M. Dudryk: Przewodnik Narciarski po terenach Karpat Wschodnich	1.00	1.00	1.50
Z. Klemensiewicz: Przewodnik Narciarski PZN t. III „Bieszczady“	2.50	3.00	3.50
J. Oppenheim: Przewodnik Narciarski PZN, t. VI „Szlaki Narciarskie Tatr Polskich“, w oprawie trwałej zł 2.80 — broszurowany	1.40	1.80	2.20

T, Zwoliński: Zakopane i Tatry Polskie w zimie	1.90	2.30	2.80
T. Zwoliński: Mapa Tatr Polskich	4.00	4.50	5.00
Dr Stanisław Leszczycki: Przewodnik narciarsko-turystyczny po okolicach Krakowa	0.75	0.75	0.75
Dr Adam Zieliński: Krótki przewodnik narciarski po okolicach Lwowa	0.50	0.50	0.50
Narciarstwo Polskie Rocz. PZN 1925	6.00	6.00	8.00
Narciarstwo Polskie Rocz. PZN 1927	6.00	6.00	8.00
Narciarstwo Polskie Rocz. PZN 1929	9.00	9.00	11.00
Narciarstwo Polskie Rocz. PZN 1927 i 1929 oprawne razem	12.00	12.00	14.00
Instrukcje meteorologiczne	0.30	0.30	0.30
„Wypadki narciarskie“	0.30	0.30	0.30
Mgr Tadeusz Biernakiewicz: Jak uczyć dzieci i młodzież jazdy na nartach	2.50	2.50	2.50
Konstanty Pietkiewicz: Nauka jazdy na nartach	4.20	4.20	4.20
Mgr W. Midowicz: Przewodnik Narciarski PZN t. II „Beskid Wysoki“	2.00	2.00	3.00

Narciarskie mapy plastyczne (Blokdiagramy) po 0.50

Nr 1. Grupa Babiej Góry

Nr 2. Gorce i Beskid Wyspowy

Nr 3. Grupa Pilska, Wielkiej Raczy i Baraniej Góry

Nr 4. Beskid Śląski i Mały

Nr 5. Czarnohora z częścią Beskidu Huculskiego

Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz w Polskim Związku Narciarskim i Towarzystwie Krzewienia Narciarstwa, Kraków, Piłsudskiego 13.

OGÓLNE INFORMACJE SPORTOWE

ADRESY POLSKICH ZWIĄZKÓW SPORTOWYCH

Związek Polskich Związków Sportowych, Warszawa, ul. Wiejska 11.

Polski Komitet Olimpijski, Warszawa, ul. Wiejska 11.

Polski Zw. Tow. Gimn. Sokół, Warszawa, Wybrzeże Saskiej Kępy 26.

Polski Związek Piłki Nożnej, Warszawa, ul. Marszałkowska 49.

Polski Związek Lekkoatletyczny, Warszawa, ul. Wiejska 11.

Polski Związek Tow. Wioślarskich, Warszawa, Al. Jerozolimska 45.

Polski Związek Narciarski, Kraków, ul. J. Piłsudskiego 13.

Polski Związek Kolarski, Warszawa, ul. Wawelska.

Polski Związek Lawn-Tenisowy, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Polski Związek Łyżwiarski, Warszawa, ul. Szopena 8.

Polski Związek Pływacki, Warszawa, ul. Nowy Świat 43.

Polski Związek Szermierczy, Warszawa, ul. Marszałkowska 138.

Polski Związek Bokserski, Poznań, ul. Piekary 16/17.

Polski Związek Piłki Ręcznej, Warszawa, ul. Marii Konopnickiej 6.

Polski Związek Żeglarski, Warszawa, ul. Nowogrodzka 4.

Polski Związek Hokeja na Lodzie, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Polski Związek Atletyczny, Katowice, skrzynka pocztowa 553.

Polski Związek Motocyklowy, Warszawa, ul. Bednarska 10.

Polski Związek Hokeja na Trawie, Poznań, Al. Marcinkowskiego 14.

Polski Związek Jeździecki, Warszawa, ul. Mazowiecka 7.

Polski Związek Kajakowców, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Polski Związek Łuczników, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Automobilklub Polski, Warszawa, Al. Szucha 10.

Polski Związek Tenisa Stołowego, Łódź, ul. Nawrot 55.

Polski Związek Strzelectwa Sportowego, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Polski Związek Sportowy Głuchoniemych, Warszawa, ul. Krochmalna 83.

Nie należą do Z. Z.:

Związek Harcerstwa Polskiego, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Aeroklub R. P., Warszawa, Krak. Przedmieście 11.

Związek Wojskowych Klubów Sportowych, Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5.

Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 20.

Związek Makkabi w Polsce, Warszawa, ul. Królewska 20.

WAŻNIEJSZE REKORDY POLSKI

ŁYŻWIARSTWO

Mężczyźni:

500 m:	Kalbarczyk J.	45.9
1.000 m:	Kalbarczyk J.	1:38.8
1.500 m:	Kalbarczyk J.	2:24
3.000 m:	Kalbarczyk J.	5:03.7
5.000 m:	Kalbarczyk J.	8:37.3
10.000 m:	Kalbarczyk J.	17:54
1 godzina:	Nehring E.	24.781 m.
maraton:	Nehring E.	1:47:00.4

Kobiety:

500 m:	Nehringowa Z.	58.7
1.000 m:	Nehringowa Z.	2:01.4
1.500 m:	Nehringowa Z.	3:07
3.000 m:	Nehringowa Z.	6:22.4
5.000 m:	Nehringowa Z.	10:54.8
10.000 m:	Nehringowa Z.	23:48.5

PŁYWANIE

Mężczyźni:

Styl dowolny:

50 m:	Bocheński K.	0:27.4
100 m:	Bocheński K	1:00.4 (59.8 niezatw.).
200 m:	Bocheński K.	2:20.6
300 m:	Bocheński K.	3:58.6
400 m:	Bocheński K.	5:17.4
800 m:	Bocheński K.	11:17.5
1.000 m:	Karliczek J.	14:13.8
1.500 m:	Karliczek J.	21:43.4
3.000 m:	Kratochwila R.	52:27.5
5.000 m:	Jurkowski J.	1:38:42.6

Styl klasyczny:

100 m:	Heidrich E.	1:19.0
200 m:	Heidrich E.	2:54.7
400 m:	Heidrich E.	6:21.2
500 m:	Szrajbman G.	8:34.8

Styl grzbietowy:

100 m:	Karliczek J.	1:14.2 (1933)
200 m:	Karliczek J.	2:44.0 (1936)
400 m:	Karliczek J.	6:01.0 (1936)

Sztafety:

5 × 50 m: st. dow.	E. K. S. Katowice	2:27.4
10 × 50 m: st. dow.	E. K. S. Katowice	5:02.2
4 × 200 m: st. dow.	Reprezentacja	9:59.1
	E. K. S. Katowice	10:36.0
4 × 100 m st. kl.	A. Z. S. Warszawa	5:43.0
3 × 100 m st. zm.	A. Z. S. Warszawa	3:40.8
4 × 100 m st. dow.	E. K. S. Katowice	4:34

Kobiety:

Styl dowolny:

50 m:	Kratochwilówna M.	0:34.5
100 m:	Dawidowiczówna G.	1:16.4
200 m:	Kratochwilówna M.	3:02.9
300 m:	Kratochwilówna M.	4:50.7
400 m:	Kratochwilówna M.	6:24.4
500 m:	Pastorówna M.	8:52.0

800 m:	Kratochwilówna M.	15:33.8
1.000 m:	Kratochwilówna M.	19:36.0
1.500 m:	Kratochwilówna M.	29:14.9
3.000 m:	Mehlerówna R.	68:54.9

Styl klasyczny:

100 m:	Bollówna M.	1:35.8
200 m:	Bollówna M.	3:23.2
400 m:	Niedobecka A.	7:13.3
500 m:	Niedobecka A.	9:46.2

Styl grzbietowy:

100 m:	Morawska R.	1:31.3
200 m:	Morawska R.	3:20.7
400 m:	Morawska R.	7:09.3

Sztafety:

5 × 50 m st. dow.	Okręg Śląski	3:11.4
4 × 100 m st. kl.:	Ostrovia-Ostrów	7:18.0
4 × 100 m st. dow.:	A.Z.S. Warszawa	6:09.3
4 × 100 m st. dow.:	Reprezentacja	5:45.9
3 × 100 m st. zm.	Reprezentacja	4:40.4
3 × 100 m st. zm.:	Hakoah Bielsko	4:48.0

LEKKA ATLETYKA

Mężczyźni:

Biegi:

60 m:	S. Sikorski	6.7
100 m:	E. Trojanowski	10.7
200 m:	E. Trojanowski	22.0
300 m:	G. Dunecki	35.7
.400 m:	W. Gąssowski	48.3
500 m:	W. Gąssowski	1:05.5
800 m:	K. Kucharski	1:51.6
1.000 m:	K. Kucharski	2:28.2
1.500 m:	J. Kusociński	3:54.0
2.000 m:	J. Kusociński	5:32.4
3.000 m:	J. Kusociński	8:18.8
5.000 m:	J. Noji	14:33.4
10.000 m:	J. Kusociński	30:11.4
15.000 m:	ś. p. A. Freyer	50:58.8
20.000 m:	K. Fjałka	1:07:56
25.000 m:	K. Fjałka	1:26:37

30.000 m:	ś. p. A. Freyer	2:01:36
1 godzina:	ś. p. A. Freyer	17.279.2 m

Biegi przez płotki:

110 m:	M. Haspel	15.4
200 m:	W. Niemiec	26.5
400 m:	S. Kostrzewski	54.2

Sztafety:

4×100 m:	Reprezentacja 1937	42.0
4×100 m:	Warszawianka 1930	43.8
4×200 m:	Reprezentacja	1:31.0
4×200 m:	Legia	1:32.9
400—300—200—100 m:	Reprezentacja	1:59.9
400—300—200—100 m:	Warszawa	2:01.2
100—200—400—800 m:	Reprezentacja	3:13.8
100—200—400—800 m:	Warta	3:25.2
800—200—400—200 m:	Reprezentacja	3:37.4
4× 400 m:	Reprezentacja	3:17.6
4× 400 m:	A. Z. S. War.	3:26.8
3×1.000 m:	A. Z. S. War.	7:46.6
4×1.500 m:	Warszawianka	17:00.4
10× 100 m:	A. Z. S. War.	1:51.8

Skoki:

Wzwyż z miejsca:	A. Cejzik	144 cm
Wzwyż z rozbiegu:	J. Pławczyk	196 cm
W dal z miejsca:	K. Dzwonkowski	299 cm
W dal z rozbiegu:	Z. Nowak	738 cm
Trójskok:	E. Luckhaus	15.21 m
Tyczka:	W. Sznajder	4.14 m

Rzuty:

kula:	Z. Heljasz	16.05 m
kula oburącz:	Z. Heljasz	28.86 m
dysk:	K. Fiedoruk	46.36 m
dysk oburącz:	S. Szydłowski	75.94.5 m
oszczep:	E. Lokajski	73.27 m
oszczep oburącz:	E. Lokajski	104.80 m
młot:	S. Węglarczyk	46.74 m

Chody:

1.000 m:	J. Kaczmarczyk	4:25.6
2.000 m:	A. Lis	9:09.2
3.000 m:	M. Wudkiewicz	14:24.6
5.000 m:	A. Lis	22:21
10.000 m:	A. Lis	47:15
1 godzina:	A. Lis	12.529.5 m

Wieloboje:

pięciobój:	E. Lokajski	3.417 p.
dziesięciobój	Z. Siedlecki	6.912 p.

Rekordy zimowe mężczyzn:

50 m:	S. Sikorski	5.7
60 m:	S. Popek	7.0
80 m:	W. Hałas	9.1
100 m:	J. Łopuszyński	11.1
800 m:	W. Gąssowski	2:08
1.000 m:	A. Jurkowski	2:43.6
1.500 m:	J. Noji	4:19
2.000 m:	F. Janowski	6:15.6
3.000 m:	P. Orłowski	9:19.3
3 × 800 m:	Legja Warszawa	6:14.3
4 × 800 m:	Warta Poznań	9:08.8
3 × 1.000 m:	Warta Poznań	8:47.2
50 m płotki:	S. Nowosielski	6.9
60 m płotki:	M. Garncarz	9.6
80 m płotki:	E. Lokajski	12.0
skok w dal z miejsca:	Z. Siedlecki	303.5
skok w dal z rozb.:	T. Hanke	704
skok w zwyż:	J. Pławczyk	194
tyczka:	W. Sznajder	387
trójskok z miejsca:	J. Schmidt	890
trójskok z rozbieg.	M. Hofman	13.96 m
kula:	Z. Heljasz	15.00 m
kula oburącz:	Z. Heljasz	26.41 m
sztafeta wahadłowa:		
6 × 50 m:	Pogoń Lwów	40.4
10 × 50 m:	A. Z. S. Poznań	1:1.08

Kobiety:

50 m	Walasiewiczówna	6.4
60 m	Walasiewiczówna	7.3

80 m	Walasiewiczówna	9.5
100 m	Walasiewiczówna	11.6
200 m	Walasiewiczówna	23.6
800 m	Walasiewiczówna	2:18.4
1.000 m	Walasiewiczówna	3:02.5
przez pł. 80 m	F. Schabińska	12.4
Skok w dal z miejsca:	A. Hulanicka	250 cm
skok w dal z rozbiegu:	Walasiewiczówna	602.5 cm
skok w zwyż z rozbiegu:	S. Krajewska	150.5 cm
kulą:	J. Wajsówna	12.18 m
kulą oburącz:	W. Jasińska	20.07.5 m
oszczep:	M. Kwaśniewska-Trytkowa	44.03 m
oszczep oburącz:	M. Kwaśniewska-Trytkowa	62.77 m
dysk:	J. Wajsówna	46.22 m
dysk oburącz:	G. Cejzikowa	67.82 m
4 × 75 m:	Grażyna Warsz.	39.4
4 × 1000 m:	Reprezentacja	50.2
4 × 1000 m:	Stadion Chorzów	53.0
4 × 200 m:	AZS Warszawa	1:52.2
10 × 100 m:	AZS Warszawa	2:20
200—100—75—60 m:	Reprezentacja	56.0
200—100—75—60 m:	Warszawianka	56.8
100—100—200—800 m:	Rozdzień Szopien.	3:32.2
3 × 800 m:	Pogoń Katowice	7:54.2
trójbój:	M. Kwaśniewska-Trytkowa	206 p.
pięciobój:	S. Walasiewiczówna	354 p.

Rekordy zimowe kobiet:

50 m:	S. Walasiewiczówna	6.5
60 m:	A. Puszkinówna	8.3
80 m:	M. Sadowska	11.1
200 m:	S. Walasiewiczówna	26.1
500 m:	I. Świderska	1:26.1
50 m płotki:	M. Freiwaldówna	8.3
skok w dal z miejsca:	A. Sikorzanka	236 cm
skok w dal z rozbiegu:	I. Świderska	486 cm
skok wzwyż:	J. Wajsówna	151.5 cm
kula:	G. Cejzikowa	12.02 m
kula oburącz:	W. Jasińska	21.10 m
sztaf. wahadł. 4 × 50 m	AZS Poznań	30.5

SPIS RZECZY

Z A P I S K I

ZAPISKI

Z A P I S K I

ZAPISKI

ZAPISKI

ZAPISKI

ZAPISKI

ZAPISKI

ZAPISKI

ZAPISKI